శ్రీరస్తు

శ్రీరామచంద్రాయనమః

అధ్యాత్మరామాయణ కీర్తనలు.

శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యకవికృతములు

విజయనగరము గవర్నమెంటు ప్లీడరు

జక్కేపల్లి హనుమంతరావు పంతులుగారిచే

పరిష్కృతము



చెన్నపురి.

వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రులు అండ్ సన్స్ వారిచే

ప్రకటితము.

1923.

Printed by
V. RAMASWAMY SASTRULU & SONS
at the 'Vavilla' Press, Madras—192[illegible]



శ్రీరస్తు

శ్రీమదధ్యాత్మరామాయణకీర్తనలు.

బాలకాండము

1 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 1

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] సింహాసన[illegible], [illegible] బృందా
[illegible] శత్రు[illegible] [illegible]నాయ । [illegible]ందుసూర్యాగ్నినేత్రాయ,
[illegible]ందిత [illegible]గణాయ । [illegible]ందివాహనాయ [illegible], బృందార
కాయ [illegible] 3

నిరుపమానందఘన, నిశ్చితాయ శాశ్వతాయ । పర
దాభయంకరాయ, గిరిశాయ । [illegible]శేఖరాయ, పరిపూ
[illegible] భవ । హరణాయ శ్రీకాం[illegible], [illegible]శ్వరాయ నమో. 4

గఙ్గాభఙ్గతరఙ్గ, సఙ్గతజటాజూటాయ । సఙ్గీతలోలాయ శుభ,సఙ్గతాయ। అఙ్గజా న్తరఙ్గమన,భఙ్గాయస్ఫటికో ।మా ఙ్గాయ శేషశై, లాధీశమిత్రాయ నమ 5

2 రేగుప్తి - ఆటతాళము

పల్లవి — ఈసంశయమువారింప వే పర,మేశ నన్ను మన్నింపవే.
అను — శ్రీసదాశివ ప్రశ్న, జేసెద వివరింపు । వాసుదేవ తత్వము,మహాత్త్వము । భాసమానవిలాస నేనిదె నీసత్కృపావలోకనమున । నీసమయమున దెలియవలసిపదే నమ స్తమిదే ప్రశస్తము ఈసంశ

జ్ఞానవిజ్ఞాననిశ్చలభక్తివైరా, గ్యానందములకు నిధానమైన విన్న । శ్రీనిలయమై వెన్నవలె మృదువై యన,మానమై నుతిగన్న, మాన్యము మిన్న । గ్మైన బహుగోత్రంమైన య, నూనముగ సెలవిమ్ము చంచు । లేనితంబినులనకు నే నీదాన దానవవైరి మ్రొక్కెద ఈసంశ 1

వారిజాక్ష జగదాధారమూర్తియైన, శ్రీరామునియందు సారసద్భక్తి।కాంక్షామై ముక్తికారణమై యు, రారు నొక్కయుక్తి, నాదిశక్తి । మీరరసిధీరంపికాళిక, నారికశిలూరంబలుకు ముభవ । నీరధిక తారకము భక్తి మీర సుజనులు వేరు లేరని ఈసంశ 2

దేవ శ్రీరాముని దేవదేవుగా మ, ద్భావాతీతునిగా సుధీవరు లెల్ల । భావము రంజిల్లఁ బల్కెదు రతని, భావింతురదిమెల్లఁ, కల్లగాదె । గావునను శ్రీవిభుఁడు ముక్తికి, కేవలము తావలమైనను । శ్రీవెలయుభూవలయమున తను, భావుఁడై జీవుఁడైన దేమి. ఈసంశయ 3

మాయామానృతుఁడై రామస్వామి సన్మూర్తి దాయకుని
గను గను దాఁ దెలియలేఁడు । వేయే వెదఁడు జూడు, ఆత్మను
తత్త్వవేత్తలకే నేఁడు దెలిపినాఁడు। మాయికుఁడెటందుగొక కొంద
అ, దేహధార్యము సేయు సుజ।న ధ్యేయుఁ డెటులగు నైన
...వకే, కామొకలఁ దాస... నేటికి ఈ సంశయ. 4

ఈ వాక్యము కర్థమీవు గా కీర్తిపలు, భావించి పలుక
నేర్పుగలవారలెవరు లేరు। దేవుఁడవై చెలఁగువు మీరు నిన్ను జేరు,
ధీరాత్ములు గోరు, కోర్కెలీడేరు। ఈ వసుధ శేషశైలాధిపుఁడై
వెలుగు రాఘవుచరితము సు। ధామయమై చెవుల పండువు గా
వింటు సేవించు జనులకు ఈ సంశయము 5

౩ భైరవి - అటతాళ ॥

పల్లవి — వినవే సత్యవాణి శర్వాణి అలి, వేణి నీరజపాణి.

అను — నను గోరి భజియించి, నను మదిలో నుంచి । నను వర
దుఁ డనెదు, సంశయము లేదు । మునుపు ఇటులిది యడుగ
రెవ్వరు మహాయోగివర సంభా।షణము జీవనమమృతసేవన
ము, జన్మపావనము వినవే

శ్రీరామునకు నమస్కారము జేసి యని । వారణ నాత్మ
త, త్త్వము నీకు వివరింతు । నా రాఘవుఁడు శౌరి, యజ్ఞానహారి
జ। తారి శ్రీవిహారి, మాయాధారి। తారకకీర్తిస, త్త్వజ్ఞానస్ఫూ
ర్తివి। దారితార్తి దేవ, తా చక్రవర్తి, చిదానందమూర్తి। యై
రాజిలు శ్రీ, హరిమాయకెల్ల నా। ధారమైనందువల్ల, మోహ
ము కల్ల। శౌరి ప్రకృతికి నాదినిజమా, యామూఢజగములు
సృజియించి య। నారతము నభము గతి వెలిలోను, పూర్ణ
తను బూను విన. 1

వితతమాయచేని,ర్మితమైనజగమువి । స్వప్రతి సూచి చుంబిత, శిలచేఁ బరిణమించు । గతిరాకర్తృత్వము, అతనికి లేదు దు । ర్మార్గులఁగనిదారి, కోర్కెల బీరి । సుమోహాను తైరియే, మానవమ్ము నారిసం । స్మృతియె కోరియుండా, వే ర్ధ తైరి యీనుఘర్మ టధారి । అశోకచిత్తుఁడై నితెలియు స్థ । మతనికిఁ గలకందుగ, భువిలోఁ గలంకము । తాపసుర్ల సన్నాలికి, మునులకాన్నె యమ్మ నుతిచిన । గలిపు ప్రేమఁ జగద్గురుని, ఖిలా లెఱుంగరని విన 2

అకటా నూర్యని నందు, నప్రకాశత్వము । యొకనాటి కైనను,యున్నదే లనే। ప్రకటమైజ్యోత్స్న,భావమాత్ర నియందు। నిలేదుమానువాడు, నీవికమీఁదు। అకలంక గనవే ని, త్యమునమ్మనువేర । కకుఁపనవేశేష, మైలేశగనవే భక్తి యుచేకొనవే। అకుటిలునకు చాంచ,ల్యముచా ప్రటలు చేలన్ప్రా। ప్టికిచూడనునికి ట్టు, భ్రాంతమైనట్లు । సకలకాలమునన ప్రభా మా,లికిపగల్రాత్రిలేనటులా।తక్కును జ్ఞానాజ్ఞానములు రెండు, లేనివై యుండు విన 3

4 కేదారగౌళ - ఆదితాళము

పల్లవి —సీతారామమారుతిసంవాదము, చేరివినవేశ్రీదము

అనుపల్లవి —సీతాంశుముఖి యా, చరితమునంతలి । చాతుర్య ముచూడు, సంశయమువీడు । ఖ్యాతిగ మును దశ, కంఠుని రవికులజాతుఁడై నరఘురాముఁడుసబలు। ప్రాణముగనుజంపి, స్వాప్తుఁడై సా, కేతపురిజేరియు,స్నాతటిని నడచిన సీతా

హాటకసింహాసనమున రాముఁడు, కోటిసూర్యసమకాంతిని వెలుఁగుచు । పాటలాధరిధరాసుతతోడను, పరగవసిష్ఠాది

గురుబుధమిత్ర। కోటిసేవింపనాదినారాయణుఁడౌ, మేటిభక్తా
నుమోదకలీలావినోద।దీనులేకకాలువుండి హనుమంతునునసు,
తెలిసి సీతను బలుకుమున ముద్దుగుంగరి। మాటికిభక్తజనాగ్రణి
కృతాంత, నాటిలేని శౌర్యధైర్యఘనుఁడును మేటియినయనీల
సూనుగనుఁగొని, తేటముగనులో విమోహినిబలికెను సీతా. 1

రాముఁడు పరమానందనముఁడు సర్వచరాచరపరి
పూర్ణుఁ డవ్యయుఁడు।నామగానలోలుఁ డచలుఁ డాద్యుఁడు,సర్వ
సాక్షి సుమ్మువినిగ్రక్తి। రాముఁడిదినిజమ్ము, పరమాత్ముఁడనుచు
వేమారు దెలిసికొమ్ము, భక్తసామ్ము। నామీఁదిసంశయమెల్లను
పోఁబమ్ము, నామాటనుగిమ్ము, ధీనిధివిగమ్ము। యేఁపనవలెనే
మూలప్రకృతిని, నామహాత్మునన్నిధానమాత్రను। ఈనుహోద్భ
తము, లోకస్సమూహలు, సర్వమయందునారోపణసేయుదు
రనె. సీతా. 2

ఈకోసలపురిలో రాముఁడై దశరథునకు, నితఁడు బుట్టు
టయు విశ్వామిత్రుయాగము।సాకల్యముసేయుటయునహల్యకు
శాపము బాపుటయు, విలువిఱచినన్ను। చేకొనిచెలఁగుటయు,
పరశురాముని, డాకయుంచుటయుఁ, బురిఁజేరుటయు। కైక
వనుగ దంక, కాటవికేఁగుట, ప్రాకటమాయాసీతహృతియందు
చేత। శ్రీగురవిసుతుఁ, జేరి వాలినటు, జీరి వారనిదిగట్టి రావ
ణుని। భీకరాజిఁదుని,ఘ నన్నుగ్రకొని, సాకేతము జేరుటెల్ల
మత్కృతియనె సీతా 3

ఆరాఘవునిచుం, దీవిధగుజ్ఞాను, లారోపణసే,యదురు
మధుకైట। భారనిర్వికారుఁ, కలాత్మకుఁడు, పరిణామరహి
తుఁడు బ్రహ్మమేయిగాఁడు। సూరిబృందనుతుఁడు ఆనందయు

తుఁడు, భూరిభువనహితుఁడు,సకలసన్నుతుఁడు। కారుణ్యనైష్ఠిణ్య, హేయోపాదేయసుఖదుఃఖ, గమనాగమనాది, ద్వంద్వములు లేవి। శ్రీరామునియునకీవిభు నెఱిఁగిన,వారుఁ జేరి నెఱచిమాయ పరువిడు। దారితార శేషశైలశిఖరవిహారిఁ జేరి కడతేరుదారి యిది సీతా

5 సావేరి - ఆదితాళము

పల్లవి — వినుమని శ్రీరాముఁడు తాఁ బలికెను, విశేషముగను
జేరి

అను — జనకజచే విన్న యనిలజునికి జ్ఞానము। జనకమౌనట్లు
గాను మోక్షముతోను

సమునను ఆత్మానాత్మపరాత్మలు, [illegible] త్రివిధములు పవనజ। మమతాహంకారక [illegible]ముగాన, బరెనయది యాత్మ। రమణ నన్యభజడదుఃఖముగను నీరసగయుఁ దది యనాత్మ,నిత్యము। వినుము సత్యజ్ఞానానందా, త్మక మదియె పరాత్మ, మహాత్మా విను।

ఆకాశము త్రివిధం బయినట్లు ప, రాత్మ త్రివిధమాయె, దెలియుఁగ। నైకముగాను రాకారము జ,లాశయాబింబితమైన। చేరని తపనచ్ఛిన్నాకాశము, చెలఁగి భిత్తియందు, నెంతయు। ప్రాకటముగ నిటు ప్రతిబింబితమై,ప్రబలినదీచాయ, శ్రీయాంజనేయ విను 2

చాతురి మీరినఖండాద్వితీయ, చైతన్యముపరన, బింబభూతుఁడై త్రివిధాహంకారవిరా, ట్పురుషుఁడు జూపట్టె। అతనియందాభాసరూపమయి, భూతేంద్రియమనో, వృతమయి।

ఖ్యాతిఁగాంచి జీవాత్మయందున రెట్లు, గనుఁగొనుమీరాజాడ క్రము
ముతోఁడ విను 3

గుణమయమాయకు కర్తయై యీ సంగినజీవత్వాదిమలి
నములకు గురియై నవిచ్ఛిన్నమైన యుని, పరాత్మయందు।
అనయము నునారోపణ సేయుదు, రజ్ఞానులు భువిలో, నెఱుఁగక।
అనిశము శుక్తిజరూపపు భ్రమయట, యూభాసమునఁ బడును,
దెలియనగును విను 4

కావున నవిచ్ఛిన్నత బ్రహ్మమువి, చ్ఛేదము కల్పితము,
గావున, నభిన్నపకు పూర్ణాత్మకునైక్యము, వలసను సుజను
లచే, అల తత్త్వమసి యాదిమహావాక్యములచే బ్రకటమై,
యలరెను। వెలయఁగ నైక్యజ్ఞానము గల్గిన, విద్య మాయ
మానును, గుణములతోను విను 5

పామరులై యీశ్వరు మెఱుఁగనము, గ్భక్తులు ముత్పన
ముఁ, జెందుదు। కేవలము భక్తివిహీనులగు, గర్వితులై,
దుర్వృత్తులై। కేవలమును శాస్త్రగర్తముల బడి, కెరలి భవశత
ములు, నొందుదు। భావము చెడి సుజ్ఞానదూరు లయి, పోవుట
నిశ్చయము, నీకేమిభయము విను 6

పరము మైన యీ యుపదేశము గో, ప్య మిది భక్తిలేని
వారి। కరయ సింగ్రరాజ్య నియ్యకు మిది, భవహ
రము। గరిమ వఖిలవేదాంతసారసంగ్రహము శుభావహము,
కనుఁగొను। సుమచిరశేషాచలశిఖరనివాసుఁడు నై భువిలోను,
వెలసినాను విను 7

6 కాంభోజి-ఆదితాళము

పల్లవి — నే ధన్యనైతి నే జగత్ప్రభో, నాధులోకవిభో

అను—మాధవ చరణారవింద, మకరందము గ్రోలఁ గల్గె
నే ధన్య

మునుగాఁ గల సంశయ మనే, ముడి వీడె నీయనుగ్రహా|
మున రామతత్త్వము సంతోష, మున విందీ కడతేరఁ గంటి|
మనసుకనిది వేరెదాయె|గానింపవే దేవరాయ, అనుగొందనిను
జేరమాయ, యాతిదూరమై పోయె నే ధన్య 1

అద్వితీయాఖండపరిపూర్ణ, జ్ఞానంద వారిధిలోన|చిద్విలా
సోల్లాసినై రంజిల్లఁ జేసి నన్నుడాసి|హృద్విదారణ మొనరించి,
హితవాక్యము లుపదేశించుటచే| విద్వను గ శంకర వి, శ్వేశ
శంభో మహాదేవ నే ధన్య 2

స్వామీ నే నీచేవిన్న రామచరితము ననరసభరితము,
వేమారు దీని వినఁ గల్గ, వీను లెన్నటికి లిప్త, శ్రీసహి
తాభిరాముఁడై, శేషాద్రిధాముఁడైన శ్రీరాముని దేవతా
సార్వభౌముని నీవలన దెలిసి నే ధన్య 3

7 గౌరిపంతు — ఆదితాళము

పల్లవి—వినుము ధరాధరేంద్రతనయా దృత, విమలా సరస
గుణాభినయా

అను—చనువుమీర నన్నడిగిన రామశుభ, చరితము హతదు
రితము యిది నిరతము వినుము

రావణాదిదుష్టాసురకోటుల వేధనలేక భరపీడితయై
భూ|దేవి విమల గోరూపము గైకొని, శ్రీవిలసిల్లు బ్రహ్మలోక
మునకు|కేవిగ నేఁగి విరించిచరణారా,జీవములకు శరణమ్మనుచు నొగి
పుచు| సావధానముగ మ్రొక్కి వినతిసేయ, తా వచ్చుట విన
పించె విశదముగ. వినుము 1

వనజభవుం డొకముహూర్తమాత్రము, మనమున నంతయు నూహచేసిరి | న్నవిల్లునితం త్రిని గనుఁగొనుటకు, ముని సుర గివృతుఁడై భగాసహితము | గనుఁ చని తీసమ్ముత్రతీర ముచ, నను సుభక్తవినమ్ముఁ హాకని | విని ఒకను వదాంత వాక్యములు, ఘనవిన సాంఙ్యములు హరిగొ విసుము 2

. కోటిసహస్రాంశు సమప్రభచే, మాటలు దిక్కులు తేటముసేయుచు | హాటకాంబరము కటిపై వెలుఁగ కిరీటహారకేయూర కాంతులు | లాలుకంఠ నాహరువ్రు నా పసరగ, పెటి కౌస్తుభశ్రీ శ్రమ్ములకు | నాటపట్టు చతుర్భుజుఁ గనుమని, శాటదైరి గనుపట్టె మోహము విసుము 3

గరుడవాహనారూఢుఁడు కమలా, ధరణీయువతియుగళ యుతుఁడు శంఖచక్రగదాఖడ్గవిరాజితుఁ డురుతరవనమాలికాభిరాముఁడు | ధర నీరజవిశాలలోచనుఁడు, నరమానుష్యతర రుణాలోకనుఁడగు | హరిచరణద్వయి శిరము సోఁకగను, సరసిజగర్భుఁడు మ్రొక్కె లికెనది వినుము 4

తనవు మనసు ప్రాణము లింద్రియములు, వినుము శిశ్ఛ యాత్మికసుగుణములతో | నొనగూర్చి భవత్సేవినతుఁడనై, తినని సహృత్పుంజగీకవమునకును | గొని నిరతానందానుభవంబున, నెనయునా భవరహితుల భవద్భక్తి | వనము పుట్టి పెరిగెరెదయు టిదిని, ఘనమాయగదా యనె పితామహుఁడు విను 5

సూరిజనులు వేదాంతముసంచలి, తారవిచారము చేసి ఘోరసంసారపక్కీడితులు కొమథంబు, దారిభక్తి యని పల్కిరి గానయ | నారత మది దయ జేయు మనిన విని, శౌరి యజుని

కరుణార్ద్రదృష్టిచే। నారసి నీయభిమతము లొసంగుదుఁ, గోరు మనినసుత్తునకుఁడై పలికెను. వినుము 6

శ్రీలలనాధిప చిత్తగింపుమీ, భూలోకమునను రావణుఁ డనఁగా। పౌలస్త్యునిసుతుఁ డొకఁడు గలఁడు సువి,శాలమౌ తగు మదీయవరంబున। మేలుజెంది సురకంటకుఁడై కడు, చాలి యున్నవాఁడతనికి మర్త్యుని। చే లయంబు విధియించితి దను జుని, నీవా మనుజుఁడవై వధింపు మనె వినుము 7

వనజోదరుఁ డిట్లనియెను కశ్యప, ముని మును ననుతన యుని గన్ని వేఁ। డిన నే సమ్మతిపడితి నిపు డతం, డినకుల మున దశరథుఁడై నాఁడా। ఘనుఁడగు కౌసల్యకు పుత్రుఁడనై, జనియించెద నిజయోగమాయయె। జనకునియింటను సీత యగునుపొ,న్నిచక్రి తిరోధానము నొందెను వినుము 8

సురలకు నిట్లనియెను చతురాస్యుఁడు, హరివాక్యము లెల్ల వింటిరే వా। నరుల సృజింపుఁడు మీయంశములను, పర మేశునకు సహాయము సేయుఁడు। పరమసన్తోషంబగు ననుచు వసుం,ధరనూరడించి నిజనివాసమున। కరిగె నలువ శేషాచల వాసుని, శరణాగతవత్సలుఁ డది పొగడుచు వినుము 9

8 కన్నడ - ఆదితాళము

పల్లవి—అంశముగ నీకథ వినవే రజ, తాచలసదనా, పరిహాసి తవి। నిందితారవింద చంద్రవదనా, కుందబృందసుందర రదనా

అను—మందయాన దశరథవసుధేశుఁడు, మాన్యయశుఁడ యోధ్యా, కాంతుఁడు। పొందుగఁ దనయులు లేనందుకు వగఁ, జెంది వసిష్ఠునిఁ జేరి పల్కెనా నంద.

మనవివినుముస్వామీనాకిఁక శ్రీ,మంతులై సుతులు, ఏవె
ర । పునజనియించెదరాత్మజహీనునకు ధ,నంబు సుఖకరంబు
గాదుగదా ।అనినరాజుకనియె నావసిష్ఠుఁడు, జననాయకనీకు,
కొడుకులు। ఘనులమనయశోధనులునల్వురిక, గల్గెదరందు
కుపాయముగలదనె నంద 1

శాంతుఁడైన ఋశ్యశృంగ మానీ,శ్వరుని బిలువనంపు
మీవుని । తాంతపుత్రకామేష్టినిరంతర, సంతోషస్వాంతుఁడ
వై యొనరింపు।మంతయుఁదర్వగాననఁడును శాంతా, కాంతుని
రావించి, రిపుదు ।ర్దాంతుఁడుమునిపరివృతుఁడై సరయువు,చెంత
యజ్ఞదీక్షచేకొనినిలిచె. నంద 2

వేదమంత్రములు బలుకుచు శుచియై, వేల్వగహుత
వహుఁడు, హవ్యము । సాదరమునఁ గైకొనితగఁబ్రదక్షి, ణార్చు
లలరజ్వలియించెనసుప్రభుఁడై । ఖేదహరుఁడుయజ్ఞేశుఁడు దశ
రధ, మేదినీశ్వరునకు, శుభసం । పాదకమగుపాయసపాత్రమొ
సఁగి, పరమాత్ముఁడుసుతుఁడగునీకనిచనె నంద 3

లలి నందిరి మానులులబ్ధమనో, రథుఁడై దశరథుఁడు,
ముదమునఁ । జెలఁగుచు ఋశ్యశృంగవసిష్ఠులు, చేనసుజ్ఞఁగొని
హవిస్సువేఁడుకను । కలితగుణుఁడు కౌసల్యకునగమును, కైకకు
సగమొసఁగ, వారలు। దెలిసి సుమిత్రకుసమయంశములం, దెల
మిసగమునగ మొసఁగిరి నిరతా నంద 4

పరమాన్నముభుజియించినముగ్గురు, తరుణులుగర్భిణు
లై ,వెలిగిరి । నిరతముసురకాంతలనఁగఁదొమ్మిది, నెలలునిండ
కౌసల్యగనెనుసుతుని । పరఁగఁజైత్రశుద్ధనవమిని పున, ర్వసుప

క్షేత్రమున, సురుసో । హర కర్కాటకలగ్నమునను శ్రేష్ఠమౌచ లే
శుఁడగుహరిజనియించెనా నం

9 శంకరాభరణము-ఆదితాళము

పల్లవి — శ్రీరాముని గాంచెను, పార్వతీవినవే-ఘనకౌసల్యయా,
త్మా రామునిగాంచెను

అను — తోరమైన హర్షాశ్రు, పూరముకన్నుల । జారిభయసంభ్ర
మా, శ్చర్యములొప్పెనఁగనఁగా శ్రీరాముని

అలనల్లకలువజే, కుసుమచాయ మేనిచేఁ । జెలఁగువాని
పసిఁడి, చేలఁగట్టినవాని । వెలయునాల్గుభుజములవాని కను
గొలుకుల నరుణరేఖలు, కలవాని స్వర్ణకుం । డలలసితగండ
ముండలములవానియు। స్థలితరవికోటిప్రకాశుని రత్న। జ్వలకి
రీటమువాని, నళినీలకుటిలకుంతలముల చేముద్దు, గులుకుచుం
డెడివాని శ్రీరా 1

ఘనతరశంఖచక్రగదాబ్జములవాని । వనమాలికయురు
తదనరువాని చిఱునవ్వునువెన్నెలలా, ననచంద్రుఁడు దిక్కు
లనువెలిఁగఁజె, లవ్వారారెడువాని। యనుపమానకర, ణామృ
తపూర్ణనే । త్రునిమంజీరాంగ, దునిశ్రీవత్సకటకకం । కణ
హారకేయూర, కౌస్తుభాదిభూ, షణభూషితునిఁజూచి తనివిదీ
రక తిరుగ శ్రీరా 2

శరణాగతులను, కరుణరక్షించుశ్రీ,ధరనీకు బహువం,
దనములొనర్చెద । శరణుగర్వితదనుజ, చయవిరామరామ । శర
ణుదేవతా, సార్వభౌమ నీవే । పరమాత్ముఁడవుజగ, త్పతివీశుఁ
డవు హరివి । వరయోగిబృందహృ, ద్వనజకర్ణికాం । తరమున

సురుచిర, రాకాజ్యోతివై, మెఱయు నిన్నెన్న నా,తరముగాదని తెరుగ శ్రీరా 3

ఈశనీవునిఖి,లేంద్రియసాక్షివి । శ్రీశుఁడవీవిశ్వ, సృష్టి సంరక్షణ । నాశములొకటను, జేసిసేయకయున్న । వాశిచేఁబో యి, పోవనివాఁడవై ప్రకృతి । డాశిడాయనివాఁగ, వై శాశ్వ తుఁడవై యా । కాశాదిభూతసం,ఘములకెల్ల నవ । కాశమై నీవుప్ర,కాశింతువిదిమాయ పాశాదిబద్ధులకెఱుఁగవశముగాదని తిరుగ. శ్రీరా. 4

నీజరరమునరద, నేకబ్రహ్మాండములీ । రోజఁబరమా ణువులై, యున్నవిప్పుడునీవు । రాజిల్లునాయున,రమునబుట్టుట కల్ప । భూజమునుంగిట, మొలచి నట్లయ్యెనం ।భోజాక్షపతిధ న, పుత్రాదిసక్తనై । నేజెల్ల సంసారి, నీరధిఁబడినోల్లి శ్రీజాని నీశరణు, జెందితి నాఁమదిని । తేజరిల్లుచునను, స్థిరుఁడవుగమ్మని శ్రీరా 5

ఈయఖిలమునుమో, హింపఁజేయునీదు । మాయకున గుపడ, జేయకునను శేష । శాయిగాగారూపము, సంహరింపఁగ దోయి । కాయజజనక చ,క్రనిముద్దుపట్టివై । హాయిగానన్నల ర,జేయుమమితానంద । దాయివశనిమదిని,దలఁతురు ఘను లెల్ల । మాయు రేయనుచు వే,మాఁనునువినుతించి।శ్రీయుతమూ ర్తియా, శేషాచలేశుఁడా శ్రీరాముని. 6

10 ముఖారి-ఆదితాళము

పల్లవి —రామునిసకలగుణాభి,రామునినిఖిలరాక్షసవి, రాముని వర్ణింపవశమా.

అను —వేమాఱు కౌసల్యనీవే, మేమి గోరినావదియెల్ల' శ్రీ
మీాఱ నొసఁగితి ననుచు, ప్రేమచేజననితోఁబలికిన రాముని.

మున్ను బ్రహ్మ నన్ను వేఁడు, కొన్న భూభారముదీర్ప। వ
న్నెమీారఁగను నేడు, నీగర్భమున। జెన్నలరఁబుట్టితి జూడు,
రావణాసురుఁ। డన్నిటగర్వించినాఁడు, వానివధియించి। నన్ను
తిగాంతు నీ రేడు, జగములలోన । మున్నలరదశరథుఁడు నీవు,
నన్ను దపమున మెప్పించి । కన్నారు నీవదితి వతఁడు, కశ్యపుఁడని
కౌసల్యకు దెలిపిన రాముని 1

అనుచుఁ దల్లితోఁ బలికి, హరి ముద్దుబాలుఁడై కలికి।
తనమున హరి నీలగాత్రుఁడై, వికసితనవ్య । వనజదళవిశాల
నేత్రుఁడై, చక్కనివాఁ। డను మనుతియించపాత్రుఁడై, అనులప్ర
కాశమునకుఁ జూడఁదరుణమిత్రుఁడై, విలసిల్లెనంత।ఘనుఁడై స
తనయుఁడుగల్గె, ననివిని దశరథుఁడానంద । మునను గురునితో
డఁగూడి, చనుదెంచికన్గొనెను శ్రీరఘు రాముని 2

విరులవానలపుడుగురిసె, వేడ్క జయదుందుభులు మొర
సె। సురసుందరులెలమినాడిరి, గంధర్వపతులు। సరసులై రాగ
ములుబాడిరి, మానులుదోషా ॥ చరులవలనిభయమువీడిరి, పో
రులానంద। కరుని మూడగు ముగూడిరి, దశదిశలుచుందు। పరిమళ
మిళితములైన తెమ్మెరలు విసరెదివిసిసురలు। వరవిమానాగూఢు
లై శ్రీ, హరిహరియని మ్రొక్కిరాత్మ. రాము 3

ఘనవిభుఁడై నకొమరుని, గనెను కైకచంద్రబింబానన
లను సుమిత్రగనెను, సుతులనిర్వురను । మొనసిసంతోషమున
ను, దశరథుఁడు సకల। ధనములవిప్రులకొసెను, వసిష్ఠమహా।
ముని యాబాలురకు క్రమమునను రామభరతల।క్ష్మణశత్రుఘ్న

లనుచు నా సుకరణములొనరించె భరతుండును శత్రుఘ్నుఁడు
జోడై లక్ష్మణుఁడు ననుసరించెను దశరథ రాము 4

చెలఁగి సౌమిత్రితోఁ గూడి, మెలఁగుచుఁ దేనియలొలుకఁ। బలుకుసుతుని నృపుఁడు గాంచి, భూషణజాల । ములతోడనలంకరించి శిస్తు గస్తూరి। తిలకమును దుటనుంచి, గళమున రత్న । కలిత హారములు గీలించి, ముద్దాడు నపుడు । కలకల నవ్వుచు మద్ది, కాయలల్లాడ నందియలు । ఘలుఘల్లుఘల్లనుచు మ్రోయ, లలితగతులనటియించు శ్రీ రాముని 5

చిన్నారిబొజ్జలోనన్ను, గన్న వాఁడా నా పాలిటి । పెన్నిధానమగా రా, యోరినాచిన్ని । యన్న బూచివచ్చె రారా, పరుగెత్తవల । దన్న నాతో నలుగ నేరా, పాట బాడుచు । నిన్ను లాలియూచేరారా లాలబోసేను । మన్ను చేతనంటవద్దు, వెన్న బెట్టెననుచు చాలా । మన్నించి పలుకు కౌసల్యకు, మరులు రెట్టింపఁజేయు శ్రీ రాముని 6

ధరణివిభుఁడు భుజియించు, తటిని కౌసల్య తనయుని । మురిపెమున రమ్మనుచు జీర, వరయోగిహృత్పయోం । తీరమునందుఁ జెలువమీర వసియించు దేవుఁడు । చిరుతవాఁడయి ముద్దుగార, వచ్చినఁ జూచి। తరుణి తనదు కోర్కెలు మీర, కౌఁగిట నుంచి। కరుణించి భుజియించుమనిన, కబళము చేనందుకొని। తిరుగా నాటలాడు పరుగె, త్తినమాయా బాలకుఁడౌ శ్రీ. రాముని 7

వితతయశుఁడు దశరథభూ, విభుఁడంతట కౌమారా । న్వితులసుతులఁ దిలకించి, యుపనయనములు। నతులముగ నొనరించి, వసిష్ఠు నొద్ద। శ్రుతుల నెల్లజదివించి, చతురంగములు। గతులఁ దెలియ నేర్పరించి, చాపష్టి విద్యల। చతురులనుగావించి, హార్షించ వారు।

సతతము గురుబంధుమిత్ర, జనులకెల్లహితులై ధైర్యో । న్నతులై పరగిరందులో శ్రీ,యుతుండయి సత్యవ్రతుండైన శ్రీ రాముని
తల్లిదండ్రులకు ప్రియము, దనరగ నశ్వము నెక్కి । విల్లు నమ్ములుచేపట్టి, వేటలాడుచు । మొల్లము వనడవినున్నట్టి, మృగములగుండెలు। ఝల్లుఝల్లనం జుట్టిముట్టి,పోనీక వాని। నెల్లచల పట్టిపడంగొట్టి సౌమిత్రిఁగూడి । బల్లిదుండై యన్నియయోధ్యా, వల్లభునకు కానుకచేసి। నల్లలితుండై సకలజనుల, సవినయముగాఁ బాలించు శ్రీ రాముని 9
శైలరాజకన్యకా గురా, చందమున ఘనుజావతార।లీల మైవర్తించె శౌరి, కనుంగొనుమిందిర । జాలికుండు చక్రధారి, సమస్తవేద । మూలమైవిలసిల్లుదారి, యజ్ఞులు దెలియ। జాలరతండునిర్వికారి, వినుతసంహారి । శ్రీలచేజెలువందు శేష, శైలశిఖరాగ్రవిహారిణ । శీలుండై సద్భక్తలోక,పాలుండై దనరునిత్యాత్మ రాముని 10

11 నాదనామక్రియ - అటతాళము

పల్లవి —ఇందువదనా వినవె గురాచరితము, కుందరదనా
అను —డెందము శ్రీనున్ను, కుందునిపాదార । విందములందా, నందింపఁజేసి రా. కేందు

ధీరుండు విశ్వామిత్రుండు తానయోధ్యకు । శ్రీరామునిఁ జూడవచ్చెను, అని । వార్యుండై సౌధముంజొచ్చెను, ఎదురు।గా రాజుచనితోడి తెచ్చెను, మునికి । చారుసింహాసనమిచ్చెను, మహో।దారుండై పూజయొనర్చెను, కరము । లారూఢినొదల జేర్చెనుస్వామి । మీరువచ్చుటకేమి, కారణ మదిదెల్పు।డీరాజ్యమైనమీా, కిచ్చెద ననెను రా కేందు 1

కౌశికుఁడా పూజఁ, గైకొని పల్కె భూ । మీశ మరీచసుబాహులు, మాం । సాశనులద్భుత దేహులు, ఘోర । పైశాచిప్రేత వాహులు, కాల । పాశవిడంబిత బాహులు, దివి । జేశాది సురమునిద్రోహులు, యజ్ఞ । నాశకులధిక దుర్వ్యూహులు, గా । డాసి వారల పొగరడంచ సలక్ష్మణుని । జేసి రాముని బంపు, మీ శుభమౌనని. ఇందు. 2

భూమీశుఁడే కాంత, మునవశిష్ఠుతోఁ బల్కె । నేమి సేయుదు నేనుందును, నెట్లు । రాముని నెడబాసి యుందును, సుగుణా । ధాముని నెన్నఁడుం గనఁగొందును, గురు । స్వామి యెవ్విధి సుఖము జెందును, కవి । శ్వామిత్రునడి యేమనువిందును ఇకని । కేమి మనవి జేసికొందును, నేను । ఈ మాట వినకున్న, నిపుడె శాపమిచ్చు । నీమౌనియని పగుకుఁ, డిట్లని యనెనురా కేందు 3

సరసవరవినుమిది, పరమరహస్యము । నగుఁడా శ్రీరఘురాముఁడు, ఘోర । దురితాంధకారవిరాముఁడు, హరి । పరమాత్ముఁడు కమలాకాముఁడు, భక్త । వరదుఁడు ప్రణతసుత్రాముఁడు, దినకరవంశజలనిధిసోముఁడు, మౌని । వరదేవతాసార్వభౌముఁడు, ఇతఁడు । పరమేష్ఠిచేతొల్లి, ప్రార్థితుఁడయి భూమి,భరము మాన్పనీ, వరతనయుఁడాయెనని నిందు 4

రాజా నీవు కశ్యపబ్రహ్మవు కౌసల్య । జేజేలకెల్లను తల్లి, అదితి । నాజనుత గుణేమ తల్లి, మీరు । శ్రీజానిభజియించితొల్లి, చాలా । పూజింప నతఁడుల్లసిల్లి, సుతుఁడై జనించె దమీకు నెల్లి, ననియ । వ్యాజకరుణారసముఁ జల్లి, నేడు । రాజీవాక్షుఁడు రాముఁడై జూపట్టె శేషుఁడు । దె జుమి లక్ష్మణుఁ, డిది నిజమనెనురా. కేందు. ౫

వరశంఖచక్రము, ల్భరతశత్రుఘ్నులై । రరుదారహరి యాజ్ఞ చేత, సుర । చిరయోగమాయయె సీత,యనఁగ । మెఱసిజనకవంశజాత,యై । పరగుచున్నది ధీసమేత, వినుత । పరసస ద్గుణమణివ్రాత, యిది । పరమగోప్యమునల, క్ష్మణునిరాముని మౌని । వరువెంటబంపుమని, బల్కె వసిష్ఠుఁ డిందు 6

రాములక్ష్మణులను, రాజుపిలువఁబంచి । ప్రేమతోఁ గౌఁగిటనుంచెను, తననుహా । మహిమనునుతియించెను, తన । దేమహద్భాగ్యమనియెంచెను, వి । శ్వామిత్రుఁజాలపూజించెను, ఘన। శ్యామునితనికర్పించెను, శుభ।మౌ నికనిదీవించెను, శ్రీరాములంతటధను, ర్బాణతూణీరధరు । లై మించి మునివెంట, నతిమోదమునజని రిందు 7

లలినిబలాతిబ,లలను రెండువి । ద్యలురామునకు మౌని యిచ్చెను, రాముఁ । డలరిగంగానదినిమెచ్చెను, ఆ । వలఁబోవ దాఁటకి, వచ్చెను, దాని । బొలియింపముని సెలవిచ్చెను, ఒక్క। ములికియురమ్మునగ్రుచ్చెను, దనుజ । విలవిలతన్నుక చచ్చెను, ఆ వెలఁదియాబిశరూపు; విడియక్షసతియై । చెలఁగి రాముని బొగడి, శ్రీనిజజనెను రా. కేందు. 8

కౌఁగిట రాముని, గదియించి జడదారి, వేగమే శిరము ముద్దాడెను, అంత। బాగాయె నని కొనియాడెను, మహా।యోగిధ్యేయుఁడవనుచు వేఁడెను,హర్ష।సాగరమునఁనోలలాడెను, మహా।భాగుఁడుముదమున,గూడెను వీత।రాగుఁడై భయమెల్ల వీడెను నిగ। మాగమ మంత్రర,హస్యము లనుదెల్పె। నీగతిశేషగి, రీశుఁడౌహరికి రా కేందు. 9

12 సౌరాష్ట్రి - ఆదితాళము.

పల్లవి.—వినవే సుగుణాన్వితా, గిరిరాజసుతా

అనుపల్లవి —మునియుతులై రాఘవులు కాముశ్రమ।మునను
నాఁడునిలిచివేకువ। ఘనులుసిద్ధాశ్రమగతులై రచటి।
మును లారాఘవులను బూజించిరి వినవే

శ్రీరఘురాముని, చే ననుజ్ఞఁ గొని। సారయశుఁడు వి
శ్వామిత్రుఁడు క్రతు। వారంభించె ను, హోజనవృత్తుఁడై।
నారెకుమారీ, చసుబాహులన్య। గ్ధాటలుగురిసి రహో। ధీ
మంఁడు దాశర, థిసుహోద్ధతుఁడై। మారీచుననిల,మార్గణము
న। వారిధిగోఁబడ, వైచిసుబాహుని। దారితుఁ జేసెను, దహ
నాస్త్రమునను వినవే. 1

సునిశితబాణము, లను సౌమిత్రిత। దనుచరులను జం
పెనుబువ్వులజడి నెనసి సురలుగురి,యించిరి సంభ్రమ। ము
నను గుశికసుతుఁ డినకులతిలకుని। తనతోడ నిడికొని। నెన
రునఁగౌగిట నునిచి లక్ష్మణుని, మునునిడికొనియా,డి ఫలము
లు, అన ములకునుభోజనములొనర్చెను, దినములుమూఁడిటు,
జనెనుసరసముగ విన 2

మునిపతిశ్రీరా, మునితోఁబలికెను। జనకునియాగము,
గనుఁగొనఁజనియెద।ననువుగ మీరు వచ్చిన శుభ మౌనని।వి
నతుఁ డగుచు నను, జనిఁగూడి తపో।ధనువెంటముఁనముతోఁ।
జనిచనియెదుటను, వనమొకటిఫలను, ననస్తరులతాలం, కృ
తమై జనవిరహితమై, గనుపట్టినదీ, వనమేమునరా, ముఖితో
మునిబలికె వినవే 3

గౌతముఁ డనుముని, గలఁడులోకవి। ఖ్యాతుఁ డాతని

క,హల్యయనుసతిని । ధాతయొసంగెనా, సంపతు లిచ్చుట । ప్రీతి నుండనిం, ద్రుడు నొకనాఁడా । గౌతమ వేషముస । నాతిని నసిచరు,నాతరిస్నాతుండై । గౌతముమునివచ్చి, భస్మీ । భూతుం జేతునాతో బొంకకు మనఁ బుచు । హూతుఁడుదుర్మతి వైరిగా వు మనెను వినవే 4

శాపమొసంగెను, సహస్రభగుండ । వై పొమ్మనిస్త్రీ త్రారినహల్యను । కోపమునశిలా, రూపయి గమ్మనె । నే పరజం తుగ, హింతముగఁ జేసెను । గానసమూహముని । బ పురేయెన్నడు నీపైర ఘుపతి, శ్రీపాదము వెట్టు, నాఁటికి । శాపము చెడనని, జనెసతీసుశికి, పాపముబాపవె, పరమపురుషా యనెను వినవే

రాముని కరముకొ,రమ్మనఁబట్టి మ । హామునియు స్వ , హల్యను జూపిన । భాపపైని దన, పాదము నుంచి మ । హా ఖతియు గుచున, హల్యతనరఁగని, రాముఁడుతా మ్రొక్కె । రామామ ణియు సలక్ష్మణునిధ , ర్బాణధరుని కనకాంబరుని । శ్రీమ న్మందస్మితవదనుని శ్రీ, రాముని శేషాద్రి । ధాముసిఁజూచెను వినవే. 6

13 బిలహరి-అటతాళము

పల్లవి —శరణు శరణని రామ, చంద్రుని యహల్య । సన్నుతిం చెను వినవే

అనుపల్లవి —పరమపురుషుఁడనుచు, గౌతమవాక్య । సగణిమది లోనెన్నుచు । శౌరికి మ్రొక్కి । యరుదా, ర సర్ఘ్యపా, ద్యము లిచ్చిహర్షవి । స్ఫురితాక్షియైమించి, పులకించి నీ । చరణనీర జపరాగముననను, దురితమెల్లను, దొలఁగెనహాహా । గరిమతో నుగ్ర, తార్థనై తి జ । గత్ప్రభో కమ, లావిభో హరి శరణు.

యేవిభు పాదరాజీవరేణువులచే, బావనమైనది భాగీర థీమహా । దేవబ్రహ్మాదిను, రావళి నేమహానుభావుఁడు గావించె, నేవరదు పదరజము। వేవేలవిధములఁ వెదుకఁబడును శ్రుతుల, చేవనజభవుఁ డెవని, శ్రీనాభిపద్మమం। దావిర్భవించెన, వ్యయుఁడై నపురన్దరి। యేవిశ్వగురునామ, మెప్రొద్దు భజియించు। నేవీరవరుపాద, మీభువనజాలముల, నెల్ల నాక్రమించెను। శ్రీవనితామణికి నెవ్వనియురము,చెలఁగి విహరింప నునికిపట్టయ్యనే। దేవునిపదమనిందితరాజయోగిహృ, ద్ధ్యేయమైతనరారిచెలువుమీఱు। నావిభుండా నరదుఁ డా గురుఁడాపరుండా దేవుఁ డిదెనను ।బ్రోవుటకుప్రత్యక్షముయ్యెనహో విచిత్రమటంచునెంచుచు శరణు 1

శ్రీరఘువరనీ, లీలలత్యద్భుతము। లేరికితరముగాదివితెలియమర్త్యావన। తారమునను జగ, త్త్రయము మాయామోహా। పారవశ్యము నొంద,భ్రమియించితివి నిర్వి। కారుఁడవీవు చలనాది రహితుఁడవు వి।కారచలనాదులు, గలవారివలెనుందు। వారయపూర్ణుఁడ, వానందమయుఁడవ। క్రూరుఁడవతిమాయి, కుఁడవు సంవిన్మయా।దారవిశుద్ధుఁడవాత్మప్రజ్ఞాఖండబో, ధస్వరూపుఁడ వజుఁడవు।పారమార్థికుఁడవీ, వేభూతముల కా। ధారభూతమునీవే, యీజగమునీవే, సాకెకుజగదా, శ్రయుఁడవీవేకర్త।కారణకార్యములు నీవిలాసములు।చేరికన్గొనఁగనేరకతనుధారివందురుగానినిన్ను।విదారితాఖిలకలుష మనుగుపరతత్త్వమనఖిలులచే నగునా. శరణు 2

జలజలోచననీ, వలఘుమాయాగుణములచే బింబితుఁడవై,విలసిల్లి జగదుదయ।విలయములకు బ్రహ్మా, విష్ణ్వీశ్వరనామ।

ములఁ బూనియున్నావు, తెలియఁగనొకడవై వలనుమీఱగాను, వాచ్యవాచకభేదములజగన్మయుఁడవె, యలరుచుందువునీ వఖలిత తేజుఁడవోం, కారవాచ్యుఁడవువా క్కులకగోచరుఁడవు దూషనర్తనుఁడవు భళిభళి శ్రీరామ భద్రగుణోద్ద్ర, ప్రధనాంగణరుద్ర కలితకౌస్తుభ హారశ్రీశేషా చలశిఖరవిహార, మోహనాకార చెలినిచంచలను నిశ్చలజ్ఞానమార్గము దెలియనెంతటిదానను, నీదానను కలుగఁజేయుమునాకునీపద, నలినభక్తినిరంతరమ్ముగ జెలఁగిపందనశతములొనరిం, చెదను దాశరథిదయానిధీ శరణు. 3

14 బేగడ-ఆదితాళము

పల్లవి.—వినీలవేణి వినుతగుణశ్రేణి, వినవే శర్వాణి

అనుపల్లవి —ఘనాఘనాంగుఁడౌరా, ముని చే ననుజ్ఞగొని గౌతమ మునియొద్దకుఁజనె నహల్య, మునీంద్రుఁడా గాముని జూచి పలికె ఘనంబుగను మిథి,లాపురంబునను, క్రతువరంబుమా, హేశ్వరచాపము కనుంగొనియనంతరం బయోధ్య కుజనేవనఁ వినమ్రుఁడయ్యెను హరి. వినీల

రంగదభంగతరంగగంగను, పొంగుచుదాఁటి విదేహ రాజపురి చెంగటరాగనెఱింగి జనకుఁడు చెలంగుచు నెదురగనురంగుగఁజని గాధేయునకునుసా,ష్టాంగ మొఱఁగిపూజించి దిశలు వెలుఁగఁజేయుచంద్ర సూర్యులోసుర,పుంగవులగు నరనారాయణులో శృంగారకళలబంగారుతళుకుల సంగానుదగిన వీరలెవ్వ, లెఱుంగవలయునన దశరథాత్మజులు మంగళకరులీరామలక్ష్మణులు మహాభుజుల్ ఘను లని ముని దెల్పెను వినీల 1

రీవిగమత్త్రతుసంరక్షణమున, కై వీరలనే దోడి తెచ్చె
నెఱ । పావనుఁ డీరాఘవుఁ డొకశరమున, జావనేసె దాఁటక
ను । భూవర మదీయయాగవిఘాతకు, లైవరలుసుబాహుప్రము
ఖనిశిచ, రావళిఁ ద్రుంచియుమారీచుజల్ధిలో వైచె బదాంబుజ
రజమునను, ఈవీరుఁ డహల్యను వేవేగ బవిత్రను, గావించి
నేడు నీగృహంబునగరళకంఠువిల్లనుఁగొనవచ్చెను । నావుడునగ
రికిఁ దోడ్కొనిచని యానరేంద్రుఁ డా రాముని బూజించెను
వినీల 2

అంతట జనకుఁడు మంత్రులఁబిలిచి పు, రాంతకు విలుదె
మ్మనినభటులన । త్యంతబలుల నైదువేలఁబంపిన, బంతముమీరఁ
జని । సంతతమును మణివస్త్రాదులచే, నెంతయుభూషితమై ఘం
టాశత । కాంతమైనవిలు దెచ్చినధరణి, కాంతుఁడుకౌశికుఁగనుఁ
గొని యూ, వింతనృపవరు లంతాజూడఁగ । సంతోషమునర
ఘూద్వహుండి, చాపమెక్కిడినఁజాలినను సీతా । కాంతనిత్తునన
విని శ్రీరాముని, కనుంగొనె మ్మనిదరహాసమునను వినీల 3

శ్రీరాముఁడు వామకరంబున వి, ల్లారూఢిగగొనియెక్కి
డినృపతులు । చేరిచూడదక్షిణకరమునరు, దారదిగిచినపుడె ।
సారముచెడి ఫెళ ఫెళమనివిరిగెను, వైరివరుల ధైర్యముతోఁ గూ
డఁ ద । దారవము దిశ ల్నిండెదివివిమా, నారూఢు లగుచు గనుఁ
గొను దేవత । లారాముని శ్రీమీఱ బొగడిరి । తోరంబుగా బ్ర
సూనవర్షము । దుందుభిధ్వనులుసురవనితాజన, చారునాట్యములు
చెలఁగ రాఘవునిఁ, జనేశుఁ డర్మిలి గౌఁగిట నుంచెను వినీల 4

ఫుల్లాంబుజపత్రాక్షుఁడు రాముఁడు, విల్లువిఱచుటలు
వినియంతఃపుర । పల్లవాధరులు మనసీతకు శ్రీ, వల్లభుఁ డనఁదగి
న । వల్లభుఁడిదె వచ్చెను చల్లనివాఁ, డెల్లజగములను నేలఁజా

లువాఁ । డల్లమరున్నైనజక్కఁదనమున నుల్లసంబులాడునటె
యమ్మ । చెల్లా రామునివల్లాకోరిక । ల్లె ఫలించు వంశపా
వనుఁ, డీమహాత్ముఁడంచనిపలికి సరస । సల్లాపములాడుచు సీత
కుమణి, సరు ల్వీరుల్ హారువుగ గైసేసిరి వినీల. 5

పట్టుచీరెగటిగట్టి రవికెచను, కట్టుదిట్టముగ గట్టిన్పృగమ
దము, బొట్టునుదుట నునిచి కనుల కాటుక, బెట్టి కురులు దువ్వి ।
చట్టముగా క్రొమ్ముడ్డివై చిమిఱిక, మట్టుమీఱ వేడుకచే సరములు ।
జుట్టిస్వర్ణభూషణములు మేనను, దట్టముగాఁబూని యొక్క చెలి
కేల్ । బట్టి, జనకుని పట్టి, శౌరికి । పట్టంపురాణి నౌదునేనని,
బాళితోడ గుండనపు బొమ్మవలె । నెట్టన రాజమరాళ కరిగతుల,
నెరానిరాకరింపుచు నడిచెను వినీల 6

తాటంకద్యుతి దిక్కులన్నెల్లను, దీటుకొనఁగఁ గాఁట
బొట్టునసరి । సాటిలేనిచంద్రసూర్యులును స, య్యాటమునను
మెఱయు । తేటపుముత్యపుసరులు పతకములు, మేటిచిలుకతాళి
తోడ బెనఁగొన । మాటికినందెలు ఘల్లనిమ్రోయఁగ, దీటు
లేని వైఖరిసీతావ । ధూటి, గుణముల పేటి, హరికి । రీటాదిభూ
షణాఢ్యు శేషగి,రీశు రామభూవిభుని చేరిమణి । హాటకమయ
మాలిక గళముననిడి, హరిన్ వరించితి ననిచనె ముదమున
వినీల 7

15 కాపి - జంపెతాళము

పల్లవి — వినుహైమవతీఘనా, ఘనసుందరాకృతీ । వినుతధృతీ
కరుణామతీ

అనుపల్లవి — తనమంత్రులను బనిచె దశరథునితోడి తె ।
మ్మని జనకనృపతి వేగా బాగా వినుము

ఆరూఢిదివసత్రయమున వారలయోధ్యఁ, జేరి దశరథుని

గాంచి। ధీరులై మ్రొక్కి బహుదివ్యవస్తువులనరు, దారగా గానుక
యుంచి। శ్రీరామునకు జయశ్రీరమా రామునకు సీతనీ నిశ్చయించి।
నేడు శ్రీ। మీరమిము బిలువనం, పెను జనకుడన సంభ్ర, మించి
వేడుక దలంచి మించి వినుము 1

జనవిభుడు శ్రీరాము, చంద్రునకు గళ్యాణ, మనిచాటనా
నతిచ్చి। జనకమంత్రులకు నుత్సాహమున రత్నభూ, షణదుకూ
లములు నిచ్చి। తనగురుండగు వసి, ష్ఠునిసుమంత్రుని గని రా,
ముని పెండ్లివార్త దెచ్చి। తగుగదా, జనకవిభు బాంధవ్య, మనిం
కడు లెస్సయని, రమ్యముగా ముదము హెచ్చి మెచ్చి. విను 2

మరునాడు గురుహితస, మస్తజనులెల్ల వే, మఱువలసి
కొలువగాను, అరుదైన యాణేము, త్స్వములగొడుగులనీడ, నధిక
వైభవముతోను। భరతశత్రుఘ్నులిరు, వురు గజారూఢులై,
యిరుగడల జేరిరాను। రథమెక్కి, నరవరుడు మిథిలా, నగర
మునకు జనె నెలమి, నాల్గుపైనములలోను, తాను విను 3

హితమతిని దశరథున, కెదురుగా జనిపురో, హితసహి
తుడై జనకుడు। చతురుడై పూజింప, సరసులై రాముల, క్ష్మ
ణులు తమతండ్రి కపుడు। అతిభక్తి ప్రణమిల్ల, నాలింగనము నర్చె
నానందమునను నృపుడు। తతమహో, న్నత జనకరాజసద,
నమున సుత కౌశికా, న్వితుడై వసించెనతడు, జనహితుడు
విను 4

తనయాగకర్మము, తయుదీర్చి జనకుడు శ, తానందుతో
డననెను। దనరసంకాశ్యపుర, మునకు దనుజుడు కుశ, ధ్వజుడుం
డు మోదమునను। మొనసి పిలనంపుమన, విని యట్లు సేయ, జ,
య్యనవచ్చి యతడన్నను। వొడగాంచి। తనకుమారికలు తా

నును మ్రొక్కి పర్థిల్లుc, డనుచు దీవెనలు గొనెను, మనెను విను 5

లలినిజనకుcడు పురమ,లంకరింపుమనcదో, రణానరమో ల్లాసితంబు। అలఘుసౌధధ్వజో, జ్వలము గోపురవితా, నావళీ రాజితంబు।ఫలభారనమ్రరం, భా స్తంభశోభిత,ప్రతిగృహప్రాం గణంబు। కర్పూర। కలితాంబుపూరగం, ధిలరాజమార్గంబు, కై సేసిరాపురంబు, డంబు విను 6

క్రమముతో నంతఃపు, రమలంకరించిబం, గారుకుంభ ములనుంచి। సమమైనపచ్చరా, జగతిపై నిలిపినీ, లములబోcదె లుఘటించి। రమణీయముగనుబగ, డములహీరాలములు వ, జ్ర ములగొణిగెలురచించి। చతుర్ద్వా। రముల గొమరొప్పc గల్యా ణవేదికగట్టి, రమరికనుసంతసించి, మెలెంచి విను 7

ఎలనుసీతాదికాం,తలకు నలుగులుపెట్టి, తలంటిజలక మార్చి, జలుగులనుపడియొత్తి,చెలcగిసరిగంచుచీ, రెలుగట్టికు రులుగూర్చి। ఎలనొప్పగొప్పకొ, ప్పులుబెట్టిచందనం, బలcది తిలకములుదీర్చి। రవికలను। పొలయచను కట్టుపై, నలవరిచి కై సేయ, నలcదిరసమముగ జేర్చి, మదిచేర్చి విను 8

పరగ కేకయపతికి, మారుcడు యుధాజిత్తు, వచ్చినచ్చె టికినంత। వసుసదశరథుcడు న, ల్వురుసుతులభూషణా, వళుల గై సేసిచెంత। శిరులలరదానుండు, తరిజనకుcడానంద, భరితుc డై భద్రనంతా,ఎళముల ను, గరిమమునబనుపరా, ఘవులెక్కి రాజమా,గ్గమునc జూపట్టిరంత, వింత విను 9

పొదలుచును గౌసల్య, మొదలౌ సతులుగొల్వ, భూప తుల్గు జేరకొలువ।విదితమాగధవంది, బృందములు గొలువనట, నిట గాయకులును గొలువ। సదయులు వసిష్ఠ వి, శ్వామిత్రు

లాశీర్వ, చనము లొసఁగుచును గొలువ। కళ్యాణ। సదనమున కరిగక్నే, షగిరీశుఁడగు రామ, చంద్రుఁ డెదముదము మొలువ, చెలువ. విను 10

16 కల్యాణి - అటతాళము

పల్లవి —కల్యాణము వినవే, నేడు సీతా, కల్యాణము వినవే

అను —కల్యాణమయమైన, కల్యాణనిలయమున। కల్యాణప్రదుఁడౌయు, హాల్యాపరదుని కల్యా

వేదనాదములువేణుమృదంగపి। ణాదుందుభి డిండిమాది మహావాద్య। నాదములు పుణ్యాంగ, నాబృంద శుభగాన నాదములుఁజెలఁగజ, నకుఁ డెదురొ్కని దశర। థాది భూపతులక,స్థాసనమునిచి యా।మీఁద సపురోహితుఁ, డై దేవ ముఖు హైను వేదిఁబ్రతిష్ఠించి, వివిధమంత్రములచే, వేదోక్తహోమ, విధులొనరించిసీ తాదికన్యలధన్యలనలువ్వరను స। మ్మోదమున రావించి,మురియుచుశుభజాలా। పాదకముగమధు, పర్కమిచ్చి వేడ్క, బ్రోదిజేసిన్నృపుడు, పూజించె రాఘవుల కల్యా. 1

శ్రీమీర జనకుఁడు, శృంగార వతియై సా। దామినీలత మాడ్కిఁ, దనరెడుసీతా। కోమలితెఱఁగుఁ, గునసుంచిచాలగా। రామున రామాభి, రాముఁడై న శ్రీ।రాముచంద్రునిపాద, రాజీవములుగడగి। సేమమున తజ్జలముఁ, శిరమున ధరియించి। నీమముతోసీత, నిఖిలలోకమాత, గామితసిద్ధసం। కల్పపూర్వకముగ। భూమీశుఁడుధార, బోసె నగ్నిసాక్షి। గామానవతిని రా, ఘవుఁడు చేకొనె దేవ। తామందారసుమ, ధారలుగురిసెభ। ద్రామితగుణులై, యలరునధూవరులపై కల్యా 2

అంతట దెరదీయ, నతివమోము జూచి। సంతసించెను,,

రామచంద్రున కవతారు । కాంతుగనుంగొనియలుక, కలువంపో
ల్కినా । యింతిమాపులునరె హృదయేశు పదయుగళి; నెంత
యుదామరుం, నెనయు తేఁటులనఁగా । కాంతామణినిపాణి, గ్ర
హణమొనరఁజేసి । కంతుజనకుఁడునుం, గళసూత్రముగట్టె । నంత
గమనకునుణులు, తలంబ్రాలు పోసిరి । నంతుఁడై లాజహోమ
ముఁజేసి కృతకృత్యు । ప్వాంతుఁడయ్యెను తాట, కాంతకుఁ డట
మీఁద । సంతతానందమున, జనకుఁ డూర్మిళ నిచ్చె, నంతు
కెక్కినా సుమిత్రాకుమారునకు కల్యా 3

వసుసతీ మనుకుశ, ధ్వజునికొమార్తెం, సురుచిరమాం
డవి, శ్రుతకీర్తులనిరువురను । భరత శత్రుఘ్నులకునుజనక ధరణీ
శుఁ డానంద । భరితుఁ డగుచు నొసఁగె నపుడారంగాఁ బెండ్లి ।
యలరారె నావేళఁ బరతరయశులు, వశిష్ఠవిశ్వామిత్రు । లురువు
గనాంధూనకు నకుసేసలు । శిరముననిడిరియా, శీర్వాదములు
జేసి । రిరంగవశంఖా, ధీశుఁడుదీవించె । గరిమనుకౌసల్య, కైక
సుమిత్రాది । కరిగమనలు నుం, గళహారతులొసంగిరా । తతి
రాములక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నులకు కల్యాణము 4

జనకవిభుఁడు కౌశి, కునివశిష్ఠునింగనుఁ । గొనిపల్కె నార
ద, మునియచటికిఁ జనాఁడు । చనుదెంచినను వినునిపలికె హరి
భక్తజనవరదుఁడయి, నిర్జరులను బ్రోవరా । వణువధియింప రఘు
వంశమున నురాముఁ । డను పేరదాశరథి, యైనాలుగంశములు ।
జననమొందెనుసీత, యనునామమున నీయిం । టను యోగమాయ
బుట్టెను దెలిసి కౌసల్య । తనయునకు సీతనిమ్మనిచ నెనది మొదలు
గన్నుసీత శ్రీసతి, యనిదలఁచి యేవిధమున రాముఁ డల్లుఁడౌనని
చింతించి ధను, వను నెపమున మీఁద, యనుశుభముగంటినె క.

శ్రీరామచంద్రుని జేరి జనకుఁడుబలికె। శౌరినాజన్మము సాఫల్యమాయెను। దారసింహాసనస్థలిని సీతాయుతుఁడవై రంజిలనిన్నుజూడనర్హుఁడనైతిరా।మారమణభువననిర్మాణనైపుణిగలిగ, నీరజభవునకునీపాదవారిచే। నీరమ్యపదజలమునెరిదాల్చి బలిమహా, వీరుఁడై సురరాజ్యవిభవముచేకొనె।సారమా నీపాదరజముననహల్య, ఘోరశాపముదొలఁగె కోవిదులును నీయు। దారాంఘ్రిరేణువులు కోరిభవభయదూరు, లైనట్టినీవె శరణని పొగడెరాముని కల్యా 6

సారదియామమ్మునన, సురదుందుభులుమ్రోసె। ధిగుడుతద్దిన్నాంతకిటతక, తా । థైథైయ్యయనుచు నచ్చరలాడిరి గంధర్వవరులుపాడిరి భూసురవరులధరణీ,వరులఁబూజచేసి। సరసమృష్టాన్నభో,జనములిడి రికరశిపరగనాల్గునాళ్లు, జరుగుటయుగాశికుఁ। ఁడరిగెనల్లుండ్రకు, సరణమిచ్చినృపుఁడు కరుణచేఁబుత్రికల ఘనసుతులఁగాంచి। త్వరతోడఁబనుపనా, దశరథక్షితిపతిసరసుతులుగొంసంద్రుపిరులలర నాశేష। గిరివాసుఁడైనరఘు, వరునిమున్నిడుకొని పురికి ప్రయాణోన్ముఖుఁడయ్యె ముదమున కల్యా 7

17 సురటిరాగము-ఆదితాళము

పల్లవి —చేరి వినవె శౌరి, చరితము । గౌరీ సుకుమారి గిరివరకుమారీ

అనుపల్లవి —వారిజాక్షుఁడంతటనుశ్రీ, మీరివేడ్కతోనయోధ్యకు।గోరిపోవుదారిలోనృపవైరియైన పరశురాముఁడుకాఁరుమొగులకరణి చాపధరుఁడై, కాలమృత్యువో యనఁగఁ

బంక్తిరథు। కేరిహరియెదుటను నిలిచిపలికెను. వీరాధివీరుఁడని యెఱుంగక చేరి

రెండువంటివిల్లునడిమికి, రెండుజేసిపెల్లు, పొందు। కొండనెనయఁజెల్లు, నావిలు, దండివైరులకుముల్లు, కడు।గండమిగిలి దీనినెక్కు బెట్టిన, గాని రాముఁడ ననునిన్నునటుగా। కుండినఁ జంపుదు ననరాముఁడతనికో, దండముగొనిచక్కనెక్కిడియు, ఖండాశుగము తగఁ దొడిగి తెగ, నిండదిగిచిభార్గవుఁడనిను। కాండాహతచరణుఁజేసినృప, కాండాభిరాముఁడ వౌదుననినఁ। బుండరీకలోచనుండితండనిపూర్వకాలసంస్మృతిపొడమిపొగడి।భండనప్రచండపండితుండవ, జాండాధిపతివవ్యయుఁడవనెను చేరి

బాల్యమునను నేను, ఘోర, తపంబుసేయుచోను, హరివా। త్సల్యమొప్పఁగాను, వేగఁబ్ర, సన్నుఁడై పలికెఁదాను, సా। ఫల్యమయ్యెనీతపమునుజనస, మ్మతమునుచ్చి వంశయుతుఁడవగుసా, ఫల్యబలుఁడవగుచుఁ బితృహననుఁడగు, కార్తవీర్యగెలిచి ఖిలనృపుల వై। కల్యాత్మకులఁజంపిశమదమ, ముల్యార్థితుఁడవగుము నేగా, సల్యాగర్భమున రాముఁడనఁ, కల్యాణదాయినై జనించియ। హల్యానతిఁబవిత్రఁజేసినీను, గళ్యాణమొనీసుదరశనను, తుల్యముగనొసఁగుదునని జనియెదయు, తోనాహరియనీవని చనియెఁ జేరి 2

స్వామినేనుమించి, హేహయ, వంశజులనుద్రుంచి శాంతుఁడ। నై ముదముదలంచి, చెలఁగెద, నీమహామహిమనుంచి, ఖగ।గామినీబలంబునీవుగొంటివి, గాననేనుధన్యతముఁడనైతిని, నీమహనీయదరిశనము గలిగెఁబి, తామహాదుల కగోచరుఁడవు శ్రీ, రామామనోహరుఁడవగురఘు, రామా ప్రకృతికంటెపరుఁ

డవు। కామాద్యరివర్గదూరుఁడవ, హా మాధవ ధనరహితుం
డవు। కానుకర్త గుణవర్జితుఁడవు నుద, కమున ఫేనజాలములు
ననలమున। ధూమమెటులనటుల నేయఖిలమును, నీమాయచేఁ
గల్పితంబనె. చేరి 3

ఎందాఁకనరుండమాయకు,హితవుమీరికుండు,వినువాఁ।
డందాఁక జడుండు,వానికినాత్మగాన రాకుండు, తనయందు గల్గు
నవిచారమున నవిద్యమిగులఁబ్రబలిన దైవి ద్యనణఁచు।పొందుగా
నవిద్యాకృతనుగుటను, బంధుబింబితుండై జీవాఖ్యను। బొందు
తనునునకు ప్రాణముల్గఁ బొందునపుడె స్వాభిమానము। నొందు
నపుడె సుఖదుఃఖముల, నొందునాత్మకుసంసృతిలే। డెందుజ్ఞాన
మిపుడుబుద్ధికినిలే, దిదిన్నె జమువ్యాకృతమునఁ బ్రకృతి। పొందు
గానుసంసారియయ్యెహాయత, భుగ్వారిషేళనంపుక్రియనవె చేరి.

ఎంతదాకనరుఁడు, నీపద, హితులపొత్తుఁజొరఁడు, విను
వాఁ। డంతదాఁకకరుఁడువలెను భ, వాబ్ధిదిరుగుపామరుఁడువ,
కాంతుఁడై సుజనసంగతివలనను,గనినభక్తిచేత నెపుడునన్నున।
నంతునాశ్రయించినపుడు, మాయకు, నంతమజితుఁడునుస్వప్ర
కాశుఁడును। శాంతాత్మకుఁడనై నసద్గురుఁ, డంతవానికగపడు
ను సుని। తాంతానందమతనిచేఁ గని,చింతలతలనెల్లఁద్రుంచిని,
రంతరాత్మసుఖముఁ జెందునీపద, రాజీవయుగభక్తిలేనినరు।
లంతమొందిజ్ఞానముక్తిసుఖముల, నందవశముగాక చెడుదురనె
చేరి. 5

ఈశశరణుశరణు, దురితపి, నాశశరణుశరణు, సుజన।
క్లేశహారణ శరణూ, జయజయ శ్రీరామశరణుశరణు, నేఁ।
జేసి నట్టిపుణ్యమెల్లనీదుమ,హాశుగమునకొసఁగినాఁడనుదయ

జేసి బ్రోవుమనం బరశురామునకు, సీతావిభుఁడు ప్రసన్నుఁడై పలికె। వాసినీమనంబునను దల, పోసి వరముఁగోరుమనుచుఁ జేసి నానవినభృగుకులుఁడు, భాసిల్లుచునీదుపదరజో। లేశమునకు నేవరంబు సమము, లేశభక్తినిచ్చునఁ గృతార్థునిగఁ। జేసి పనుపఁజనియె జామదగ్ని ని, జేచ్ఛం దనుజరిపు నుతించుచుఁ జనె చేరి. 6

ప్రీతుఁడయ్యెఁ జాలా, దశరథవిభుఁడంతటలీలా, గుణముల। చేత నలరిశీలా, తగపురిఁజేరిచక్రియా వేళ, భూ। జాత నెనసి తనరె ననుజులునునిజ,సతులరతుల నేలిరితులవిభవన, మేతుఁడు జగత్ప్రభుఁడుఁ బ్రథితగుణ,జాతుఁడవ్యయానందమూర్తిసం। గీతానంతకీర్తినుగుణ, భూతాద్యఖిలసాక్షిమాయా। జాతాఖిలకలుషహరుఁడు నా, కేతాధిపుఁడై యుండె హరిదవి। యాతిశయత నిదియుఁ జెప్పెను బ్ర, హ్మాణ్యకవిశేష గిరీశు పేరవి। ఖ్యాతమిూఱ నధ్యాత్మరామాయ, ణాఖ్యానమున బాలకాండ మిది చేరి

బాలకాండము సంపూర్ణము.

— —

శ్రీ ర స్తు

శ్రీమదధ్యాత్మరామాయణకీర్తనలు.

అయోధ్యాకాండము

---

1 దర్బారుసారంగ - ఆదితాళము

పల్లవి — శ్రీసద్గుణాన్వితా శీతాద్రిసుతవినవే । కౌశేయ, వాసుని శేషాచలవాసునిచరిత్రము

అనుపల్లవి.— భాసిల్లునంతఃపురమునందు మహితసిం । హాసనస్థితుండై మునినుతుండై సహో । ల్లాసుండై దరహాసుండై శ్రీవాసుండై శ్రితదాసుండు సీ । తాసహితుండగు రామునిఁ గను తలఁపూనిసుమహామునివచ్చెను శ్రీస

శరదిందుచంద్రికాసన్నిభమౌ తనుద్యుతుల । మెఱయుచువచ్చునాని నారదునిఁగ । నెఱిఁగి సీతాజానియు దేవీయుతుండయి । పొంగిపొచ్చు అంతలేని భక్తిచే మ్రొక్కి । పరంగఁ బూజించిమౌని నీకన్ననసం । స్మరణచే విషయాసక్తచిత్తుఁ మైనసం । సారచింతనమాటకఁ గలుగుమము బోఁటికి । దొరకదిదిదుర్లభము నినుగని పరమపావనుఁడనైతిని, భా । స్కరుఁడు రాఁ గనుము వంగుక్రియ నజ్ఞాన మాఁగునన ముని పల్కెను శ్రీస 1

శ్రీరామభ్రమయఁ జేసెదవో నను లోకాను । సారవాక్యములచేను సం । సారిననుటిదియరయసత్యమేనుజగదాదియగా । మా । యారమణి గృహిణిగాను-జేయుటనునీసుతులైరి బ్రహ్మాదులెల్లను త్రిజగన్మహా సం । సారి వీవు హరి జనకజ లక్ష్మి

పురవైరి నీవుసీతహిమశైలజాత । వారిజభవుఁడవీవుధరణిజ - వాణిరవినీవుప్రభజానకి । యారూఢిస్త్రీపురుషవాక్యములన్ని సీతయునీవనియెను శ్రీస 2

స్వామినీఛాయ యవ్యాకృతమనఁబఁడునది । యేమూలప్రకృతిదానమహత్తత్త్వమామనుమహత్తత్త్వనలింగశరీర ౨ । మఱియదిసకలమైనతనువులఁజేసెన । హంకారబుద్ధిప్రాణాజ్ఞాన కర్మేంద్రియసాముదాయకములింగ,శరీరమనఁబడునదె జన్మకర్మమూలము ఇంద్రజాలము । ఆనుహాత్మయెజీవ, సంజ్ఞననాద్యవిద్యోపాధినొందిన । దైమించె స్థూలాదిదేహ, త్రయమెజీవోపాధియనియును శ్రీస. 3

స్థూలసూక్ష్మకారణాలజాగ్రత్స్వప్నసుషుప్త్యవస్థలుమూడుగల్గెనీసంసృతి । లీలచేనెనయువాఁడుజీవుఁడెపరమాత్మత్రి । కాలనాశ్మీ ఘా రేడులోకముల కాది । మూలమదినీవేమూడు మాయాభువన । జాలములు నీయందె జననస్థితిలయములై జరుగుచున్నవిరామా రాక్షసవిరామా । వ్యాళమనిత్రాడుగని బెదరిన, పోలికనుకను జీవుఁడనుకొను బాలిశుఁడు ఘనుఁడాత్మతానని భయరహితుఁడయి యలరుననియెను శ్రీస 4

ఏనీ తేజమునసీయఖిలమును వెలుఁగునిదిఖిలుఁడు తెలియలేక, దేహమేపతియనియెంచు పుణ్యశ్లోకయెందాఁకన, జ్ఞానము తెగిపోకయుండునందాఁక । దీనుఁడగుజనుఁడునీకారుణ్యమున విజ్ఞానానంద మొదవిననములుఁపొనది నీపాదారవిందభక్తిని గలుగునదిముక్తిని । దానమగు రామనీదాసులదాసుఁడను కరుణననుబ్రోవుము । నీనాభికమలజుఁడు మాతండ్రి యటుగాననే పౌత్రుఁడననె. శ్రీస. 5

అనిచాలా ప్రణతుఁడై యానందబాష్పములు । కనుల జడిగొనజడదారి రఘువంశతిలకుని । వినుతించె వేడ్కఁజేరి రావణవధార్థము । జనియించినావుశౌరి దశరథుఁడు నిన్ను । జనవి భుని జేయఁగోరి, యున్నాఁడటుల । యిన రావణుఁడు జచ్చు టెటులతనిఁజంపుదు । నని ప్రతిజ్ఞఁజేసినావు మునుడాసి।వినుము భూభారహరణమునకు, మొనయుమిదినజభవువాక్యము।ననినఁ జిఱునగవుమొగమునజిగి, బెనఁగొనఁగననియె శ్రీరాముఁడు శ్రీ

వినునారదనేనెఱుఁగని దేమియునులేదు । మును ప్రతిన నాచే, తనెటు జేయఁబడెనటు।లనేఁ జేతునకలభూతముల, సుఖాసుఖములు । ఘనకాలసంజా, తములగు ప్రారబ్ధ । మునన గునవిభువనే, తన్నె తగులకనేనే। నెనసివినోదింతునిదె రేపుదండ కాటవికేగి । మునివేషముదాల్చి సంతోషము । నను జతుర్దశ వత్సరములందునుసీతయను నెపమునను రా । వణునిసబలముగ జంపుదుననవిని దేవగతిఁజనెమునీంద్రుఁడు శ్రీస 7

2 పూరికల్యాణి - ఆదితాళము.

పల్లవి —వినవేశుకవాణీమాణిక్య, వీణావాదనపటువాణీ

అను.—సునువంశ్యుఁడు దశరథుఁడంతట మం । తనమునవసియిం, చివసిష్ఠుని ఘనముగరావించినున్నించి।వినుమనిపలికె నుహాత్మనిఖిలజను । లునుమాటికి వొగడెదరు శ్రీరాముని । ఘనగుణాభిరామునియువరాజును, గానొనర్పవలెనిపుడెభరతుఁడను । జునిగూడిచనెను మానునుగనుఁ, గొన శుభదీక్షనునుపు రామునిరయముగననె. వినవే

వరమాని దశరథునివీడ్కొని రఘువరునగరికివేగరాఁగా శ్రీ।వారియెదుర్కొనిబాగా వసిష్ఠునిపరఁగసత్కృతులు గాఁగా

జేసి సీతా । తరుణి హైమకలశోదకములొసంగఁగ । గుహునియడుగులుగడిగి, శిరమునవారి।ధరియించినేనుమడిగి,పూజించినీ । చరణనీరధారణ, ముఁగృతార్థుఁడనై । మెఱసితిననుదా, శరధి పలుకువిని । చెఱునగవుదొలఁకఁగఁ బలికెమునునీ, చరణోజముల హారుఁడుశిరమునందిడి।పరమపురుషుఁడా యెమాత్రంబ్రిసలువయు నీపదాంబువులనుఇయ్యెన నెను విన వే

ఇటులనఁ వగు నేలోకగురుఁడవువి, శ్వేశుఁడవనియురమాపతివనియు సము । త్కటయశుఁడవని యుఁ బరమాత్ముఁడనియు నిన్ను । కుటిలులకెఱుఁగవశ, మాంథ కపాలన । చటులుఁడై భూభా, రముమాన్ప రావణుని జంపఁగఁ బుది నెం, చిపుట్టితవనిదిట వునవిశ్చయిం, చినావు నేను । అటులైన బహుగోప్యము జేసిటినీ వెటులమాయచే సర్వముఁ జేయుదు।వటుల నేగురుఁడనని శిష్యుఁడవీ,ననుచు నటనసల్పితిస్వామి జగన్నటనసూత్రధారియఖిలభూతాం, తర్యామియనఁ వెలయుదువనెను దపసి విన వే ౯

నీవు శుద్ధసత్త్వమయమైన మేను నెఱిఁబూనిభువియందు మాయామనుజ । భావమున జెలఁగుచుం, దువకటరాజ । సేవఁ గాసిఁజెం, దుపౌరోహిత్య । జీవనమతినిందితమని దెలిసియు నీవురఘువంశమున జనియింతువని । భావించిసంతసమునసీకు గురుఁడనై । యే వేడుకకిదినే, నియ్యకొంటినాతపమిప్పుడు ఫలియిం, చెనన్నికనిమా । యావిభూతికగలుపకుదశరధ, భూవిభుఁడునిన్నుపట్టముగట్టు శు । భావహుఁగన్మ నెను సీతతోఁదీ తూవిధినుండుమని చనియెవసిష్ఠముని విన వే ౧౦

శ్రీవిభుఁడులక్ష్మణునిగనినన్ను యువరాజ్యాభి, షిక్తుఁజేయఁదరు నేనుసాక్షిమాత్రుఁడను । నీవెసకలముఁబూనుకర్తవు, భో

త్రిపు,నీవే నాప్రాణములు మేనుసుమ్మనిపలికెనావేళ పౌరజనులు రామునియువరాజగ । శ్రీవినికడు హెచ్చిదశ, రఘునిమెచ్చి । యావార్త లపుడె దెచ్చి కౌసల్యా । దేవితోడసుమిత్రాదేవి తోఁ దెలుపవార । లావాక్యకర్ణనమునసంతోషపూర్ణ । లై వెలసిరిసురలు, సరస్వతిఁగని, దేవి నీవయోధ్యకుఁజని విఘ్నము గావింపుము రామాభిషేకమున, నావిబుధప్రార్థనకియ్యకొనె వాణి వినవే 4

కోమరారుకైకనగరదాసియొకతె, కుంటిదిగూనిది గుజ్జురూపు। దిమిడిగ్రుడ్లముడిబొమలుడొంకుమైగల,ది యయోధ్యలోనురమణులకు,నవ్వులాటది మంథరయను । కుమతియొక్కతె గలదుభారతిదానిఁజెంది, కుదురై యుండెనంతనపురి శృంగారముల । నమరియుంతయువిం, తయైయున్నఁజూచి । భ్రమసిమంథర తొంగ,రతోనచ్చి కైక రేపు । రామునకుపట్టాభిషేకమని నకైక। క్రముద మొదవిబంగారందెలొసఁగఁగాప,డఁటెయొల్లకిది భయసమయముసుఖసమయముగాదబల శేషశైల,స్వామియైన రామునిశుభము నీకనెను వినవే. 5

3 తోడిరాగము-అటతాళము

పల్లవి —సరసగుణమణిసన్మందిర, సఖీకృతేందిరా, వినవే

అను —గరిమమునరాఘవునియభిషేకమహోత్సవము శుభ
మనకభయాకరమనుటయేమిశ్రీరాముఁడు,కౌసల్యగాననుఁ
జూచునెను।పరమపన్నుతములైన కైక,వచనములివ్వనఁగఁజాల
క్షమం,ధరనీసుతునకునీకుసుఖము,దలఁచినాన్నద్భాయఁగాను
దలఁపకు సరస

కైకవినుభరతశత్రుఘ్నుల, కేకయపురికనిచ్చినీకాంతుఁ

డో కాంత! యేకాంతమున నీ, తా కాంతుధరణీకాంతుగాను। ప్రా
కశ్లైశ్వర్యమునకెల్లను, పట్టభద్రునిఁ జేయఁదలఁచెను, నీకునీతన
యునకు దాస్యము, నియమించునొకయుపాయమున్నది, నీకు
రాజు దేవాసురాజినిచ్చి, నవరములు రెండుగలవు, నీకొడుకుదొర
తనము రాఘవుని, వనవాసము నానసేయుమనె సరస 1

ఈవిధమునమంధర పలికిన, హితవని తలఁచినకినిమెచ్చి
చు। నావనితధీజనితకోపము, ననుమానించిరెగట్టివెసను। శివి
యుడిగి భూషణము, న్నియుఁ బాఱవైచియలుక యింటి। లో
నొంటిగానేలఁబడిపొరలుచుండెనుదయగల్గ వాఁడైన పావనుం
డైన ధీరుఁడైన, దేవసముఁడైనఁ గానిజన। తానికోపమును
వీడఁడని, తద్గుణానుసారియౌనునిజమిది సరస. 2

అంతటనుదశరథుఁడుకైకగృహంబునకుఁజనినిశ్శబ్దమె।
కాంతిచెడి భ్రాంతిపడిమెలఁగెడి, కలికితండముగనికలఁగివిభుఁడు।
యింతవింతయి దేహియనఁ జెలు, లెఱుకమాకై కయలగినయది।
సంతసము సేయుమనవినియా, దంతిగమననుడాసినీకి। చింతయే
మిటికికైకనీదు, చిత్తమెట్టులటులఁ జేతుననినితాంతమోహము
ననుపా, దములకప్పుడున్నపుఁడు మ్రొక్కిదక్కినానవె. సరస. 3

పలికిబొంకనివారుమీరలు, ప్రాణేశమునుపునాకొసఁగిన।
యలఘువరములకు భరతునిరా, జ్యాధిపతిగారాముని కానలో।
వెలయఁ బదునాల్గేండ్లు మునిదై, నిలువ సెలవీయుమనుచు
కైక। పలుకవినివజ్రహతవృక్షము, చెలువుననుభువిఁబడియంత
లోఁ। దలిసిచెడుగుకలగంటిననుచుఁ, దలఁచివెడఁగుకలకంఠినె
దుట। పులివలెంగనితిరుగమూర్ఛిలిన, చెలులుబోధచేసిరాధ
రాధిపు సరస 4

భార్యగావీవుశత్రువునా, పాలిటినీకురాముఁడుపరి। చర్య మాశ్చర్యముగసల్పును, సతినీవురామునిమెత్తువెపుడు। ఆర్య సన్నుతునిబొమ్మననే, సతివరాజ్యముగొన్నని నృప। వర్యబొంకిన నరకమునఁబడు, వాఁ డవనికై కనలుకదశరథుఁడు, కార్యమే మనుచు వనటనొంది, కందియుండెనారాత్రిచనిన। సూర్యోదయమునదార్యత్రిక,సుభగనాదశుభవినోదములెసఁగె సరస 5

ఛత్రచామరతురిగకరిరథ, సముదయముగనుపట్టెభూషిత। గాత్రునిబవిత్రుని సుమిత్రా, పుత్రయుతునికరీంద్రాహుని। జైత్రాతపత్రాన్వితునిరాను, చంద్రుఁగనిజనులలరియుండిరి। ధాత్రీశుఁడేమోరాడనియు, త్తటి సుమంత్రుఁడు చనిమొక్కి హా। పుత్రలలాను హారాను యని, పొగులురాజుఁగని కైక నడుగ। రాత్రినిద్ర లేదితనికి శ్రీ,రాము సుగుణధాముఁ దోడి తెమ్మనె సరస 6

దశరథాజ్ఞను సుమంత్రుఁడు జని,తగ రామవిభుఁదోడి తెచ్చిన। శశివదనుఁ డసితతనుఁ డగురఘు,స త్తముఁడు తండ్రికిఁ బ్రణమిల్లెను। బిసరుహాక్షునిగాఁగిలించుక, పృథివీశుఁ డేడ్వఁగ వసిష్ఠుఁడు। మసలకనువచ్చె రాముఁడిదే, మనకైకభరతునకు రాజ్యము, అసదృశాటవికినిన్నుబనుప, నడిగినాననిపితృవాక్యము। విసువక నడపెద ననె శేషగి, రిశిఖరాలయుఁడువిశాలమతియై సరస 7

4 ఆనందభైరవిరాగము - అటతాళము

పల్లవి —వినవేపల్లవమృదుచరణాకరుణా, వితరణగుణాభరణా
అనుపల్లవి —జనవిభుఁడానతి, చ్చినదండకాటవికి। మునివేషధారినై, చనియెద నన విని, యనఘ రాఘవరాముకుఁ

డనై యతినవలనను జిక్కితినినిను । వనమునకు వనిచి ప్రాణ
ము లీతనువునను మనవనెను భూప విన

రామా జగద్ధరా నూను బాహువి, రామా కులాల । లా
మా హా హైమవతీచింత్య, నాను హాభిమోద్ధానుసం । గ్రాను
హా శ్రీసహితముఖజిత, సోమా నిను । నేనని పొమ్మందు,
నెటులనోర్చియుందు । యీ మోహాబ్ధికిఁగట్టు, ఏదని విలపించ,
నామహీపతినడలవలదని సౌమిత్రితోఁ దల్లినగరికి । స్వామి చని
నతిసుమిత్రాకౌ, సల్యాకు సేయ దీవించిరి విన. 1

అనువందవనభూమికరుగఁ గార్యముచ్చె, నమ్మా సెలవి
మ్మాయనిన । వినిపొమ్మసిల్లియాకొమ్మహా, నన జాక్షు నను జేర
రమ్మా రాజు । నిను బొమ్మనుట నిజమ్మాన, మ్మ । నన నగుచు
కైక, తన నందనుని దూరనుగా । ననుపదునాల్గేండ్లు, ననమున
వసియింపజనవిభుని వేడెఁ బితృవాక్యము(వ), మనుపఁజని యెదనన
భరతునికి । వనియొసఁగి తనయునిచటనె నిలు, నునుచుఁ గౌసల్య
విలపించెను విన 2

కైకయీశ్వరుధరణి, కాంతుఁడెవరుచూడునా । ధాకప
రాకా కైకనీకై కడిగిదివిజా, నీకమ్ములు । డీకొనినఁ ద్రుంతు
పో, నీకరాజ్యశ్రీకినిపట్టాభి । షేకమిపుడు ప్రాకటముగఁ, జేతు
భరతుఁ డల్గిననతనిఁ । గేకయు త్రుళ్లిఁ, గింతు ననిలక్ష్మ
ణుఁడు । వీకమైఁబల్క రాముఁడవిని, నీ డిమియును నీదు
భక్తియు । లోకముల కెల్లఁ దెలియుచువ, తా నైకకైపై యలుగవ
లదనె. విన. 3

జడమునశ్వరము బూ, జగము రాజ్యము తనువు, సత్య
మాయిది, నిత్యమా ఆస, పడ భోగఫల, మానస్తత్వమా,

ఉపాసింత - The two aspects ? -

కలిమి । పడఁతిచంచలసుజన, స్తుత్యమా భ్రాంతి । యుడుగ
కుండుటన, తత్కృత్యమామాన । వృఁడసుఖమునకుకర్మ, మొదిగ
ట్టితసకంటె । నొడలువేఱని తెలియ, నుడుగుకోర్కెలుతృణతతి ।
నడిమేటఁగూడియ. ఁసిన క్రియ, మాతృపితృసతిసుతహితాదుల ।
నడకయిది స్వప్నసమమని యెంన్నకజడుఁడుకోరున నె రాముఁడు
వినవే 4

ఆయువల్పముజరావ్యాధులు పుంఖాలవలె, డాయఁదెలి
యఁడాయనరుఁడు । ఈయఖిలసుఖములు, హేయమనఁడే । మా
యు కేభగవన్మాయదేహ । మే యాత్మయనుకునుతి, ఛాయామా
త్ర, మైయప్పిశ్వ ప్నేదోను, జ్ఞానస్థ్రాంసని, కాయమాకాచుమె,
ట్లాయనాత్మ చెప్పమా । ఆయాసవిడువు సుహామికభ్రమ,
హేతు విదియయవిద్యనైనవ, హాయను గుసచ్చిదానంద, బ్రహ్మ
మనుటిదివిద్యయనెహరి వినవే 5

మొదలు క్రోధము పాప, మునకు మనస్తాపమూలము
ఇంద్రజాలము క్రోధము । సకయాత్ములకు ప్రతికూలము క్రోధము ।
హృదయగ్రంధికి నాలవాలము క్రోధము । విదితధర్మములకు, శూ
లము, మదియం దదియుంచకనునినునీ, సఖిలసాక్షిగానెంచి ।
ముదమునసుఖియింపుము జ్ఞానము । మదయుతులకీ లదు
లక్ష్మణ, మర్మమునితెల్లికీత త్త్వమో । సదయుఁడై తెలిఁగాఁగిట
నుతుఁ, గదియించిపోయిరస్తునెసతి విన 6

హాసుమిత్రకు మొక్కియన్నలక్ష్మణనిఁగవు, మన్న మన
నువెన్న । కంణికరుగఁ బల్కెనీకన్నమునునే । సరిగెవనన్నరానీ,
కున్నఁజత్తు । పరమేశ్వయనినఁ గఢఁజెన్నారంగ । కరుణించియును
జరాకకు నస్మరించియా । ధరణిజనుజేరనే, నంకకాటవికేగి,

తిరిగివచ్చెద నిలువుమననీ,చరణములయాన నేనిలువను।బరమా
త్మయనిన శేషాచల, పతియతివతోఁ గూడికదలెను విన. 7

5 యదుకులకాంభోజి - ఆదితాళము

పల్లవి — చికురనిందితాళీరణకేళీ, జితమదాసురాళీ నిలబూ
కృత। సకలభువనపాళీలలనా, జనమాళీకాళివినవే

అనుపల్లవి — సకలరాజన్యులు రాజను భానుకులరత్నము వి
భవము నుడిగిజ।నకసుతాలక్ష్మణసమేతుఁడై, వికసితాంబుజ
లోచనుఁడై చను। టకుఁ గతమేమనితండ్రియాజ్ఞనప, వికిఁ
బోవుటెఱిఁగి పురజనులుపొగల। నకటనగవకుండనుచు వా
రితో, ననియె వాము దేవుఁడన్మునీంద్రుఁడు చికుర

ఈరాముఁడు నారాయణదేవుఁడు, ఈశుఁడవ్యయుఁడు
మహానుభావుఁడు।శౌరి యోగమాయనే సీతయయ్యెను, కోరి శేషుఁ
డేలక్ష్మణుఁడై యలరెజను। లారా బ్రహ్మవిష్ణురుద్రా, కారమై
బూనిగుణత్రి। యీరజగదుదయస్థితిసం, హారములు జేయుఘ
నుఁడు హరి। ఈరాముఁడు మత్స్యకూర్మసూకర, నారసింహ
వామన భృగురామశ। రీరములు దాల్చియిపుడు దశరథకు,మా
రుఁ డయ్యె ఖలులఁ జంపుటకునను చికుర. 1

రావణాదిదుర్జనులవధార్థము, రాముఁడుద్భవిల్లుట ఈ
యర్థము। దేవముని దెలిసిపలుకనతనితోఁ, దెల్పె రేపునని కేగెద
ననియితఁడు ధర।ణీవల్లభుఁడు గైకహరినట, వీవాసమునకనుప
లేదితఁ।డే వారలనిటనియమించెను,దైవాధీనము సర్వజగము।
గావునమీరిందుకై యడలకుఁ,డీవనజోదరుహృదయపద్మమున।
భాషించినఁ జింతలెడలు నని ముని,పలుకఁబౌరులలరి హరినుతిం
చిరి. చికుర 2

ఆమీఁదటరాముఁడుకై కనఁగని, కరిగియడవి కేగమాకు
ముగురికి।భూమిపతియాజ్ఞకొనుమనినకైక, దీమసమునవిచ్చెనా
రచీరెలు, అవి । సౌమిత్రియు రాముఁడుగట్టిరి, భూమిసుతచేఁగా
కున్నను।స్వామిజనకజకటిఁ జుట్టెను, ఏమీయనలేక నృపభార్య
లీమానవతికీచీరెతగదని । యేప్వఁగవసిష్ఠుఁడదరిపడికైక ।నీసుది
చెడసీత కిదియొసఁగదగు,నేయని దుకూలములవనిజ కొసఁగె చి

రాజుసుమంత్రునిచేఁ గుమారులకు, రథముదెప్పించనపు
డెజనకునకు । శ్రీజానిసలక్ష్మణుఁడై మ్రొక్కెను, సీతయందఱికి
మ్రొక్కియరిదమెక్కె హరి,జేజేలలరఁగ తేరెక్కెను, జేజేయ
నిప్రజలు వాగడనహి । తాజేయుఁడఖిలసాధనములు, తాఁజేకొ
నిసుమిత్ర కొమరుఁడు । రాజిలురథమెక్కె సుమంత్రుఁడురథ,
రథ్యములనడుప నిలుమని దశరథ । రాజువిలపింపఁ దరమినడచి
జన, రాజితోడఁ దమున దాఁటెరాముఁడు చికుర 4

పుడమితేఁ డవనిపైఁబడిపుర, పురఁబొక్కి పౌరలియేడ్వ
భృత్యులధిపుని।యడరికౌసల్యనగరికిఁగొనిచని, రాయుపతివిభు
నిబోధింపుచునుండె న।క్కడరాముఁడు నిల్చి జనుల నిటు, విడ
రావని పురికి రథముగొని । నడురాతిరి సుమంత్రుఁ బొమ్మని, యు
డురాజ నిభాననయును ననుజుఁడుఁగూడి నడుపనపుడెకదలిచని,
సుమ । హ త్త రంగకలికలుషభంగ మృడ జటాజూటసంగగం
గఁగనిమెచ్చుశౌరిఁ జేర గుహుఁడు వచ్చెను చికుర 5

చరణకమలయుగళికిఁ బ్రణమిల్లెడు, యెఱుకువానిరా
ముఁడు సుధఁజల్లెడు । గురుదయాదృష్టిఁ గని కౌఁగిట నిడు, కొ
న్నఁబొగడె గుహుఁడుభక్తినచ్యుతుని । హరిధరియించె జటలు
మునినైవనిఁ, జరియింతు ననుచు లక్ష్మణుఁడును।ధరియించెను.

సత్యవ్రతుఁడని కురియించిరి విరులుసురలు శ్రీ। ధరుఁడు గంగ నీటఁ గ్రుంకి జలములు ద్రావితరుమూలమునఁ బవ్వళించెఁ। దరుణితోడ నట రామచంద్రునా, గరులుగానలేక పురికిఁ బోయిరి 6

మాయామానుషవేషధారి తృణశాయియై నిదురవో వఁగఁ ధను। న్నాయకిములుబూని గొలిచియుండెడు, సౌమిత్రితో నిషాదవిభుఁడు పలికెఁ తృణ। శాయి శ్రీహరినిటుగనికను, దో యిసఁతోషింపకున్న। దోయిఁడుదుఃఖమునకు కయి, కేయి హేతువుగదా కనెను। మాయికముసుఖాసుఖమునొందలుగను, కే యొకలేదని లక్ష్మణుఁడు శర। నాయకునకుఁ దెల్పఁగ నాణోన య, మాయె శేషగిరిపతియు మెల్కొనెను. చిరుర 7

6 భూపాలు-అటతాళము

పల్లవి —సఖియాశి వినవే నీ వీ సచ్చరితము సంలితానం, దదాయకముగవే

అను —సుఖాజపోధనుతుష్టి దేర, ముఖాబ్జకాంతి పొదలర యకు। శిఖాను శిగుహాపీతానుజుల్, సేవింపన్నాతుఁడై సుప్రీలుఁడై గన। సఖం పుగుయోడ నెక్కి యను, రాఘగ గంచిగుహునిబిలిచి। సఖా పురికిబొమ్మనుచుఁబనిచె, సదయుఁడై ప్రయత్నపూర్వముగ సఖి

మించి రాఘవులు మృగమునొకటి వధించిపచనముమంచిగాఁగావించిముగురుభుజించియచటవసించిమేల్ కాంచి, మురునాఁ। డంచితగతిధరాత్మజతాను, డంచద్భరద్వాజాశ్రమము, గాంచిమునికితమ, వేంచేయుటెఱిఁగించఁగాఁ, బంచి హర్షించి రమ్మనిశిష్యుచేనృప, పంచాననులు వచ్చుటదెలిపి, చంచదర్ఘ్యము, గొంచెదురుచని, చక్రినీక్షించితనువుపుం, కించనుతియించ

మునికనఘులు నమస్క, రించకౌఁగలించి రామునిపూ । జించె
ను శ్రీరామునిస్మితముఖ జితసోమునిజగదభిరాముని సఖి. 1

నాదబిందుకళాతీతజగ । దాదిపురుషమహాత్మ వినుసీ। పా
దరజమునఁ బ్రోదిసేయుము, నాదుమందిరములనినముని । నాద
రించితదాశ్రమమునవి, నోదించితదనుజ్ఞ సుజనా । హ్లాది వాల్మీ
కాశ్రమముశ్రుతి, నాదబంధురముగనిముని । పాదములకునవని
జానుజుల, తోదవిలి ప్రణతుఁడై యలరు నా। హా దేవునిసుమా
స్రంరుచిరుని, నబ్జదళనేత్రు రమాకళత్రునిశ్రిత । మేదినీసుతా
లక్ష్మణు లావాల్మీకిఁ గాంచిగారవించిప । ద్యాదివిధులనర్చించి
ఫలము లర్పించి భజించిహరి పలికె సఖి 2

స్వామివినువనభూమిదశరథ, భూమివిభు పంపునఁ జరిం
పఁగ । మేమువచ్చుటమీకుఁదెలియని, దేమియున్నది నేనుగూ
మానవతి । లోమెలఁగియిచట శ్రమించునది, నేమింపుగుని రా
ముఁడుపలుక । నామానియఖిలార్థసంవేదివై ప్రేమచేబల్కెభు
వనమునకు । రామనీవే నిలయమువినీకు ధామమిది నాధారణ
మనుత్తమమైన దేవా మహానుభావా విను మేమహాత్ములతి శాం
తులు సములిచ్ఛాసూయావిరహితులునీ । శేముషిగలవారిమది
నీకు శ్రీయుతముగనిలనునికయనెను సఖి 3

శమదమదయాసత్యములుగల, సుమతులెవ్వరుశుభాశుభ
ముల । సమయములహర్షవిషాదముల, భ్రమరెవ్వరుసుజన
బృం । దములఁగూడి ధర్మాధర్మసమరసమువీడి మది నినుశరణ
ము వేఁడి గర్వముదిగనాడిమమతగోరాడి యెవరమునులయిత్తన
రారుదురుయెవ రమితధృతి శ్రీరామనీమం । త్రము జపింతురు
ద్వంద్వరహితులయి, తజ్జనులస్వాంతమునిశాంతమునీకుప । డ్వ

మతమదూర్మిషడ్భావములకుమీఱి యవలవెలుఁగునినుదే। హా
ముగసర్వగతునిగనొకనిగ, నరయుజనులమదియిలునీకనె. సఖి.

అనవరతయోగా, భ్యాసబలమునదృఢీకృత। మనస్కు
లునినుప్రతినిమిషమును, గనుఁగొనుచునన[illegible]లయిమించు। ఘ
నులహృద్వనజమునసీతాయుతుఁడవయి, మొనసినవిహారింపును
దియనీకు। ననువైనరావునినువర్ణింపఁజాల, నంచుబలికి వనజాక్షు
నీప్రభావముచే, ననువందబ్రహ్మఋషినయితిని। జనమాత్రమె
త్మారుఁడనునీ, పాదపురిఁబెరిగివిలుబట్టనెఱిఁగి బోయనెలత
నొకతెననసికొడుకులఁ, గనినేవారి బ్రోవజీవులమునుమిడియ
మునివలెనెజంపుచు, ముచ్చులతోఁడన నెగడితి ననె సఖి 5

ఈగతిచరియింపస్తబుషు, లాగమవేత్తలరుగవారలు।
సాఁగిపోనీకాఁపిననునిరి, వేఁగనీవరిగి నీసుతులు। నీగరితలను నెమ్మిఁ
బిలిచి, భోగఫలములు పోల్కిదురితము భాగములుగొమ్మనివారు,
నాగరికమెఱిఁగిరామా తో గర్వమొందుకనఁజనినే, నాగరితనడు
గనాలుబిడ్డలు మూఁగియుంచిన మొఱకునయిమరలి, యోగివరు
లనుగనియదిదెలుపవినికడు। రాగిలియుపదేశమిచ్చి వారవలఁ
జనము, రాసురాయనివి। రాగినైజపించితిపుట్టలు, ప్రబలెనాదు
తనువుననెముని. సఖి 6

అంతటబహుసహస్రాబ్దములు, పంతముననుదపంబుసే
యఁగ దాంతులగుసత్తబుషులువచ్చి, దనరననుఁదెలుపభానుఁ
డు। మంతువీాఅఁదమమునడఁచుక్రియ, వింతగావల్మీకమువెడ
లి। సంతసముననుసంయములఁగని, సద్భక్తిసలుపధీమంతుఁడవు
బ్రహ్మఋషివైతివి, వంతదీఱెనువాల్మీకి యని। యంతర్హితులై
రింతయునుశేషాద్రీశనినుమదినుతియించుఫలమిదియని। కొంత

బొగడిసురనదికిచిత్ర, కూటగిరికి నడుమగృహము ముని। కాంతుండుఘటింపసీతా, లక్ష్మణయుతుండై హరియుండెనచట సఖి

7 అసావేరిరాగము - ఆదితాళము

పల్లవి —హృద్యనజార్చితరామాయా, శ్రితజనకల్పారామా। సద్యచోభిరామా రామా వినవే

అను —అద్వయముగసుమంత్రుండెరకముంగొని, యయోధ్య కరిగి, దశరథునకెఱిగి రఘూద్వహుండు జానకీ లక్ష్మణులను, గూడి గంగ కావలజనన్పృపుండు । విద్వన్నుత రామచంద్ర సీతా, విభోజగత్ప్రభోవిధాతనినుము । హద్దైన్యభవానుభవ యోగ్యనడవి, నడలవ్రాసెనాయని యడలెను. హృద్య.

పుడమిజనులునినుదయగలవాండని, పొగడగవె కల్యమేటికి । అడరినీదుకోరికలన్నియునేం, డకటా సాఫల్యమాయెను। వెడవెడయేద్వకయుడుగుమనుచు నుర్వీశునిం గౌసల్యదూరిన। నిడుదకన్నులనీరొడియునతనికా, నుడియెహృదయశల్యమాయెను। పిడుగుబడినవానిక్రాలవింజూడిన, వడువునవేంచెదుప్రాణములిన్నలవు, పడంతివినుము పుత్రశోకమునదనువు, వెడలు ననుచు నొకమునితిట్టెందొల్లి । కడకనేనువని వేంటలాడముని, కొడుకొకండు రేయినది ఘటముముంచ । బుడబుడమన గజమనిశరమేయ న, తండు హోయతి ననె జనపతి హృద్య. 1

డాయంజనియయోయనినేమునిపద, తోయజములుదడవియోముని । నాయక నేనపరాధిని దశరథ, నరపతిననినుడివిమ్రొక్కిన। సాయకవేదనకోర్వలేనునా, జననీజనకు లడవిమొరలెద। రాయెడకేగుముపై శ్యుండననినశ। రమ్మునెరికినిడివిసేయుక। తోయముంగొనిచనిహాకుమారకా, హోయజ్ఞదత్తాయని జీరువా

రి। కాయతమతివలఁగొనియుదక మొసఁగి యయో, ధ్యావిభుఁ
డను దశరథుఁడ దంతి । నేయమీతనయుఁ డీల్గెననసీవు, నూ
యటులనెనుతు నెడసినపుడెచని । పోయెదవనిగెడసిరని దెలిపిన్నృ
తుఁ, డాయెహరిహరీ యనుచున్నృపుఁడు. హృద్వ 2

మోదుకొనియహోయనికౌస, ల్యాదిముదితలువిలపింపవ
సిష్ఠుఁ । డాదయితలవారించి శవము, తైలముచేఁ గ్రాఁగింపఁ
బంచటు। మీఁదభరతశత్రుఘ్నులఁబిలవనం,పినశ్వరదీపింపవా,
రే । డోదినమేవచ్చియయోధ్యఁగనిభయ, ఖేదములుజనింపఁ
బురజను। లాదరింపమియుఁగని యిదేమోయని, యంతిపురి కే
గి కైకకుమ్రొక్కిన । మోద మొదవిసుతుఁగాఁగిలించితన, పు
ట్టినింటిసేమమరసెభరతుఁడు । మేదినీశుఁడేడని కైకనడుగ విని
సీతారామలక్ష్మణుల నీ । మీఁదిదయచేనడవికనిచితి, మృతుఁ
డాయెనానాలపె నతఁడు. హృద్వ. 3

కొంతవడికి సేదదేరభరతుఁడు, కోపదృష్టినిఁజూచి కైకా
శాంతమూర్తినిగృపాళుని శ్రీరాము, చంద్రునడవిఁద్రోచిభువిప
తి । హంతవైతివయయోనరకము, నందుపడెదవేఛీయనినే।
నెంతపాపకర్మకిఁకొడుకైతి, నింకేలననుచులేచిపోయి । కాంతు
బాసివనరెడుకౌసల్యను, గాంచిపాదములపైఁబడియేడ్చిన। చిం
తయేమీనీవు కైకకరుణను, శ్రీమంతుఁడవైతని జననిపలుక ।
యింతకైకకృత మె నెఱిఁగినగురు, హింసజేసినట్లనఁగౌసల్యా।
కాంతతనయుఁ గాఁగిటనిడికొనియా, క్రందించెమహారవమొసఁ
గఁగ హృద్వ. 4

అపుడు వసిష్ఠుఁడువచ్చి భరతుతో, ననియె వగచుటేలా
దశరథుఁ । డపరిమితసుఖములనుభవించిదివి,కరిగెజ్ఞానశీల జీవుఁ

డు । చపలజన్మమృత్యురహితుఁ డగులుఁడు, శాశ్వతుఁడు
త్రికాలాబాధ్యుఁడు। కపటశరీరమెజడ మనృతముండు, కై వికార
మెలామూఘుఁడు।అపవిత్రమైన సంసారదుఃఖా, హేతులై బాం
ధవులు దెగిరనిపోగలు। నిపుణుఁడుజీవితముచిగురాకుకొన, నీర
బిందువునుగాఁదలఁ చుననుచు । కృపచే నెఱిఁగింప నృపునితను
న, గ్నిచేదహించి క్రియల్ జేసిసోద। రపురస్సరుఁడై భరతుఁడు
శేషగి, రిపతిరాముని జూడఁదలఁచె హృద్వ 5

8 మంగళకౌశికరాగము-అటతాళము

పల్లవి ఎంమిచేసేవింపవే, శ్రీరాముని । చెలిమిచేభావింపవే ।
యోలలనా

అను —సలలితముగరాము, ఁండ్రుని శ్రీ పాద। జలరుహనిష్యం
గ, సద్భక్తముకరంద మెలమి

భరతుఁడామీఁదట బంధుపుత్రమంత్రి । వరసేనాపరివృ
తుఁడై కోసల । పురికి హరిని దేనుద్యుక్తుఁడై వసిష్ఠాది, గురుసజ్జ
నాన్వితుఁడై కదలిగంగా । సరిగమలపులినాం, తరములవిడిసెన
చ్చొరువందిగుహుఁడుచె, చ్చెరశరశరాసన । ధరుఁడై యోధుల
తోడ, దరమినడిచియితఁడు।పరిఁపాఁనుఁడేని, సురనదిదాఁటిం
తు, హరికివంచకుఁడెని, యురుగనీననివచ్చి । భరతురామసే
వా, నిరతురాజ్యకాంక్షా, విరతుఁగనిమెచ్చియు, ర్వించెకానక
లుమ్రొక్కి ఎలమి 1

• కూరిమిభరతుఁడు, గుహునిమహామహుని । సారెఁగాఁ
గిటనుంచియచ్యుతుచెంత । జేరినట్టాత్మ నెంచిమెచ్చటనీవు,•శౌ
రినిఁ బొడగాంచినావనియతని। చే రాముఁడు విశ్రమింపిచేయు
న్నచోటూరసితిలకించిమ్రొక్కియచట । నారాత్రియుండిమఱు

నాఁడుప్రొద్దునభా, గీరథిదాఁటియరుదారభరద్వాజ। శ్రీరమ్య చరణరాజీవములువలగొని, యారూఢితావచ్చుటంతయుఁదెలిపి న। తాక్కారములతనిచేఁ, గాంచినాడచట శ్రీ। మీరనిల్చిముని చేదారిదెలిసివేగ, శ్రీరాములుండెడి చిత్రకూటముఁజేరె ఎల.

బలములభరతుఁడి, మ్ములనునిచిగుహాశత్రు। ఘ్నులు రానడచితనమై, పులకలునిండఁ। దిలకించెమునిధనమై, ఫల కుసుమకు। ట్మలవాళికాఘునమై, శాఖిశాఖా। విలసత్ఖనాఘు నమై,మయూరకో।కిలకీరసేవనమై, పావనమైశ్రీ। యలరునావన ముపరిహాసి, తానందనమచటహాల। కులిశధ్వజనీలాబ్జరే, ఖల చాలు బొలుపొందుసీతారాములపాదముద్రిత। స్థలులుగని హర్షాశ్రుజలముకన్నులజార, ఫలియించెనాదుకోర్కెలు నేధ న్యుఁడనై। వెలసితి నని యెంచి వినుతించిహరియున్న।నిలయము శుభలక్ష్మీ, వలయముఁజూచెను నెలమి 3

వెలిదమ్మిరేకులగెలుచుకన్నులవాని, వెడదయురమువాని నల్లనివాని। మొలకనవ్వులవానిసీతాలక్ష్మ, ణులతోఁగ్రీడిం చువానినారచీ। రలజడల దనరువానినీడేరుజగ, ములనేలిన వానిరామునిఁజూచి। సలలితభయభక్తి, సంభ్రమాద్భుతము ల। వలగొనితత్పాదనలినములపై హస్త। ములుజేర్చి నా ష్టాంగముగమ్రొక్కికనులనం। గుళములొత్తుచు మెలు, నలఁ చుభరతునికృపా। కలితదృష్టిగాంచి కౌఁగిలించితోడల నెలకొ ల్పిగుహాశత్రు। ఘ్నులునతులొనర్పగ లలితుండుదీవించి. వెల లేనిఛనువిచ్చె నెలమి, 4

స్వామికౌసల్యాది జననులురామ్రొక్కి, వసిష్ఠముని గాంచిపూజజేసి। భూమీశునెచ్చరించి సేమమడుగ, నీనీఁది

మమతమించి దశరథుఁడు ని । న్నేమదిలోనుంచి దివికరిగెనన,
వేమారు శోకించి గంగానదికి । రాను లంపటము వెంటరా నరిగి
స్నాతుండై । ప్రేతుఁదిలోదకక్రియలు దశరథునకు । సౌమిత్రియు
నుదాను, సల్పికృతకృత్యుఁడై । నేమమున నాదినము, నెరవేర్చి
మరలి నిజ । ధామము జేరిన, త్యాగములందఱికొసఁగి । శ్రీమీ
రమన్నించె శేషగిరిప్రభుఁడౌ శ్రీమహీశావిభుఁడీ, లీలవినోదిం
చి నెలమి.

9 జంఝూటి-ఆదితాళము

పల్లవి — వినవేవళదరవిందదళసుందర । విశాలలోచననిజకింకరజనభయమోచన.

అను — మనుకులతిలక అయోధ్యకు రమ్మీఁక, మాంతివై మమ్ము
బ్రోవుము । ఘనయాగముల జేసి సుతుల గాంచి । తనయుల
రాజ్యమున నునిచి పిమ్మట । వనమున కేగుట రాజధర్మ
మిటు, వలె జేయుము కై కదురితమతియై । యొనరించినయప
రాధము క్షమింపు, మనిభరతుఁడన్న పాదములకు మ్రొక్కె
ను వినవే.

భరతుని రాముఁడు తొడపై నిడుకొని, పరగ బుజ్జగించి
దశరథ । నరనాథుఁడు నన్నరణ్యమున పదు, నాల్గేండ్లు వసించి
మీఁదట । పురముఁ జేరుమనె నంతదనుక నిను, ధరణిఁ గావఁగఁ
బంచినాఁడిది । యిరువురమును నెఱపవలెనని భరతుఁ, డిందిరే
శుఁ గాంచి జనకుఁడు । కరటికాముకుఁడు భ్రాంతుఁడతని వా, క్య
మన్నృతమున వత్సా దశరథుఁ । డరయ సత్యవాదియతని దూరకు,
మనినసామిమునిన్నై నేవనమున । జరియింతు నీవు ధరయేలుమ
నుడు, హరి య దేటితగనటంచన నేనునీ । చరణముల్ గొలిచి
వత్తునని దాశరథి వలదయోధ్యకుఁ బొమ్మనెదమ్ముని వినవే. 1

శ్రీయొల్లనయోధ్యయొల్లఁదనువృత్యా, జింతుననుచు లేచి
భరతుఁడు । ప్రాయోపవేశమునకై కుశభూ, శాయియైనఁజూచి
రాముఁడు। మాయురేయనికులగురునికనుసైగఁ, జేయనతండేచి
భరతుని।డాయఁబోయినావాక్యమునతంద్రి, మాయలుబోదో
చివినునా । రాయణుఁడచ్యుతుఁడీరాముఁడు, బ్రహ్మచేతఁబ్రార్థి
తుఁడై రవికుల । తోయధిఁబుట్టెనురావణాదులను, దునిమి
వచ్చునన నతఁ డద్భుతముగ । శ్రీయుతునకునతుఁడై పాదుకల,
ర్థించరాముఁడొసఁగమాళిసిడికొని । తోయజాక్షునమయాతీత
మైన, నేయనలముజొచ్చువాఁడననెభరతుఁడు వినవే 2

కైకనాశ్రుజలనయనయైశౌరి, గని మంతనమందు రా
మా । నీకపరాధముఁ జేసితిఖలనై, నిందఁబడితి నెందునను
దయ । చేకరుణింపుమునీమహామహిమ, శ్రీనివాసముందు ఎ
ఱుఁగగు । ణాకరుఁడవగుణుఁడవువిష్ణుఁడవ,వ్యయుఁడవు నీయం
దులోకా । నీకముల్నీదుమాయచేజనన, నిలయవిలయములను
జెందును । నీకన్యములేదుఇంద్రజాలికు, నితెఱఁగునమాయా
మనుజతనువు । చేకొనినటియింతునీవునీచే, లోకులుప్రేరితులై
చరింతురు ది । వౌకసకార్యమొనర్చితినీమా, యాకళామోహి
తాత్మనై నేనునన. విన 3

పాహి పాహి దేవ దేవనమోస్తు, పద్మనాభ సీతా నాయ
క । మోహాను నెడిముడివిడుమనిజనని, బొగడనత ప్రాతావనుఁ
డగు । శ్రీహరిచిరునగవుదొలుకఁబలికెను, చెలఁగిధీసమేతనిజ
మేయు । దాహరించితివినిర్జరకార్యా, ర్థము నేనీచేతనిటుల ।
వ్యాహృతముగ బలికించితి నీకు భ, వము లేదదెనన్ను దలఁ
'పుము । ద్రోహస్నేహములు లే వితని కని దుష్టులు ననుదె

లియతే రనిన ఖగ । వాహనునకు మ్రొక్కి కై కపీడ్గొనె, వ
రసేనాయుతుఁడై భరతుఁడుజని । మోహానముగనందిగ్రామము
నను, బాహుకంఠరలుంఠనునిదలఁచుచుండెను విన. 4

కుంకలిశయానుఁడీచటజనసం, కులమనిభూమిసుతాల
క్ష్మణు । లంఢదండలనునడువదండకార, ణ్యముజొచ్చిశ్రితా
శ్రితుఁడై । యుండెడియత్రిమునికిమ్రొక్కనతఁ, డొసఁగెన
ర్ఘ్యముజితాహితునక । ఖంషభక్తినసూయకుజానకి, దండ
మిడనభిమతార్థసిద్ధి। దండిగనగుననిదీవించియిచ్చె,గుండలయు
గ మవనీతనయకు । మెండుగజతుర్థశాబ్దములకుకా, శ్రీరచంద
నాద్యలంకారములి । నిండుమనంబుననొసఁగెననసూయ, నృ
పలలాముఁడగు రాముఁడత్రిముని । మండలాఖండలునితోడఁ
దత్త్వ-మహితగోష్ఠినుండె సమరసన్నుతుఁడై. విన. 5

భాషాపతినుతుఁడగుశ్రీరాముని, భయభక్తులుమీఱఁజే
రియ । శేషభువనములుసృజించియవి, పోషించుటకునుదారాకృ
తులను । వేషధారివలెబూనెదవునీవు, రోషదూరామాయా ।
యోషామణియఖిలముభ్రమించునది, యొదుగునీకువీరాధివీ
రా । దోషాచరహరహరచాపదళన, పోషితముని సవనాయవని
కడు। భూషించెలక్ష్మణుఁడునాచేని, మ్మగబలుకఁబడిన యీచరి
తమాంధ్ర । భాషనద్యాత్మరామాయణమున, బరఁగనయో
ధ్యాకాండమురచించె । శేషాచలపతిపేరనతనికృప, చేసుబ్ర
హ్మణ్యకవీంద్రుఁడు ముదమున విన. 6

అయోధ్యాకాండము సంపూర్ణము

శ్రీరస్తు

శ్రీమదధ్యాత్మరామాయణ కీర్తనలు.

అరణ్యకాండము

---

1 దేవగాంధారరాగము-ఆదితాళము

పల్లవి — శ్రీశేషాచలవాసునివినుతి- సేయ నెవరికైన వశమా, ఉమా.

అను — శ్రీశుభాత్రిమునిచేదారెఱిఁగిది, నెన్నో యకాలమున గి నెలసి । తాను సుమిత్రసుతుంతో సుపవే, దండకపుండరీకానీ కచము । రీశశవగాహముహిమశరభకపి, వృకాదిమృగభయ దమైఖగకులావాసమై ప్రచండమాదంత కా, వనముఁజొచ్చి యనుజునితో ననియెను శ్రీశేషా

మనుజాశనకంటకావృతంబై, వనమునమతిప్రయత్న ముగఁబో। జనుచు ఖేటకముల్గొనుచు, జనకజముందఱ వెనుకఁదాను లక్ష్మణులిరువురు జనికనిరి యసురునా, ధనిమానిఖగవ్యాధుని విరాధుని । ఘనశూలము ద్రిప్పుచు వాఁడు వచ్చి, కట్టలుకఁ మీరెవరని యడిగిన । విను రాఘవులము దశరథవిభుపను, పున సుజనులఁ బ్రోవఖిలులజీవ । ధనము గొనివచ్చితిమన బ్రతికెడి, తలంపుగలిగినలలననొసఁగి, చనుఁ । ఒనికదియమహాసిచేరా ముఁడాదనుజ కరచరణశిరములువగుసనరకె శ్రీశేషా 1

శ్రీరామునిగాఁగిటజేర్చెసీత, చెలఁగెదుందుభిరవముని రులుగురిసె । దోరముగాఁగడుశృంగారముగా । సారెకునచ్చర

లాడిరిపాడిరి। చేరికిన్నరుల్విరాధుజంపుట, చేరాజిలిరరికరిహరి
యైనహరి। చారుభూషణద్యుతివనముధృతినుదారశుభాకృతి
వనులాంబరభృతి। తారాపథమధ్యగుండగుకవిగతి, దనరుచక్ర
ధరునిశౌరినిగని। కోరికదీఱవినమ్రుండై మ్రొక్కి, గుణాఢ్య
విద్యాధరుండీదుర్వాసు। భూరిశాపమున నసురనైతినిదె, ముక్తి
నీవలననగు టనెవిరాధుఁడు ॥శ్రీ॥ 2

భవరోగవైద్యవియాకరివమో, ధనళాంబుజాక్షనినుద
లంచుమగను। చువినుచునుడ వుచునంటుచును, నవిరళముగ
మ్రొక్కుచునుండెఁగ, నే। యవలెనామనోనేత్రశ్రోత్రజి, హ్వా
కరశిరములురాముతారకనాము, భగనుతయుని బలుకహరి, నగు
చునాభక్తి దుర్లభంబదినీకుగల్గె। బ్రవిమలసుజ్ఞానివై తివనవిని,
ప్రకటనుగుణభద్రరామభద్రా। ఎవరునీకుసములధికులటంచు,
నిజేచ్ఛ నరిగెవిద్యాధరుఁడంతట। రవికులమౌళిజేరెశరభంగా,
శ్రమునమ్మునిగనె సీతానుజుఁడగు ॥శ్రీ॥ 3

చూచియెదుర్కొని పాద్యమొసఁగియు,చ్యుతుసుఖాసీ
నుఁజేసిపూజించి। నీచమతుల్ఘనసంసారరతుల్। ఓచిత్తజజనక
నినుదెలియలే, రురుతరమగు కటాక్షముననిను। జూచితినేఁచి
యఘములబోఁద్రోచితియు। హాచిత్రమనుచుబలికిశరభంగ,
యోగితారువుల్ ప్రోవిడియువలము। చేచితి వరికొల్పియందురి
కెసీ, తాచంపకగంధీయుతుహృద్గంధి। మోచనువిశాలలోచ
నుమానసముచందునిచి ముక్తనుఁజెయ్యెదటి। వేచిదండకా
వాసులైనమునులాచతుర్భుజునిజేరజనిపొడగనిరి ॥శ్రీ॥ 4

మ్రొక్కిరఘూత్తముఁడుమునులారాసుఖ,ముగదామీా
కనిన రక్కసులచేఁ। జిక్కితిమిబాధలస్రుక్కితిమిగ్రక్కునమము

బ్రోవుమనుచు రామున। కక్కడనున్న కపాలముల్ జూపి వెక్కస మునవృజినులఘునులమునుల । జక్క జేసిరింతయు దైత్యకృతమే శరణుమా మొరాలింపు మనినవిని । యుక్కడంతుదానవులనని, యభయమొసఁగెమునుల కెల్లమదిరంజిల్ల । మక్కువతో భరతా గ్రజుఁడునిలిచె, మౌనిగృహములందుగొన్నాళ్లుచట । నక్క ఱతో జనికనియె సుతీక్షణుఁ, డనుమునీంద్రుఁడుపరబ్రహ్మమూర్తి యగు శ్రీ 5

2. మంగళకౌశిక - ఆదితాళము

పల్లవి — వీనులవిందుగనువిన, వేగాచరితమిమ్ముగను

అను — శ్రీనివాసునిబూజించిసుతీక్ష్ణుఁడున, మ్యానముగాంచి సానందుఁడైపలికెను వీనుల

రామనీతారకనామమంత్రజపము । నేమమునఁజేసితి, నీ రజాక్ష। శ్రీమహీశాధీశ శివవిరించసేవ్య । కామసంసారసాగర తరణచరణాయని వీనుల 1

సతిసుతాదిఘోరసం, సారాంధకూప । పతితుఁడనై, పాపమతినై । గతిగాననిచను, గననిర్హేతుకదయా।నుతినై నీవే వచ్చితివనెనుసంయమి వీనుల 2

సకలభూతమౌన, సాలయుఁడవై నను । బ్రకటించినిన్ను జపమ్ముసేయని । వికలులమాయావివశులగజేతు । వకట నిను భజియించనఘముబాపుదువనెను వీనుల 3

విశ్వసృష్టిస్థితినిలయములకజహరి । విశ్వేశరూపముల, వెలయుదీవుహరి। దశ్వీఁడనేకపాత్రముల గనఁబడుభంగి। శాశ్వ తుఁడవిదిమూఢ, జనులెఱుఁగరనెఁదపసి వీనుల 4

పరమేశప్రకృతికిఁ బరుడవౌ నీదివ్య । చరణముల్గంటి

దృక్కాన్వంతములకు గోచరుఁడవుగావైన, హరినీనామస్మరణ।
పరమత్తుల కెపుడుగను, పట్టుదు వనెవహాని వీనుల. 5

రూపాద్యుపాధిదూ, రుఁడవైనవహాయానట । నాపా
దితమానీమా, నవరూపమునుయిది । గోపాడగంటిస్మర, కోటి
సుందరముశర । చాపాన్వితముకరుణా, శ్రయనేత్రయనెను
ముని వీనుల 6

స్మితలలితాస్యము, సీతా యుతమజినాంబరము।జితము
సౌమిత్రిసేవితపాదమున । ప్రతిమనుసితోత్పలా, భముసుదాభా
గధేయ । సుతిశాంతనుగునీశు, భాంగముగంటిననె వీనుల 7

దేశకాలకర్తా,తీతవిజ్ఞాన మఖి। లేశ నీరూపమతి, హిత
మమలము । నాశరహితము స్వప్రకాశము నిఖిలావ । కాశము
చిఘ్నా, కాశముని పొగడెముని వీనుల 8

ఈ రూపుభావించి, యికనొకటినామనసు। కోరలేదనిన
ముని,తో రాముఁడు చె । న్నారగబల్కెముని, నాథ నీపది
మత్సు।మారాధనమునని, ర్మ్యలమా బెఱుఁగుదునె వీనుల 9

మీావంటిభక్తులఁ బ్రోవ వచ్చితినన్ను । భావించివిను
తించి, సేవించిమా । కీవేగతియనువారి, కెపుడుఁజూపట్టుచుఁ ।
గోవిందుఁడవీవు ముక్తుఁడవై తివనెఁ జక్రి వీనుల 10

ఈపావనస్తోత్ర, మెవరు పఠించినఁ । దాపత్రయమ్మును
బాపుదురు । దీపించినుభక్తి, దృఢమాసుజ్ఞానము।ప్రాపింతురు
పరమ, పదమనెను రాఘవుఁడు. వీనుల. 11

మనమగస్త్యునిజూడ, జనచలెననిసుతీ । క్షణయుతుఁడై
సీతాల, క్ష్మణులతోడఁ । జని యగస్త్యానుజుని, గని యవల్ల శేష
శై।లనివాసుఁడగస్త్యా, శ్రమముఁజేరినుతించె వీనుల 12

3 నవరోజురాగము - ఆదితాళము.

పల్లవి — వినవే తరుణీమణి శ్రీరాముని । వినుతగుణస్తోముని
సుచరిత్రము॥

అనుపల్లవి.— ఘనమైన షడృతుఫలకుసుమశో । భనమై, రాజిత
బహువిహగ । స్వనమై జితనందనమై ముని ధనమై, నరసుర
మనోహరం । జనమై, తగునగస్త్యునితపో । వనమున నకులమణి, గని
మెచ్చిసుతీ, ఋణనీగురునకు, మారాకదెలుపుమనె విన

' స్వామిమహాప్రసాదమనిసుతీ । ఋణుఁడగస్త్యుని డాయఁ
జని మ్రొక్కియ । హో మహాత్మ సీతాలక్ష్మణులతో, రాముఁడిటకు
వచ్చినాఁడనినమౌని । యామాటవిని హెచ్చియెదురేగిహరికి,
శ్రీమీఱ నర్ఘ్యమిచ్చి, తోడితెచ్చి । రామా, యంబుజహిత
కులాబ్ధిసోమా, నీలవారివాహస్తోమ । శ్యామా, శ్రీరామా
హృద, యాభిరామసంగర । భీమాపాలకడలికఁ నజు, చే మును
బ్రార్థితుఁడవై దశరథుని నోముపంటవై పుట్టితివనినుతించె. విన

సకలభువనసృష్టికిపూర్వమునం దొకఁడవై నిరుపాధి
కుఁడవై యే । వికల్పములేకయున్న నినుజెంది మూల, ప్రకృతి
యైననీమాయయవ్యాకృతమునఁగ । ప్రకటమైసృజనసేయ, మహ
త్తత్త్వమున । నొకటిగల్గెమునిగేయ, దానికహంకృతినామకమై,
యొకటిజనించెగుణా । త్మకమై, అహంకారమున కర్భకమయ్యె
నుదానివలననేకమై, తన్మాత్రభూతేంద్రియా । త్మకమయ్యెనన్ని
టికిసూత్రా, త్మకముగులింగ మొదవెనందు విరాట్టు కలిగిజగ
ములతేఁ, డుసృజించెననెముని విన 2

నీవురజస్సత్త్వతమోగుణముల, నేర్పునను గొని బ్రహ్మవిష్ణు
మహే । దేవరూపములఁ గ్రీడింపుచుజగదుదయ, స్థితిలయముల

నుచేయుచుందువు మాయాగుణభేద। భావాభావముల నొంద
వు, అవస్థాత్రయములఁ । గేవలుఁడవై కనుగొందువు సా,క్షివి
చిన్మయుఁడవు । దేవాధిదేవ యోమహాను । భావా యెపుడు
సృష్టిలీలకుఁ।గా వాంఛింతువపుడుమాయను।నివంగీకరించిగుణ
వంతుని। క్రీపనుందు వామాయవి । ద్యావిద్యలు రెండై దనరు
విద్యయన్నృతకరమనుముని. విన 3

వినుమవిద్యనొందినఖలులగుదురు, విద్య నెనయ నమరు
లౌదురదినీపా । దనలినభ క్తిచేఁగానిదొరకనేరదు, గనుకనీసేవఁ
బూనిజేసినయతఁడె । ఘనుఁడుకమలజానివానసేవకు, మొనయ
నీవాఁడజ్ఞానిస్వప్నమునందైనను । కనరా, దతనికిము క్తిమార్గ।
మనరా, బుధులు వేయునేఁటికి । దనరా, రనుమోక్షముబుధ।
జనరా, జితోడసంగతిననిమును।లనరా, జనగర్వమోహామద।
గుణ రహితులుశమదమరతులుసర్వ, జనహితులు భగవద్భ క్తి
రతుల నెతపసి విన 4

ఏయుపాయమున, నైననీయందుఁ। దోయజాక్షునా, కు
ప్రపత్తిగలుగఁ । జేయుమునిరతము, నీపిర్శనమునఫలమైచెలఁ
గె నాజన్మము నేడు నాక్రతువులెల్ల। శ్రీయు క్తములాయెఁ జూ,
డునాటనుండి నేఁ। జేయుతపమునకు నేడు, నీపాదార్చనముగ।
దోయి, సీతతోడనీవహి। శాయి,నామదినిల్వమెందు। బోయి,
నావునసుని। ర్హాయి, స్మృతిగలుగఁజేయునతసుఖ, దాయియను
చుఁబొగడియక్షయ । సాయకతూణీరచాపకృపాణ, సాధనము
లగస్త్యుఁడురాఘవునకొసఁగె విన 5

మేదినిభార, హరణార్థము, యీామేనుబూనినా, వుగా
వునరావ।ణాదులఁ జంపుపొమ్ముపంచవటి గౌతమీానదిచెంతదన

రారు రెండు యోజనముల। మీఁద నది వెలువుమీరునటుకొన్ని
నాళ్లు వినోదింపు ముదము చేకూరు గనులాకాంతా, వినోది
గర్వితగనుజ చయవిభేదీ యోగిజనానందా। పాదీసింతముజగ,
దాదీసత్యవాదీయఖేదనుణీ। వేదియనుపల్కు కుంభభవు, పాద
ములకునతుఁడై శేషశైలవాసుఁడవలజ నెనవనిజానుజులంగో వి

4 దేశియదేవగాంధారి - అటతాళము

పల్లవి —చానరోవినవే శ్రీరామ, చంద్రునిచరితము రసభరి
తము

అనుపల్లవి —శ్రీనివాసుఁడు త్రోవఁబోవుచోఁ బర్వతశ, రీగుని
జటాయువునిగనిసౌమిత్రితోఁబలికెను చాన.

విలుదేలక్ష్మణా వీనిఁబొలియింతు వీఁడసుర। వలెనున్నాఁ
డనిన నామాట, విని ఖగరాజు। అలుకుచు నిచ్చోటరామా
నీవుశ్రీరామా నీవి। ట్లల గకు భవత్పితృసఖుఁడను జటాయు
వను వాఁడనాపై దయజిలుక వెయనుడు కౌఁగిట,నలమి యతనికి
హరిసెలవొసఁగె చాన 1

భానువంశమౌళీ, పంచవటీగాత। గ్రానదీతటమునం,
దుఁజేర నచ్చటరా। మానుజుఁడనువొం, దుపర్ణశాలలు, ఆప
ర్ణశాలలు। పూనరెండురచించెనొకశుభ, మైనలగ్నమునసీతా
యుతుఁడై నరేంద్రుఁడచటనిలిచి, యలరుచునుగడపెమూఁడు
నెలలు. చాన 2

కందమూలములుల, క్ష్మణుఁడు దెచ్చియన్న। ముందరనిడి
చరణ, ముల్గొల్చుచురాత్రు । లందెల్లజాగరణ, ముత్సేయు
చు,ఆసేయుచువి। ల్లందిశరముఁలుఁబూనిసేవా, నందుఁడై యుండి

రొుకతఱిగని । మందహాసవదనార, వింద్రుఁడగురాఘవునకని
యెను. చా 3

మోక్షకారణమౌ, మొదలితత్త్వ • ముంబు । జాడ నీ
వలననే, నుదెలియఁగోరితి । రక్షింపునీకన్న రక్షకులు, ఆరక్షకు
లు లే! రక్షయుజ్ఞానవిజ్ఞానవి, రాగయుతమనిదానిదెల్పు । మో
క్షణంబయననమజున కిట్లనెనుదాశరథీ ధీనిధీ చాన 4

వినుమాయస్వరూపమువివరించి, వెనుకసంవిద్రూపుఁ
దెలిపెదను । అనాత్మయైన గాంతనువె, యాత్మగానెదను
దోచుటేమాయ, శోచుటేమా య । అనఘుదానివలనసంసార
మౌ, యావిక్షేపావరణము। లనెడుగాఁరెండామౌ, యకాకృ
తులనెరాముఁడనువుగ చాన. 5

పరగజగములింగాన్యబ్రహ్మాండముగవిక్షేపముసృజించె
మించియా । వరణముపరమాత్మనావరించిజ్ఞానరూపమై, జ్ఞాన
రూపమై । బెరసెఁద్రాడపాయని భ్రమసిన, ట్లురుమాయచే
నైన జగములు పరతత్త్వమునగల దనుటరయునవిచారమనె
రాముఁడు. చాన 6

కలలోఁగన్నవస్తువుల, వలనెసత్తుగా దఖల । ములు
మహేంద్రజాలముసంసారమును,బలుచెట్టునకుమూల,ముదేహ
మేనని,దెలిపితన్మాత్రభూత హృదింద్రియాహంకారబుద్ధిప్రకృ।
తులునహంతయునుతనువన, జెలఁగు నన్నిటికాత్మసాక్షియనే
చాన 7

జ్ఞానమునకునహంకార, మానదంభజయముులుక, మా
నుటబుజుభావము సేవించిభక్తి । చేనిజగురుని దైవముగాఁగ
నెన్నుట, గాఁగనెన్నుట। మేనిదోసములెఱుఁగుటతనుమ,నోని

గ్రహముఈషణవిరతి, బూనినాయందనన్యం,బైనమతియును
సాధనములనె. చాన 8

ఆసలన్నిటినిజ్ఞా, నాసిచేదునిమి, సచ్చిదానందచైతన్య
ముతాననిదెలిసి। భాసిలుటెసౌజన్యము, వాఁడెధన్యుఁడు।డాసి
యనుభవముగురుశాస్త్రాభ్యాసమునఁగనిజీవపరులవి । లాసవైఖ
రులఁగూర్పఁదొలంగు మాయయిదెముక్తియనె చాన 9

మచ్చరణస్మృతిలేని, మనుజులిదిజెందలే । రచ్చపుతమ
ములో, నజ్యోతిలేకగని, వచ్చునేయేరికైనగావుననన్ను, గావు
నన । నిచ్చఁదలఁచువారలకుని, ష్మావిద్యయోగులకీవలదని। హె
చ్చుగాఁదెలిపెశేషగి, రీశుఁడనుజునకుముద మొదవఁగ చా 10

5 అఠాణరాగము - ఆదితాళము

పల్లవి —వినఁగదవేమద, వేదండగమన। మనసారసార, సనేత్రు
చరిత్రము.

అను —మనుజాశ నికా, మరూపిణియు శూ । ర్పణఖయనెడు
మా, నినివచ్చియపుడు । కనుఁగొనెరఘువ, రునిజగద్గురుని.
విన

ఆదరహాసమామహోల్లాస । మాదరస్మేరకటాక్షవిలా
స। మాదరదళితాబ్జాస్యవికాస, మాయిందిరాసఖిసుఖనివాస।
మేదనర్చుయురముసుందర, మైయలరునుదరముఆనతజన ।ఖేద
ములనడఁచిమోదములనొసఁగ, గాఁదగుచరణపల్లవములుఆ।
మీఁదటనఖసౌష్ఠవములజిగిఁ । బ్రోదియిడు తొడలచందము
రామునిపాదపద్మములయందముగని, యాదానవిమదనాశుగ
ములచే, నదరిచెదరి దనుజారితోఁబలికె విన 1

ఎవ్వరుమీరుపేమి మీపేరు, లివ్వనికిట్టేలనే తెంచినారు

ఎవ్వరికుమాంగ లీచెలువారు జవ్వనియెవ్వతె, నిన్ను వేమాఱు। బువ్వవిల్తుకేళిఁగలయఁగ, బూనినాను బాళినన్నేలుము। నవ్వ గాదనఘనా పేరుశూర్ప,ణఖయం(డు) రావణునకుఁ జెల్లెలి। నివ్వె ర్రకతఁడు మునముచేఁగడు,నివ్వటిల్లు ఖరదూషణాదులు నిన్ను గొల్తురరిభీషణాయనిన। నవ్వుచుసీతవినఁ, గ రాముఁడనియె,నవ్వ నితకుభయహితవులాదవుగాను. విన. 2

మనుకులఁ(డ)నురా, మాభిధానుఁడను, వినుకశేర్థవిభు తనయుఁడనతఁడను। పనిటవచ్చితి మదనుజుఁడిదిగోకనుఁ, గొను మీాసతినే, ననలసాక్షిగాను। ఘనతఁ బెండ్లియాడినాను,గనుక దీనితో, డిగ్గాపోటిక, మొనసినీవునో, ఫుదువెసౌమిత్రి, నెన యుమనినఁ, జని వేడినతఁ, డనియెలలన, ననుగూడిననీ,వును దాసినవుటనిజ,మనరాముని, యొద్దికేగియది ఘనాకృతిఁ,గనలి సీతపైఁజన లక్ష్మణుఁడసిగొనిముక్కుఁజెవులఁ, గోసెరక్క సికి.వి

అఱచుచుఁబారి, యదిఖరునిఁజేరి, మొరవెట్టసురారి భూరిరణభేరి, పరఁగగనలి, శూర్పణఖచేదారి, నెఱిఁగిలుముఱి, ముడినడచెమిూరి, పరులుపచ్చుటగనియనుజుని, ధరణిజనుండో డ్కొని, యగ్గిరిగుహ, కరుగఁబనిచిరాఘవుఁడుధనుశ్శర, నర కరుఁడై బలువీరులదాఁర్కొనె, ఖరదూషణత్రి, శిరులుదాఁకిరి, హరిపైజనునేనుఁగులునా,హరిమెఱయసేన,నొకబగలునఁదెగ, నరికినారాయ, ణా(స్త్ర)మునరాముఁ డరులదొరలతలల, దొర లనేసె నవనిపైఁ. విన 4

తమ్ముఁడువచ్చి సీతనుగోడితెచ్చి యమ్మెయినన్నపా, హానముమెచ్చి, నెమ్మినుండెను సు,ఖమ్మునహెచ్చిఘమ్మదిర క్కసి, యటలంకఁజొచ్చి, పమ్మిరావణుచరణమ్ముబఁబడి, పగవ

నతఁడు కరుణఁ జెలియలిఁ గాఁగిట, గ్రమ్మియి దేమన రామలక్ష్మణులు, కాంతారసీమమెలఁగ రామునికలికిచెలువలరి చెలఁగ గానీ, కిమ్మన నన్నిటు జేసిరిని, తమ్ములిందుకె పోలసిరియనిన, కొట్టనూరార్చిర, ఖరోవిభుఁడు రాముని నిమ్మహి శేషగిరిశునిగాఁదలఁచె విన 5

6 ఘరజురాగము - అటతాళము.

పల్లవి:— ఇంతిచెంగల్వ, బంతిచెలువల మేల్, బంతిగుణముల, దొంతివినవే

అనుపల్లవి.— శ్రీకాంతుఁడుగాకున్న ఖరదూషణాదులనా, వంతలోనఁ జంప, నెంతవారునరులని చింతించిదశకంఠుఁడసురుల, శిక్షింపఁజక్రియునకులమున, మంతుకెక్కజనించె శ్రీరామాఖ్య బ్రహ్మాదినుతుఁడై యనె యింతి.

ఐనఁగానిమ్ము శ్రీహరిచేతఁబొలిసితె, మాయగవైకుంఠ, మందిరమేలుదు, నేననిగెలిచితి, నేనిరాక్షసరాజ్య, మీనేల గలదనుక యేలుదుననితలఁచి, భానునిభ నుగురథమెక్కవిధి, పూనిప్రేరేపదుర్మతివై, రానుతె హ్యాపయుఁడై చనియెను రావణుఁడుమారీచునింటికి నింతి. 1

వచ్చినదను జేశుఁ, జెచ్చెరఁబూజించి, వచ్చినపనిదెలుప, వలెనన్న మారీచు, మచ్చికజేసి రావణుఁడు, బలికెరాముఁడు, హెచ్చికానకుదశర, థేశుఁడు బంపఁగ, వచ్చిమునులకు నెల్లనభయంబిచ్చిమనఖరదూషణాదుల, వ్రచ్చినాఁడటరాముని సతిని, దెచ్చియేలుదుననతఁడనియె నింతి 2

రాముఁడు నరుఁడని, రావణతలచేవు, శ్రీమహావిష్ణువు, సీతామహాలక్ష్మి, యీమేనుబూనినాఁ, డిచటనినుబొరిగొన,

నామహాత్మ్యనిచెనకు, టదియేమృత్యువువినుమి। శ్వామిత్రుక్రతు
వునసుబాహుని, జంపిరఘుపతి నన్నుశరమున। నీమహోదధి
వైచెబ్రదికితి, నేమిసుకృతముకతననోయనె. నింతి 3

హరినన్నుబొలియింప, ననతరించినట్లయితె। వెఱచితేఁ
జంపక, విడుచునా లేలెమ్ము। మెఱసినీవుమాయా, మృగమై
నాఘువులన। త్వరముగభ్రమియింపు, ధరణిజనేఁదెత్తు। మరు
మాటలాడనినుజంపుదు, మారీచయనిరావణుండన। వెఱచి
హరిచేఁ దెగినమోక్షము, వీనిచేఁబడ నేలనికదలె నింతి 4

పదియారుఱువన్నియ, బంగారుపలెఁదనువు। పొదలమే
నిపై వెండి, పువ్వులవలెచుక్కలు, గుదిగొనముతెగుచులఁ, గొమ
రారుకొమ్ములు। కాదిమరిత్నము లనఁగా, గొరిసెలువన
రఁగ। నుదుటనీలములపలెఁగన్పడ, యొప్పమారీచుండు లేడియై,
కదలిశేషగిరిశుఁడగురా, ఘవుఁడున్నంచవట, జేరెను. ఇంతి.

6. నాయకిరాగము - ఆదితాళము

పల్లవి — దీనభక్తజనసౌఖ్యదాయకి, ప్రాణనాయకి విను వే

అను — ఆభానుకులజుఁడ ఏకాంతమున సీతతో నిటుల నె రావణా
సురుఁడీడెనినుఁ గొని, పోనగుగుదెంచెనీవంతర్హిత, వై నీదగు
ఛాయామాత్రమునిలు, మీనసువర్ణాంతమునందుహొంద,
గానీకగునననట్లనిల్చెనతి దీన.

చెలఁగుకపటమృగముఁజూచిమాయా, సీత దీనిఁగొనితె
మ్మనినశౌరి, విలునమ్ములుఁగొనిచనుచుజానకిని, గొలిచియుం
డుసౌమిత్రినేనీలేడి, సలలితముమీరఁ దెత్తుననిన లు, క్ష్మణుఁడిది
మారీచుఁడుచేయుపో, కలువలదీకార్యము బూనఁగాన్ల, గారి
స్తుతయన నిల్వకే గెహరి. దీన 1

సర్వపూర్ణుఁడయ్యునచలుఁడయ్యును, సాక్షియయ్యులోకానుసారియై,సర్వేడిమాయామృగమువెంటఁదగిలె, భక్తపోషణుండనెడినుడివి విదితముగా, నుర్వీతనూజకోరికదీర్చఁగ, నుద్దండాటవిరఘువీరుఁడుచని, దుర్వారామర్షణుఁడై మృగంబు, నుర్వింబడనేసెనిశితాస్త్రమున దీన 2

త్రుళ్లుంగికపటరూపుచెడిమా, రీచుఁడొరలుచుహాల క్ష్మణా, చెల్లరేనన్నుబ్రోవుమనిచక్రి, చీరినటులదోచనార్తరవముననిలపై, డ్రెళ్లుచుమహీశుసన్నిధిచేము, క్రిందెందెనచటనార్తధ్వనివిని, తల్లడపడిభూమిజ రాముఁడాపదంగొందెనుజను లక్ష్మణాయనెను దీన 3

మూఁడుజగములనికిదొరికినను గా, మునుభయార్తుఁ డౌనె, చెలియ తెలియక, నాడితివనుమఱదినియతివసుజను, లాడరానిమాటలాడనాతండదివినఁ, గూడకహరీయనుచునన్నచనిన, జాడంజనరావణుఁడిష్టము, చేకూడెననుచు జేరెనుమౌనియని, గూఢాత్మాకృతియైధరానుతను దీన 4

పూజజేసిసీతి నలికె నుహా, పురుషనిలుము మత్పతివచ్చుదనుక, నా, జనకజగనినీరెవరుదెలుపు, నాతియనినన యోధ్యాధిపతియగుదశరధ, రాజుకోడలనురామునిభార్యను, లక్ష్మణుఁడనుతమ్ముఁడుదానునుగని, రాజీవాక్షుఁడుపదునాలుగు వత్స రంబుల్ నిలజనకాజ్ఞనచ్చెనె. దీన 5

నిన్నువిందునన, రావణుఁడనా,నెలవులంకదనుజవిభుఁడ జగముల, నన్నిటినిగెలిచి, నాను ననుబొందు నరునిపొందునీకెందుకనవినిభయంబు, నన్నెలత యోరిఖలుఁడనినురాముఁ,

పత్రాహతుఁజేయునేనట రావణుఁ, డెన్నికబదితల, లిరువదికరంబు, లిమ్మొత్తగరథమందునీనిడె. దీన 6

అప్పుడుగతిని బోవ శేషగిరినిం, డూహరిరామలక్ష్మణాయనుచుఁ, గలికివిలపించువినిజటాయువది దెలిసివచ్చిరణమొనర్చికూలెను, గిరివలె, గులుకుచు దశాస్యుఁడకుగగిరినైదు, గుటకపుబనుగని శోకవుల్ ముడియిడి। చెలివై చెనచటలంకాపురంబుఁ జేరియశోకవనిసతినినిలిపె దీన 7

8 లలిత పంచమిరాగం - ఆదితాళము

పల్లవి —ఓవనితా మణిరోవినవే

అను — వేవచ్చులక్ష్మణుని, వీక్షించిహరినుది నొకటిదలఁచె నో

నేనాతిని నొదునైన । నీజగమువమాయామోహ । వ్యాసంగమొంచఁజేతు, ననియెంచి।హాసౌమిత్రి హాసీత నచటడించి వత్తురాతప్పు, జేసిపిదింకనేమి, సేతునని పరాముఁ గని యతఁడు పలికె. నోవని 1

ఆర్తనాదమువిని, యవనిజనన్నుబొమ్మన్న। నార్తరతుకుఁ డతని కడలకునునిన । నార్తిచేవినరానిదు,ర్వార్తలాడనీమార్గానువర్తినై వచ్చితినన్ను మన్నింపవేయో దయానిధియనేను ఓ

ఆమీఁదఁబర్ణశాల, కరిగిసీతలేకున్న। రామచంద్రుఁడు శోకనా, రాన్నిధిమునింగి । తామహాసుహృదయ్యని, ర్దళితదుఃఖరాశియయ్యెఁ । బొమరులకుఁజూడఁ జింతా, పరవశుఁడైనట్లువిలపింపఁదొడఁగె. నోవని 3

హాపూర్ణచంద్రానన, హాచకోరాక్షియింత । కోపమానాతోఁబలుక, కున్నావేమి । ఓపరమసాధ్వియింకనేనెట్లోర్తునిమిష మొకయుగమాయెఁ । బాపపుదైవమింతపగవాఁడాటుగనని పనితను వెదకె నోవని 4

వెతకుచు రాగా హాత, పక్షుఁడై పడియున్న । పతగేంద్రుఁ గనిం త్మణా, పరికించితే। అతివెనీతఁడు మ్రొంగి, హాతుఁడై నట్లు న్నాఁడు వీని! ధృతిచేఁ జంపుదు, విలునమ్ములు, దెచ్చనిన రామనే జటాయువున నె నోవని 5

హా రిహా రియనిడాయబోయి, యతనిచేదద్విధమ్మెల్ల । నె ఱిఁగిపక్షిరాజుమై, కరమున నివిరి । పరగబోధించినరామా, హారిపరమాత్ముఁడవునిన్ను । కరనుద్ధిఁజూచితి ముక్తి, గంటినని ప్రాణముల్విడిచెనతఁడు ఓవని 6

చితిఁ బేర్చిపులుఁగు మేను, శిఖిచే నహింపనంత । ధృత శంఖచక్రగదాబ్జా, స్విత్తుఁడై హితుఁడై నతుఁడై సుచిరతనుఁడై వరవిమా, నారూఢుఁడై జటాయు । నతిభక్తి శేషాచల పతియా రామునినుతియించఁదొడఁగె ఓవని 7

9 జటాయుకృతి శ్రీరామ స్తవము

— చూర్ణిక —

శ్రీమదగణితగుణ మణిగణాలంకృత రుచిరచిరతర శుభ స్వరూపం, సకలజనభయావహామహదజ్ఞానజనితకలికలుషాంధ తామిస్ర నివారకభవతారకదీపం, అనుపమాద్భుతమహత్ప్రతాపం, హాతదీనజనతామనస్తాపం, కరధృతవిదితామోఘశర చాపం, జగదుదయస్థితిసంహారావిర్భావతిరోధానాదిమహామా యావినోదనిదానం, అంగీకృతరంగన్మంగళాభంగతుంబురునార దసంగీతవీణామృదుగానం, భూతభవిష్యద్వర్తమానకాలత్ర యాబాధ్యమానం, అసమానం । అతీక్ష్ణకటాక్షవీక్షణరక్షిత దాక్షాయణీప్రముఖనిఖిలభక్తజనసమూహం, నిర్దళితసకలసం దేహం, దుర్వారఘోరభరణహారణ నిర్వహారణచణలీలామాన

వదేహం, నిరీహం, శ్రీమత్కరుణావలోకనమాత్రక్షపితఫాలాక్షచతుర్ముఖాదిసర్వసుపర్వాఖర్వఖేదం,నిరంతరామనస్కసమాధిపరిపూర్ణపరమయోగీంద్రహృదయ సరసీరుహకర్ణికోపరిస్థితవితతజగత్పవిత్రీకృతాద్భుత ప్రభావ భాసురవియన్నదీజనకవిభవాభిశోభిత కిసలయమృదుపాదం, సమస్తజనానుమోదం, నతజనసంతతసకలకల్యాణగుణసంపాదం । దళత్పుండరీకపత్రజైత్రవిపులతరమనోహరవిలోచనం, శిలామయమానియోపాఘర్షణ దోషవిమోచనం, యాచితవైరోచనం । కుముదబాంధవ కిరీటప్రచండకోదండఖండనోద్దండదోర్దండసముద్దామం, దేవతాసార్వభౌమం, రవికులపయఃపారావార పరిపూర్ణసోమం, గర్వితపూర్వగీర్వాణవాహినీసందోహకరివకంఠరలంఠరనగళచ్ఛోణితారుణిత సహస్రకర సహస్రకోటి ప్రభాభాసమానమహాభూతభయంకరసుదర్శనాభిధానాక్ర చక్రాయుధాభిరామం, మారీచసుబాహువిరామం, హారహీరనీహారకర్పూరసుధాసారడిండీరశరన్నీరద శారదానారదపూర్ణిమాచంద్రచంద్రికాధిక్కారదశదిగ్వ్యాపిత ధవళయశోధామం, శ్రీరామం । జననమరణాదిఘోరసంసారమహాగహనదావదహనాయమానసకలజగజ్జేగీయమానపావననామధేయం, సూరిజనభాగధేయం, ఇంద్రనీలమణిప్రతీకాశాతిస్ఫుటసుందరకాయం । రమాకాంతాకుచకుట్మలతటిచర్చితపటీరకుంకుమసంకుమద మిళచ్చందనపంకముద్రితశోభనవిశాలవక్షసం, హత ఖరదూషణాదిరాక్షసం । రూక్షేక్షాశిక్షితవిపక్షం, ప్రపన్నావనదీక్షం । సరధసఫధదారావిముఖమునిజనసేవ్యం, దుష్టజనదుర్విభావ్యం, ప్రణతైకసంస్తవ్యం, శ్రుతిశిరోవీధికాశ్రావ్యం । విలూనదంభాభిమాన

నానా భువనసంస్తూయమానమానవవపుర్నిర్మాణా సమానమానసరోవర ముహుర్ముహురున్నతసముత్తుంగాఖండానందవీచీపరంపరాలీలాడోలాందోళితచిన్మయ రాజహంసం, రాజకులావతంసం। స్మితమనోజ్ఞానేందుమండలం, రత్నప్రభాచకచ్చకితచామీకరచారుకిరీటకుండలం, పోషితాఖండలం । గుణత్రయశక్తిత్రయమూర్తిత్రయానుస్యూతం, కరుణామయచిత్తం। పనసామ్రకదళీక్రముకఖర్జూరజంబునింబజంబీరపున్నాగచంపక మధూకవకుళాశోకతమాలసాలరసాలాది కోరకితపుష్పితఫలితలలిత మహీరుహరాజీవిరాజిత రత్నచ్ఛవిచ్ఛటాలంకృత నానుప్రదేశసంతతసముత్పన్నిర్ఝరాకలిత ప్రశస్తసస్తవిలాసోల్లసిత శేషాచలశిఖరమధ్యసువర్ణప్రాసాదవిహారిణీశం, తోషితాశేషభూపాలం । సురాసురయక్షరక్షోరగగరుడగంధర్వసిద్ధసాధ్యకిన్నరకింపురుషవిద్యాధర చారణాప్సరోబృందరచితబహువందనం, భక్తజనచందనం, రఘునందనం, త్వాం భజామి త్వాం భజామి

10 సహాన - అటతాళము

పల్లవి —కోరికూరిమిమీరికౌమారిక। రారిచరితము వినవే.

అను —శ్రీరాముఁడుజటాయువుభక్తికిమెచ్చి। శ్రీమీరఁగ కైవల్యమిచ్చియావలజనిహెచ్చి కోరి.

నానుజుఁడై సీతనరయుచురాముఁడు, జనిఘోరాకారుఁడై నరక్కసునిజూచి । మానధనుఁడౌలక్ష్మణునితోడఁ బలికెను, వీనిబాహువులలోన నిప్పుడు మనము । పూనిచిక్కితిమికన్నులు గాల్లుఁదలలేదు, వీనికినని తెగువతోన రాఘవులిరువురు । వాని యోజనదీర్ఘ బాహుద్వయముఁ దెగనఱికినఁగబంధుఁడు।దాని కద్భుతమంది మీరెవ రేనెఱుఁగననఁజక్రిపలికెను కోరి 1

దశరథసూనులము రామలక్ష్మణులము, తండ్రియాజ్ఞ వనమునుసీతతోఁడ । వసియించియుండుమము వంచించియెవఁడో నా, వామాక్షిఁగొనిచనెను, వెదకుచువచ్చి। వెసనిన్నుగంటి నీవెవఁడనినగంధర్వ, విభుఁడజునివరమునను జిరజీవినై । కోసరి యష్టావక్రమునిగనుఁ, గొనినగిననసురవగుమనిత । వసిశపించె విమోచనమురఘుపతిసేయునని నెనుదైత్యుఁడు కోరి 2

దనుజతనువుగాల్పు మెఱిఁగింతు సీతావృత్తాంత,మన నన్నిట్లునేయుయరుదరుదిది । యననసురాకృతివిడిచి దివ్యగంధర్వుఁడై, వినుతించెహరినీమాయ మానవాకాయ । మనిఘదుష్టనిగ్రహార్థముబూనితివి పరమాత్ముఁడవుదైవరాయ, సన్మునిగేయ । మనోవాగగోచరుఁడవనా, దినిధనుఁడవఖిలసాక్షివిచిద్ఘనానందమయుఁడవు। రఘునందన వందనములుచేకొనుమనె కోరి. 3

భూపరహితుఁడవయ్యు రెండురూపములుగల, వోపరమపురుషనీకు, స్థూలసూక్ష్మముల । ప్రాపునజగములు గలుగు వెలయునడఁగు నీపాదమానఁగాకు, హిరణ్యగర్భ । యేపున సూక్ష్మమయి విరాట్టనుపృస్థూలమై, దీపించెనదిమాకు, దెలియుముమ లలమట । కోపిధ్యానముసేయఁగ విరా, ట్పురుషుఁడన ధారణాశ్రయుఁడై । చేపట్టిరామునితనువె సుమ్మఖిలజగములునవెఁగబంధుఁడు కోరి 4

వానిజ్ఞానముమెచ్చి వరదుఁడ బలికెను వరమాయీపావనస్తవమునుడివినవినిన। గాని, వారికీసిరులుఁ గలుగుదుర్గతేము దొలఁగుగలుగదెన్నఁడు భయమనిసెలవియ్యఁ। గానెరావణుఁ

డనురా, ఖలుఁడు సీతనులంక, లోనుంచినాఁడీదినము,శబరివద్దికి జనుఁ, డా నెలఁత చేసకలమునువినఁ, గానగుననుచుఁగిన్నరుఁడుజ నె,భానుకులవారాశి శేషాచల, పతిమతంగాశ్రమము జేరెను కోరి.

11 మాంజిరాగము - ఆదితాళము.

పల్లవి —హితమతిసతీ పార్వతీ యిగా, చరితమువినవే

అను —రతిపతిశతాధికరుచి, రాంగులౌ రామలక్ష్మణుల, నతి వేడ్కఁజనియూనం, దాబ్ధిదేలి శబరియెదుర్కొనెను హిత

పదయుగళికిమ్రొక్కి, పాద్యమొసంగి, తదంబుకణార్ద్రి నదీమలసర్వాంగి, యొహరినర్చన, ముదితవిలోచనజితసారంగియై, రాఘవులకున, న్మృదుఫలగంధమాల్యములఁ, దృప్తులఁజేసిహృదయముల, ముదమొదవబలికెను రాముతో శబరికరఘటితాంజలియగుచు హిత 1

నిరుగనిధన్యనై తనరితిఖలుల, దునుమఁగమునులనును పఁగదశర, థునిసుతుఁడై నారా, యణుఁడుజనియించు! నని నా గురుఁడుసువ్రతుఁ, డై దెల్పెనుమతంగ ! మునియది నేఁడునిజ మా,యెశరణుశరణుదైవరాయా! వనితనుహీనకులజను, నిను దెలియఁజాలననరాముఁడుబలికె. హిత 2

కులనామాశ్రమా, దులుహేతువులుగావ, బలననుదెలియఁగ, భక్తియొకటివినాయజనదానతపోమంత్ర, ములుభక్తిహీనములైనవి, ఫలములుగనుక, దెలిపెదభక్తిమార్గము, సులభమగునపవర్గము, తొలుతసత్సంగతియా,వలమత్కథాలాపగుణరతులనెను హిత 3

„ ననుఁగొనియాడుటయు, ఘనగురుసేవయు, మనియమాదులను, ననుబూజించుట, ననుభజించినవారలను, గని

సంభావించుట సకలభూతముల, ననుగాగనిశమదమముల, నెన యుటవిమల చిత్తముల,నను వివరించుటయునివినవవిధభక్తు,లని తిరుగాహరిబలికె. హిత 4

భావముసజ్జన, సేననువిమలమైనది నీకు, గావుననను జూడఁ, గాఁగలిగెనిఁక జానకి తెలిఁగు, వేవేగమెజాడగాఁ దెలుపు మనసతిని, రావణుఁడెత్తుకొనివేగ, లంకకుజనెమహాభాగా, దేవాదిదేవనీకుదెలియని, దిగలదేయనుచుఁ జెలిపలికె. హిత 5

పంపానామసరో, వరతటిబుశ్యమూకాద్రిపైఁ, భింపున సుగ్రీవుఁడున్నాఁ, డతనిసఖ్యముచేయుఁడింపునఁడదోడ్పడు నని తెలిపి శబరి, తెంపునఁచటఁతిఁబేర్చి, దేహముచిచ్చుతోఁ గూర్చి, పొంపునశ్రీవిభునిఁగలఁ, చుచుఁడవెడసిపరమపదమున కరిగె హిత 6

ఈరఘువరస్తవము, నెవరుబఠించిన వినిన, వారుకోరిన కోర్కెలనిచ్చు శేషాచలేశుఁడుకృపను, ఘోరదురితములనుబు, చ్చునిదిజయా, కరముసూరిజనానందకరము, దారిద్ర్యసంకట హారము, ఆరణ్యకాండము శ్రీమిరాసుబ్రహ్మణ్యకవి తెనిఁగించె హిత. 7

శ్రీమదధ్యాత్మరామాయణ కీర్తనలు

అరణ్యకాండము సంపూర్ణము

శ్రీ ర స్తు.

శ్రీమదధ్యాత్మరామాయణకీర్తనలు.

కిష్కింధాకాండము

---

1 మారువరాగము - ఝంపతాళము

పల్లవి — శ్రీహిమాచల వరసుతాయీకథన, మాహితమతివై వినవే

అను — మోహనాబ్జోత్పలా, మోదయుతమై విమలమై హంస చక్రవా, కాదివిహగ కులకో, లాహలమై, పనసామ్రవకుళ కదళీతరులతతీరమై తగు పంపాతటినిడాసి, సాహసవిక్రమ కళాకు, శలులగు రాఘవులు, స్నానపానములు జేసి, శ్రమము బాసియలరిరి శ్రీహి

వరఋశ్యమూకాద్రి, సరణిఁదప్పకనడచు, వారిశరచాప ధరుల, నృపవరుల, సుజటావల్కలాం, బరులఁజూచి, వెర గొంద సుగ్రీవుఁడు పలనితలఁచిమంత్రి, నరుఁడైన హనుమంతు, వారినెఱుఁగఁగఁబనుప, నెఱవడుగై చనిమారుతి రామునియం ఘ్రులు, శిరముసోఁక నతుఁడై జగదుదయ, స్థితిలయ, కరణశీలు రై పురాణ, పురుషులై తవరు, నరనారాయణులో గాకమీరె, వరని యడిగెను శ్రీహి 1

వినులక్ష్మణాయితని, వినుతవాక్పటిమంబు, ఘనశబ్దశా స్త్రమతమై, శ్రుతిహితమై, తనరెననిహరివటువు, నతిమైత్రితోఁ 'గని నే, దాశరథిని ననురాముఁడందురు నా, యనుజుఁడీతఁడు,

లక్ష్మణాఖ్యుఁడు సీతయనునా, వనితయు నేను నీతఁడు నడ
వులచరించమ, జ్జనకుశాసన, మునవచ్చి పంచవటినుండ,
దనుజుఁ డెవఁడొకన్నాఁడఁగి సీతనెత్తుకచనె, దానివెదకెదము నీ
వెవరో దెలుపుమనె రాముఁడు శ్రీహి. 2

వానరేంద్రుఁడు సుగ్రీ, వాఖ్యుఁడీగిరినమాత్యులుఁ, దా
నున్నారు వాలికి, భయపడిము, హనుభావాననుమీపాలికిఁ,
బంపె! నేనుసుగ్రీవుమంత్రిని, వాయుసుతుఁడ హను! మానా
హ్వయుఁడసూర్య, సూనునకుమీకుఁ జెలిమి । మానితముగఁ జే
సెదననుటకు రాఘవులు నను,మతింప వారిఁదన మూఁపుపై నిడి
తెచ్చి! భానుజు కెఱుఁగ సేయఁ జెలంగి రాముని పాద, పద్మముల
కెఱగితరుశాఖపీఠమిడి యొనతఁడు శ్రీహి. 3

రామాభిగమనంబు, సౌమిత్రి చేఁ ల్లవగ, రాజవినిరిపుని
ఫాలా, వగపేల! భూమిసుతజాడ, యేలీల, నైనందెత్తు! స్వామి
యొకదనుజుఁడొకసతి నెత్తుకొనిపోన, భామమైతోడవులిటు, పా
ఱవై చెవనియియ్య! రాముఁడుఁగని సీతాహా, యనివిలాపింపఁ
బామరునిరీతిదైన్య, పడఁదగదనిరవిజుఁ! డామహామహుని దెలిపి
యగ్నిసాక్షికముగ బ్రామాణికములు చేసికొనిరి సఖ్యమునకై
శ్రీహి. 4

మయసుతుఁడుమాయావి, వాలితోనని బెనఁగిపుయిలో
డియసురతోలఁగి, గుహఁజొరని! ర్భయుఁడై వానితోలి, చెలఁ
గియచట, దయచేసన్నునిచిపోయితా నెలకురాకున్న । బయ
మాయెనన్నయనితలఁచి, గుహనుశిలద్రోచి । భయమునజని
యదిదెల్పగనచివుల్ ననుఁగపి, పతిని జేసిరరిఁబోరిగొని మాయ

న్నవచ్చి । ప్రియనురాజ్యమునుగొని ననుదరిమిన శేష గిరీశ నేన
దిమొదల్, ఇచటనునికియ నెనినజుండు. శ్రీహి 5

2 కల్యాణిరాగము - అటతాళము.

పల్లవి — తగవిన వే ఋాచరిత్ర వళ, త్కంజదళ మంజుల నేత్రా।
నగవిభేదన మణినిచయకాంతిస్ఫుట, సుగాత్ర నుతిపాత్రా

అనుపల్లవి — నగబొగలురవిజుఁగనిహారినీ, పగతుఁడునిమొదనన
బళాధికుఁ। డగువాలిగెలువనెట్లగునని,యతఁడన్నబలమెన్నఁ
గడఁగెను తగవిన

దుందుభియనెడిదనుజుఁడాహవ, దోహాలతమహిషరూ
పుఁ । జెందివాలినిదొడరగొమ్ముల, సందెలఁజీల్చి యతఁడేపు।
న్రుందించికాలందన్నినత, న్రక్తమీగిరినెఱయవాలిని । ఇందు
రాఁదలపగులుననిశపి, యించెనుమతంగుఁడెనెగపివులు. తగ 1

అదిమొదలిచటనుందునభయత, ననఘదుందుభిశిరంబు,
అదేయోజనముజిమ్మినవాలి, ననిగెలుతువనవినిముదంబు, గ
దురపదియోజనాల్ జిమ్మినఁ గనిన స్తతాళవృక్షములత, గదమి
యొకపరిగోయుసటులవి, చిదుముమునహరినగ విలుకొనియె.
తగవిన 2

శరమొకటిశ్రీరాముఁడేసిన, సప్తసాలములఁద్రుంచి। గిరి
ధరాతలరసాతల, నెఱిఁగిపోదిజేరెనదిగాంచి।తరుచరాధిపుఁడు
రామునిపా, దములకలరుచుమ్రొక్కి శరణని । చరాచరమూల
మైనపరా, త్పరవస్తువనిపొగడఁబొడఁగెను తగవిన 3

నాపూర్వపుణ్యఫలముజగ, న్నాథనినుఁగనుటనేడు. ప్రా
పనితలంత్రునినుసంసా, రనివృత్తికై ఘనులుజూడు । శ్రీపతిసతి

సుతధనము కాం, క్షించిబుద్ధ్యడసమంబడినీ। ప్రాపుపెన్నిధి పేద
కబ్బిన, పగిది నేగంటిన నెనినజుఁడు శ్రీతగవిన 4
క్షణమెనఁడునీయందు మదిని, శ్చలముగానుంచువాని।
ఘన మోహలతసమూలముఁ దెగు, నినురామరామయనువాని।
వినుతించ బ్రహ్మహత్యాకత, మణఁగునిఖిలబ్రహ్మమనితో। చెన
టంచుఁ గాఁగలించెనుశ్రీ, శేషగిరిపతినిసుగ్రీవుఁడు తగవిన 5

3 రేగుప్తి రాగము - ఆదితాళము

పల్లవి — గరుడగమను సచ్చరిత్రమువినవే, గౌరీసుకుమారి
అనుపల్లవి — సురుచిరాలింగనమునఁ బరిహృత, గురుకలుషుఁ
డై తనరుసుగ్రీవుని, పరికయాకృష్టిఁగని చెలువగవున,వదన
శశిశృంగార,శ్రీమీఱ। బరతత్త్వమెఱిఁగిపలికితివౌనను ప్రా
కృతు లెఱుఁగక రఘుకులేంద్రు। కరటులనుమాయచేత
మోహితులుఁ,గాఁ జేతునని పల్కె శ్రీపతి గరుడ
తేలెమ్మికవాలితోననికిఁ జను, కేలుగురు తెఱఁగిరిపుఁ
ద్రుంతునని। మేలుగహరిపల్కనకిష్కింధకు, మిహిరతనయుఁ
డరిగి, కెరలుచు। చాలిసింహనాదము జేసినరిపు, శబ్దము విని
రోషారుణనేత్రుఁడై। వాలిరానతనియురమినజుఁడరిచె, కేల
బొడిచెవాలియమునిబోలి। వ్రాలుచుసోలుచు నొకరినొకరేచి,
జాలప్రొద్దుబోరాడి వాలిచే। దూలిరుధిరములు గ్రక్కుచుఁజని
హరి, తోననియె గపిరాజుతోడిబడి గరు 1
రామానను జంపింపఁగదలఁచితి, వోమాయన్న చేనటు
లైనానీవే। సామీనను పోరికోనుమనిపొగలిన, రాముఁడు
కడువగచి, నేనుసఖా। యేమిసేతు మీరిద్దఱొకరూప, మ్మైమెఱ
యుటనేయక తడసితినని, సౌమిత్రి గని యితనికొకగుఱుతిడి,

ఈమాటబంపు మాయనవతఁడనుచు। హేమపుష్పమాలిక
యొసఁగిపనుప, ధామనిధిసుతుఁడరిగి వాలిఁబిలువ। నేమిచోద్య
మనియాజికతఁడుబో, గా మగనితోఁ దారవలికెను గరు 2

పోవలదుమహాత్మా ప్రాపులేకితఁడు, పోరికితిరిగివచ్చునా
యననగివాలి। నేవీరుఁడనై పోకునికితగదు, వేవేలువచ్చిననునే
వెఱవ। వేవేగనతనిప్రాపుతోడ, జావనడిచివత్తుననిననంగదు
చేవింటి రాముఁడడవులకువచ్చి, సీతఁగోల్పడినేఁడరవిజునితోడ।
తానవహ్నిసాక్షిగా మైత్రిజేసి, నేవాలినిజంపుదుననినాఁడట।
దేవదేవుఁడతని శరణమనిసుగ్రీవునిసచివుఁ జేయునునెనతి గరు

రాముఁడు నాథుఁనారాయణుఁడై, బ్రహ్మాదిసురలు
బ్రార్థింపరఘుకుల। సోముఁడై జనించెరావణవధకు, నామహీ
తునకారులుస్వజనులు। యేమిలేరబలపోన్నునితమ్ముని, నెదిరిపోడు
వదరువు మరువుననుండి। రాముఁడైంద్ర బాణ మేయఁబడెను,
త్రామసుతుఁడు సోలిగిరిబోలి। మైనుఅపుకాంతవడికిడిలిసిగుణ,
ధాముధృతజటాస్తోముకువలయ। శ్యాము లక్ష్మణాకపీంద్రాభి
రాము, రామునిజూచివాలిపలికెను. గరు 4

నాచేనీకపకార మేమిదిన, నాథసుతునిపలన నుపకార
మేమి। రాచనడక తెలియఁజేసితివి, నీచేతఁజంపవచ్చునాబో
యనై। కాచిపొంచియేసిన కీర్తియేమి, క్షత్రియుఁడవై తేనిన
న్నెదిర్చి చూచినయశముగుసీతకొఱకురవి, సుతుశరణను లేమి,
రామస్వామీ। నాచతురతయెఱుఁగవు రావణుసాన్వయముతో
సీతతోనిటకుదెత్తుఁ।దోఁచదాయెదోసమాయెనికను, దుందుభి
వైరితోనృపుఁడనియె గరు 5

సకలధర్మపాలుఁ డై చరింతు, శాసింతువిలు కాఁడనై ఖ
లులవాని రక గూఁతుగుగోడలుదోడబుట్టువు, భ్రాతృభార్య
బలుకసరియగు । నకటా నీవెఱుఁగకతమ్ముని సతి, నతిబలాత్కార
మునఁబట్టినపా । తకుని నిన్నుజంపిన శాపము లే, దనిన వాలి సు
గ్రీవ హరికి మ్రొక్కె । యిఁకదప్పులు లేవు శ్రీపతివిజగ, దీశుఁడవని
తెలిసెనన శేషగిరి । ని కేతనుఁడుశరము బెఱుక వాలియు, నింద్య
ముగు కైవల్యమొందెను గరు 6

3 ఘంటారాగము - ఆదితాళము

పల్లవి.—కోమలారుణ, పల్లవపాణి, కోరివినవెశారాణి
అను.—భీమసంగ్రామహతుఁడైన వాలి, బేర్కొనివానరుల్ శో
కించిరి కోమ

ఘోరముగాసో, గకనులబాష్ప, ధారలుభోరువనోలుక ।
తారహారములురాల కిష్కింధాపురివెడలి నడుమళుక। తారవద
నవిజితరాకాతారాపతి నిజపతిని జేరి । వీరాధివీరాననుబాసిపో
యి, తేరనుణహా, హాయనియ ఏడ్చెను కోమ. 1

రామాయేబాణమున నేసితో, నామగనినాబాణమున ।
దామసింపకననుజంపుమనుచుఁ, దరణిసుతునిగని, కోపమున ।
స్వామిదయనఖిలముగల్గెనీ, కేమిసుఖమనుభవించుమని । భా
మామణి విలపింప, రాముఁడామగువనూ, రార్చఁగడఁగెను 2

ఊరక నేలపొ గలశోకమునకు, పేరైపోయినతతికి । నారి
నీపతి, జీవుఁడోగూాశ, రీరమోనీమదికి। కోరి గుణభూతేంద్రియ
ములు, చేరికలిగె నదితనువుళ । రీరినిత్యుఁడచలుఁడెవ్వరి, కీరతి
వగచెదవనెనుహరి. కోమ. 3

అనఘతనువుదారువువలెజడముచి,దాత్మజీవుఁడునిత్యుఁ

డని । మొనసిపల్కితివిసుఖదుఃఖము లనుభవించువా రెవ్వరని ।
వనితామణి యడుగరాఘవుఁడు, వినియహంకారాద్యను బంధ
మె । ఘనసంసారముజీవునకుసుఖాసుఖములజ్ఞానములనె. కోమ

బలుకోర్కెలు గలవానికిరానివి, కలలోఁదోఁచు నెటు
లటులనె। చెలియనాద్యవిద్యాసంబంధముజీవికహంకృతియందు
న నె। తలపెసంసారమదియెబంధముశుద్ధస్ఫటికమున గెంపునిలు
వనెఱుపైనట్లు మతీంద్రియా కలననాత్మకు సంసృతియనె కో

జీవుఁడుమనోయుతుఁడై యదిబోవు, త్రోవబోవుచు జన్మ
మృతి । భావమొందుచుబుణ్యవశతనా, భక్తులసంగతిసుగతి ।
త్రోవదెలిసినుహదాదులకు, నే వేరా బ్రహ్మమనిదలఁచు । నీవు
పూర్వసుకృతమునను సేవించి ధన్యవైతివనె హరి కోమ 6

నాచేఁ బలుకఁబడిన ఈవిధమా,లోచనసేసి సన్మతివై ।
యేచి సుఖింపుమన, రాముని నుతి, యింౘెఁ దారహితవై ।
ఆచక్రిసుహిసుగ్రీవుని,కానందప్రదను యొయ్యనతనిఁజూచి వాలికి
క్రియల్ సేయు, సూచించిపంచెశ్రీరామచంద్రుఁడు కోమ 7

తరణిజుఁడంగదపురస్సరుఁడైజ, ప్పరమునవాలితనువుంచి।
పరేతోర్వి కేగిదహనాద్యపర,కరణీయములొనరించె । పరమా
హ్లాదమునరాఘవపద, సరోజాతములుగాంచి మ్రొక్కిన । హరి
వీరులకెల్ల దొరదినక,రాత్మజుఁడు మంత్రియంగదుండనె కోమ

సిరియు రాజ్యము నీదె నినుసేవిం,చెద ననుసుగ్రీవుఁగని
హరి । యరయ నీవే నేను రాజ వగుమని, యానతీయ లక్ష్మ
ణుఁడుపురి । త్వరతోఁ జేరి సుగ్రీవునకలరిపట్టముగట్టివర్షబుతు ।
వరుగరమ్మనిచనియె శేషగిరీశుఁ,డగుశ్రీరామునియొద్దికి కోమ.

4 యామునరాగము - రూపకతాళము

పల్లవి — ఫణిశయనునిచరితమువిను, దాసా । యణీభక్తజన పరాయణి

అను — గుణనిధులౌ దాశరథులు ప్రస, ర్షణాచలశిఖర స్థవిలస త్ఫలసుమ, తరు । గణవృతమై బహువర్ణమ్ము, గవిహగసేవి తమైనుణి । ఘృతమైవర్షవాత సహమగునొకగుహనుండిరి ఫణి

శ్రీనివాసుడు నరాకృతిఁ జేకొనినాఁడని । మానివరులు సురలు,కరయనురాగము వ'మానితఖగమృగశరీరులై సేవింతురు, పూనియనుదినమురాముని, యహోరాత్రుల । ధ్యానమానసి కుఁడై లక్ష్మణుఁడాకాం, క్షమునవిసిగముఖుఁడై తగురపతిని జేరి । భానునిభానీచేమునవిశ్న బోధనేసుజుచితిఁ, గానసులభ మా క్రియాసంయోగము సెలవిమ్మనియెను ఫణి 1

అనుజుఁ డనుఁబల్కంచగ నంశముతేదె నావినుసంక్షేప ముగా, వినుపింతుగురుదయా । ననుపహనుంత్రోపదేశమైధీమం తుఁడ 'మొనసిగుకనిచేఁ బల విధి తెలిసినసనుసభక్తికముగా నారాధించిప్రాత, స్నానాదికనుగు నాహ్నికము। లొనర్చిశిలా స్థాపనముజేసి, కృతసంకల్పుఁడై గంధకుసుమాదుల'నను ప్రతి మాందిపూజసేయగవలెననెరాముఁడు ఫణి 2

నాసన్నిధిభక్తినేమియొసఁగిననేనందు, ననె యలరుదు చాలాభక్ష్యభోజ్యచందన । వాసోముఖ పూజాద్రవ్యములు దెచ్చిసి, ద్ధాసనమున దేవునియెదుటఁగూర్చుండి లీలా'భాసుర బహిరంతరమాతృకా, న్యాసంబులు గేశవాదికముమూర్తిపం జర । న్యాసంబులుజేసి హృదబ్జరవివిమలజీవకళాధ్యాసియై శిలాదులకుకలాసిద్ధిఁ జేయవలెననె రాముఁడు ఫణి. 3

హృదయావరణాదిపూజలాగమవిధినొన, రించియర్ఘ్య పాద్యాచమనమధుపర్కసదమలధూపదీపనైవేద్యనీరాజనాది, విదితోపచారముల నర్చించవలెనన్నవిద్య । పొదలుచు నగ్ని ప్రతిష్ఠాపనం, బుచేసి యగస్త్యోక్తమార్గమున హోమము వేల్చి దహనుఁ దప్తసువర్ణ సముగ, మణిభూషణుగవిష్ణు । పదస్థితుగా బుధుల్ సదాభావింతురనెనుహరి ఫణి. 4

బలిపార్షదులకునిడినమంత్రజ,పము జేసిచెలఁగివిడెమిచ్చి నృత్యగీతవాద్యములలరగనాముంసరిస్వస్తివచనాదులు, సలిపి నా ప్రసాదము శిరనావహించిహెచ్చి । లలిదండమర్పించి కర యుగళినాపాద,జలజంబులుస్పృశించితలనుంచి మహాసంసృతి, వలన బ్రోవుమనియు ధ్యానమునుచేయుచతఁడిహపర, ములొం దునని శేషగిరినిలయుఁడనుజన్మునకుదెలిపె ఫణి 5

5 పంతువరాళి - అటతాళము

పల్లవి —కలికియలరులములికిచిలుకల, కొలికివీనులసుధ జిలికి కథవినవే.

అనుపల్లవి —చెలఁగిలక్ష్మణదేవునిదెలిపిప్రాకృతునివలెమాయ। యలవడహాసీతా, యనినిద్రజెందఁడాయెనుహరి. కలికి

అచటకిష్కింధాపురిలోహనుమంతుఁ, డతినీతిమంతుఁ డగచరేంద్రుఁడగుసుగ్రీవునిచేరిరాజా। ప్రచురతధనరాజ్యములఁ గొని, రామచంద్రు మహానుభావునిమఱచినావు । ఖచరపతి సుతుఁడు తెగినగతిచెడక రాఘవుని జేరుము । విచికిత్సవలదనిన విభుఁడు బిలుపింపుమనెగపులను కలికి. 1

అంజనాసుతుఁడధిపునియాజ్ఞ వానరులరాఁబనిచిననఖిల దిక్కులు బిక్కటిల్లఁగపివీరులు ।నుంజుతరగిరినిభశరీరులు,మహి

యునాకనము భేదిల్లవచ్చిరంత। గంజదళ నేత్రుఁడై తగు కాకుత్
స్థకులుఁడచలమునమతి। పుంజసానుస్థితుఁడై పొరలెసీతావిరహా
ర్తిచే కలికి. 2

జానకీహాచంద్రముఖి, ప్రాణములునీమేననిలిచిన । వేన
న్నుబాసియుండాకచల్లనైమా, మానవతినంటినీకరములనుజి
నన్ను దాకుమిా రాకాసుధాకర। భానుసముఁడాయెజంద్రుఁడు,
పరికింపు లక్ష్మణాయిదివఱ । కేణాక్షి, దనుజుచేఁబడి, యేటు
లొంటయెఱుఁగ ననెరాముఁడు కలికి 3

స్త్రీసక్తుఁడై పానమదచేష్టనిటురాముసు, గ్రీవునిద్రుంతు
నని రాఘవుఁడు దొడరననుబంపుతీ। వ్రాసిహతునిగజేతు నిన
సుతునని యనుజుఁ, డలుగ హరికడురాయిడిసేయఁదగ।వాసౌ
మిత్రినీవు చని వాలి, వలె జెఱకుమనుమిఁకదడ। జేసినఁజెడు
ననిన దవ, శిఖరణికిపిపురికినతఁడరిగెను కలికి. 4

విలుగుణధ్వనిచేయఁగ,విని యంగదుఁడువచ్చిమ్రొక్కి
న, వేగమిాదొరకుమారాకదెల్పుమనఁజని। కలఁగిపురివాఁకిట
నిలిచెలక్ష్మణుఁడు, కపిరాజాపరాకాయన సుగ్రీవుఁడు। దెలిసి
మారుతి నీవలుక, దీర్చి యాఘనునిదెచ్చునఁజని। వలగొనికినుక
వత్సలాను, జావలదని తోడితెచ్చెను కలికి 5

పతిపనుపదారాంగనచని, భయభక్తివినయ సంభ్రమ
ముల । నతిజేసికుశలమేబావా, కోపమేమిా। అతిభీతుఁడై హరి
విభుఁడున, న్ననిచెమిము దేరరా దేవా యనిచెయిబట్టి సతియుం
తఃపురికితోడ్తేర నతనిగనుఁగొని కపి। పతిరుమాయుతుఁడై పా
న్పుననుండి యులికి, పడిలేచెవెఱపరివలె కలికి 6

మదలోల లోచనుఁడై, మలయు రవిసుతుఁ గనియలిగి

రా, మానుజుఁడువలికె సుగ్రీవా చేసిన మేలు। పదటఁగలిపిరుమా వధూరతి, పరవశతమటచియున్నావా కాని వాలిని ॥ వదరిప్రాణము, లుగొన్న శిశ, ప్రదర మెదు రెదురు జూచుచునున్న దనినరాముకార్యగా, నఘయింేఁడు మటునఁ దనెఁ రావని కలికి

వానరులనిదెవూడు డెబ్బదిరెండువే, ప్రోనుగూడుక, భానుజుఁడు రాఁగలచినాఁడు అని పలికినపు మానసుతుచతురో క్తులగితా, మర్తనున్న రా రాముపేడుకొని। భానుజుఁడు పూని వందనముజేసిన, వానిఁగౌఁగిటనిడి యూర్మిళా । జాని యాసీనుఁడయి సరసపూ, జలుగొనె సఖునిచే కలికి 8

రామునర్మనలాలసుఁడయిరథమెక్కి, లక్ష్మణకపీంద్రులు రణభే। రీమృదంగములుపొదలఁగాఁగదలిహా, నూటున్నిలాంగ దనలాది। భూమిరుహచరపతులు గు, ములుగొనికొల్వఁగా। జామరసి తాతపత్ర, సద్విభవయుతులై శేషగిరి। ధాముఁడయి రఘుకులాబ్ధి సోముఁడగు, రామవిభుఁ జేరిరి కలికి 9

6 కాంభోజిరాగము - అటతాళము

పల్లవి —రామాభిరామ గుణధామ, రామ కథాసుధామా, ధురి సామాన్యమా

అనుపల్లవి —రామునకనతిదూరమే తేరుడిగివచ్చి, సౌమిత్రిరవి, నుతులు, జేసిరినతులు, స్వామికౌఁగిటనిడియర్ఘ్యపూ, జామాన్యఁజేయ, హరిపతిహరి। వామభాగాసీనుఁడయిరఘు, రామనృపయిటుజూడువచ్చిన। కామరూపులనగణితులఁగపులజితరిపులనని విను రామా

మేరుమందరహిమవ, త్పారియాత్రాదిగిరులఁ జేరియుండెడివీరులు, దేవాంశభవులు। భూరిశైలాకారులు, రణోదారు

లు, సారకరిబలులు, దశశతసహస్రాయుతులు వి। స్తారవారణ సత్త్వుల్గు నిస్తులులు, చారుసౌవర్ణతనులనులశ। రీరులగణింగులు వినీలా। కాగులిదెగర్బలిడిపరువిడ కడఁగినీపనికి ప్రాణములీఁ, గోరి నారిఁకవీరు మీయాజ్ఞావశులభిజ్ఞాయను రామా. 1

గొనకొనిభల్లూక, గోట్లుగోల్వఁగఁదగునీ। గుణనిధిజాంబవంతుఁ, డునితఁ డుపవన। తనయుఁడు హనుమంతుఁడు, నలనీలతార। పనసగజగవయగ, వాక్షగంధమా। దనసుషేణ దధిముఖులు కేసరిప్రముఖులు। వినుమితఁడు, శతబలిదశరథుఁడితఁడనఘవాలికొడుకంగదుఁడితఁ। డనుపమానబలాఢ్యులనుసని గొనుమునిన, నినతనయునాలిం। గనముచేసినమోదాశ్రులోచనుఁడయిహరిబలికెఘనుఁడయి. రామా. 2

ధరణిజవెదకవా, నరుణింబంపుమునీ, వెఱుఁగవాకార్యసరణి, యనిపలికినదా। శరధియానతఁ దరణిసుతుఁడంగ, చరుల। హరికంతముకలనిచెనవనిజ, నడినెలలో నెఱిఁగింపకున్న వారిద్రుంతునని భేరి। మొరయించియంగదజాంబవ, ద్వినుతహనుమన్నలసుషేణుల। శరభమైందద్వివిదులననిచె, నరసదక్షిణ దిశకనిలజుని, హరిబిలిచిముద్రికసీతకొసఁ, గుమనియొసఁగెఁ బొసఁగ. రామా 3

శ్రీరామునిచే నా, శీర్వాదములుగాంచి, మారుతిముఖ్యులరిగి। గిరిసరిత్కుంజభూధరదుర్గములద్దిరిగి, వింధ్యాటవి। నీరునట్టునపిస్సినీరపక్షులుగు, హద్వారము వెడలిరాగాఁ, గన్నిబిలములోగా। వారేగిసింహాసనస్థలి, వరనియతినున్న యోగిని గని। కోరిమ్రొక్కిన మీరెవ రనుచుఁ జెలియడుగ। గా

రామదూతలమన వారిఫలములుగొనగ సెలవిచ్చి సతిమదిని హెచ్చె రామా. 4

జలఫలత్ఫుప్తులై, లలననీవెవరనిన। నలవిశ్వకర్మతన,య నుహేమయందురునను। తొలుతనాట్యమునంద్రి, నయనుమె ప్పించిన। లలితసద్వస్తుని, స్తులమానీపురమిచ్చె। నలికాత్ముఁ డదిమొదలీగతినుందుపొదలి। యల ఋమతులారయనివారల, నని చితాఁబోయిశేషాచల। నిలయుఁడగురుఋపదాంబుజ, ముల కెరగి శ్రుతసూక్తినతినుతి। నలిపిచెలిబదరి, కాశ్రమమున నుగ్రతల్ప మొందెను రామా 5

7 గౌరిరాగము - ఆదితాళము

పల్లవి —ఇందిరారమణుచరితమువినవే, సుందరీమణి

అను—సుందయానమునఁజనికపులుమ్రాని। క్రింపనాసీనులై యెటుబోదము।ఎందరియుగమునీతననినవాలి।నందనుఁడను జనకాత్మజనుగన్గొనక। యందరిగిలమేనిననుజంపు, ముందు గారమాజానినే।నిందుస్మృతినొందువాఁడనననందు, కొంద ఱిందెయుండమొందుకుస్మృతియనిరి ఇంది

రాముబాణమునకభేద్యముజగ, త్త్రయమునందు, గల దాచిఱుతయిట్లను। టేమితెలివినలదా, గుహానుందమును సో మరులనుడివినకు రాఘవునకు। సౌమిత్రికన్ననీమీఁదఁబ్రేమ, చాఁగలదింకొక రహస్యము। రాముఁడనఁగనారాయణుఁడు సీత, శ్రీమహాలక్ష్మిణుఁడాదిశేషుఁడు। స్వామిపార్శ్వదులమమన ముమును, వైకుంఠనివాసులముహరి। భూమిభరముమాన్పదా శరథియై, పుట్టెననిదెలిపెనంగదునకుఁ బావని నిం 1

మనమురామకార్యనిర్వాహకుల, మయినశుభముగలు

గుననిననందరి । ఘనునిబుద్ధిమెలఁగుటే మేలనిచని, చనిమహేం
ద్రాచలమెక్కితరుచరుల్ । ఘననుకరకమర, కర్కటజలూక ।
ఫణితిమితిమింగిలాదిజలచరా,భంగమైతేరంగాలింగితస్వర్గంగా।
మనోజ్ఞాంగవల్లియైతనరు, వనధిఁజూచిభీతిల్లియుది । మనముదాఁ
టుటే ? రావణుఁడేడ, ననుచుఁ బ్రాయోపవేశపరులైరపుడు 2

గిరిగుహ వెలువడిసంపాతియనుఖ, గేంద్రుఁడువానరులఁ
గనిపొఁదగొందు । నిరతముఁదిందుకరులఁపలెనున్నారని, పరువిడి
రాదుర్ప్రతిభీతిల్లనగుల్‌హరి । హరిజటాయువెంతసుకృతియై
మరణమొందెననకారిసంపాతిసహో । దరునిమృతిదెలియవిని
హరి, వరులచ్చటికివచ్చుటయు నెఱిఁగివారునుజలధికిరా । సరి
గితమ్మునకుఁదిలోదకములిడి నురలునతనిసీత, సడియడిగిరగచ
రు లింది 3

నగశిఖరమెక్కినిక్కిలంకలో, నశోకవనిచవనిసుతగంటి
నిదె । మొగమాటముగాదనిపల్కి సంపాతి, తగనిట్లనునాత్మ
నిజంపిన । పగదీరరావణునిద్రుంతు, పక్షయుగము లేకునికి నెగ
రలేను చిన్ననాఁడోమహాత్ములార, పంతముమీఱఁగ । నొగి
జటాయునేనురవినుండ, లోన్నతంబెగురగాను అరు, ణగభ
స్తిదీప్తిచే ఱెక్కలవిసి, పొగరడఁగి పడితినతఁడు వడుబెఱుఁగ
ననె నింది 4

ప్రాణములుమూఁడుదినములకువచ్చి,పరగశేషశైల,వా
సునిదయ । నేనుదెలివొందిచాలావగసోముఁడగ । వానిఁజే
రఁజనిమ్రొక్కినఁగనిసంపాతినీకీవిరూపమెటువచ్చె। నేనుగృశిం
చుటేమనిననజగతిలోమీరెఱుఁగని దేమిసరియమిస్వామి । యై
నవినుమనిమదీయచేష్టిత, మంతయుఁదెలుపవినికడ । లేనియడ

లూనియున్న ననున్నార, డించమునివలఁ జెన నెఁగఫులకుఖగపతి
యింది. 5

౮. పూరిరాగము - ఆదితాళము

పల్లవి —వినవె రామచరిత్రము, దాక్షాయణీ, వినవె

అను —మునిచంద్రుఁడౌచంద్రముఁడు, తనుదెల్పురీతిసంపాతి।
యనియొగపుంతో శోకమూలమిా, తనువుతను కారణము
కర్మ నునుచు

నేను దేహిన నేబుద్ధి, చేతపురుషునికర్మమును అహామవి
ద్యవల్ల। నౌనుకాఁగినయినము లెఁదాను; మాయాయుతుఁ
డై వెలి। లోనుగుణమయమైయూ, మేనునేసనిభ్రమసి। తేను
తెలివిమట్టాను, దానసంసారమాయా తానా అవికారిదుంభి।
మానమునఁగర్మములు జేసిఫలా, ధీనుఁడగుచుఁ జెడితిరుగుజీ
వుఁడనె. వినవె 1

యాగాదులు జేసిస్వర్గ, భోగమొందియాఫలము। బో
గాభువిపైఁబడినరుఁడు, భాగాచతుర్విధభోజనస। రాగస్త్రీపు
రుషసం, యోగమునరేతోనుయుఁడై వేగమెస్త్రీగర్భము,
లోగాఁజొచ్చినెత్తుటఁ।దోఁగియొకనాటకలల, వైగట్టియైయెదు
నా। ళ్లఁగబుగ్గవలెనై పదియవదినము, రాగమాంసపేశియా
నని తెలిపె వినవె 2

పదియేనహములకామాంసపు, పొదినెత్తుటజొత్తిల్లునం
దదనై యంకురమిఱువై యె, దుదినమ్ముగుప్పతిల్లునెల। మొ
దలుతలమెడమూఁపువీఁపు, నుదరమివియైయెదుబొడముకర। పగ
పార్శ్వకటిజానూరువు, లుదుహై యెనగు రెన్నెలలాముదితగర్భి
ణికోర్కెౢ, విదితమౌమూఁడవనెలను। పొదలనంగసంధులఖ

లాంగుళము, లుదయమానాల్గు నెలలకని పలికె వినవె 3

తెలిగన్నులుముక్కుఁజెవులుబలు దిన్నెలచాలునఖము లైదవ। నెలగల్గునాఱవనెలనుగర్ణ, బిలగుహ్యగుదములుపా। క్కిలియొదవురోమ, ములునబెన్నెరులందముగను। మొలచు నాలుగునొక్కటా, నెలను ఎనిమిదవనెలను। లలితావయవో జ్జ్వలమాన, స్థలితత్వానియైజీవుఁ డలరిమాతృభుక్తినారమైదవ, నెలమొదల్సచేతనుఁడై కొనునని వినవె 4

నానాయోనులజన్మించి, నేనాలుబిడ్డలకై। హీనవృత్తి కిఁజొచ్చి, యొనాక్షులుంబభరణమం। దేనాపుదినిల్చెఁగలలో, నైనాహారినిఁదలఁచనైతి।గాన ననుభవించెద, నీనారీగర్భనరకము। నేనుతొలఁగమఱచిపోను హరిననిశిశువుమేనుకదలివెడలు మాతృగర్భము। లోనుండి పదోనెలహరియనవె. వినవె 5

తానుబ్రహ్మాండాన్వయు, ఘనతత్త్వబోధాత్ముఁగా। దనుతా నెఱిఁగినపజ్ఞాన, జనితమగుమోహమునఁగును। వినుతాపాత్రానుదినిదిచే, కొనితాలిమిఁజెందుమనె మాని। యని తాఖగపతివానరులఁ, గని తద్దయుమ్రొక్కిఱెక్కలనువారవచ్చెశేషా, ద్రినివాసునిదలఁచినగ్ర। కుక్కనభవాబ్ధిఖలుఁడయిన దాఁటుభ, క్తులగుమీకీవనధియొంతనిచనె వినవె 6

9 ముఖారిరాగము - అటతాళము

పల్లవి — కోరి శ్రీగౌరిభవ్యచరిత్రము వినవె

అను.— వారినిధివానరముఖ్యులు, చేరిదాఁటుదారి గానక।తారియొకరొకరిమొగములు, సారెకుఁజూచుకొనుచుదైన్యము దేరనున్నవనౌకసులఁగని, తారకొమరుఁడుబలికెనలవేర్పడగ కోరి

కపులయందెవ్వఁడు, గడచిసీతనుగనిరాఁ, గలవాఁడు
మాకెల్ల! గడుప్రాణబంధుఁడా, ఘనుఁడెరక్షకుఁడు రాఘవసుగ్రీ
వునకెలమిజెల్ల । తడవువలదుమీమీబలములు, నడువుఁడన
వుడు మోదమునఁగపు! లుడుగ కపది మొదలుదొంబది, యోజన
ములదనుకమేమిరా! జలధిదాఁటఁగఁగలమనినవిని, జాంబవంతుఁ
డుయువరాజుతోఁబలికె కోరి 1

ముసుత్రివిక్రమదే, వునకు ముయ్యేడుమా, ర్లొనరఁ ।
బ్రదక్షిణములు! నొనరించినానిప్పు, డొదవెవార్ధకముదాటను
జాలశతయోజనములు! అనిన వాలితనయుఁ, డంబుధిదాఁటి చని
వరాఁగలనోరాలేనోయనెను।అనఘునిను బొమ్మనఁదగునేనున్నం
పఁదగుదీవురాజ । యని ఋక్షపతి పలికె నంగదుఁ, డంతఁ బ్రా
యోపవేశముసుఖమనెను కోరి 2

బలవంతుహనుమంతుఁ బ్రస్తుతింత మితఁడు, గలుగఁ
జింతిలనేటికిఁ।జలధిదాఁటి యాజానకినిజూచిరా, గలఁడనిడాసి
ముష్మాటికి । దెలిసినిన్నెన్నఁ, దరమేమముగా, వలసిపొమ్మనిల
తనయ, పవనుఁడె । చెలఁగితోడఁగునీకనుచునా, శీర్వాదముతె
నసిజేసి! యలరించ బ్రహ్మపుత్రునిగని, యాంజనేయుఁడు త్రివి
క్రమువలెఁ బ్రబలె కోరి 3

మారుతబ్రహ్మాంశముగఁనార్చి పలికె, నీరధియు త్తరించి।
ఆరావణునిఁ ద్రుంచి, యవనిజఁదెత్తునో, ధీరులారమేలెంచి ।
ఆరాక్షసపతిఁగట్టిలంకతో, నేరామునిసన్నిధికిదెత్తునోత్వరఁగా।
జేరిత్రిజగన్మాతయైన, సీతనుజూచిరానోయనవుడు । పౌరుషము
మీఁదనగునవనిజఁ, బగికించిరమ్మనిరికపులందఱును. కోరి 4

తుహినాద్రిసముఁడత్య, ద్భుతస్వర్ణ వర్ణుఁడు మహితా

రుణాననుఁడు । అహికులసార్వభౌ, మాభదీర్ఘవాలుఁ, డనుప
మనుయశోవిశాలుఁడు । అహితాంతకుఁడౌ, హనునుంతుఁడో
ప్పెనా, మహేంద్రాచలమస్తకమునఁజూఁడ। రహిమీఱశ్రీమద
ధ్యాత్మరామాయణమున కిష్కింధకాండము । బహుళార్థము
తెనిఁగించెను, బ్రహ్మణ్యకవిశేషగిరిపతిపేర కోరి. 5

కిష్కింధాకాండము సంపూర్ణము

శ్రీరస్తు

శ్రీమదధ్యాత్మరామాయణ కీర్తనలు.

సుందరకాండము

---

1 సౌరాష్ట్రరాగము - ఆదితాళము

పల్లవి — శ్రీరజతాద్రిసదనా వేదశకాశే, పాద్రీశుచరిత్ర వినవిన

అను — మారుతిసాగరము, శతయోజనము, దూరమొకసబ్బర
మునదాఁటఁగఁగోరియానందకందళితుఁడై, శ్రీరాముని
భజియించికపులఁగాంచి । కూరిమివనచరులారా, కనుఁ,
గొనుఁడీ నన్ను లంకఁజేర । భూరివేగమునఁజనిజానకిఁగని,
పేరుగవత్తు యశము దెత్తుమీకనియెను శ్రీర

నేనుధన్యుఁడ ధన్యుఁడ మహారిపద, నీరజములఁగొలగందు
నెన్నఁ । దైవనామృతికాలమందు, రాముని, శ్రీనామస్మరణనొం
దుభవాం । భోనిధిఁ బుడిసిటియందు, నడచి, మానితముగఁ
బరిసుపదమాఘనుఁడు । తానొందుశ్రీజానిదూత నతనిముద్రిక
చేఁ, బూనితిరఘుపతిని నెమ్మదిలో । ధ్యానించుననువౌగుజాలధి, దాఁటెదననిహనుమంతుఁ, డరికృతాంతుఁడుపూని బాహు
వులుజాఁచిమెడపొడవుగనిక్కించిమీఁదుజూచి మేనువంచితోఁ
కబెంచిపాదములూనియెగసెవాని పొగడ రేమిజెప్పుదు శ్రీర

పోవుచున్న పవనాత్మజుబలమును, రావళిజూడఁదలంచి
సురసా । దేవికి నుపదేశించిపంచిన, పావనినదియెదిరించిపెరిగిన।

నావీరుడురెట్టించి ప్రబలె । నావెలదియుతెలియుబలియసూత్మతనుఁ దైవొంచి । యాదేవికడుపుడొచ్చి వెగలిననగ, ధీరునిగనిమెచ్చి జయమగునని । తావచ్చుటసతిదెల్పిజనెనతఁ, డావలఁబోవమై నాకగిరిజగ్గరి । రావయ్యాహనుమంతానీ । రధిపనిచెనాయందు నుంత । నీవువిశ్రమించిపొమ్మననిఁక, నేన్పృశించినేర్పుమిం । చి పోఁదొడగెను. శ్రీ 2

ఎదుటనుసింహికయనురాక్షసిప్లవ, గేంద్రుమైనీడ ద్రింగి, త్రోవ । గుదియించనరెఁడెటింగితనఘున, పదమునదన్నిన గ్రుంగిగెడసె । నదిగనగరుడుని, భంగినభమున, బోదలుచు హరిఎలియుదధిదాఁటెనుబొంగకడు । ముదమునను సువేలాచల మెక్కియు, ద్భుతమత్రైశ్రీలదనరిమణి । సదనగోపురప్రాకార సౌధో, జ్జ్వలమాదానిలంకారాజధాని । కుదురు గనిమెచ్చు చుంటగరవి, గ్రుంకెదన్నొరుతెలుఁగకింట । కదసివాయుజుఁ డణుమాత్రుఁడెయిలం, కాపురంబుగోపురంబు జేరినిలిచె శ్రీ 3

లంకణియనురాక్షసి యనిలజుఁగని, లావుమెఱసిపో నీకయోరి । కొంకుకొనగ నింతలేక, పోయెదు, లంకిణిననుగైకోక వానరా । యింకనైనజెడిపోక, మెవఁడవు, మంకుతనముమాని కలగూపుచెప్పుముని । ఝుంకకనరిచేతనదియడచిన, సామీరి యుభూతతతిబెదరఁగా । బొంకిపుపిడికిటఁదానిఁబొడిచిన, భువిఁ బడిరక్తము గ్రక్కుచుముక్కుచురామ । కింకర నతినీపాదములకి దెచెడు, లంకయింకమీఁద । బంకజాసనునివాక్యమదెయనుచుఁ, బడఁతిరామకథవిరామమిడకదెలిపె శ్రీ 4

రావణునంతఃపురమునఁ గ్రీడా, రణ్యమున నున్నది సీత, రాముని । పావనస్మృతి సంజాత, మాయెనా కీవటుకు

సుకృతముచేత నినుగంటి । శ్రీవరభక్తత్రాతా, గ్రణిసీ, సేవగ
ల్గనేధన్యనోజయశ్రీసమేత, రామ । భూవిభుఁడునామదిరఁజిల్లు
గా, కేవేళననిమదినిదివికదిజనె। నావారిధియంజనీసుతుఁడుదాఁ
టి, నప్పుడుధరాసుతకునాదశగ్రీవునకు । శ్రీవిలయకారణముల్తై
యదరె, వామభుజాక్షులుధ్రువముల్తై । వేవిధముల శుభ
సూచకమ్మైరఘు, వీరుదక్షిణోరుక్షణమెయదరెను శ్రీరజ 5

2. కేదారగౌళరాగము - అటతాళము

పల్లవి —నలిననయనుకథాసుధనప్ణా, కర్ణాంజలులఁగ్రోలవే
అను —బలియుఁడగుననిలతనయుఁడా, వలలంకలోఁజొచ్చి ।
యిలాసుతవిలాసతనువల్లి, నెల్లచోనరయుచుఁదిరిగెఁబురి నలి

రావణునంతిపు, రమునకేగిజనక, భూవరాత్మజనందు,
శోధించివిసువక । దేవకిన్నరమరున్నాగ, స్త్రీలుచెరనున్నకడనా
రసియందుఁ । బావనీత్రిలోక, పావనినృప, దేవిగానకలంకి । ణీ
వాక్యముదలంచిజవెరను,ణీయునుగు నశోకవనమునకు నలిన 1

రతనంపుమెకటికల, రంగైన బావులు, రాజిల్లువిరితా
వులు, దేవతాశాఖ । తతులనతులముగ, జతలగుఖగ, రుతము
లకలరులేడి । పిల్లలరీవులు, అతిమృదులమధురఫలభరన, మ్రా
వనిజశాఖాలం । కృతస్థలులగ, నిమారుతిము, ద్భుతమతివెదకె
క్షితిసుతనచట నలిన 2

అందమ్మైహృదయా, నందమ్మైవనలక్ష్మీచందమ్మైఘనమ్మై
త్రిగలసుకృతిగతిమి । న్నందిశతశాతకుంభస్తం, భాన్వితంబగు
మేడగనిభూపుత్రి । అందులేకున్నఁబోయి నుఘున్నందనుఁడు
తిలకించె । ముందరనుశింశుపావృక్షము, మొదటసీతనులోక
మాతను నలి 3

నను జాంగనంయు । ధ్యమునను న్నదాని శ్రీ తరుణివలె నొప్పుదాని, దీనతయుజగ । ట్టినకురులునుపవాసముల గృ, స్సి నమేనుమాసినచీరెగలదాని।తనుగావవిభుఁడు రామికినెం, తయు వగఁగన్గనుజడిగొనుబాష్ప । కణములదాని రామునినుడువు, పడఁతిగనెఁగపిపతి నలిన 4

అనిజగంటిఁగ్రొ, తాఁగ్గుఁడనై తిరా - ఘువుపనినాచేతను, సాధింపఁబడెనని । భువికెదిగుతఱినగరివెలుపలఁ - బుట్టినొక కలకలమది, యుఁగనినేను।రవికులునిసతినలరింతునని, పవమాన సుతుఁడుండెఁ । బవళించిరావణుఁడుకొలర్వు, ప్రతిభటునివాన రుఁగనిలేచె నలిన." 5

ఇదిదుస్స్వప్నమని, క్రీడావనికిదశ, వదనుఁడు రాకాంత శత । పరికటకములరొదలువినినిశిచర, పతిగనిబలుదిగులునవడఁ గితలవంచుకచింతా । పదమైనమది శేషశిఖరి, నదనుఁడా రాము ని । గదియించి చిత్రరుప్రతిమవలెఁ, గదలకిట్లుండెనళికికలికి నలిన. 6

3 బేగడరాగము - ఝుంపాతాళము

పల్లవి — వింటివానీరేడ, పాణివాణి, వినుతగీర్వాణీభవానీ

అను — తుంటవిల్తునిబారి, తారినురవైరి, తుదిదైవమాడింప

వైదేహిజారివా । ల్గంటిరోయింకమీఁద, దయరా,దా,లలి తనుగునీకటాక్షవీక్షణమునన్ను । గంటివాపట్టంపురాణిఁ జే తువరింపు, దంటతనమేలనే, బాలతాళఁజాలనె. వింటి

పేదమానవునిరా, ఘువునినమ్మి యతఁ,డేదిక్కనితలంచెదవునీ । బోధకేమందు విభుఁడిందు । రాఁదలఁచినావే మోఁగాని కపులగుములందు । సాధై న్యృపుఁడున్నాఁడనివిన్నా,

సత్వహీను నభిమానహీనుని గుణహీను । నాదరింపకునీవుము నుపటివలె నెంచినావు, లేనతనితలంపబలనను బొందుపనెగావ ణుఁడు వింటి 1

దశముఖునిపలుకువిని సీత బలికెఁ దృణమంతరువుగాఁ గొనికినుకచేత । దశరథసుతునకళికి, కాదా, యొక బీదతపస్వి కన్నోటఁగి, ననుదెచ్చుటక్రవ్యాద । పసహావిస్సుకుక్కగొనులె క్క, వెసననుభవింతువాఫలంబురాముబాణ । విశకలాంగుఁడ వైలంగుమొందు తటిన్నృపాల, శశినెటిఁగెదవునధిదాఁటివచ్చి పొగరుఁచుసనె వింటి. 2

పిడుగుల కన్నకడిదిగాను మాటలను పలికినసిగొనిత్రే యంబూను । దుష్కురక్కసులదొర, నెదిరిగుండొదరి తొగలేని చెలులు పదువేవురున్నారునూటి । గడుసరియుదినుజాం, గన దనుజా, గ్రణిదీని పైఁ బ్రేనుమానిపోవమురిన్ను । నుడుద్వమాస ముల నాపొందొల్ల దేనిలలన, యొడలుకావలివారుతినుఁడని చనియె రావణుఁడు వింటి 3

అవనిజనుస్వతర్జనముల బెదరించి, దనుజాంగనలుబహు విధముల । సవినయముపల్కుఁడీ సతికిరఘుపతికి, జయమైరావ తమునెక్కి, రామలక్ష్మణులిచ్చటికివచ్చి । తవిలిలంకఁగాల్చి, యరిఁగూల్చిధరణిజనుగొనియయోధ్యఁజేరఁగఁగలగంటి । విన నునుండ్డె తైలమంటుకగుంటఁగూల, వింశతిభుజుఁగంటినిదితప్ప దని త్రిజటపలికె వింటి 4

లంకవిభీషణుఁడేల, గంటిజానకిరామాంకముననుండఁ గలఁ గంటి । నింకభూసుతకుపలగొనుఁడీ మేలనుఁడీ, యింతినుడి విని మ్రొక్కి, చెలులునిద్రించిరలజడి । పంకజాక్షిసీతశ్రమచేత

వడియెలుంగ త్రియెత్ర్ఫఘుంగారు ంబునం। గొంకకేసరి శేషగిరిరాముం డభిలాష, గొనిగాని దేము పవనితన్యజించనూహించెను వింటి 5

4 నాటకురంజిరాగము - ఆదితాళము

పల్లవి — వినుర నరచరితె, తముపార్వతీ, వినుతమేచకా, కృతీ

అను — హానుమంతుండు జానకితో భాషింపంగ, ననువాతటి యిదియనితాంబలికెను విను

మనువంశ్యుండుదశరథుండనునృపుండేలం, దనరునాదౌర, కునవిక్వాకు। తనయులు రామలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నులనువారలు రాముండగ్రజుండానలువురకు। జనకాజ్ఞనడవికేంగి సీతాలక్ష్మణులతోం బంచవటికుండ రావణుండుసీత। నినకులులనువంచించి, కొని, చనెనెంకెజటాయువుగాంచి। జనపతింజూడనిన్ను సుగ్రీవుచెలిమిగనివాలినీగిటంచెననెమూనుత విను 1

వైదేహినరసు, నాల్గుదిక్కులకు, వానరులను, బంప గొంకరము। మాడెనడెనంగ, ద్భుతమందునే, నీవారిధిదాటి లంకంజొచ్చి చెరింగి। నాదు భాగ్యరమయనశోకవని నవ్య శింశుపా, తరువుక్రిందనాతల్లి। నిదేవతానుతల్లిం, దనునింగిత హైరణ్మయపల్లి। నే దర్శించితిసీతననుమాట, మేదినీసుతవిని సుహాద్భుత మొందెనెద విను. 2

మిన్నుమ్రోంతయో, పవనునిపలుకో, కన్నకలయో, నేనురామకథ। యెన్నాళ్లకువింటిగర్ణామృతముగ, నెన్నండు నిద్రలేదు, కలగాదు, సత్యమైతేను।కన్నులయెదుటప్రసన్నుండౌ గాకనిన, మ్రాను దిగివచ్చిసీతకుమ్రొక్కి। పిన్నపిచ్చుకంతటి వాండై విన, తారుణముఖుండైయచటివా।రెన్ననంజనీసుతుండ

శేషాచలేశుఁడైన రామునిదూత నేన నేను విను 3

7 శహానరాగము - త్రిపుటతాళము

పల్లవి —వినవేయాననజితచంద్రబింబ, హేరంబ జననిపరసరస గుణమణినికురుంబ.

అను —జనకసుతచింతతను పొందిన హనుమంతునిగని రావణునిమాయలనిబలుకక యుండె వినవే

తల్లి నేమాయకుఁడగానానంద వల్లిగుణములపాలవెల్లి । నాయంకరమరలుమానుమిఁక నునింత సేయఁ । జెల్లా, నాకోసల పురీధాముఁడై తగు, నల్ల శ్రీరామదాసుఁడను మారుతసుతుఁడ। నల్ల, సుగ్రీవుని మంత్రిని నేను ।కల్లగాదంచునంజలియొనరించు, కపిఁ జూచి నరవానరుల కెట్లుపొందదగునని సీత వినవే 1

మాయమ్మారావణుఁడునీ గొనిచనిన, చాయవెదకుచున్నపుఁడు । బోయ, చెలిచేనీతెఱఁగువినిపంపకడన్వేసింప । రాయ, భారమంపెనను సుగ్రీవుఁడుచటికి, బ్రహ్మచారినై చని వారలయభి । ప్రాయమెఱిఁగి రాకొమరులఁదెచ్చితి । ఆయెనర వానరేంద్రులకు చెలిమిఖలుఁ, దావాలినిరాఘవుఁడుజంపెనని నంజనీసుతుఁడు వినవే 2

మాతనిన్నారయఁగపులఁబంచి నీచేత, నన్నియునగును వాతాత్మజమనలక్ష్మణులమేలునా సేమము దెల్పి । సీతా,పతికిమ్ము ముద్దుటుంగరనుని హరియొసఁగెఁ, జేకొని । ప్రయత్నమునఁదెచ్చితి, నృపతి । చేతిముద్రికయనిసీతకతఁడిచ్చెను । ప్రీతిచేఁ గొని శేషాద్రీశుఁ డౌ, రామవిభునామాంగుళీయక మాదలఁ దాల్చెను సీత. వినవే. 3

యదుకుల కాంభోజిరాగము - అటతాళము.

పల్లవి — రామదాసుడవౌ నీవు హనుమంతా, రావయ్యా యనేకాంతా.

అను — క్షేమమా సూర్యవంశాంబుధిపూర్ణ । సోముడైన శ్రీ రాముడు, ఆలక్ష్మణుడు రామ

ప్రాణదాతవు జగత్ప్రాణకుమారా భూనుతవిహార పుణ్యవిచార । మానితకల్యాణ క్షేమధాకార మహితానంద సారా। కంటివా నాయుడుములు, భూనాధుని కయ, తానామనవి పవమానాత్మజ దెల్పు । మానాధు నేనాడిన మాటల, కలగవ నిననా నుఅందితో । భానుసన్నిభునితోఁ దెలుపుము, పరమ ధార్మికతిధారుణి, విలసిల్లుము రామ 1

గడువు రెన్నెలలదాఁ, కాహరిరాకున్న, చెడుగురాక్షసులు భక్షింతురునన్ను ఆ । రడి సేయు రావణుని, మడియించి, జయముగొన్న । కడుకీర్తియునవన్న, పతితోఁదడవువలదని । నుడువు కరితురంగ మడు వుఁజొచ్చిన, వడుపున నులంక । నడిజొచ్చి దానవుప్రచ్ఛియు, వారత ఖగేంద్రుఁడమృతముఁగొను। కడఁక రాముఁడు నన్నుగొనిచనఁ, గాబ్రయత్నము సుయత్నముగఁ జేయు. రామ 2

నాచేనీయునికివి, నృపుడేసానుజుఁడై, రామాలివచ్చి రావణుఁద్రుంచిఘనుఁడై । యేచియయోధ్యకు, నిదెనిన్నుఁ గొనిచను, నింద్రాదిసురనుతుఁడై, అనవాచాలకతనిట్లుచాటెద వబ్ధి,కీచయవారెట్లుదాఁటుదురనిన। ఓచంద్రముఖిరాఘవుల,సా, మూఁపునవహించిదెత్తునిటకు । నాచేతికానవాలిచ్చుని, వను నమ్మినెమ్మి మాడామణియొసఁగె రామ 3

శ్రీరాముఁడొకనాఁడు, చిత్రకూటగిరికోరి వాఁగొంగ్గపై గూర్చియున్నతఱి । మీఁటియొకకాకియా, మిష గనిన్నాకాలి బొటన, వ్రేలుఁజంపెను గ్గరిని వ్ర । దీనిమారీచ, వైరి కాకిపై, పూరిమంత్రించి, కేరియేయశరమై । గారింపముజ్జగముదిరిగి, కావుమనిరామునివేఁడఁగ । న్నీరునీరసముగా, నినక, న్నిచ్చిచనె నదియొకసేయుము షటికి రామ 4

చిఱుతవిరిక్కసుల చిక్కుఁబఱక జడగ నెట్లగుననిన, జననిసూనకేక । యొఱఁగవుమిన్నంది, పెరిగెనిభయముపడక, వీక్షింపునికటక, తెలియ । హరివిగుడదాల్చె, నరివీర భయంకరవి, గ్రహము శ్రీహరివిష్ణుఁడు త్రివిక్రము, శరీరమును ధరించు తెఱంగునధరణీధరాభమగుసీతను । నరయనాతరమె శేషాద్రీశ్వరునిర ఘవునిజేరఁగఁజనుమింకను రామ. 5

9 సారంగరాగము - ఆదితాళము.

పల్లవి —రఘుప్రవరుచరితము, రాజముఖిసఖివినవే

అను —అఘప్రహారయా హనుమంతుఁ, డవనిజాతకునమస్క
రించివన । విఘట్టనమునకుఁగానికాదుసుర, విపక్షునిసముక్ష
మనుచుఁ దలంచె రఘు

ఫలములుదుల్చివిరుల్ రాల్చితరు, పంక్తులుబడఁగూల్చి యళి। కులముజోపి పెరలు రేపివాపీ, కూపజలములయడుసుపై కిఁదేల్చి । అలచి త్తరువుమేడమరు త్తనయుఁ, డాగ్రహమునఁ దన్ని నేలఁగలిపిన। కెలమివారురావణునికెఱిఁగింపఁ, గెంలిలక్ష రాక్షసభటులఁ బనిచె రఘు 1

'దండిమగలుగండుమిగిలిరాఁగని, గుండెలగలనార్చిగదా। దండముగొనిఖండించెనగచరా, ఖండలుఁ డదివిని యమరారి

పేర్చి । నుండిపడిపంచసేనాధిపతులుఁ, జండకోపకాండచాప ధరులై । దండనాథులేవురారాఁగవిజము, దండకనిచెవారి రావణుండలికె రఘు 2

దశముఖుఁడు సప్తమంత్రికుమారులఁ, దగువీరులఁబంపవా । రసమశూలభిండివాలకరవా, లాదిసాధనములనవిలజునొంప । నసమానబలాఢ్యుఁడై యేడ్వురను, గసిమసంగితోరణస్తంభమున । వెసనుండెహనుమంతుఁడవలనవిని యసురేంద్రుఁ డెక్కుకుమారునవిచె రఘు 3

కరులుహరులునరథములుభటులుసం, ఖ్యాతము లేలేర, బం । ధురకృపాణతనుత్రాణసబాణతూణధనుర్ధరుఁడై యేపు మీఱ । నరిదివీరుఁడునేఁగియక్షుఁడు, శరములనొంపమారుతి యలిగిము । ద్గరముచేత్రేసియతనిఁజంపినై, న్యమును ద్రుంచె రావణుఁడదియువినె రఘు 4

కనులనశ్రుకణములు నెలుఁగున గద్గదికయడరఁగాను రా । వణుఁ డింద్రజిత్తు గని గజిబిజిగా, వానరుఁ డొకఁ డింతఁ జేసి తేను।కని సహించుటెట్లు వానిఁ జంపెద, ననిన దేవనీవు బోవ నేటికి, ననచరునిఁ బట్టి దెత్తు నిచటికని, చనియె మేఘనాథుఁడు సేనతో. రఘు 5

వాలు బెలుకుగదవిల్‌తూపులవ, జ్రాల జోడుదాల్చిర । త్నాలసౌరు దేరు తేరుధీరో, న్నతి నెక్కిచనినామీరినదల్చి వాలమ్ములెదెనిమిదాలునొకటి, ఫాలహృగయుపదవాలమునననుర । గిలింపఁగనలిగరుడుఁడననెగసి, కీశవిభుఁడుగూల్చెరథరథ్యములు. రఘు. 6

ఎంతవాఁడవీఁ, డని వేటొకతే, రెక్కి బ్రహ్మాస్త్రము

దనుజ। కాంతుఁడేసియంతడాపియతిధీ, మంతుహనుమంతుబంధించెక్షణము। సంతతమెవనిఁ బేర్కొనినజనుల,జ్ఞానకర్మబంధములూడిముక్తి। గాంతురట్టిశేషగిరీశుఁడగురా। ఘువదాసునికితరబంధములెంత. రఘు. 7

10 గుమ్మ కాంభోజిరాగము - అటతాళము

పల్లవి — నారీమణీవినవే యాకథాసరణి నారీ.

అను — ఆశాఖ సేశ్వరు పట్టి ట్టి। తేరఁగట్టుఁబడి చ్చువానియ।
ధీరాత్మునిఁ బెరుగఁబరము గనువాని వీరహనుమంతు గ్రుద్ధమఁ।
బాహుల చేరిరా, బ్రహ్మాస్త్రమొక క్షణముతనువంటిచనట।
వీరుఁడెట్లిఁగియుఁగార్య గౌరవముచే। నూరకజనిమెఁ బేరోలగమున, నున్నదనుజవిభునెదుట రావణిడియుడె నతని నారీ.

ఘనిబ్రహ్మాస్త్రముగఁ గట్టుబడెవీఁడు, మానుల విఱిచె। వీనిచే దనుజుల్ శాకాకులుగాలి, చేనొరలుగతిఁబడిరనేకులుశాస్త్రి। వీనికెయ్యదియో వివేకులుజెప్పిన, దానిఁ జేయుఁ బుములోకులుమెచ్చ। గానీవనిన, సుతుమాటలంకా, జాని, వినిప్రహస్తుఁడనుమంత్రుల। జెనిజూచి పలికెవీఁడెవ్వఁడో, తానిచ్చటికి వచ్చుటేమోక్రీడా। కాననముఁ జెఱుకుటేమో సుభటులఁజంపుటేమో యూవానరుని,యడుగుసున నతఁడటులనేయడిగినవనచర। నేనువిడిపింతునిన్ను భయముమాని, నిజమాడుసభలోన నె

రావణాలోకత్రయవి, ద్రావణవిన, రోరి, సకల। జీవహృదయస్థుఁడై మీఱిదేవ, దేవుఁడౌ శ్రీరాఘుశౌరిపాద। సేవకుఁడను రాసురారిమారా, మానవేంద్రునినారీమణిని। నీవుశునకము, హావిస్సుగొనుగతిఁ దెచ్చి, నావుఇట్లా, యేలరాచెడిపా। య్యేవుఢంకనాబుద్ధివింటే బ్రతి, కేవు,రఘుపతి,ఋష్యమూకము

నసు! గ్రీవుఁడనుకపిరాజుతోఁ జె, లిమిచేసియొకతూఁపున! నేవా
లిఁజంపి కపులకుఁబతిని జేసిరవిజునికపి దేవుఁడవనిజనుజూగనం
పఁ, గావచ్చితినిఁ బవనజుఁడనని నారీ 2

కంటి, రాతమ్మికంటి, సీతనునేనీతోఁటఁ, గూల్చితికొం
టుచేష్టగ్ కోఁతినౌట చంపెద!మంటవచ్చిచస్తేనే,పూటాలన్నిటి
కంటెమెప్రియమనుమాటవినవే! వింటి, నీకొడుకు నన్ను
సాధించె, సంటపొంగినావు భ్రష్టప్రము! యొంటనంటి చనె
నీకుప్రియముజెప్పి, నంటబంధునివలెదయచేవచ్చితి! కంట
కపుమతిత్యజంపుముజ, గముగతివిచారింపుము! బంటకొను
మెఱుకనదిముక్తికము, పౌలస్త్యకుల నీ! వంటివాని కసురత్వ
ము తను, వాత్మగానెన్నుటననెనతఁ... నారీ 3

మేనుకంటెను నేనన్యుఁడనియెంచి, తేనిపరాపరమైనవస్తు
వాదువు! గానీకరయఁ ప్రాణబుద్ధీంద్రియదుఃఖ, శ్రేణిలేగజ్ఞా
నమెమూలమని! దీనితెలిసి తేనీకుమెలుకడ, లేనిదీవిగతిగాను
తనువు! లోనీవున్నావంట, యేనుతనసంసృతిబంధమగునది!
మానుచిన్మాత్రుఁడనజుఁడనఘుఁడ నేనుఆనందస్వభావుఁడనన
రా! మేనుప్రాణముమనసుమతిమొద, లౌనివిభూమిమరుద!
హామికప్రకృతివికారజాతము, లానందెనయెడునిరభి! మానిని
రుపాధికుఁడీశ్వరుఁడు, తాననియెఱుంగఘనుఁడగునని నారీ

దశముఖసావధానమతివైయొకటి, వినరాముక్తి! వెస
నబ్బుహరిభక్తి, గనరా,దాన,నిశితజ్ఞానముగల్గిమన రా,జ్ఞానా!
భ్యసనముననుసోహమనరా, దాననసమానభవముచేకొనరా!
యోరీ!దశరథాత్మజుఁడుప్రకృతికంటెనుపరుఁడుబిసగుహాశయుఁడు
విష్ణుఁడుశ్రీదేవి! వసుధాపుత్రియాచెలిమున్నిడుకొని, రత్న

సమూహముతో వచ్చియిచ్చిశరణను । వెసనీవెయపరాధినసుమ
తేఁ, డు శరణాగతప్రియుఁ । డొసఁగభయము శేషగిరినిభుఁడు
అనిపవనసుతుఁడన్న । తనమానముగఁ బల్కు బల్కుఁ, కసు రేం
ద్రుఁడలిగినలిరేగెను నారీ 5

11 కర్ణాటకిసారంగరాగము - ఆదితాళము

పల్లవి —తరుణీయాచరిత్రము, సరణిసుజనాదరణీయము
అను.—ఇరువదికన్నులను రోషానల మిరవై ప్రజ్వరిలను రావ
ణుఁడు । హరిదాసునిహనుమంతుఁగని వనచరాధమానిను
ద్రుంతుసీతను నధింతు । తరిమి రామలక్ష్మణుల సరిమ్రుఁజంపి
కపికులాగ్రణుల । తరణిసుతాంగదాదులఁ బోరిగొందు,ధరణి
యందుయశము గందునని యెను తరుణీ

నూరుకోట్ల రావణకీటములునా, తోసమానమాసురారి
నేను । శ్రీరామదూతనై నీరాటినానునా, పేరు హనుమంతుఁ
డొకసారిగ్రద్ది తేను, ఓరినీపనిదీఱునీవునీ, వానునా కెంతమాత్ర
మురా దోసకారియని । మారుతిపోనాడవినికిన్కచే నారాక్షస
చూడామణియాతిక్క । దారికోఁతికంపలు తెగవ్రేసిభూ, తము
లకు బలిసేయుఁడని పెలపియుఁ । జేరిజంపఁగఁడఁగెడు భటులని,వా
రించి తనయన్ననుగని । సారభాషణు డైనవిభీషణుఁడు, చారు
లెందు నవధ్యులందురనెను తరుణీ 1

వానరుఁజంపుట, పాపముదిగాక, వార్తలెవరు దెలుపు,
వాడు వీని । చేనింతయువినిరాఁగోరు, శ్రీరాము, భూనా
థునితోఁ బోరు, వేవేగ, మేనీకుఁ జేకూరునో, దాన వేంద్ర వీనికిఁ
దగినశాస్తి మీరు, సేయుఁగానియమింపుఁ డనఁ దమ్మునినుడి, తా
నెదనిడి రావణాసురుఁడుకపులప్రాణపదముతోఁకయదికాల్చివీని

పోనిండనిపల్క, దనుజభటులు న్మాయనకనిలజుఁగట్టి, బహు,
వస్త్రచయము తోఁ గకుఁజుట్టి । నూనెలోనద్దివహ్ని దరికొల్పి,
యానగరమందుఁ ద్రిప్పి రేసుందు తరుణీ 2

పావనిచిఱుతోకను, నొందెనంత నెవకరైె, బంధముల్ ఘన
తనుఁడై తనవెంటవచ్చు। కాలఁద్రుంచియింటింటనిజవాల,
దావాగ్నిఁబెట్టిబూడిద పెంటఁజేసెపుర। మావిభీషణునిలువినా,
మంటతోఁగంటకి । పావనుఁడు దల్లినామనుగను,వలిచెలిసీతా స్తుతి
గంటగపిఁపతియావనధిలోలాంగూలము ముంచిచల్లార్చి, నేవిభు
నామముమాలము దెలిసినజనులు । పావనులెతా న్తయానల
ము, బాయుదురార దనుభటుఁడై శ్వానము। చేవేగ మెత్తత్క్ష
ణముజని, సీతాసన్నిధికిప్రదక్షిణము। గావించిమ్రొక్కి రామసన్ని
ధికి. దేవిసెలవిమ్మనినఁబలికెఁ గొమ్మ తరుణీ 3

నిన్నుచూచియూఱడియుంటిని, నేనెట్లునిచటనిర్వహింం
తుననిన । కన్నతల్లి మూఁపునధరింతురామునితో, నిన్నుగూర్చి
వినుతిగాంతుననినమ। రున్నందనునిభక్తినుంతుఁగని విను,నన్న
నేనేఁగనై నాప్రాణముల్ ధరింతునీవావా। రాన్నిధియింకించి
యైనబంధించియైన, రాముఁడువచ్చి యనిలోనపశించియుఁజంపి
నన్నుఁ జేకొనినఁగీర్తియందాఁక, మిన్నకుందుఁ బొమ్మా హరిఁ
దోడితెమ్మా । యన్న నాంజనేయుఁడు చనిసువేలాచలమెక్కి
యార్చెనువిని । యెన్ని రంగదజాంబవత్ప్రముఖులు ఇదివాయు
సుతునివిజయ నాదమని తరుణీ 4

తరుచర పతిచరణములూనినతరి, గిరిధరిత్రికిసరిగాఁగ్రుం
గి, యెగురు। తరిముప్పదియోజనముల్ నింగి, కెగసినా, గరము
దాఁటిఖగరాజుభంగి, మహేంద్ర । ధరణీధరమెక్కెనబ్బో

సామీరినేనరసికొఁగలించిరియంగదాదులు। చెలంగిపోయినపని। నెఱవేఱెనాయనినమీకృపచేఁగంటి, ధరణిజనని నడచ్చిన తెఱఁగంతఁదెల్పు । హరివీరులనిలజునికొనియాడిరి, యానందమున నాడిరి,శోకముద్దాడిరి। పఱచిమధువనమునకుఁజనిమధు, ఫలములడుగ శేషాద్రిధని। కరుణగలుగ ఫలంబుల కేమీయని,మరుత్సుతుఁడిచ్చె, సెల వెలమి హెచ్చి తరుణీ 5

12 నవరోజురాగము - అటతాళము

పల్లవి.—సరిగారీసచ్చరిత్రము వినువారి, కరయునెవ్వారిలను, గౌరీ

అను — శరుచరులమ్మధువనపాలకులనె, న్నిక తేనెలాని, ఫలములుగొనికాపరులఁ। జరణతలతాడితులఁజేసిన,వెఱచఱచి దధిముఖాదులుజని। తరణిసుతునకెఱఁగినభంగ,సరణిదెలిపిన నతఁడెనఁబొదలె సరిగా

చూచివచ్చెహను, మంతుఁడుసీతా, సుందరినుశి, నీవా మధువన। మాచెల్వమునఁజొచ్చిరనురవిజునిమాటహరివీనులలరవిని। నాచెవికిననిజఁబేర్కొనినట్లున్న, దనిననొనోనుహాత్మా। రాచకార్యమునెఱపిహనుమను, త్వరముఖులిదెవచ్చిరని పిలువవ। నేచనునంపఁజనిమిముఁగపి, నేతముదమునరమ్మనెననిరి సరిగా

మిన్నుముట్టియాడుచువానరులుమ,రున్నందనాంగదుల ప్రాపునరాము। సన్నిధిఁబెన్నిధి, గన్నట్లుగనిమొక్కె, రున్నతి మదిఁబొదల। చెన్నలరఁగంటిసీ, తనులోకమాతమీా, సేమ మరసెరామ। చంద్రరాజేంద్ర।విన్నపముశోకవనిజానకి, యున్నది కృశించిజడగట్టిన। పెన్నెఱులతో రామరామా, యన్ననుడి తోడనెమాఱుతి సరిగా 2

నేనుశింశుపా, తరుశాఖలనుండి, నీకథవివరించినవిని

భూపుత్రి । వినుఁ డమృతసమానముగాఁ బల్కు, వీఁడెవ్వఁడని యెంచిన । మానవతీమణి యెదుట వానరశిశువు, నై నిలిచి మ్రొక్కి నమ్మికఁ బుట్టునట్టుగా। పూని యాద్యంతములు తేటముగా నెఱుఁగఁ జెప్పి ముద్రికవిభుఁ । డానవాలంపిరని యొసఁగిన, నంది మిన్నందెన నేఁ బావని సరిగా. 3

ననునమ్మి మాయమ్మ పల్కరా, ముని కెట్లు నామీఁద దయారసము । జనియించు నట్లు విన్న,వించు నాయిడుములు, గనినవాఁ డవు గావా । అనిన రాఘవుఁడని, న్నడిగె పినది మొదలు, హా సీతా యని శోకించుచున్నాఁడు నేఁ । జనినీయునికి దెల్పనృపుఁడను, జార్కసుతయుతుఁడై కపులఁదో । డ్కొని వచ్చియరివ్రచ్చి నినుఁ జేకొనునంటిన నెనంజనీసుతుఁడు సరిగా 4

ఆనతి వమ్మరాముని యొద్దికననభి, జ్ఞానార్థముగఁ జూడారత్న మొసఁగి । ఆనాఁడు కాకముమది నెంచుటఁ దెల్పు, మనెనామినీతోడ । నేను నామఱఁది లక్ష్మణుని దుర్భాషల, జ్ఞానమున నంటినది శమింపు మని । ఆ నెలఁత కన్నీరు మున్నీ । రననించ నూరడించి ఘనో । ద్యాన మగలించి యక్షముఖదనుజుల వధించితి నసెనతఁడు సరిగా. 5

కొంకక రావణుఁ గాంచి భాషించి, లంకాపురి గాల్చి సీతాజ్ఞచేఁ । బొంకముగా వచ్చితి రామ నీ పాదాం, బుజములే దలఁదాల్చి । కింకరుఁడ దయఁ జూడుమని వాయుజుఁడు బల్కిన రాఘవేంద్రుఁ డానందసాంద్రుఁడై । పంకజభవాదులకశక్యము, పవనసుతనీ కేతగునీపని । కింకొకటిసాటిగాదని గది, యించెఁ గౌఁగిట రాముఁడనిలజు సరిగా 6

చక్రమాత్ముఁ డనేనా, పరిరంభణముదుర్లభముమినసామీాక్షి, యనెనెవ్వని। చరణాబ్జయుగళతులసీదళమ్ము లంబూజ, సలిపిన శ్రీమాీటి। పరమానందము, దురారాముని చేనాలింగి, తుఁడయ్యె హనుమంతుఁడేమందు। గరిమనధ్యాత్మ రామాయణ, కావ్యమున సుందరకాండమిది। చిరపితెనిఁగించె సుబ్రహ్మణ్యకవి శేషగిరీశు పేరిట సరిగా 7

సుందరకాండము సంపూర్ణము

శ్రీరస్తు

శ్రీమదధ్యాత్మ రామాయణ కీర్తనలు.

యుద్ధకాండము

---

1 భైరవిరాగము - ఆదితాళము

పల్లవి — శ్రీరాజరాజేశ్వరీ గాంచ, రిత్రమూర్త్యనుతిపాత్రము

అను — చెలదాశరథి, మోదముగుది, మీఅదయాశరథి, వైః పలికె। మారుతిచేసినపని దేవతలచే, దీరందొరులతరమె నాగరమె। వ్వారుదాఁటువాకు లంక యె,వ్వరికిఁగాల్చిరాదీఱుసా । మీరి వలననేను ర కులము సౌ,మిత్రియు రవిసుతుఁడును బ్రతుక గలిగెననె. శ్రీరా

ఈ సుగ్రీవుని భాగ్యమహిమనుతి, యింతఁ దరముగాదు, లిసక్రాహి। వైనారణములకుపాదు, ఇదిదాఁట, నేసరిణినో నిఁకమీఁదు, రాఘ। ణాసుటఁ గెల్చియెట్లాసీతఁ జేకొన, నగునిదే టివాడు। మోసమామాయబలాయనినరా,మునిఁ గని ప్లవగకులా గ్రణిపలికె । నీసముద్రమెంత రావణుఁడెంత, యేమిటికీచింత గెలుపువింత।నీసరిలేరవనివిల్లుఁగొని, నిల్వనిన్నెదురనెవరివశము। వేసంద్రముదాఁటనూహింపరవు, వీరరావణునిమృతునిగదలం పుమనె శ్రీరా 1

వానరవీరులు కామరూపు లని, వార్యబలులు చూడు, నీపనికై యగ్ని। లోనైనఁజొరనున్నారు నేడనిభక్తి మానుషము తేర్పడనాడు భాను, సూనువాక్యముల, కలరియంజని సుతు

గనిపుడమిఁత్రేడు। నేనీచేలంకారూపమువిని, దానిపొంకమింకఁ జే తునన।భూనుత దివ్య తేజోధికమై లంకాపురి త్రికూటగిరిపై ను న్నదియొరపై । దానిచుట్టువారాన్నిధియగ, డ్త యగుకోటమణి హైరణ్మయము । పూని ధర్మార్థకామమోక్షముల, నానలరు చతుర్ద్వారముల నవె నతఁడు శ్రీరా. 2

తరణిశశాంకుల, పై విరోధమున, దమవారలకన్న, ము న్నాఅసెనన్న । కరణి గోపురములుమిన్నా, వరించెను, పరిగె లుగృహములనన్న మేల్ చి। గిరుపుకూటముల, మణికవాటము లఁ, దనరుసుప్రసన్న । సరసోద్యానములనడబావుల, చలవచ ప్పరములవరవిపణి। సరణుల దేవాలయములముత్యపు, సరులఁ దోరణాలఁదనరె శ్రీల।కిరివప్పరినిక్కిచూడలేఁ,డింద్రుఁడైననలు చక్కికరుల । హరులరథసహస్రములనెక్కి సక, లాస్త్రకుశలుల సురు లరియుదురనెనతఁడు శ్రీరా 3

రాజసింహమిట్లున్న రావణుబల, రాజనాల్గవపాలుహాత మయ్యెనాచే। జేజేరాపదివేలుప్రణతుల్, నేఁజేసెనన్నేలు బంట। నోజయశ్రీరమణయనినహరిహను, మంతునిమెలు। పూ జవాకుసుమములఁజేసిపూజవ, పుత్రుఁగనిసైన్యములనంపింపుమి। దేజయముహూర్తమని రాముఁడాన, తియఁ ప్రయాణభేరిమ్రో యించె శౌరి। అజితనయుఁ డనిలాత్మజు నెక్కె, నంగదుఁడు వహించె లక్ష్మణుని। ఆజి కగచరేంద్రపాలితకపిబ, లాళి యిల యీనుగతినడచె దక్షిణము శ్రీరా 4

తరుచరులెగురుచు బరువులిడుచురుచి, కరములయినపం ఙ్క్తదిని తేనెలాని। గిరులెత్తుచుఁబుట్టచెండ్లనానె, గరవైచుచుగో ప్పగుండ్లుదాఁటుచు। హరిమేమేదశాస్యుఁ ద్రుంతుమేఁగెననిర

త=నూతేండ్లు మతి రేఁబగలనక వింధ్య, సహ్యమలయాద్రులు ఘన కాననములును । ఉరువడిదాఁటెసి ర్క్యాటకకమర మ,కరఘుషో గ్రాభంగరంగ త్తరంగా । కరమైభీకరమైనరత్నా, కరముఁజేరి యాదౌరమైత్రిఁగని । ముగువుగ నిటసేనవిడియ నియమింపు మనినస్వామి మహాప్రసాదమనెను. శ్రీరా 5

ఆవేళసీతనుదలఁచి రాముఁడా, హాయనివిరహార్తినొందెనే మందు । నావిభుఁడు సత్యజ్ఞానస్ఫూర్తి ప్రజ్ఞానఘన కేవలానందమూర్తి, యోగి । కోవిదభావానువర్తినుకీర్తి, దేవతాచక్రవర్తి । శ్రీవిభు నెటిఁగినదుఃఖాదులు, చెందనేరవాగినా, ఘనునెనయునే। జీవాభిమాని కేదుఃఖజాలము, చిద్రూపమాపరమాత్మకు లేదుమా । భూమిమున కెశోకాదులునిదుర, వోవఁగలవెయెఱుకేకా, నిలిచెఁ । గావున శేషాద్రిపతిరాముఁడు సకలసాక్షి యనితలఁపవయ్యె బుధులచే శ్రీరా 6

2 శంకరాభరణము - ఆదితాళము

పల్లవి —వినవెమనవతీసతీ, వినయదయాదాక్షిణ్యలసన్మతీ

అను —హనుమంతుచేసైనదా, హాసము, గని సిగ్గునఁ దలవంచి
రావణుఁడు । చనదుసురలనేనైనని టుసేయు, నని, మంత్రులఁ
బిలువనంపిపలికె. వినవె

హితులారా కదనవిజితవిమతులారా ప్రభంజన । సుతుఁడుచేసినపనిగంటిరె, శూరతమిూఱఁ । గోతుకకలంకఁబ్రవేశించి భూ,సుతఁగాంచి యతౌదులఁబొలియించి । వితతమగులంకఁ గాల్చిగెల్చిచనె, వెరవేమిచెప్పుఁడనెదనుజపతి వినవె 1

ఓదేవా, గానముదితమ, హాదేవా, వలదుసీ । తాదయితువలనిభయముజగ,త్త్రయజయప్రభావా । ఆదేవేంద్రుఁజెలి

నిడె నీకొడుకల కాపతియళికిపుష్పక మొసఁగె। నాకరింపువగ ఱని యమునికి భయము నొందని దెంతనిరిహితులు వినవె 2

మయుఁడు బాలామణినీకొసఁగి, నయముచాలాగాంచె నీ। దయనుహనుమంతుఁ డిటుచేసెనని, దనుజలోకపాలా। మ యమునఁబకనేలకోఁతియని యే,మఱియుంటిమతఁడందున బ్రదికిచనె। నియమింపు మొనర్ప మిల నను ర్త్వగ, నిర్వాణర గానని రసురులు వినవె 3

నిదుర దేరికుంభకర్ణుఁడు, చదురుఁ జేరిమామాటల। యెదుటగాంచిరావణునిఁ దిలకించియోాదోసకారి।పదరియేపనిఁ జేసితివిదీన, ఫల మేమినీకిదె చేటుకాలము। చిదచిదాత్మకుఁడు రాముఁడు శ్రీహరి, సీతాసతి శ్రీదేవియనను వినవె. 4

రామసౌమిత్రులఁగపులసం, గ్రామభూమిఁ బోరిగొందు। సామినేఁగల్గినీమదికివి, నారమే మిా। శేముషీజతాగ్రజయని యింద్రజిత్తు నల్గ న త్తఱిని భాగవత। గ్రామణివిభీషణుఁడు శేషాచలకాంతాంఘ్రిలెరనిడిసభకుఁజనె. వినవె 5

3 కల్యాణిరాగము - ఝంపాతాళము

పల్లవి — కాళీ విను సుజ్ఞాన,జనమానసకాసార కేళీవిహార మరాళి

అను — మేలుగోరిసురారికోమలాంఘ్రులకుఁ, గేలుగదియించి విభీషణుఁడన్నమన్న। చాలఁజెందిసభికులఁదిలకించిదనుజే, శ్వరుడుకామాతురని గాంచి పలికె శ్రీ కాళీ

రావణామాకుంభకర్ణుఁడునీయింద్రజిత్తు మహాోదరను హాపార్శ్వులు। దేవామాకుంభనికుంభాతికాయులీ, దేవాంతక నరాంతకులు మొదలౌవీరులు, నిను। గావలేరారఘుకులేశ్వరుని

దారి, నీవు పుడమి వేళని నీ సీమ నుచుబలగాము । గావుగొన్నదివెర
వెన్న గాజితేగుసీత, నీ లెక్క బొంగావలెనా హరిశరణనె కాళీ 1

ఇనకులాగ్రణి బాణముల్ లంకాపురి, ఘనంబుగనిండి
రాక్షసు ప్రాణముల్ । గొనకమున్నె జానకిరాఘవునకొసంగ
దగు, కులగోత్రాకారులు నఖదంష్ట్రాయుధుల్ । వనచరులు=దు
పసుబలుల్ లంకఁ జొచ్చి, వారికగలంచకముచు రామునకుసతిజి।
మ్మనఘునీవు బ్రదుక, లేవుహరిసురేంద్రాదు, లాదరించినిను
హరించు రాముఁడెనె కాళీ 2

రాముఁడె నీహితమిత్రుఁడు వాఁడా, శ్రీలోకమునకేఁగినఁ
బోనిచ్చునా, యేలంచునిన్ను తమ్ముని హితోక్తుల, హితమా
యెనన్న కౌషధము గొనుమొప్పునా । మూఢనీచరగ్రాను శివిధవ
శుఁడై, యూరు ముఖవిభీషణునిగని యోరినేనొసఁగు । కామితా
ర్థము సమర్థత నొందిపోగనుఁ, గాలులాడుచు నైగుఁ బోగ
డెందనె కాళీ 3

కలిగినాఁడు విభీషణుఁడనుశత్రుఁడు, ఖలుఁడుకృతఘ్నుఁ
డతనితోఁ జెలిమి, గాంచగూడనాదాయాది, చెనగోరునను,
పలుకునిజమాయె నేఁడిఁ పలికిన బలిమి । కులతెగవ్రేతును
బగదీరనసుర,కులాధమానిను గాల్పనేయని దశముఖుఁడు । పలు
కవినిరోషమున విభీషణుఁడు నల్వురుమం, త్రులును దానెగసె
ను గదాయతభుజుఁడై. కాళీ 4

గగనమార్గమునందునిల్చి విభీషణుఁడు, గంభీరరవంబునఁ
బల్కెనురావణా । అగడుఁజెంది చెడిపోకు ప్రియవాగినై హితి,
వాచరించుననుదిరస్కరించితివట్టైనా, తగినదున్నఁ జేసితిసి ను
త్పితృసముఁడవు, దశరథతనూజుఁడై యవతరించెఁగాలుఁడు జగతి

రామరూపమెమహీ, జాతసీతయనఁగ జనించెనుజనకునింటన నె
నతఁడు కాళీ. 5

ధరణీభారముమాన్ప సీతారాములు, నలంచిరి విధి
ప్రేరితుఁడవై నేఁ। గలిపినహితవాక్యములు వినవై తివిప్రకృతి,
కరయసాక్షిభూతముఁ వెలిలోనుతానె। బెరయనానారూపనామ
భేదముల, భిన్నునివలెఁదరువులందనలుఁ దొకఁడై నీ।కరణిరాగవ
స్తుయోగమునరక్తస్ఫటి,కమనినట్లాహరిగుణాకరుఁడగునని కా

కాలమవ్యక్తముప్రధానపురుషులనఁ, గనాల్గుప్రధానపు
రుషులచేజగము। లీలఁదనరుభగవంతుఁడురాముఁడై సంహ,రిం
చునిన్ను నీవారితో నిదినిజమ్ము,బాళినేఁజనిహరికినేనుమునమ్రొ
క్కి, శ్రీలలరనుందుననివిభీషణుఁడువారల, జోలిమాలి, భ్రమ
లఁదోలిశేషాద్రిపతియ,శోవిశాలుని సేవఁజేయునపుడెచనె. కా

4. సావేరిరాగము - అటతాళము

పల్లవి —కామలీలాకాస్మ, కవిజయభ్రూలతా। ఖిలపావనసు
వ్రతా, హిమశైలసుతావినవే

అను —ధీమంతుఁడగు విభీషణుఁడు నలువ్వగుమంత్రులతో వ
చ్చిదివినినిల్చిరాముని। శ్రీమహితనాముని పాదనీరజాతము
లఁజూచినతుఁడై। రామారాజీవలోచన నాసామీవినుమ
నిపలికె ఘనముగను జెవులపండువుగను కామలీలా

నేవిభీషణుఁడనీసతినిమ్రుచ్చిలినట్టి, రావణుని తమ్ముఁడను
రామాఅన్న। చేవిడువఁబడితిగుణ, ధామాయింక నీవేగతి
ఘనశ్యామాసీతా। దేవిరామునికిమ్మని దశముఖునితోఁ, దెలి
పినఁజంపవచ్చెనురణభీమాఆ। దేవారికివెఱచినేవచ్చితినేనీ, సే
వార్థము దేవదేవదీనులకు। నీవేదిక్కనిననుడివిని,సుగ్రీవుఁడితని

నన్నుకువుమా। యావిపగతుని యనుజుఁడుబలియుఁడనఘ సెల
విమ్ముద్ద్రుంతు సచివులతో ననియె రఘుపతితో వినవె. కామలీ 1

ఇనకులమణిరవిజునిమాటవినినవ్వి, యనెనేఁదలఁచినమా
త్రమునజగము। లనుజగత్పతులనిమిషమునద్రుంతు,జననమొం
దింతు వేగమునఁదెమ్మా । దనుజునిసకలభూతాభయదానకంక
ణముగట్టితినే లోకమున, ననిన। జననాయకుఁ బొగడి దినవా
ధాత్మజుఁడో, యననావిభీషణనామునిదెచ్చికనుపింపఁ ।గని
మ్రొక్కి రామునిఘనశ్యామునివిశాలాక్షుని । మనోజముఖా
బ్జునిధనుశ్శర,మహితకరుని ప్రశాంతుని లక్ష్మణాన్వితుఁ బొగడఁ
దొడంగెవిను కామలీ. 2

శ్రీరామరాజలలామ మ్రొక్కెదనీకు, సీతాహృదయా
భిరామా । ధనుర్ధారిపూరితభక్తకామా శాంతా, కారాయ
నంతశ్రీధామా నను। సాకరము సుగ్రీవమిత్ర జేజేనీకం, జలిర
ఘువరనార్వభౌమాజగము । గోరి పుట్టింపఁ జేరిరక్షింపమీరి
శిక్షింపనీకితులకాది। కారణంబగునీకునతిత్రిజగద్గురుఁడవై తగు
నీకుజో । హరనాదిగృహస్థనగుసీ, కమితసాష్టాంగములుచేతు
హరినుత వాగ్ఘరియనెనువిను కామలీ 3

చరాచరభూతములు వెలితో వ్యాపక, స్వరూపమున
వశించియుండు । తెలుఁగరజ్జులుమాయనుంచియెఱుక, మఱచి
జన్మమృతులుగాంచియెపుడు । తిరుగుచుందురు శరణాగతులఁ
బ్రోవవేదేవ, దయారసమునించిసుజనా । దరణీయముగాదఘ
ధరణీధరలోకసరణికీర్తిరజతము కరణిభ్రమయని। యరయక
జ్ఞులుపుత్రదారగృహాదులందానసేయుచు విష । యరతులగు

దురితురనపశోక, కరము ఁగుసుజనుఁడిదిగ మవరదా పాలితద్వి దాయ నేను. కామ

నీ నేయింద్రుఁడీశానుఁడాద్యంత మైనది, గ్దవతలు నీ సఖువు కన్నసఖువు । నీవుగొప్పవుగొప్పకన్నద్రిభువ । నావళితలితంత్రి వన్నసీవె । నీవాదిమధ్యాంతరహితుఁడవు పూర్ణుఁడవు నీసవ్య యుఁడవు సుప్రసన్న శిరో । గ్రీవశ్రోత్రనయనవాక్ప్రేత్ర, ప్రేణి వజితుఁడవుమాయావాసనాసాక్షివి। నీవుద్రష్టవు శ్రోతవుగుణా, న్వితపంచకోశాతీతుఁడవు । నీవనాశ్రయుఁడవవికారివి, భావర హితుఁడ వాదిపురుషుఁడవు ప్రకృతి కవ్వలివాఁడ వనె కాము

మాయచేనిజరూపుమఱివిడి నరునివలె మహిఁజూపట్టి తినగుణిచుంచుననుని । నాయకునిగాననిలుచు, నుహితధీ యుతుఁడు మోక్షముగాంచు, గాన । నీయంఘ్రిభక్తియును నిచ్చనచేఁగందు, నీచిత్సుఖపుమేడనంచు యోగి । ధ్యేయసు జనవిధేయశుభనామధేయ, ప్రణతగాధేయనమ్బ్రోవుము । శ్రీ యుతాంగుళికునతియనినుతిఁ, జేసివవిభీషణునిగనిరనాయ కుఁడుహితముగోరుము, ఇపుడేమొసంగుదు దనుజకులతిల, కాయనిపలుకనగఁడుపొంగె. కామ. 6

నేనుధన్యుఁడఁగృతకృత్యుఁ కనైతినినుగంటినీదయగంటి బ్ర । హ్మానందము చేకొంటి జగతిలో నెవ్వఁడు ననువంటి ఘనుఁడు । నేనొల్లనతీసుతసంపదలుహరి నీయందే భక్తియుండ వలెనంటినట్ల । గానిమ్మనని సురజానికి గుదిమెచ్చి నేనెన్ను దిలోనినెన్నెనమ్మితినని । వానిమది, సీతాసమేతుఁడనై నిల్తునకు టిలుఁడవై నను, ధ్యానించుభవజలధిదాఁటుము, నన్నమీస్తవ ముదీనిఁబఠించు, నతఁడుకోర్కులుగాంచునని కాము 7

ననుగన్న ఫలమిప్పుడేగాంచుమీఁడు లక్ష్మణా లంకయేలిం
తుజూడు, జలము । గొని తెన్నభిషేకింతునేఁడుశిరుల, దనరి
దీవింతునీతోడుయెంత । నను కాచంద్రార్కులెందాక యిల
నాకథ యెందాఁకనుండు, నందాఁకవీఁడురాజ్య। మును జేయు
నటంచు మనుజేంద్రుఁడుబల్కి, నను జేశుఁ బట్టభద్రునిఁ
జేసెమంత్రులతో । ఎనచనులలరఁ ఎజుఁడాలిం । గనముచేసివిభీ
షణా రావణవధకు తోడుగమ్మని, ల్కినకీర్తినాంధ్రుఁ ఁగు
శేషగిరీంద్రునిసేవయొనరింతమనె కాము 8

5. కాపిరాగము - ఆదితాళము

పల్లవి—అళినీలకుటిలాల కాని । స్తులకస్తూరికాంకృతఫాల
ఫలకా, సఖిజవతిలకా విను

అను.—అలపంక్తికంఠుఁడంపశుకుఁడను నసురుఁడటువచ్చివిను
వీధినిల్చి । పలికె సుగ్రీవమహారాజ రావణుఁడునీ గరవు
మనినమాటలనెను. అళి.

మంచికులమునజనించినావు కపిమండలాధిపతివైనావు ।
యెంచినానునుజ, సమునిగానిను నెపుడునధముడఁగుడునకపోవు
మో । హించి రాకొమరునతి దెచ్చితేనీ, కేమిపురికేగుమిఁక
నీవు । మించినురులులంకఁజొరలేరెంత, మీరనిదశముఖుఁడు
దెల్పెననెశుకుఁ డళి. 1

వానరులానుడివినిపట్టికట్టి వానిఁగొట్టిన నొచ్చిరామా।
భానువంశాబ్ధిసోను దూతల, వధ్యులనకజంపెద రఘువీరాను
దయ। చేనివారింపు మనినన భయమిచ్చితి వెఱవవలగనెనురా
మ । క్ష్మానాథుండుకపిసేనశుకుఁడరసి మాదారతోనేపుంధుసి
నజయనె నళి 2

వాలిమాయన్న యెటులట్లనీవు । వధకర్తుఁడవసురాధమా । కాలమైనచ్చెనీకునకులము, గానినుజంపురాముఁడని తెల్పుమా, యనిలీలనాదిత్యసుతుఁడు బలుకవాఁడేగి రావణుని తోఁనుపను । శాలియై యదంతయునుదెల్పిన విషాదహృదయుఁడై యుండెదనుజపతి. యళి 3

అటుమీఁదట రాముఁ డబ్ధియుప్పొంగుటఁ గని కనులెఱ్ఱఁగఁజేసి । కుటిలభృకుటియైపలికె కనుఁగొనులక్ష్మణ ననగవక వారాశిది । కటములాక్రమింపఁగడగెవినిను । దను పంతుఁగపుల శ్రమముఁబాసి । చటులగతినడిచిపోదురుగాకని చాపమెక్కిడిమహాశుగముదొడిగె నళి 4

గగడవడఁకెను బుడమిదిశలవిసెఁ, గడలిదివ్యతనువు ధరించి । వడిగావచ్చినన్నములను రఘువరుముందరనుంచినమస్కరించినే । జడుఁడను శ్రీరామశుభనామ నాయెడఁదప్పులను మన్నించి । కడుదయఁగావుకావు భూతపంచకములకు జడిమ స్వధర్మమనిపలికె. నళి 5

నీవు నిర్గుణుఁడవవికారివిమా, యావివొ్రతటివిరాడ్రూపు । నీవంగీకరించి జగముల నేర్పునసృజింతువారనీవై పులో । దేవ నీసత్వమునసురులయిరివి, ధిప్రముఖులకునీవేప్రాపు । భావజారినికినుకచేఁబొడమెభవ్యగుణనాంద్రరాఘవేంద్రయనె. న

పుండరీకాక్ష మాయామనుజతనుండవనినిను దెలియఁగలదే । దండమేమూర్ఖులకుసన్మార్గమును పశువులకు మునుకోలవలెనేనికనీ । దండచేరితిదండమయాకో, దండధారియభయమిమ్మికనే । నిండుభక్తిలంకకుఁద్రోవయయిత్తునీకనుచు సరిత్పతివిన్నవించె నళి 7

రిత్తవో దీనుహాశరముదీని కిత్తతికి గురిఁజూపుమనిహరి । యొత్తిబల్కి నన్ను బాధించుచు నున్నారుఖలుద్రుమకుల్య మనుకరినా । మొత్తముపై వేయుమనిపల్కెను సముద్రుఁడు రఘువీరుఁడు నలరి । సత్తుగ శరము నేయ నాభీరుల, రిత్తఁజేసి యపుడె పోదిఁజేరెనది యాళి

చెలఁగి విశ్వకర్మసుతుఁ డానలునిచే సేతువొనరింపు మితఁడు । తొలుత నేనరముగొనెనిందుకని పలికిహరి కెరగిచనె నాగరుఁడుకడు । నలరెంత్కుణాకపీంద్రులతో శేషాచలేశుఁడగు రఘువిభుఁడు । నలునిజలధికిసేతువుగట్టుమని సెలవొసంగెనగ చెరులు హర్షించి. రళినీల. 9

6 సురటిరాగము - అటతాళము

పల్లవి —రామలింగా వృషభతు, రంగారాజితాంగా రామ.

అను —కామితప్రద సత్కరుణాపాంగా, కామగర్వభంగా గంగోత్తమాంగా రామ

అమరాచలచాప అజ్ఞానాంధదీప । శమనాంతకరూప సుగుణకలాప అమితప్రతాప । శమితనమజ్జనజన్మసంచితపాప, వినుతాంతకరూప విశ్వనిర్లేప. రామ 1

బాలేందుకిరీట భవ్యజటాజూట । శ్రీలసల్లలాట శ్రుతి చయఘోట, త్రిపురదావకృపీట । లీలాహాస నిర్మూలితనిశాట, శూలాయుధ ఖేట సుజన హేమకూట రామ 2

సోమార్కానలనేత్ర సుందరీజనచైత్ర । హైమవతీకళత్ర, సన్నుతిపాత్ర కామలతాలవిత్ర । సానుజాసురజైత్ర, సకల లోకసూత్ర, శ్రీమచ్చరిత్ర, శేషాద్రీశమిత్ర రామ. 3

తాంకిటతకతకిటరిమరిస రీతహాతఝుంరినుపధోత కుంద

ఝుంతాకి తధపధమప। తాహతకిటతక, ఝుంతారిస్సరిసరీ సనిసరీసనిధప, తాంతకట పధమపనిధ పమధళాంగు ధిమితక దధిగిణతోం రామ. 4

౫. బిలహరిరాగము - ఆదితాళము

పల్లవి —వినుసర్వమంగళానయనకళా, విజితాంబుజదళశంఖ సుందరగళా.

అను —ఇనకులమణిసేతువుమొదటనురా, మేశ్వరునొనరించి పూజించియే। మనుజుఁడు సేతుస్నానము, రామలింగదర్శన సన్మానము। గనుతేఁడుపంచమహాపాతకము, లనుజయించు నాదయనటంచుఁ బలికెను విను

నరుఁడుకాశికిఁబోయిగంగాజలముగొని। యురుదెంచిరా మేశ్వరునినభిషేకించి। బగువు జలధిలోఁబడవైవబ్రహ్మప్రాపుఁ జానని గాకరణి। తరణికులాబ్ధిసోముఁడు శ్రీరాముఁడుహర్షించి। దరుచరులుత్సహించి చయము రెట్టించి। గుగుగుంగతిదొంతరగాఁ బలుగిరులుగుతరగతిఁగొనితరలగా। అరుదుగ నలుఁ డందినాఁడు సేతువా, నరిచెనోజఁబదునాలుయోజనములిఁక విను 1

ఇరువైయిరువైయొక్కటియిరువై రెండిరువయిమూఁడు। మరునాఁడు మూఁడనాఁడుచతుర్థంచవా। సరముల శతయో జనములుకపులుసేతువు పరువడిగట్టిరిజూడుమహారి। నరిపరిసృతు లయిదా, శరధులుహనుమంతాంగదులనెక్కిమెబొవల। మెఱసి సువేలాద్రికిఁ జనికాం, చిరిపరిఘధ్వజతోరణమణి। హిరణ్మయప్రాకారసౌధగృహావరవిటంకమై తనరులంకపొంకము విను 2

పదితలలనుమణికిరీటములుంచి చెవుల స్వర్ణకుండలము
లు బెట్టిచేతులఁ । గదియరత్నాలకడియాలుగీల కొల్పి కలి
తాంగుళములనుంగరములు । పదిలపఱిచి ఱొమ్మున వేల్పుటేనుఁ
గుకొమ్ముపతకమైతనరార ఘనరుచి దేరఁ । త్రిదశులఁగెలిచిన బీర
ముతనపాదమునఁదగుగండపెండేరము । చదురనుత్తర గోపుర
ముమీఁద దశాననుండు కొలువుండె నిండుమనమున విను 3

పారాంతరము

చలువగొడుగులనీడ రావణుఁడుండి, శాలసౌధమునందు
యోధవరులతో విను

అపుడు శుకుఁడనుచారుఁడా రావణునిగని విపులమాననుజ
సేనకు కపిసేనకు । నెపుడుసంధిగాదు దేవాసురులవలె నిఁకనొక
పనితప్పుసేయకు । నృపకుంజరునకు వైదేహినిచ్చుటొండె జగడ
మిచ్చుటొండె రాముఁడు సుగుణాభిరాముఁడు । విపులాత్మజనే
బలముగొని వెఱునకదెచ్చితివా, బలము । ఇపుడుజూపునీసతుల
లంకరమియింపునని నీతోఁదెల్పుమనిపలికెనని విను 1

శ్రీరామలక్ష్మణులుసుగ్రీవవిభీషణులు చెలఁగినల్వురో
క్కచో నున్నారుచూడు । వీరెలంకనశింపఁజేయఁజాలుదు రితర
వీరులనేకులున్నా రెన్నుచో । సారమా ప్లవగసేనసంఖ్యసేయనా
తరమా, మేరుమందరతుల్యులు, యోధాగ్రేసరులు । చేరివిను
లంకకెదురై పలుమాఱుజల్పుచు ధృతికిఁ గుదురై । మీఱి
యూధపులు నూఱువేల్గొలువ, మెలఁగునతఁడు దివాకరసుతుఁ
డనిపలికె విను 5

ఇతఁడగ్నినందనుఁడు సేనాపతినీలుఁడు, ఇతఁడువాలికొడు
కంగదుఁడు యువరా । జితఁడు శత్రుహంతయా హనుమంతుఁ డీ

ఘనుఁడెన్నిశనీక్షించిచనెరామునికడకు। ఇతఁడు శ్వేతుఁడురంభుఁ డితఁడుశరభుఁడుపనసుఁడు। ఇతఁడుమైందుఁడుద్వివిదుఁడు యోధాగ్రసరుఁడు। ఇతఁడ విశ్వకర్మసుతుఁడునలుండీ, బలములెన్న లేఁడీశుఁడు। అతులశౌర్యులతిబలాఢ్యులందఱు,చతురులసురవధకు ననుజవర యనియెను విను. 6

ఇరువదియొక్క వేలకోటు, లిరువదియొక వేలశంఖము। లిరువదియొక వేలబృందములు సుగ్రీవునిమంత్రి। వరసేనలన్యుల బలములెక్క పెట్టనా, వశముగాదు, రేయుఁబగలుఁ। బరమాత్ముఁడాదినారాయణుఁడురాముఁడు, పరాపరశక్తిభూపుత్రిలోకజనయిత్రి। మఱివారివలనజగముసం, భవమాయెవారితో వైరము కొఱగాదఖిలమాతసీతనీవు। గోరితెచ్చుకొనుటకార్చిచ్చు తెఱఁగనె విను. 7

జలబుద్బుదమువలెఁజంచలముసంసారము, క్షణభంగురముకాయము, పంచభూతముల। వలనైపంచవింశతితత్త్వాత్మకమైజడమై, పొలుపొందుబట్టి తెలియమాయము। ఇలనెవఁడు దీనియందుమమతసేయు, మలమూత్రాదులగంపగోతకొంప, హాంకృతితెంప।నలుపుతెమిటికికలుషముసుఖా। దుఃఁజెందునేది యది దేహము కలుగక ర్తవనుటజీవునకుజ,న్మలయంబులటు గానమతలణఁపుమనె విను. 8

అతిశుద్ధమతినిర్మల, మాత్మవిజ్ఞానరూప, మచలమవ్యయంబుస్వజ్ఞానమున। వెతఁజెందిజీవుఁడుమో, హితుఁడౌగాననీవుస, న్మతిచేనాత్మనరిశంబు। నుతియింపుదారపుత్రా, దులయందువిరక్తిఁజెందు। సుతుఁడవువిశ్రవసునకు, సుఖముల్సతమునకు। క్షితి సుతరామునకిచ్చి రాజీ, వాక్షుని మఱుంగుఁజొచ్చి।

బ్రతుకు మిల శేషశైలపతి, భక్తిరావణాయనిబల్కెై శుకుఁడా
యెడనిఁక విను 9

8 అసావేరిరాగము - అటతాళము

పల్లవి —పౌలస్త్యబ్రాచరితము, పౌలఁతీతిలకింపవె

అను —లలితములౌ శుకుని, పలుకులువినిపది, తఁలవాఁడలిగి
శిక్షవలెనై వానితోఁ! బలికెఁ బ్రియమాడి బ్రతికెడినీవు, సిగ్గు
లేక జగత్ప్రభునినను బోధింపవచ్చేవు, ఇపుడెచంపుదునిను।
దలఁపవధకర్హుఁ డవుగావిఁకఁ, దలఁగిపోమూఢుఁడాయనవి।
హ్వాలతచేఁజనె శుకుఁడుమునుబ్రాహ్మణుఁడు వానప్రస్థగతి
నుండె పౌల.

సురలకుమేల్ కీడ, సురులకుఁ జేయఁగసరాశుకుఁడు సేయు
జన్నములు జెఱుపవజ్రదంష్ట్రుఁ। డరయఁగనొకనాఁడా,ధరణీసు
రునిడాయనగస్త్యముని। యరుదేరఁబూజించియతఁడారగించి
పో, మ్మనమునియొప్పిపాయనాన్నముసేయ। తరివేచివజ్రదం
ష్ట్రాసురుఁడగస్త్యుఁడై వచ్చి, తగమాంసాన్నము వేయుమని
వేఁడిన। త్వర ఛాగమాంసమువంటకముఁజండిరి, మునీశ్వరుఁడు
భుజింపనయ్యెడవచ్చి కూర్చున్న। తఱిశుకునిభార్య నావేశిం,
చిరక్కసుఁడు మానికి। నరమాంసమిడిచనియొభ్రమియిం, చి
కూడుకూరలుముని। వరుఁడరసిమనుజామిష యోగ్యమిది పెట్టితి
వనిశపించెన। సురవగుమనుచు నెఱుఁగననిశుకుఁ, డరువఁగా
ధ్యా, నించిమునిపలికె పౌల 1

అవిచారముచేని, ట్లయ్యెనానుడిదప్పు దనఘుత్రేతాయు
గమున, రావణుఁజంప। రవికులమునహరి, రాముఁడై పుట్టినీ,
రధిగట్టుసమయమున, దశముఖుఁడంపఁ। దవిలిదూతకృ; త్యా
మునకుఁజనిరాముని, దర్శించెదవుముదమున, నకలంకమా। న

వనీసురత్వముని, కబ్బునిచ నెంగుంభ, భవుం సుశురుండాలిధము న, సద్ద్విజుండయ్యె । నవ మారాత్మమహుం డగుమాల్యవం తుండు, సవినయముగ దానవవిభుని గనిరాక, అవనీసుతపురిం జేరి, నదిమొదలుబిర్చి నెత్తుమలోన, నెవినాశకరములై మే ఘములు, గురిసెనెత్తుకజడి శివలింగములు రోదనముంజే, సెడికరుల కొమ్ములూనల్లనై, నవియూవులి నెఖరములంగని, గని సెనెలుకలుపిల్లితోననియె. పా॥ 2

ఒకవింత గనజేంద్ర, యొబోడిసుగవాండూ, రిక నిల్లిల్లు దిగుగునిర్భయముగ, నికరసంస్థాపనగ, వివరముదెలు చుచు, నిక్కువముమనుతె, అంగువినుసీతను, సకలేశుండగు రాము, చంద్రునకిచ్చినా। చ్చికవచ్చినీసుటుగుంజొచ్చితినను। అకు టిల కరుణాఘ్యుండై, నిన్నుగాచు శ్రీహరిరాముండై పరంగు, ననిత స్త్వము । ప్రకటముగామాల్యవంతుండు దెల్పరో, మునిపా యితలోచనుండై రావణుంపు మా। టికిదిక్పతులం గెలిచినానవనీ దేవమునిగూపుని । ఒకపేనమానవుని రాఘు, వునిశరణొందు నాఖ । న్పకలంచములురిపులచేంగొని, నాపెమోగాన పొగడ దెవరి, నింకబుద్ధిగాదుడుగుతాతని, యెంచినాను పొన్నునిన నలంకరిగ పా॥ 3

రావణాసురువై భవముంజూచి, రాముండు లక్ష్మణుని చే విలుగొనియర్ధచంద్రాస్త్ర, మావింటదొడిగినిండారదీసియేయ। నదియసురాధిపుపైంజన్నియొక్కటి పదినూ రై వెయ్యైసంఖ్య లన్ను గడచి, పదితలల కిరీటములు బడగొని వెలిగొడుగుల । వేవేగద్రుంచి యవలీలంబొదింజేరెశర । మావేళదనుజాగ్రణి, సిగ్గున గుంది। వేవేగనంతఃపురావాసమున కేంగిధీవరుల వెరవరుల

రావించి, భావించి । లావునిర్భయముశరోత్సవముస్వాపైదయ యుఁగళ దేవీరులకు వారలాహవము, సేయఁజనుఁడుసదా । జ్ఞావిముఖులరణభయులఁబేఁచను, ఇంతునన శేషాచల । దేవుఁ డగురాఘవుని చేసనిఁ డెసినమెలనితలంచిరందఱును. పౌ॥ 4

ప్రథమయుద్ధారంభము.

9 నాటరాగము - ఝంపతాళము.

పల్లవి —గారీవచోజితశారీవినుశ్రీమిాజి.

అను.—గారు, లైయనికిదివిజాగులేఁగుచోరణ । భేరీ, మృదంగముల్, పృథులశంఖారవముల్ । వారక మ్రోయించి మహీషఖరహరికరి, వాహనములనారోహించి,ఘన । వైరి భయకరరవాలగదాశూలభిండి, వాలచాపములు, ధరించి యాయుతంబైరి గా

అటకుమున్నేరాఘు, వాజ్ఞచేవానగుల్ । పటు ఘోష భీషణ, స్ఫుటశౌర్యలైనాహా । విటపముల్బలుగిరుల్, బెక లించికొనివచ్చి।కుటిలరాసణబలము, గాలురాముఁడు గెల్చుఁ। జటులజయమొందు లక్ష్మణుఁడీవజుఁడరినోర్చు । నీటుజూడుఁడ టంచుఁదలపడిరయులతో, నేపుమిారికరణమొనరించునా।ర్భటుల హనుమదంగదనీలకుముదశర,భనలజాంబవత్సుషేణాదియోధ వరులు గారీ 1

లంకవాకిళ్ళని, లావుమైకపులుని । శ్శంకనసురులనఖా (స్త్ర)ములవిదళించఁగా । బింకములుదనుజులె, మ్మెయిఁబల్కిన లిరేగి । పొంకమహాపురద్వారములవెడలియసితోమ । రాంకుశ శరాళిచే, నగచరులఁగిలించి । అంకెలువైవఁగనిప్లవగులహేతుల బీ, రంబగంచిగాజితస్థలినిబహు । పంకమైమేదోమాంసరాశి

నెత్తురు, దంకలై పఱచెమహాద్భుతముగనయ్యెడను గౌరీ 2
మరలిదితిజులుకరుల,హరులఁ దేరులసతి। త్వరగఁబురికి
ల్పినం, గరకేళిసల్పిర। త్తరివనేచరులున, ట్లనఁ బేర్చిరిజయే
చ్ఛగ।తగుచరుల్ రామభ ద్రదయార్ద్రదృష్టిచే। నెరపుబలము
నుగల్గివెలసిరమృతముఁగొనిన। సురులవలెరావణా, సురుఁడలసీ
తాచోరుఁడైనపాపమువలననిశి। చరులు, దొరలుదరలిరిలఁజతు
ర్థాంశశేష, సైన్యములుబఱచెభయకృతంబులయికలఁగి గౌరీ.
తనబలములిట్లాటఁ, గనికనత్ప్రకుపుఁడై। ఘనుఁడింద్ర
జిత్తుమే, ఘములలోడాఁగిక్రూ। న్నవశితాశుగవితా,నములోలి
వర్షించెఁ। వనజసంభవునివర, మునఁగన్నబ్రహ్మాస్త్ర। మున
మర్కటానీక, ములనెల్లఁబడనేసె। నినకులమణికోదండదీక్షా
గురుఁడ, య్యనుబ్రహ్మాస్త్రమునుమన్నించి, త। క్షణమూరక
యుండిసర్వబలములుగూలుటరసి। యనలసన్నిభ, జ్వలద్భయద
నేత్రుఁడయ్యె గౌరీ 4
ధనువుఁదేలక్ష్మణా, దనుజుభస్త్రీకరిం। తును బ్రహ్మ
సాయకం, బునఁజూడునాబలం। బనిశేషాద్రిపతిబ, ల్కినవాఁ
డుజననంత। వనచరులుపడుటఁగనుఁ, గొనిరాముఁడంలియో।
హనుమంతక్షీరాబ్ధి, కావలదివ్యౌషధి। జనకమగుద్రోణనామ
గిరి గలదదివేఁ, గొనివచ్చికపుఁబ్రోవు, మనఁ, బావనిజవ,
మునఁజనితెచ్చి, వనౌకసులసజీ, వనులఁజేసినగముమున్పటిచో
నిడివచ్చె గౌరీ 5

10 ఆరభిరాగము - ఆదితాళము

పల్లవి —సారదయాధురీణసంగీతవిద్యాప్రవీణావినవే
అను —ధీరులైనవారలుచెలఁగిభీక। రారవములనుఱంకెలు

వైచి। మీఱినదివిని రావణుఁడు మదిని, నారసినందురి రాముఁ
డునాకెన్న దేవతానిర్మితుఁడైనవైరి । పోరనతనిఁజంపయూ
ధపులెల్లఁ, బొండిటుసేయని వా,రిఁ జంపుదున నేను నార

రావణానతిసబలులై చనిధూ, మ్రాక్షయూపాక్షశోణి
తాక్షమ। హావీరమహాకాయప్రహ, స్తాకంపనమహోదరమహా
పార్శ్వులు । దేవాంతకనరాంతకాతికాయ, త్రిశిరప్రజం
ఘకుంభనికుంభు । లావనచరౌఘము, తోఁదలపడిరా। రావీ
రియద్భుతరౌద్రరసములే, మనందగు గదా ముసలాశుగతు ।
రీవిశేషసాధనాళిచేవిన, ళించిరిదానవులుకపిసేనాపతుల నా. 1

మర్కటుల్బలియురై కొండలఁ బెను, మ్రాఁకులఁ బండ్ల
గోళ్లఁ బిడికిళ్లఁ । గర్కశపవఘట్టనశిలోరు, కరకపోలోదరము
ఖాంగములగల। మార్గానివైచిమోదికఱచిజీరి, మర్దించిత
న్నిసవెఱనసురులె। దుర్గానరైరిలంకకై పాఱిరి। కుర్కురశ
బ్దములాబలీముఖులు, కొలందిడకబలుతఱిమిన ప్రహస్తుఁ । డ
ర్కకులచంద్రముదితాగచరబ, లాంబుధిఁ జెల్లెలికట్టకై వడి
నిలిపె నార 2

ఒకనిఁబదిటనూటవెయ్యింటవ । నొకసులనొక్కొక్క
ములికిఁగూల్చి। నికషాత్మజమంత్రిజయప్రశస్తి నెఱయనీలుఁడద
లించి పేర్చికడిమి। నొకతరువుఁబూనివాని తేరుమీఁ,దికిఁబోయి
సూతుఁ జంపిహయముల। మకురడఁచివిలుద్రుంచ నిలనిలిచి,
తికనుక నొందకనాగకేతనుండిభంబుగతి రోఁకటనడువ నీలుఁ।
డొకటనొలసి తెలిసిపెఁ గిరివైచి, యురువడి రావణుమాతు
లుఁ బొరిగొనియె నార 3

తలలువీడరక్కసుల్బరవఁగని, తారాసూనుపై నరాంత

కుఁడు। చలమున హయముఁ దోలి శక్తినేయఁ, జలమున నంగదుఁడు వాజిపడ నడచెఁ । తలకొండకవాఁడు రథ్థలిఁ బిడికిలఁ బ్రేయ సోలి వాలి కొడుకటఁ, దెలివొంది ముష్టిఁ బొడువఁ గుంది। సోలి సె నరాంతకుఁ డప్పు డంగదుని దాఁక హనుమంతుఁ డాఁ। కలిగొనిన పులోయనఁ జెడఁజొచ్చి ఘనుఁడగు దేవాంతకుని రూపమడంచె. సార 4

అంతకాభీలుఁడగు నీలుఁడు పై, ల్లార్వ మహోదరుఁడద ల్చితన । దంతినిఁ ద్రోయని డీకొల్పి పరిఘ తాటించినఁ గపిసేనాపతి నొచ్చి పంతంబు మీఱ నగంబు గొని స, త్వరంబుగ నేయఁ గరితో నొరలి। గంతుగొనె మహోదరుఁ డంతనె జంతరమునం ద్రిశిరుఁడ నిలసుతుని శరావృతుని జేయ నతఁడరదమిం। తింతలుగఁ జేసి వారి మూఁడు తలలిలఁ గూల్చె వజ్రము గిరిం గూల్చులాగున. సార 5

అంజనీతనయుని గదఁ గొని ధూ, మ్రాక్షుఁ డేసిన బిట్టలిగి ప్లవగ । కుంజరుఁడు రుశైలము దెచ్చివైవఁ, గూలె వజ్రధారఁ బడు బలుని కరణి। కెంజాయకనుల్దుడిబడిన బొమలు పెంజీఁకటినేలువై తొఁటపులు। రంజిల నకంపనుఁడు తేరెక్కి పికఁ । శింజిని మ్రోయించి పావని మైశితాశాస్త్రములఁ, జించఁగ నకోపుఁడై వృ। భంజనాత్మజుఁడు మ్రానిచే వాని, భంజించెఁ దేవతలు జేజేయనఁగ సా

గదఁబట్టుక ద్రిప్పి మహాపార్శ్వుఁడు కాలాగ్నిసన్నిభుబు షభు నేయఁ । జదికిలపడి మూర్ఛిలి తేరి ఋష్యముఖపృథులకీశవరుఁడు బొడువ వాఁడీల్గెఁ । విదితుఁడై మహాకాయుఁడ రదంబు వెసం బఱపి సజ్యకార్ముకుఁడై । బెదరకుఁ డీకపులారా వినుఁడీ। కదనమువీరాగ్రేసరుఁడగు రాఘవేశుతోఁ గాని సేయ మాతం। ద్రిదివిజులఁ గెలిచె గ్రైలాసమెత్తె, నేపను గావున నలఁతిగా ననిపల్కె. సా. 7

అంగదుఁడుమహాకాయునిగనియా, హరిజ్యేలమీాయ య్యాను నె। అుంగుదుఁదోఁకనుజుట్టిపయోధి,లోముంచఁడేమా తం డ్రిము న్నె అుఁగవా।వెంగలీయనుచుఁబాహుముపై వ, విశిఖం బుచుఁద్రుంచి బాణవృష్టి । నంగదుముంచిగడిఁ గొసహాలయఁ గ। చొంగదారంగఁబడేఁ గపులపలఁ,సురారిమైదింటఁబదిట నొకటఁజె। లంగి మూఁటనూటవలని, లగవయగజగవాతునిల సుతాదులనేసె సా 8

అంతనంగదుఁడు తెలివొందిఘన,గదాయుతభుజుఁడై మ హాకాయుర । ధాంతమునకుఁజనిహరిసూతకే, తనచాపముల్ నుఱుమాడె నిరువ్వుగదల్। వింతగాఁగొనిపోరనవిహరిడి యుయ్యో వియఁ నుల్ల యుద్ధమునదుందుభి । నంత మొనర్చిన వాలియన లావునకు నందఅనద్ధముజుఁ బొడిచివడిఁ రణోర్వఁ పలఁద్రెవ్వ శ్రీరఘురాము । చెంత కేఁగిమొ్రొక్కన వాలిసుతుశేష గిరీం ద్రుఁడుగాఁగొనించెను జెలఁగి సారద 9

అతికాయ యుద్ధము.

11 శ్రీరాగము - త్రిపుటతాళము

పల్లవి —ఆర్యసన్నుతమైమహితంబగు, నార్య రఘుచరితమువినవే.

అను —శౌర్య,ఘనగాంభీర్య,సమరచా, తుర్యా,దిసహాయుఁ డై యతికాయుఁడై । శ్వర్యవిభవములనుసరింపన, వార్యమై గుణరవము మ్రోయఁ । సూర్యనిభమగు రథముఁబఱపి య, సురావళినోడకుఁడనిపలికె నార్య

బాణా, సారమునవనచర సేనా, నాయకులత్రుళ్లిష్ఁగం చిదీ,నానాథులఁజంపకరామ త్మౌనాధు నెదిరిను,జ్ఞానమూహిం చిరావణసూనుఁడదలించి । మానన మేలేదు, ఏనెళవుగాదుఏనీతి

యురాదు, 'మాతో వాదుఁ। బూనిమానిసివై నావు గుణహీనుఁ
డవుకులగోత్రమెఱుఁగని। వానికిపుడొ దవెనిన్నియును,సమానుఁ
డవె మాతోనని పలికె నార్య 1

మీనై, యంబుధిఁజొచ్చినా, గాని,చుట్టుమోసినాగాని
క్షోణిక్రోడీకరించినాగాని, మానెక్కపండ్లి గిలించినా।గాని,భి
క్షుఁడవై నటించినఁ,గానిగూనిబాపఁడవై నా।గాని, దొరతనము
మాని, మానివై నాముసలివై నా। గానీ, శాంతిగొనిపోరుడిగిన
గలికివయినాగాని నినుబో। నీను నీమీఁదనిడినతలఁపు, మానన
సహరితోనసురవరుఁ. డార్య 2

జ్వాలా, భీలంబౌదావాగ్ని, లీల, లక్ష్మణదేవుఁడెదిరించి।
యేలరా పడుచరజ్జులుచాలా, ప్రేలెదవుచక్కఁగానిలువునీక్రొ
వ్వడంతు జేజేలలరననిన।చాలు, సౌమిత్రి,గోలవీవు పెక్కాల
ముల తెలఁగు, లెఱుఁ, గవుజరుగు। కాలభుజగాభశరజాలము,
పాలుగావలదనదనుజును। ద్వేలఫాలమున నెత్తురొలుక, వాల
మ్మగిలించె లక్ష్మణుఁ డార్య 3

దానబల్ నొచ్చియాఘనుఁ, డేననొన్నర్వఁగ జాలునని,
ధ్యుంప। వానచేముంచెరావణి,రామానుజునతఁడ।స్త్రానలముచే
దానిమాన్పపగవానిమైతూఁపుల। వేనవేల్నించఁగా నిష్ఫల
మయ్యెహీనునకుఁ జేసినమేల్కరణినా। లోనపవనుఁడువచ్చియ
జూచే। దానవుఁడువజ్రకవచముగొని।పూనెనని తెలిపిచనరఘుకు
లుఁ, డానిశాటునికవచమునుదునిమె నార్య 4

ధీరుల్, దానవమానవరాజవీరుల్దివ్యాస్త్రముల్పరగించి।
పేరల్కఁ హారిహరికరికరి నొరసినపరుసున। పిరుతివక గెలుపును
బ్బునఁబోరిరరుదారఁ।ఘోరశరక్షత శరీరులై గైరికార క్తశైల

ములన, సొప్పిరికలన। నారినరిఁబోసి బ్రహ్మాస్త్రముదారమంత్రా న్వితముగానిం।డారఁదీసి మనుకులుఁ డేయసురారిసుతుతలఁదుని మె దుది నది యార్య. 5

ఆలో, దేవత లానందమునఁ బూలవానలుగురియించిరి। చాలా,భ క్తినతుల్ జేసినతమ్ము,నాలింగనమూని మైనిమిరేఁ గర మునద, యాఁగోలుఁ డయ్యెన్నృహరి బాళిగపులుని, ర్వేలహార్షా బ్ధిఁ, దేలి రదిజూచి, సైఁచకనేచి।కాలయములనఁ గుంభనికుం భులోలింణ కేళినగచరులం। దోలితజిమినవారిఁజంపిరి వాలిత మ్ముఁడునతనిక్రొమరుఁడు నార్య 6

యూపాక్షుండు ప్రజంఘుఁడు మైందుతోఁబోరాడి రణో ర్వీఁగూలిరి । కోపోద్దీపితుఁడై శోణితాక్షునిరూపఱ ద్వివిదుఁడు బొడిచి పాదమునఁ బ్రామెఁ బ్ర । తాపమనుపొందబాపురే యనిధూమ్రాక్షుని హనుమంతుఁ । డేపునఁ దెగటార్చి, యా ర్చెను బేర్చి । ఆపదలఁబడిపఱచిహతశేషాసురులు రావణునకె ఱుఁగ౯।రూపించిరతికాయుఁడీల్గుట, యును శేషగిరిపునిరాము నిజయ మార్య 7

రావణుని ప్రథమయుద్ధము

12 గౌళరాగము - ఆదితాళము

పల్లవి.—సూరిజనసౌఖ్యదాయినీ ఝా,సుచరితము సుధీ సు వ్రతము కాత్యాయనీ

అను —పోరనతికాయాదిఘనుల్ బడుట, కారాటపడిరావణుఁ డుకనుల్చ।మీరసంయుతాగ్ని నెనయుగా,ఖరారిపైఁజనేఁగా మదినెంచిపగ। మీఱనింద్రజిత్తులంకకాపిడినమిదూర్జితరబై

బలంబున డువర్, భూరి నాయుధము గుంధమెక్కి, పొగడునని కిక్కి, నడచెనుద్రోక్కి సూరి

వింట, గొనయమిడి కపులనదరంట, శరములనేసి చంపె। దంట, యనుచు నినసుతాదుల వెంట, నంటి। మంటలడరునా రాచములచే మదమణంచి బెబ్బులి పేరాఁకట । నొంటిఁబడి వచ్చుపోల్కి దశా, ననుండు హరిగది సెనదిగని త్రిదశ। కంటకు నెదిరి విభీషణుఁడుగదా కనద్బాహుఁడై తాఁకనతని పై। నంటిన పగముచుక త్తిశక్తి,నన్నశక్తి, నేసెను యుక్తి సూరి. 1

అయ్య, స్త్రముగనినా చేవర మియ్యఁ, బడినతఁడు వధ కుదగఁ। దయ్యా, యనిన సౌమిత్రి నృపు నెయ్యమెఱింగి। చయ్య, నఁబిఱిందికి విభీషణునొయ్యఁ, దిగిచి విల్లొనియనికి గ। రియ్యుండై నిలచెశక్తి వచ్చి, నరేంద్రసుతుఁ జొచ్చి వెలిఁగెను హెచ్చి। డయ్యఁడయ్యె సకలశక్త్యాశ్రయుం, డనంతుఁడు హరికి తనువునగునతని। కెయ్యెది దుర్భరంబటులైన, నిలఁబడెదాన, నరభావాన సూరి 2

సోలి, పడియున్న లక్ష్మణుని, జాలి, కరములనెత్తఁ బోయి। వ్రాలి, రావణుఁడు సిగ్గుపడే, జాలి జగతికి। మూలమైతగు విరాట్పురుషుఁడై, పాదలు విష్ణుగదల పగసురారి। కేలీ, లనగు రావణుగనియొకింతలోనఁజని, పావనియశనిఁ। బోలు పిడికిటను గొడువమొకాళ్లు, భువిమోఁదఁబడి యతఁడు ముక్కులఁ। జాలరుధిరము గ్రక్కె లక్ష్మణుఁ, సామీరిఘనుం, డైకొనచనెను సూరి 3

రామ, త్మానాథుఁడనిలజుని, సామ, ర్థ్యముఁ బ్రియముఁగనిపొగడె। భీమా, టోపమున ధనుర్ధరుఁ, డై మారుతి

నెక్కి । కాముగెలుచునాటి, రుద్రునివలె, గదియఁదెలిసిదనుజ
కిరీటి నౌ । హేమర్షముసఁదేరెక్కి రాఁగ, నరాధిపుఁడు బాఁగా,
అదల్చిపోగా । పామరాధమా బ్రతికిపోలే మపరాధముసర్వస
ముఁడనైన నా । కేమిటికిఁ జేసితివినినుభళీ, యిలకిడుదు బలి,
యనెఁగడుఁగెరలి సూరి 4

శ్రీరా, మునినుడివినివాహనమై రా, జిలు హనుమంతు
నేసెఁ । క్రూరా, స్త్రముల రావణుఁడు కపి,వీరాగ్రణినొంచ్చి ।
భూరి తేజోబలంబునవృద్ధిఁ, బొందెఘృతమ్ముచేనగ్నివలెఁ గరసు ।
వీరుఁడపుడంజనికొమరుని, విక్షతసవ్రణునిఁ, గని రావణుని ।
తేరుగుఱ్ఱములుగొడుగువిల్సారథి కేతువులఁద్రుంచి యరచం
దుకుల । కోరి యిలబడెల్చెకిరీటము, లూల్చెరవిసము, ల్లసత్ప్రి
భముల్ సూరి 5

బాణా, వళినొంచ్చి నావిపుడు, ప్రాణా, లతోఁబో శ్రమ
ముదీఱఁ । గోణా, ధిపానాబలమరయ, జాణ, వై రేపురా ।
కానీ, యని నృహరివలుకవా, క్కాండములనునొంచ్చి సిగ్గరిక ।
రేణు, పతిమృగపతిచేఁ బడియరిందివిడువఁబడి, పలుచుకై వడి ।
మానమేదిరావణుఁడుబాఱి కడువడిఁ లంకఁజొచ్చి మదినెంచె
నా । శ్రీనివాసుఁడేరాముఁడు ధరణి, శేషగిరిధని, యనఁబరగె
నని సూరి 6

13 తోడిరాగము - అటతాళము

పల్లవి — కానుసంజీవనౌషధికల్పలతా, శ్రీమేనకానుతా వినవే
అను — ఆమీఁదనగచెరామచంద్రుఁడు, హాలక్ష్మణా హాయని
విలపించెను. కాను

తాను విష్ణుండై నను మాయ, చేను జగమునెల్లను మోహింపఁ। గానుమది నెంచి నెనరు మించి క్షోణిపైఁ బడి మూర్ఛ నొక్కియున్న। వానిఁ జూచి కన్నీరు నించి। నానోము ఫలమా నా పెన్నిధానమా నా నీడ నాతోడ నేనీతోడఁ। బూనిరాదఁ లచిని నుబిలిచిన గాని పల్కవదేకో ప్రేమా। నేనయ్యెడనే కరుణఁ జూడఁగ దేనన్ను గన్నులలరగ నన్నృహరి కామ 1

అంత రాముఁడు, చింతాకులుఁడై ధీమంతా యోహాను, మంత్రారానా। సంతాపముఁ దీర్చు, మా సంజీవిని పంతముతోఁ దెచ్చి ప్రాణములిచ్చియిగా, పట్లతమ్మునిఁ జేర్చుమా। మంతు కెక్కనీమహిమ నిన కొం, డంతై పావని మ్రొక్కి చనె నాచక్కి। అంతయును జాగులవలన వినీ, యసురపలకామే నేమి గృహా। భ్యంతరముఁ జేర వాఁడతని స, పర్యలఁ దనిపి, కార్య మేమని యడిగె. కామ 2

రామానుజు ప్రాణ, మీ మారుతి దివ్యసామగ్రికిఁ బోయె, నామార్గమున విఘ్న। మా మాయలు బన్ని, గా రేయిగడుపునీ మేలు మఱువ న, నినదశాస్యునికాల। నేమి బోధించె నెన్ని, మా మారీచుఁ। డే మాయ నట్లనె నేననుమాన, మే దిరా వణా నీ జీవన। మే మిహితసుత పౌత్ర బాంధవు, లీర్గిరవనిజ చేసిరుల చే నేమి, తను వేల హారికి సీత, నీ రాజ్యము విభీషణుని కిమ్మనెను కా

మునివై యడవికిఁ జనివై దికకర్మ ఖనివై విజనస్థలినివై తగు నునికి। గొనివై రాగ్యమున విషయాసక్తి, జనునింద్రియములమె। ల్లనఁ దిగిచి పరమాత్మ, నెనయించి చిత్తమున నిను ప్రకృతికి విలక్షణు, నిగాఁ దలపోయు। మనఘ చరాచర జగము, బుధ్యాదికముకన విన బడెడి దేది చతురా। ననుఁ డుమునుతృణముతుద

యానిదివిను ప్రకృతిజన, జననలయకారణమునదియెవ్వాయు, యనఁబడున నెనతఁడు, కామ 4

శ్యామా, గుణశుక్ల, ధామా, కృతిబ్రబల। నామా,య సృజియించి, కామ, క్రోధాది । నామా, ద్భుతసుతులను,హింసేచ్ఛాది । భామినులఁగనియదిబహు, బాళిఁజెందించఁ బరమాత్మసీగతులను । యేమియెల్లనియాత్మేశునందదిస్వగుణ । స్తోనము నారోపించు దీపించు। స్వామి, నిర్మలుఁ డైనను బ్రకృతి, సంగియైవెలిగని భ్రమసితను । దానుఅచిగుణమోహితునిగా, దలఁచితనుదెలియుక్రియవినుమ నెనతఁడు. కామ 5

ఏకా, లమునవివేకా, ఘ్యుంపయిన, శ్రీ కా, రణగురుని చేకా, యిక మోహా। శోకా, దికము లేనివానిగాఁదెలియఁ, జేకుఱున త్తటి మరల్చిచూడ్కిగనునాత్మ, జీవన్ముక్తుఁడయి ప్రాణి । ప్రాకృతగుణములచేఁబడకనీవునిన్ను, పరిశీలించుయ తూనీకశి । తూకరుణరత్నుఁడవయి ప్రకృతి, కవలివెలుఁగనియాత్మనుఁదెలియు । నీకొదవుము క్తియదిబళువే, నిసగుణాత్మధ్యానమును జేయుమనె. కామ 6

ఉదయా, ర్కోజ్వల, హృదయా, బ్జకర్ణికా, భ్యుదయాననమున, నవయామతిస్సీత । గదియనలరువాని, కన్గవయుదుటై, పొదలువానిమెఱుపుబోలుచేలము వానికదలునందెల వాని । విదిత, వనమాలాన్వితుని గౌస్తుభహారాంగదకటకకిరీటుని, పీఠాసనుని । ముదమొదవ కేలుదోయివిల్ల, మ్ములఁదాల్చికొల్చులక్ష్మణుతో । సదరహాసముగబల్కు రామ, చంద్రుధ్యానింపు, మధిపాయనెనతఁడు కామ 7

ఈరీ, తిగహరిచారి, త్రమువినుము, చేరి,శుభములవాఁ

రిజ, న్మానుసారి,గావచ్చినదురితౌఘములు, తారిచెడుగార్చిచ్చు। దారిలోదూదికంట్లము నిల్చి హెచ్చునా । నారా,చార్యవిచార పౌల స్త్యవీరవై రముకూని, భక్తిఁబూని । శ్రీరాముఁబరిపూర్ణ శోకనిసదారూఢ భావభావితునిశ । రిరనామరహితుని శేషా, ద్రినివాసుఁదలఁపుమనెమారీచజుఁడు కాను 8

14 కన్నడరాగము - ఝంపాతాళము

పల్లవి —శరణాగతసంభరణా । వరకుండలయుగళీకృతతుహిన కరచండకిరణావినవే

అను —పరతత్వశ్రయమహాత్వద్యసుధాత్వ । సరణిఁబల్కు కాలనేమిపయిఁ రావణుఁడు। కెరలితప్తఘృతంబునజలంబు బడినక్రియ । మెఱసినినునీచుఁద్రుంతు నామాటమీఁరితి వరులచే, లంచములుగ్రహించి రామకింకరుఁడవై గురుని పోల్కిబోధించె దవర రేయనఁగినుకవల,దంచుగదిలెవాఁడు శరణా

హిమవన్నగపార్శ్వమునవనమురచి, యించికాలనేమి మునివలెనుండెనుమించి । సమీరసుతునిభ్రమించఁ దలంచి। అమితజవంబునను, గపివంశమణినై, హాయనాథ్వనేఁగుచో ఋష్యాశ్రమముగని । తెమలితోవ, తొలఁగెననికలఁగియాసం। యమినడిగిపోదమనుచుఁ బోయితత్పాదములకు, మ్రొక్కి దేవ రామభద్రుదూతనుహ । నుమంతుఁడనఁదగువాఁడదృష్టాతు రుఁడనుద, కముఁజూపుత్రావిపోయెదనని పలికె శరణా 1

అమృతోపమమాకమండలంబుతో, యంబుద్రావుఫల నిచ్ఛయంబుదినువినుతంబు । సమంత్రముగనిత్తు నౌషధంబు । సమరతలంబునఁ బడినలక్ష్మణుఁడెలమి, నమరసర్వకాలవేత్తను గానఁదెలిసెను । శ్రమముదీర్చుక రేపు బొమ్ము రేపకడనని।తమక

మున మానిపలుకఁగుంభజలముప్పము, కొమరునసత్తున్నవటుని
బంపిచూపింపు। సుసుహితయనుబసమానసుతు వెంటశిష్యునం।
పినుడువుఁజూపిరన్మనెఁగనటముని. శరణా 2

కొలనాద్విజుచేననిజుఁడుగాంచి, కోర్కెమించికనులు
ముకుళించిప్రవేశించి' జలంబుద్రావెనుసంభ్రమించి।బలుమకరి
ప్రింగెనుహరిప్రనగు తనఁబకతండుహస్తముననడువఁగ వెస
మొసలితలబ। గిలిస్మృతిమైనుగవతిమైచూపట్టె' బలియుఁడభ
వద్దయనుశాండిల్యశాపము,బొలిసెనేధాన్యమాలియఁగసురాం
గనను। పాలదుమునియనుచు నస్మనిటముఁగనిన, వానిజంపివి
జయముంజేయుమనియదిచనె శరణా 3

అతివేగమోయాంజనేయుఁడటుబోవ హాయిదేమియింత
కురామియుపదేశమి। త్వతత్వదక్షిణాగాగురునావ్వమి। కుతుక
మునందినమేలనఁగ గొన్ననుచుఁ,గుటి, లయతినిముష్టిఁబొడువ
సురా। హితుఁడపుడు మతకిములుబన్నంగమరున్నందనుఁడన్ని
వితగానొనర్చికాలనేమినివధించెవి, తతమాయికునిభటుండు
మాయలఁగబడునె। శ్రితహితుఁడాక్షీరాబ్ధిఁదాటిద్రోణగిరి,
యౌషధములనుగానకగిరిఁదెచ్చె శరణా 4

ధరణీధరమస్త్రతఃమారుతిడించిరామ, ధరణీశుపాదసరో
రుహములజోహారు। శిరంబొరయ సల్పెనువేమాఱు।నర, హరి
యాదరణమెఱయఁబ్లవగకే, సరికుమారుఁ గౌఁగిలించె సుషే
ణుఁడౌషధ। వరముగొనిసౌమిత్రికిశ్రీమిఱుఁజికిత్స' నెఱపెనట
నిద్రవోయి లేచినటులనెంచి, నిలునిలుదశాననపొరిగొందునీవె
చట,। జొరఁగలవనుననుజన్ము శేషాచలేశుఁడగురఘుపతిశిరము
మూర్కొనియెదనుంచె శరణా 5

15 ఉసేనిరాగము - అటతాళము

పల్లవి —మాంగల్యమూర్తిలస, మానకీర్తిహృతాంగజార్తి వినవె

అను —ఉ,ప్పొంగిరానుభూజానిప్లవంగ,పుంగవులతోడనప్పుడు విభీషణోపాయ। సంగతుండై పోరికిం గడగె,నంగదాదులు, తుంగగిరిశృంగతరుధరులై,సింగములభంగిని జెలంగిరి మాం

రావణుడు కొలువు, లోవసించిరాత్రు నావళిఁగాంచి యనెరాముడునరుడా । భావింపమదిని, నారాయణ, దేవుఁడువిధిని, ర్ణయనుతనిచే। చావునాకిదిని, శ్చయమిందు, కై వగ వఁదుదినివిననరణ్యుఁడఁ । భూవిభుఁడునమఁదిట్టె, మావంశ జుఁడై హరినిను । నీవారిఁజంపుననిపూనెఁ,గావలయుపనిగాకకుం భకర్ణుని।ద్రావకుఁదోడి తెండనిపంపభటులేఁగి।వేవిధములఁబోధ, గావింపమేలుకొనిసురఁ। ద్రావిభుజయించిచనిసభన, గ్రజుపద ములకుమ్రొక్కెననుజుఁడు. మాంగ. 1

ఆదరించి తొడమీఁదనిడుకొని, యూదశగ్రీవుఁడని యెఁదమ్ముఁడా । పోఁద్రోయరానివెతవచ్చెనిం, కేదిగతిదీనికియ నిలోఁగ్ర । వ్యాదజనితని, క్ష్మాలనమాయె, నీదుకృపాణి, చేఁ గానిరా । మాదిశత్రులగర్వమడగ, దనినసవిర్యతఁడన్ననుగ న్గొని, ము । న్నె తెల్పలేదాదీనచేటగునసీ, తొవయితసాక్షా న్నారాయణుఁడుఈ । నాదు లేలనారదమానియొకనాటినిశిగిరి, మీఁదనేనున్నతఱి రానమ్రుఁడనై,యుదంతమడిగితిననె మాం

దేవతలుమీచేవఁజెడిపోయి,రావణకుంభకర్ణాసురులచె ట్టమీ। తోవిన్నవింపవచ్చితిమన శ్రీ దేవుఁడనుకంప, మతివెఱ

మాన్చి। వేవేనిలింపా, వసుఁడై పరమ, పావనరఘుకులో, ద్భ
వుఁడయ్యెననిసురముని పనివినె గణుతింపరా। మావతారసహ
స్రాంశసమమాహరిలీ। లావతారము లెవ్వియైనరాముఁడు
శివుఁడు। నీవురామునిభక్తిసేవింపు మెవ్వ। రావిభు భావింతుర
నఘులై వారవ్యయసుఖముఁగాంతురనెదైత్యుఁడు మాంగ 3

కుంభకర్ణువాగ్దంభము విని యారక్తాంభోజముక్రియము
ఖమొప్పఁగ। జంభాహితారాతిని, నురణవిసంభ్రముకై రావిం
చితిగాన। రంధముమేరా,రాఘవాస్త్రం। శుంభత్ప్రహార,హతి
నేచి వి। జృంభించలేవునిద్రించఁగఁబొమ్ముతంద్రీయనెనౌరా
రా, దు। ర్లంభితశాలతాబంభరుఁ డితఁడనినీలాంభోధరమువలె
మేనమరఁగోటదాఁటి ది। క్కుంభికరదృగ్గో స్తంభవిన్యస్తసిస్తు
ల।దంభోళిసమధికగదావష్టంభుఁడై వెడలెఘటకర్ణుఁడు. మాం.

పౌలస్త్యుఁడబ్ధియుల్లోలముగనార్చి యాలమునఁగపులకీ
లెడలించి జము। పొలికరాఁగా, నన్నకుమ్రొక్కి లీలననురా
గా, వహాదృష్టినను। బాలింపువేగ, విభీషణుఁడ మేలెంచిబా
గా, బోధించితి। నేఁకేంద్రునిజగన్నేతరాముఁడుసీతనిమ్మత
నికనిన। నాలోఁగాఁ, గరనాల మెత్తి చం, పఁగణగి నన్నుఁ।
బోఁదోలె రామునిచరణతోయజముల్ చేరితి। నాలసన్ముఖుఁ
డై యతం డతనిఁ గౌఁగిలించెను। శ్రీలనొందిచిరంజీవినయి శేష
గిరిపతిదయమనుమనెను మాంగ 5

16 మధ్యమావతిరాగము - ఆదితాళము

పల్లవి.—సారవచనరచనావిశారద, క్రూరదానవఖండనవిశా
రదా.

అను—ధీరుఁడై కుంభకర్ణుఁడనుజుని, నూఱడించిమదించియుం

డుట। వైరుడా పుడని తెలియకనిసమున, వారణమువలెమూ రెంగపులను సార

దండిమగలనగలించుగనికో, దండమెక్కిడియఖండాశుగ ములు । చండభానుకులుండు దనుజవరుగండమంచిమించినిం డుకోపమునననలాస్త్రమున, ఖండించెనువానివలకేల్ । మెండు గాదానిక్రిందనగచరులుబెండాబెడసరైపడిరివిను సార 1

పెరిగినపగచేసాలవృక్షముం, బెటికికొని నృకేసరికెదు రైవం । డెదురుగానరుదేరంగనిరామ, ధరణీపతిచెంగలువ । స రముబాగొనరుతూపులజూపిపటుబాహువుపటికెనైంద్ర మున । బరువుతోరానసురకాళ్లు ద్రుంచె, భల్లెయననేలపిల్లతూ పుల సార 2

దోర్లిదోర్లి బడబాముఖముక్రియ, దోడరినోరుదెఱచి చంద్రునిమ్రింగం । దన్లురాహువుమాడ్కి రామునే, దార్లగనియు పొంగ।దిగ్గవాయెల్లనిలిచితలయిలం, ద్రెళ్లనేసెనురాముడైంద్ర మునం। బొర్లిగంతలిపడెడిశిరములంక, భోరనం దనువునీర ధింబడెను సార 3

లంకగోపురముగూలెం దలతో బొంకమేది జలధితిమింగి లాది । సంకులంబయితనువుంబడిచదిసె, జంతుకోటివెలది। జంకు దీఱినుతించివిరులజడి, పొంకముగసురలుగురిసిరిఅరుణ । పంక జాతనేత్రునిధనుర్బాణ, పాణియగుకోదండరాముని సార 4

రామునిగనుంగొనదేవమునివరు, లాముకొన్నప్రేమనేం గుదెంచిరి । ధామముచేదిశలువెలుంగనుతించె, దైవతమునిహారి ని । రామచంద్రునిగురునికువలయ, శ్యామసుందరశరీరునిదయా సాముద్రక్షమితనిజాశ్రితార్తిని,లామినిశేషశైలాధిపుని సార

17 పూరిరాగము - త్రిపుటతాళము

పల్లవి.—శ్రీజగన్నాథ హేరఘువరదయానిధే. శ్రీజగ.
అను —ఓజసా తేజసా భ్రాజసేత్వన్న మోహరే శ్రీజగ

కారణాకారణాపాపనివారణా నారాయణ। ధారణాశ్రయపరమాత్మ౯ హరె శ్రీజగ. 1

నిఖిలలోకాధారనాథ౯, విశ్వస్యబోధాకర। సుఖరూపమాయామనుజశరీరం శ్రీజగ. 2

పూర్ణో౽పిసర్వేషాంసవిభాసి, స్ఫురసిత్వమమలాత్మనాం।కర్ణధారోభవాంబుధేః శ్రీజగ. 3

ఉన్మీలయన్నేత్రేసృజసిజగదుపసంహరసి। చిన్మాత్రేత్వయిసన్మనోనిమీలనేన. శ్రీజగ 4

యస్మి౯భాతీదం చరాచరం యస్మాద్భవతీదం। తస్మైబ్రహ్మణే తే నమః శ్రీజగ 5

ప్రకృతిపురుషకాలవ్యక్తావ్యక్త, బహురూపిణంజానంతియం। సుకృతినో౽ముష్మైరామాత్మనే నమః శ్రీజగ 6

త్వాం సర్వజగదాధారమూర్తిమితి, వదతిశ్రుతిరవికారంసా। శంసతిజ్ఞానరూపమాత్రం శ్రీజగ 7

నాధిగచ్ఛంతిబుధాఃశ్రుతివాదిన స్తవతత్ప్రసాదంవి,నావిరోధాద్వైతికాద్దేవనిశ్చయం శ్రీజగ 8

విలసతోమాయయాన క్వచిపిభేదోరవేరివతే। జలదర్పణాదిభిర్దృశ్యతేరామ. శ్రీజగ. 9

త్వయిభ్రాంత్యాకల్ప్యతేమనసా విషయంతవరూపం, దృశ్యకథంక। థయదృశ్యాభావేధ్యానంకథం శ్రీజగ 10

హేహా రేతేఽవతారేషు రూపాణి సుహృదోధ్యాయం
తియే । తే, హితరతిసంసారార్ణవం శ్రీజగ. 11

కామాదయశ్శత్రవోభీషయంతి మామరణ్యాగ్జాలాః।
యథామూషకాన్ తథాధర్మ సేతోః శ్రీజగ 12

మానసవాక్కాయికైస్సద్గురురూపధ్యానస్మరణార్చనే
షుధు । రీణానాంసంసృతిర్గోష్పదాయతే. శ్రీజగ 13

మామవసేవేత్వాం శేషాచలస్వామిన్ మణిరఘూణాం,
సు । స్వామన్ శ్రేయోధామన్ శ్రీజగ. 14

18 పంతువరాళిరాగము - ఆదితాళము

పల్లవి —భాషాపతినుతగుణ, హేషాపరితోషా, యోషామణి రోవినవే

అను —దోషాచరాంతకుని,భూషించినారదుడుతు । రాషాణ్ముఖ్యులఁగూడి,భాషింపుచుఁజనెను । భీషణాకృతినిగుంభకర్ణుఁడు, చేర్చిమృతుఁడౌటవిని దశాననుఁడు । రోషశోకములు బెనఁగొనఁగొలువు, లోనేలపైఁబడిమూర్ఛిల్లెను. భాషా

ఘోరుపగన్నుల, నీరు, వరదలై పార, నోరు, దెఱచియడలెను, అనుజుఁడాయని, పేరు, నుడివిబడలెను । వీరుఁడాయింద్రజిత్తు,కారుణ్యమునఁనెత్తి, శూరు, లేద్దురెనేను, పోరు,నరాఘవుల । బీర, మున్ బిరుదితండనమాన్చి, నీరుణంబుదీర్చె, దననుబంపఁగ । దేరాత్రించరశేఖరాయన,గారవమునసెలవొసంగెను

సన్నాహసేనలతో, విన్నాణియైరావణి, కన్నవారెల్లఁజెలఁగగనికుంభిలలో । నున్నయనలుఁడువెలుగఁ, జెన్నారుచెం, గల్వలుసిగఁజుట్టిసూర్యపుటము। వన్నెపటముకటిఁగట్టి, మిన్నాకెంజాయపూఁతసన్నఁగానలఁదిస్రుక్సృవాదికు, శోన్నతాస్త్ర

ణుఁడై హావిస్సుప్ర । సన్నుమతియజ్ఞాయస్వాహా, యనినిష్ఠతావ
దలకవేల్చి భాషా 2

ధూమ, సంతతిభూనభోపుం, డలమునిండ, రామా।
వనీంద్రుఁడుగని, విభీషణునిచే, నామార్గముతెల్లవిని । యా
మాయావిద్రుంతునే నాగ్నేయాస్త్రమునఁజూడు । మామి
త్రాయనిననాతో సౌమిత్రినిబంపు । యామినీచరునికిపదునాగ్లేం
డ్లాహారనిద్రలులేనివాని। చే మృతిమితియనినఁ జెలిమెచ్చిభూ
మీశుఁడుతమ్మునిఁజూచె భాషా 3

శాంతాకాంతాయ ఆనందాత్మనేనను । శ్చింతాలతచ్ఛే
దినేరామాయసీతా । కాంతాయ పరమాత్మనే యనినలక్ష్మ
ణుని । సంతోషించి మన్నించియింతింతనరానిప్రేమ । నెంతో
దీవించియానతిచ్చెఁ దాశరథిహాను। మంతుపై నెక్కిలక్ష్మణుఁడు
కపి, సంతతుల్గొలువవిభీషణునితో । మంతుగన్న పరాక్రమా
లాపము, లంతంతఁబలుకుచుఁజనెను భాషా 4

మితిమేరలేనిబలప్రతతి గొలువభల్లూక । పతిజాంబవం
తుఁడుబరాబరిసల్పవాలి, సుతుఁడు సురటివిసర । చతురుఁడై
నలువ్వరు, సచివులతో విభీషణుఁడా । నతుఁడై గొలువ నెరదొర
తనమునరామానుజుఁడురణ । రతిమదిఁ ముప్పిరినిగొని నికుంభి
ళకువెసఁజనితదేకనిష్ఠా। న్వితునినసురవరసుతునిగనఁగొనెను,
విల్ శేషాద్రిపతినిదలఁచి భాషా 5

19 శుద్ధసావేరి - అటతాళము

పల్లవి —శచిసందర్శితమణిదర్పణా మహారణనిపుణా, సముదా
రిదమనా. వినవే

అనుపల్లవి.—శుచిప్రమితాశుగములనాజి, సుతుఁడాజిచిలుక

తేజీదౌర। రుచింపనరియింద్రజిత్తుమేను, రువడించిచలియిం
చఁగఁజించి। సచరాచరమౌజగంబునకు, ప్రచురకంటకుఁడ
నర్జనుని । న్నిచటఁద్రుంచి ప్రభూతబలి యిడుదుచూడు
మనికడఁకతోఁబలికె శచీ

ద్రోహినీమంత్రమునుపనిగొన, వీహుతాశనునకిదె నిను
బూ । న్గాహుతిజేతునని లేచి యసురవరసుతుఁడతనిఁజూచి ।
బాహుబలమునసిన్నుఁజం, పెదబ్రతికిపోలేవనిందమెక్కి । సాహ
సంబున చాల మెక్కుడిశరములురువడిఁబరపెనరుదుగ । వేహ
నుమంతు న్వాగంబగలనేసి, పినతండ్రినింగనినీ । దేహమేలగా
ల్చనేననువధింపించంగడగితినని పలికె శచీ 1

ఓరినీవిటుచూడుమనిచల,పోరి,గెలుపెడఁగోరిముంచెను।
నారసపుబడిసౌమిత్రిను, రారికొడుకదచెనతిబలులు । కేరితూర
కటారినూరిగు రేరిపేరిడినలకోరీల, జీరి చీరి బలారివృత్రులఁ దారి
నెరసడివారిమెఱవడి। యేరికైన నర్జగంబులను,ఎఱుంగమాపొ
దలికకదలిక । మారుమారుమునునడల్పులను, తీరుదొకనినొక
నోటఁబొగడ. శచీ. 2

భానునిభయనుగుచూడ్కినాఖ్రొక, బాణములులక్ష్మణు
ననిలజుని । వీనులముఖాబ్జముఁబదింట, విభీషణునూటనునేసి,
వానరులగజగవయగవాక్షవాలిసుతముఖ్యులఁబడల్చిన । దాన
వాగ్రణివిల్లునిమిరా, మానుజుఁడువాఁడెన్నివిండ్లెత్తిన। మానక
పొడిఁజేసిసౌమ్మసిలఁగానేసినఁ బడి మూర్ఛదేఱి।పూనియన్యథ
నుప్రనశరములు పుంఖానుపుంఖములుగనినిచె శచీ 3

ఘోటిమాయలవీడొకపాటివాఁడనక దెగటార్పుమి! దేటి
కినను విభీషణునుడిపాటించి యారాజమౌళి। నాటిలేక శ్రీరామ

చంద్రుఁడు, సత్యసంధుఁడు విజయశాలియు । నేటిమాట నిజమే
నివిని శీటడంచున నిర్యేంద్ర బాణము । నూటసనుశికుండలము
లుసకి,రీటరుచిరతిలకంబగుతల। పాటివప్పియిలపైఁబడెసురకోటి
వాగడెవృకిరీటియనుచు శచీ 4

ఒత్తెశంఖము స్వర్ణశంఖము హత్తిధ్వనిజగమునిండఁగ
ర ।। సత్తముఁ గని సియిదితమ్మునిజయనాదమునిపొడలెమదిని ।
క్రొత్తగాయములంతగుమై తోఁ గువయుశ్వరుపాయుగళికి ।
నొత్తమిల్లినఁగ్రుచ్చికౌఁగిట నునిచెలక్ష్మణునాప్పైరన్నినిస ।చిత్త
ముకరుణాచు గనుగ్గుటఁ, జేసిగెలుపుగానివచ్చితె పురు । షోత్త
మాఖ్యనొనరిశేష గిరినుండు హరిననుచుఁబలికెనతఁడు శచీ. 5

27 శంకరాభరణరాగము - ఆదితాళము

పల్లవి — విన వేగ మాకు శ్రీ హర్పరిపీటి, వినుతాంచితగుణపేటి
అను — విన వేరా వణుఁడింద్రజి గగచరుల సేటి । వీరులఁగూల్చి
కూలె సౌమిత్రిజయధాటి విన వే

ఇలఁబడిమూర్ఛమునిఁగి లేచి పెంచు । వలెనోరుబగులఁబ
లవించు దిశలు । తలఁకించుఁ జగంబుహాదైవమాయంచు, ధృతి
డించుఁ దను వేటికని యెంచునిస్సంచు విన వే. 1

ఈతనిగుణములెన్నఁ నూతోవెయ్యో, యిఁక గెల్పుపాత
రోనుయ్యోగోయ్యోతల, పోతలాయెను నిదినవ్వులాయకు
య్యో మొత్తోయనునిలింపులుగుంపులక, య్యోయనెను విన
బ్రతుకేమిటికనియింతటికిసీతా, సతిహేతువనిలోకమా
తయనక। కతరుఁడైక త్తిదూసివ్రేయఁగడఁగెన్రాఁతమైత్రయనేవ
లెనిది రావణునకేటిసీత విన 3

స్వామిబ్రహ్మకులమునందుఁబుట్టి చంపుదువాస్త్రీలఁబట్టి

శ్రీ । రామావనీంద్రుని గెల్వుమని గిట్టిరమ్మనితిగి చెనుసుపార్శ్వ వఁ
డు చేపట్టి. విన 4

తిరుగవచ్చి కొలువుకూటముఁ జేరి, త్వరగామంత్రులఁ
జీరికరి । తురగాదుల నెక్కి రమ్మని శేషగిరి హరిఁగాదలఁచె రామ
చంద్రుని మాయదారి. విన 5

21. కన్నడగౌళరాగము - ఆదితాళము

పల్లవి —విన వేకోదండధారిణీ,విమల యోగిమానససంచారిణీ.
అను —ధణంధణమని భేరిమ్రోయరా,ఎణుఁడు లోకవిద్రావణుఁ
డు వెడలెఁ। దనయుఁ డింద్రజిత్తరిచేఁబడిన,ధ్వాంతమున ననికి
సేనలతో. విన

బాణతూణకృపాణధనురాది బహునా, ధనములఁదనరు
తేరెక్కి । పెళపెళ మ్రొక్కి, పొగరెక్కి తానిక్కి చూచె రాముని
చక్కి । నాణెమగు విల్లెక్కిడి నృపతియనూనమైన నారాచతతి
నొంచె । మేనుస్రుక్క నెత్తురుల్ గ్రక్కదలమించె నొక్కనినై
నఁజిక్కనీక విన 1

మిడుత లగ్నిలోనఁబడి కాలిన । వడువై బలములు నృహ
రిచేఁజచ్చినదిగని నొచ్చి వెన్నిచ్చి । కడువడిఁబఱచి లంకఁజొచ్చి ।
ఒడల్వడవడవడంక రఘుపతి యపరి వెంబడించెననిదిగులుపడి ।
పుడమి తేఁడేడ నే నేడనని పొగడెఁబదినోళ్ల హరిని రావణుఁడు విన

నేను రావణుఁడనిదిలంక యని తా నెఱిఁగి శుక్రుసన్నిధిఁ జే
రి । మ్రొక్కి కోరి, కవిను వైరి నే నోర్వఁగ సెలవిమ్మనిన నోరి ।
ధ్యానవాధిప యవిఘ్నముగఁ బాతాళహోమమొనరింపు సపరి
కర । మైనరథమగ్నియందొఁగిబుట్టు, నదెక్కి శేషగిరీశు గెల్వు
మనె. విన 3

22 నాదనామక్రియరాగము - ఝంపాతాళము.

పల్లవి —వినవే ఘన వేదాంత వనపాలికాదివ్య, మణిమాలికా బాలికా

అను.—దనుజాగ్రణియనేక, దానవానీకముల। తనచుట్టు కావలుంచిహర్షించి। మొనసిపాతాళగుహాననలునిఁబ్రతిష్ఠించు। మనుచుగురుసూక్తిహోమముసేయఁగాదొడఁగె. వినవె.

ధూమసంతతి భూనభోమండలమునిండ। శ్రీమన్నృపాల తిలక, అభిచార। హోమమిదియనుచుఁబలుకవిభీషణుఁడు। ప్రేమఁగొని యాడంబం, పెనుహనుమదాదులను। శ్రీమీఱఅంగదునితో, త్వరతో। రామవిభునికి మ్రొక్కి, లంకకోటలు దాఁటి। వేమాఱు వానరులు, వెదకిరిదశాననుని వినవె 1

సరమయనుచెలివిభీషణునిపత్నియతఁడున్న। తెఱఁగుచేసన్నఁజూప, గుహవాతి। నుఱుగుశిల నురుగుబాపఁగకపులు వడిఁ। జొఱఁబడి మహోమాన, ధరుఁడైనరావణుని। శిరములు గలగుదియలమోద చల। మఱి యచలుఁడై యున్నతరినిమం డోదరిని। కురులుబట్టీడ్చెడ్వఁగొనివచ్చెనంగదుఁడు వినవె 2

రైకముడివీడెఁజీరయుఁబోకముడివీడె శ్రీకరంబగు మొగంబు, చెలువెడలె। నాకుమారరత్నంబు, లేమినిటు। చేకూడెననెకాకలీకలరవ, కోకిలకంఠముగ నడలెనుబడలెను। యీకష్టమునకు లేదుయింతైనసిగ్గుయికః। రాకొమరుచేఁజావ,రాదేయని పొగలె వినవె 3

వాలుగొనిలేచిసతి, వదలుమనియసురపతి। వాలికొడుకునుద్రేసెను, హోమవిధి। చాలించి మదిరోసెను, కపులుకని రాలోలనయననులాలనముఁజేసి వగ। పేలదె వాధీనషు,యీా

జగము । బాలజ్ఞానావలంబన మొందుమజ్ఞాన।మూలంబుదుఃఖ మోహములహాస్మృతియున నేను విన 4

దేహేంద్రియాత్మలం, దీయహంబుద్ధివల । దీహసంసృతి మూలము, అజ్ఞాన । దోహము లింద్రజాలము, ఇదిచాలు। సోహమనవలె నాత్మ, శుద్ధుఁడజరుఁడుమమ । త్వాహంకృతివిర హితుఁడు, నాశ్రితుఁడు । దేహేంద్రియప్రాణ, ధీకాలకర్మన । న్మోహాదులకు ద్వంద్వా, దులకున నెదశముఖుఁడు. విన 5

నేను రాఘవులనని, లోన ణచినత్తునిటు । రానేరకున్నఁజ త్తు ముక్తియనుని । ధ్యానంబుఁ జూరఁబుతు, యెటులైన । గా నిమ్మవలసీత ఖడ్గమునఁదునిమినీ । మెనగ్ని నేయవేననుడాయ వే । నానాతనాథ జగన్నాయకుఁ డతనిగెల్వ । గానీకుగాదన్య గణదుర్జయుండె నేను విన 6

మునుమత్స్యకూర్మకిటి, మనుజమృగవామనధ । రణి దేవతారూపమై, నాసామి । మనువంశభూపాల, కనిలింపరాజ పిత్రు । గణములసముద్ధరించెను, ఇపుడిలను । నినకులమున శ్రీ రాముఁ । డనఁబుట్టెనినుజంప । మొనపిపరుఁడు ప్రధాన, పురు షేశ్వరుండ నేను 7

అరసినృహరికిసీత, నర్పించితమ్మునికి । దొరతనంబిచ్చి మునివై యడవిలోఁ । దినుగుమిఁకసుగుణఖనివై, యనిపలుక । తరుణితే లేదజ్ఞ తనుసీతలక్ష్మి శ్రీ । హరిరాముఁడెగు నతని, చేఁ జచ్చి చె । చ్చెరనై క్యమొందనిటు, చేసితిని శేషగిరి । వరుని గురిగంటిననివచ్చె సభకలసురారి విన 8

23 కేదారగౌళరాగము - ఆదితాళము

పల్లవి — రతిసంవీజ్యమానసుచామర, గాలోలనీలాలకావిన వే.

అను —చతురఘణితినతావగుణజాలకా । అతిక్రోధనులు దివ్యనా, ధను, లగ్నివర్ణవృశ్చికసర్పరోము । లితులబలు లుఖగ్గరోమాదివీరాగ్రేసరులురణజితారులు।కుతుకముతోఁ దేరుల్ మదగజ, ఘోటక ఖరముల నాఁవరుల్‌తన।ర రతనచు ట్టుమితముబిట్టుఁజూపుచు, రావణుఁడు శ్రీరాజిలెను రతీ.

మణికిరీటమకరకుండలముల, రుణకిరణరుచిమీఱఁగా । ఘనచిరత్న రత్నఖచితమగు పత, కముదముసందొరయఁగా । తన యెదన్వేల్పుతేనుఁగుదంతము, తగుతోడవయ్యెనా గెలఁ ఫు దిశాంతము । లనుచాటుసీటుదోఁ చనవ్యులుభ, లారెయితఁడు బలారివై భవుఁ । డనుమఁబలుకఁగదశా, వనుఁడా, హంస కేళి కడరెఁ ద్రిదశావళి । వనుకఁడా కాలగండపెండేరము, దాల్చి బిరుదై మేల్చిరాకున రతి 1

ఢాణఢణమనెడి భేరీరవము, తవిలిభువినిదివినినిండా । నా, తెలుగువాహన, ములద్రిష్టువి, న్నాణముకోర్కిపండ । బాణతూణకృపాణా । దు లిరు, వదికరములు నిరవై తనరెనెర నాణిముత్యపుసరు లఱుతమెఱయఁబ్ర, వీణత ననికివెల్వడెనఖి। జాణయగుటగాంచిహరివిభీ, షణునిమాట లాలించిరా, పోణి మెచ్చటఁగానమని తలయూఁచి పొంగారుబంగారువిల్గొనె. రతి

వీణె మీటిన సూటిగా మౌ, ర్వీ టంకృతిఁ జేసి, తూ ణయుగళివెడలుపొరలుశరాళి, మెరయఁగ కేలఁదీసి, పాణిలా ఘవమురణపటిష్ఠతఁ, బరులుమెచ్చఁజేతు నను యిచ్చగపి, శ్రే ణిలోనలరెఁ జుక్కలలోతే, తేనివడువున శ్రీనివాసుఁడు, జాణ తనమయారె భళిమ, జ్ఞారెయనిజగతివారెల్లను, వానీను తించిరి శేషాద్రిపతిపు, రాణపురుషుఁడనెసయమెఱిఁగి రతి 3

24 నాటరాగము - ఆదితాళము

పల్లవి —సుఖీభవయనవే, సఖీమణివినవే

అను —ప్రత్యేకనముగవిభాకరాత్మజ, ముఖాగచరవీరులనెంచి నిజ,సఖాళినరిరించి, మెయిఁబెంచి,లక్షించినటులఁజరించివై రుల, ముఖాముఖిగనెదిరించి చల, ముమించిదట్టించిదశ, ముఖుండక్షలాస్త్ర, ములనుబరగించి,యఖండగతినలయించెఁ గపిబలము. సుఖీ.

రావణాయిటురమ్మని హనుమ్మని, యావాయుజుఁడు పిడికి టఁ బొడువ సోలిర్వాలి, చావుదప్పె చాలిఁకేల నాలనునుబా ళిలేవఁబో నెత్తురుల్ పడినోళ్ళ బావినీ ళ్ళీడ్చు కపిలెలోయన, గావెడలెఁ వలలో మెవడదరె, దేవుఁడెఱుఁగు నీదెబ్బ కబ్బ, యని, భావించియాంజనేయ, భళిభళి పరాజేయనీ, లావుమె చ్చు వచ్చువనఁ బ్రతికియు, న్నానిదేటి బలంబవెన్నవగమణి. సుఖీ 1

ఐననీపోటుగని, మాటుకొని నేనవలనిమ్మ్రేతుబ్రతికె దవో నా, ఆనరాశనుండఊచేనష్టసుంతలోనా, కానువిర్వీర బోవనంతలోదానిలబదొరంగె నంతలో, ననెమే నెరిగియింత లోహితవాదవె, హానిశాచరాయన్నయదరున, దానవుడుమా రొక్కనిపై జనియని, లేనిబలుపెనుపై యున్న, మానెబోరుహ నుమంతుఁడలవాలి, సూనుఁడునునలుఁడునీలుఁడునమరిరి. సు. 2

ఓరియగ్నివర్ణయిటురాపటుముష్టి, నొంతుననిక్కృతాం తుఁడనడాసి, మారుమాటాడనీకనిలజుఁడు, పేరడఁచె వానిస ర్వలోమునిని, తారకొడుకునేర్పరో యనఁద్రుంచె, దీరెనలుని చేఖడ్గరోముఁడు, సారాహిపవరభీముఁడు తెగ, టారెనువృశ్చిక

రోముఁడుఘో । రారికాలుఁడగునీలుచేఁ గొంత । హోయిజెం
దెజనమురామునిచెంత సుఖీ 3

లంకానాథుఁడంతటనొకట । ల్లాతిచ్ఛేతహితులు తెగుట
గని । బింకంబొనరమార్వమీటియుర్వి, వీడుగర్వమును
కిన్కి । శం, కలేకరఘునాయకు నెదిరిశరాసారమున ముం
చెనుహరి । మంకుగొనియలంచెనులలంచెను । కంకపత్రాఖి
లాస్త్రములసహా । శాంకరినేనేమందునే జగములందెరుగ
ముందు నక । లంకఘోరరామరావణులిటు లాఘవంబొ
నర్చిరికనులవిందు. సుఖీ 4

భూమిపై నిలిచిహరిరథముపై । యామినీచరుడుండవే
ల్పుల । సామిమాతలీరథంబురామునుజపతికి । యుమీా మీా
దానుషక గ్రహింపుమి దెందుజయదమనిమనవిగాఁదెల్పు।నా
మేలసత్వరగారథముతగ । వామిదెచ్చికొనలేయయిదిసు । త్రా
ముఁడంపెఁదేరెక్కియా।రావణుగొనునుని మ్రొక్కిధను । వీమ
హాస్త్రముల్ తురగముల్నేని వెల్ల శేషగిరివరానీవనెను సుఖీ

25 ఎగు ప్పిరాగము - ఆగితాళము

పల్లవి —కౌమారిరామరావణులసం, గ్రామనిపుణతలు వినుశ్రీ
మీారి.

అను —సామజరవముల్ వశానిమిత్త । సామర్థములై పరస్ప
రంబు।దీమసంబున గెలగలఁగుక్రియః ।భీమవిక్రమములం
దలపడిరి । హైమపుంఖకంకపత్రశితసా । యకసహస్రములు
మహామహులై । సాముఁజేసియేసిరెంచినుతించఁ।దామరస
గర్భున కలవిగాదనఁగ. కౌమా.

ఆగతపునరాగతాసమసమ । యోగప్రయోగకృతప్రతి

కృతులయి యాఁగియొక్కరినొకరి హుంకరించిరి । ఏఁగిమా
ర్గానిరితోలుతన । ఖగరిపధనుర్జ్యాతాటం, కృతుల్ భూన
భోంతరంబునిండఁ । గాగుణింపుచుగురుల్ దప్పకక, శౌగురుత్వ
ములబల్ బొదలికల । బాగుగనుశిలీముఖములలవుమయిఁ, బరపి
పరాక్రమములసింహములో । నాగఁబోరిరనిని జేరియామా, నవ
దనుజనాథమణులుఘనాకృతులు. కౌమా 1

వింటను దశవదనుఁడుపదిటపం, క్రంటనిరు పదింటఁగడున్
వడినేయు । నంటివానినన్నింటితూపుల, బో, రంటినో నేసెరామ
విభుఁడుసుర । కంటకునపుడాజ్యాహుతిననలు, రైవడినతఁడా
గ్రహించియేఁబ । దింటనొంటనూటఁగ, గవలిపి, వంటియంబు
వాటంబుగనుమి । న్నంటికవాటంబనపరఁగువాన్ని, యురము
లక్షించి యిలాధిపుఁడద । రంటనేయ నల్లమాయలరావణా
సురుఁడుసోలి తెలిసెనుసొక్కనను కౌమా 2

మాతలితెచ్చినహరిస్యందనము, నాతతి నెక్కినృహరి
సకోదం। డాతతశరుఁడై జ్యారవమున బ్రహ్మాండమునిండ మోహ
రించెను । చాతురినసురాధీశుఁడుఁగన, చేతనుఁడై రామాధిపు
నెదిరి । జాతరూపరత్నాంచితబాణ, రాతముం బ్రయత్నంబుగ
నేసె, సీతాపతిమేరుస్థిరధృతియై శ్రీనుతియైనుకృతియైతనవి,
ఖ్యాతిహెచ్చనంత నెచ్చరించితిన, నాటులలర యసురులదరఁ
బేర్చె. కౌమా 3

రావణుఁడనలాస్త్రమునేయ శ్రీ, రాఘవుఁడనలాస్త్రము
ననెమాన్చె । దైవమున నేదైవాస్త్రముసురల్చె, దైవతనృప
వతంసమ్ముఅస్త్ర । కోవిదుఁడై రాక్షసరాజుకా, కోదరక్రూరా
స్త్రముఁ బరగింప । దావశిఖాముఖముల్ భుజగములు, రావెడంద

నఖముల్ గలగరుడా । ఖ్యాపసుపుంఖాస్త్రముపుంర్త్న్నం, బరసి.
ప్రయోగించెజయోన్నతిన్మై ఖగవిహంగమాస్త్రలింగాభం
గాంబకములయ్యహిశరములఁద్రుంచె కౌమా 4

నాగాస్త్రము ప్రతిహతంబయిన శా, ణములడరించెను
శతంబుసహస్ర। మాగురుభుజస్థైలం కేంద్రుఁడొకట, హరిసా
రథినొంచియతంద్రితుఁ । డై గనన్నై నాశక్ర కేతువు, నవనింబడఁ
గనాతుఁణమున నేసి, శ్రీగరుచ్ఛరముఁబూన్చి ప్రహ, రించెవాహ
నములనైంద్రమున, మూఁగినసురఖేచరవరాస్త్రో, మ్మనులువి
భీషణుఁడును భీతిలిరు, గ్రాక్చరుఁలయూధవగలుమైనా, కాద్రి
యనఁగాపశముఖుఁడు గర్జించె కౌమా 5

నిటలతట భ్రుకుటిమైకొన్నవఁగ, న్నీరుకెంజాయకుటీకయో
యనఁ । బటుతరక్రోధాగ్నినసురకాలి, పడునఁగనిన్నృపకిరీటి
విలు । దిటవుగ్గఁగోనిటంకారముఁ జేసి, చటులశరములలంకాపతి
నేసియు । దుటునగండడంచికపులకుసం, తోషముగావించియా
క్రమించి । కుటిలాత్మకునుడు కార్వఁగనుజగ, దురగోపంబాదవ
ప్రతాపంబునఁ।బటిమునంతకుండసంధగెనుహరి, పరుసునజరా
చరములు నెఱాబెదరె కౌమా 6

పుడమిగడగపడకెరాసణున, కెసదభయంబుదొడఁగెఁ
గుపితుఁడగు । పుడమితేనికానిశాటేంద్రునికి, పోరనుపనుదు
యొన్యనిఁకెట్లొకో । గడుసిదియనుచుసురల్, విమానాగ్రముల
నుండికిన్నరుల్ గనుంగొని । కడకరెండుకూపులుదాల్చెననఁగా
ధృతశరచాపులుదలఁపడి । యుడుగకసప్తాహోరాత్రములుస,
మున్నతినొండొరువులనొంచుచువా।రడరిరందురఘుకులేంద్రుఁ
డగుశే, షాచలపతి ప్రబలెసుకృతియగుచు కౌమా 7

26 వసంతరాగము - ఆదితాళము

పల్లవి — వినుచెలి

అను.—వినుచెలిరాముఁడుకడువడికెరలి|తనువునఁదూపులునిని చిచేసరళి । దనుజునిలెక్కముసటికెందరలి విను.

తెలిదామరనేలుకనులహరిచెం । గలువవిరిచెలువు దా ల్చెను । తలలు పదిపదితూపులదినమణి, కులుఁడిలఁగూల్చెను వేవేమొల్చెను, మటియొకనుఉపదిమార్గనూఱు । మూర్లనె అయఁగఁదలల్ద్రుంచెను । శిరములుగళములుకరములుద్రుం చను । కరములొటఁగనిహరికోపించెను. విను. 1

మణికిరీటములుమకరకుండలములు । మంజుముక్తామణి హారముల్ । మణిచకచ్చకలననువగుతాళీల్ । కేల్కడెములు గలతనువుల్జేరెబల్. విను 2

తలతొడవులువీనులసొమ్ములనుప, తకముల్చేసరముల్ గల । ఖలరావణదేహములెప్పటివలె । వెలుఁగనవచ్చెరువొం దెనృపమాళిబల విను 3

వేసినేనలసితినటికివేసారితి, వీనికిఁజావులేదాయెను । ఘూ శరములెట్లొవైరులఁబొరిగొన, నివివితాయననిహరిచింతి ల్లె. విను. 4

కారణకారణుఁడవైననరునివలె, గన్పట్టెదవు ధరలో నను, గారడిమాయన్నకడుపులోపలిసుధ, ఘటమగల్చుమని విభీషణుఁడనెను విను 5

పొట్టలు నెక్కిన దిట్టమ్ముశ్రీరాముఁ డట్టెయేయసుధా కుంభము, మెట్టుగాల్చిశాంతిఁబడఁ, గొట్టెనసురతలల్ తొమ్మిది, పదునెనిమిదిదో స్తంభముల్ విను 6

మోటబ్రానువలెఁ జెన్నరిపగదశ, ముఖుఁడొడుగఁజచి చేదో్యయిఁ। బాటవమునఁబోరెను శేషాచల, పతితోనార్నొకపగలు రేయి. విను. 8

27 కాఫిరాగము - అటతాళము.

పల్లవి —రమణీరమణీయమె, యీచరితము.

అను —శ్రమజలబిందులసన్ముఖుఁడై రాము। చంద్రుఁడు, రావణుతోఁబోరుటెంతో రమ

ప్రదరములదరంట నేసి, పెటపెట, పండ్లుగొరికిపగతుడాసి। కొవలేనికినూకచేఁ, గోదండోల్లాసి। యెదిరెనాడముచే మృగేంద్రమువాసి। కరిసెఁగాలమునీకటంచుయు, గాంతాగ్నివలెరాముఁడడరెను రమ 1

అనురేంద్రుఁడట్టహాసమున, మీస, మట్టితీసియుల్లాసమున। వెసనిన్ను గెల్తునేననిపా, హాసమున, మసలకురామార, మ్మాయనిరోసమున। నసదుగానిచలముననిఱురూ, పైనచాడ్పునఁబోరిరిద్దఱు రమణీ. 2

ఈవిధమున సరిసరిగా, రామరావణుల్ హరి కేసరిగా। దేవరాఘవమనవిదెల్పఁగదరిగా, భావింపవీనిఁ బెంపరలాడువిరిగా। దేవకంటకుని బ్రహ్మాస్త్రము, చేప్రేయుమనెను సురసారథి రమణీ 3

బ్రహ్మాస్త్రంబరిబోసి, రఘు, పతిసమంత్రముగఁజేసి। సింహామేనుఁగుఁబట్టి చీల్చినట్టిరాసి, బ్రహ్మారాకాసిప్రాణాల్ గొననేసి। బ్రహ్మచేరావణుని తలయిల, రాల్చిపొదిఁజేరెబ్రహ్మాస్త్రము. రమణీ. 4

బ్రహ్మాస్త్రమునమితిదీర, రావణ, బ్రహ్మకజుఁడు వ్రాసె

నారా, యని । బ్రహ్మాదిసురనర, బ్రహ్మరుద్రాదుల । బ్రహ్మ స్తంభముగనా, గ్బ్రహ్మమునసార । బ్రహ్మసుబ్రహ్మణ్యరాను, బ్రహ్మవిలు శేషగిరిహరియనిరి. రమణీ 5

48 గౌళిపంతువరాగము - ఆదితాళము

పల్లవి —వినవే, కలకంఠ, లలితకంఠ నుతవైకుంఠ

అను —మనుజేంద్రుని గెల్వ రావణు చావుగనియుత్కంఠ।వన చరుల్ చెలంగిమెల్లమె, లని, పల్లటిఁ జేసిరిసదంతికముల ను విన

క్రందె సురదుందుభులు మొరసె, రామునిపై దేవ। మందారపుష్పవృష్టిగురిసె. వినవినుతచెవుల । విందాయెనచ్చరల్దిగ్దిగ్దాందామని యాడిరి,ముందు జేజేలరాయనితను, వందుజ్యోతి వెడలి రాఘవునెనసె విన 1

సురలచ్చెరువు నొందిపిడు, పరదారరతుఁడు।గురుజన, ద్రోహియయ్యునేఁడుముక్తుఁడై నాఁడు । హరికెమనమున త్రైవదేహమట్టైనాహరెనిఁగూడు। ఎరులకెవ్వరికిఁ దెప్పరమన, సురమునీంద్రుఁడనియె దేవతలఁగని విన 2

రావణుఁ డలుకన్నహరియందే మదినిల్పుటచే। రాముని వైకుంఠముఁజెందె, మోక్షమునొందె । శ్రీనందనునివగనైనా చెల్లినైనా బొందు గేవలబ్రహ్మమై, నిలుచును, నికృష్టుఁడైన ఖలుఁడైననెనుముని విన. 3

అనిదశాస్యుదునిమిడాపలిచే, విల్వలపలిచేఁదూ । పావనినిలనాసీనుఁడైనిలిచె,నింద్రస్తుతిఁజె । నొన్నరిక్రేగనులెటుపై పోట్లక మేనురవికోటిప్రభచేఁ । దనరఁగావీరలక్ష్మిమణి నెనయు శేషగిరిరాముఁడరయనను విన 4

29 ఆహిరిరాగము - ఆదితాళము

పల్లవి — వినవే హనుమద్గానస్వర్గాపవర్గ,
అను — ఇనవంశమౌళి విభీషణుతో । నినజానిలజాదులతో
మీతో । ఘనను నేజయము శ్రీయునుగొంటి । ననుపమమీ
కథజగతివాక్రువ్వఁడనె విన

కురులుజీరాడఁ, గుంకుమ రేఖ । గరఁగి మోమువాడ,
వగతోడ । మెఱుగుకన్నులనీరు, నెరిజడితో నీడాడ । నురువు
లయినబిగిగుబ్బల, బగువు చేఁ గానసియూడ । సరులురాలమం
దోఁదరిమొకల్, సకియల్వచ్చి హారిపంబునను విన 1

హానాథ హారానన హారిణగురా, హాలోకవిద్రావణా
జిత్రైరావణా । దీనులనుగనుము దేర్పఁగ దేరమణ దానవేంద్రా
గ్నిహోత్రనిభూనాయక గ్రనుస్యఁడార్చినా । నేను రామునికిసీత
నిన్నునినిను దెల్పినవినవై తిప నెనును యుసుత. విన 2

అన్నా యాపద్దు రామునితో వల, దన్నా యెంతరద్దు చేసి
తి । వన్నా మిన్నా సింగముఁగాల, దన్ను టేటిహద్దు । పిన్న పె
ద్దల్వద్దనద్దు, అన్నా పనినేమిఫలముకద్దు । నిన్ను వంటి నెఱసా
హసికులిల, నన్నా రేయని విభీషణుఁడడలెను విన 3

స్వామి లక్ష్మణునిఁ గని యావిభీ, షణుబోధింపుమని
పల్కనవినితా మైత్రిఁ జేగిపరిగపించె,దవుసఖుఁడనీవిమెయినీతఁడు
నీకెవ్వఁడు, ఇతనికినీ వెవ్వఁడ వేమిపని । భూమినిసుకనదివేగమున
జను, పోల్కజనువ్యృతులుదై పమాయనని విన 4

నేనునీవనుటెల్ల భ్రాంతి, మేనులమేనుల్ దేహీవల్ల
దేహియాన్నెల్ల । మానాభిమానావమానములుకల్ల । తాను
జ్ఞానానందబ్రహ్మ, మేననకున్న వానికిముక్తియిల్ల । యీనయం

బుగసౌఖ్య మొంది సమిద్ధ తేజమునబయల్ సేయుమనెహరి విన.
కృపదెల్పురామానుజునినుడినడల్ దేరి, యిష్టుఁడురాఘవు నడుగుల్ వలగొనినపుడే । నిపుణమీయన్న యపాపుఁడను రాముని యుపమమెచ్చియంతరగపుర । చపలాత్ములనూరార్చియగ్ర జుని, అపరిమితముదనుజుల్ బూనిరా, నందలముననిడుకొని చనె విభీషణుఁడు విన వే 6

వేదవేత్తలతో నాహితాగ్నిసం, విధానముగానుబరలోక విధుల । వేదోక్తముగనన్నకు విభీషణుఁడుసలిపెను । వేదవేద్యుఁడగు శేషగిరిశ్రీ, వేంకటరామేంద్రునకుమ్రొక్కి న। సాదర ప్రియాలింగసముహరియొు, సంగెఁజిరంజీవసుఖిభవయటంచు విన వే

30 బిలహరిరాగము - ఝంపాతాళము

పల్లవి — దేవాదిదేవుని రాముని సత్యవాణి, పూవుఁబోణీ విన వే.
అను.— 'యావచ్చంద్రశ్చ సూర్యశ్చ, యావత్తిష్ఠతి మేదినీ । యావద్రామకథాలోకే, తావద్రాజ్యంకరోత్యసౌ। శ్రీవిభీషణ' యనియానాడెబలికితి, వేలక్ష్మణాపట్టాభిషేక మొనర్పు మనె దేవా

రామేంద్రునియానతిశి, రమునందిడుకొని। సౌమిత్రివానరులఁదోడ్కొని వేగమెచని। హేమప్రాకారసౌధము, క్షామణీ తోరణము । శ్రీమత్ప్రతిగృహాంగణము, శ్రీదములంకాపురీంద్రము। వేమరుంబొగడి కల్యాణనిలయమునను, హేమసింహాసనమునన్నిడ, భీషణునునిచె దేవా 1

సాముద్రజలమ్ములు, స్వర్ణకుంభములనించి । శ్రీమించి మైత్రిఁదెప్పిం। చిధర్మమెప్పించి । యామినిచరులఁబాలించి,

లంకయేలు, మనినుంచి । హేమించిపట్టముఁబూన్చి? సామాది
శ్రుతుల్ పఠించి । భూమిసురులు తానువిభీషణాభిషేక, మొన
రించెనురామానుజుఁడు, సంభ్రమమున 'దేవా' 2

కానుకలతో సఖుఁడు లక్ష్మణుఁడ క్రమున నేరా । దానవేం
ద్ర శ్రీమీఱ విభీషణుఁడు । దీనావనుఁడు వీరాదివీరుఁడు ముందు
గారా, మానితుఁడౌ శ్రీరామప్రభుసన్నిధిఁ జేర । సానతిఁగ వచ్చి
యభివాదయేహం నృప, చంద్రశేషాచలేంద్రా యనినతులొ
నర్చె దేవా. 3

31 కాంభోజరాగము - ఆదితాళము

పల్లవి — వీణావాదనాభినయితమ స్తకా, విలసత్కరాంచిత
పుస్తకా.

అనుపల్లవి — ప్రాణసముని శ్రీమద్విభీషణునిరామ, క్షోణీపతి
కౌఁగిటిలోమన్నించి భువిలో। నాణెమయ్యెఁగీర్తికృతకృత్యుఁ
డ, నైతిజయసూర్తి ననిపలికి। జాణయైవిభీషణానుమతినాం,
జనేయసీతకునాగె, ల్పదెల్పుమనె. వీణా

మారుతిరాముని యానతిలంకానగరిఁ జేరి శింశుపాతరువు
ప్రాపునఁజిక్కి । మీఱినవగబరువుచేనెల్లపుడు, శ్రీరామశ్రీరామ
శ్రీమత్తారకనామ, కోరినను గానవేలనియని వే। మాఱుపల్కు
సీతాసతికినతిసారెకొనర్ప హితాగ్రణియనుచు, నారమణిదెలిసి
దీవనలనిచ్చి। హారమణిగణములన ప్రియోక్తులమనిచె వీణా 1

అమ్మా సీతమ్మా రాముఁడు రావణుని । ననిలోసబల
ముగాఁ, బొరిగొనెననినఁ । గొమ్మవీనులవిందుగా, వినియుప్పొం
గెయిమ్మహినినువంటిఘను లెవరుముక్కంటి । తమ్మిచూలిసిరి
దొరమనుచు నిన్నురా। రమ్మాదీవన చేకొమ్మాయని, యమ్మయు

నిచి సెలవియ్య। నమ్మగుత్సుతుండు నృపునిం జేరి మాయమ్మమీ జయమువినిమిన్నందెనె. వీణా 2

ఎవరినైనే నింతం జేసినట్టి యవనిజనభిషే కించి యలంకరించి। నవరత్నములమంచిపల్లకినుంచి, నవరణం దోడి తేంజనువిభీషణాయన। నవనిగతియానతిశిరమునందిడికొని। పవనజాది సఖులతోడం జనియు, భంగసంభ్రమముతో నిపుణలగు। యువిదలనుబనుపజనలువిడిపించి, యువలకిని మంగళస్నానమొనర్చిరి వీణా. 3

పట్టుచీరెంగట్టి బంగారురవికం దొడంగి, బొట్టుకస్తూరిదీర్చి కాటుకకనులం। బెట్టికుసుమంగూర్చి సగలుదాల్చి। పట్టెడం బన్నసరముబవిరెలు మురువుతాళీల్ పతకముకంఠసగలు కీల్కడెములు। దిట్టమగువడ్డాణముఆణిము, తైపుముంగరరాణముగంందెలు। మెట్టెలుంజిఱుగజ్జెలునుకై చేసి, మంజులాందోళికమున నిడిరతివను వీణా 4

పల్లకిలోసీతా భామ శ్రీరామవలె, మల్లెపిల్లగాంగనికపి దనుజసేన। తెల్లంగన్గొనమునుకొని వేత్రహస్తులు।మల్లింపంగోలాహలమై పరికించియిలా, వల్లభుంగనుమతించిచూడంగాంబంచి, యల్లమాయసీతగా, విడిచిమున్నగ్నినిడినసీతగా దేందలంచి, మెల్లశిబికడిగిరమ్మనినడిచి, మృగాక్షి శేషగిరీశుసన్నిధిం జేరె వీణా

32 సౌరాష్ట్రరాగము - అటతాళము

పల్లవి — శృంగారానంతకల్యాణవతీ - సంగీతభారతీవినవే

అను — ఉప్పొంగుచు సీత రామునికి మ్రొక్కి, చెంగటనిలువ

ముక్పటినెనరుదక్కి, అంగనామణి రావణునినే, ననిఁజంపి

చెఱ విడిపించితిని । సంగతిగనిమనసువచ్చినజానకిలనుబొమ్మ నెనురఘుపతి శ్రీరంగా.

అనినరామునిమదిభావించిలక్ష్మణునిఁగాంచికన్నీరునించి। కనికరమునననన్నుఁగనుఁగొనవన్నా, అనలునిఁజొచ్చివచ్చినమీఁదనన్న। ననుఁజేకొనునొకోమీయన్న। అనినమానినికికనుసన్న, జనపతియొనర్పఁజన్వ్ల, ననిప్రజ్వ్లనమొందించెనగచరితతి శ్రీరం

తను శీప్రకాశ్గణమొనర్చివిభునికి, దండప్రణామమొనర్చి గుణవతిదైవమునిదయుంటిని, పరమపవిత్రయో వమాశిమిత్ర, నరసుఁ రఘువిభునినన్నుఁగూర్చి, యంసిరిక్షింపుమునిఁబేర్చి । యుర కెనగ్నినిజానకినురా, సురమునుజకపిగులుపొగడఁగ శ్రీరంగా.

ఇంద్రుఁడు యముఁడు వరుణుఁడు గుబేరుఁడు, వృషవాహనుఁడు నీశానుఁడు । చంద్రసూర్యసిద్ధచారణాసు, సంయమీంద్రులుతో బ్రహ్మవచ్చినృసింహ । శాంకరీ క్రైవి జగత్కర్త వు, సాక్షివిజ్ఞానవిగ్రహుఁడవ।తీంద్రియుఁడవుసదానందమూర్తి వటంచు రామునినుతించెను శ్రీరంగా 3

వసువులలోవిభావసుఁడవురుద్రులలో, వసమాత్ముఁడవు శంకరుఁడవు। వెసఁజతుర్ముఖబ్రహ్మవివెవ్రాణేంద్రియ, మనదుగా దశ్విను లుచంద్రసూర్యులు।పొసఁగఁగన్నులుజగత్కర్తకు, మొదలొకఁడవచలుఁడవమేయుఁడ। ననవృశపుమాయనరాకృతి, నరినడఁచఁదగితివనిరమరులు. శ్రీరంగా 4

ఈవహినిసురలుగొనియాడబ్రహ్మ, దేవుఁడుప్రణమిల్లివేడ।భావింపఁగాఁగోరిప్రణతార్తిహారి, దేశశేషాద్రివిహారిశౌరి।రావణాంతకరూపధారి, రాగరహితమనోనుసారి। భావజారిప్రముఖసూరి, ప్రమదకారియనినుతించెను శ్రీరంగా 5

33 రేగుప్తిరాగము - యాపకతాళము

పల్లవి —వందే విష్ణుం విష్ణుమశేషస్థితిహేతుం, త్వామధ్యాత్మ
జ్ఞానిభి,రంతర్హృది భావ్యం। హేయాహేయద్వంద్వవిహీనం
పరమేకం,సత్తామాత్రం సర్వహృదిస్థం దృశిరూపం వందే.

ప్రాణాపానౌనిశ్చయబుధ్యాహృదిక్రుత్వా,ఛిత్వాసర్వం
సంశయబంధం విషయౌఘాన్ । పశ్యంతీశం యం గతమోహా
యతయ స్తం, వందే రామం, రత్నకిరీటం రవిభాసం వందే 1

మాయాతీతం మాధవమాద్యంజగదాదిం,మానాతీతం
మోహవినాశంమునివంద్యం । యోగిధ్యేయం యోగవిధానం
పరిపూర్ణం, వందేరామం, రంజితలోకంరమణీయం వందే 2

భావాభావప్రత్యయహీనంభవముఖ్యై,ర్యోగాసక్తైరర్చి
తపాదాంబుజయుగ్మం। నిత్యంశుద్ధంబుద్ధమనంతంప్రణవాఖ్యం,
వందేరామం వీరమశేషాసురదావం వందే. 3

త్వంమేనాథస్సాధితకార్యోఖిలకారీ,మాయాతీతో మా
ధవరూపోఽఖిలధారీ । భక్త్యాగమ్యోభావితరూపోభవహారీ,
యోగాభ్యాసైర్భావితచేత స్సహచారీ వందే 4

త్వామాద్యంతంలోకతతీనాంపరమీశం, లోకానాం
నోలౌకికమానై రభిగమ్యం । భక్తిశ్రద్ధాభావితచిత్తైర్భజనీయం
వందేరామంసుందర మిందీవరనీలం వందే 5

కోవాజ్ఞాతుంత్వామతిమానం,గతమానం, మానాసక్తో
మాధవశక్తోమునిమాన్యం । బృందారకవృందవందితబృందారక

బృందం, వందేరామంభవముఖవంద్యంసుఖకందం వందే 6

నానాశాస్త్రైర్వేదపురాణైః ప్రతిపాద్యం, నిత్యానందం నిర్విషయంజ్ఞానమనాదిం। మత్సేవార్థంమానుషభావం ప్రతిపన్నం, వందేరామం, మరకతవర్ణం మధురేశం వందే.

శ్రద్ధాయుక్తోయః పఠతీమం స్తవమాద్యం, బ్రాహ్మం బ్రహ్మజ్ఞాననిదానంభువిమర్త్యః। రామంశ్యామంకామితకామ ప్రదమీశం,ధ్యాత్వాధ్యాత్వాపాతకజాలైర్విగతస్స్యాత్ వం

34 హిందూస్థాంటూరాగము - ఆదితాళము

పల్లవి —అనిబ్రహ్మరామచంద్రుని,గానియాడెన్ శ్రుతిచూడన్

అను —అనలుండాహరి వేఁడన్, జనెజానకితోడన్. అని

సీతాపతిమహాధృతినీ। చేతనిర్ణిత। త్రేతాయుగజాతా రినిర్ఘాతలోకమాత అని. 1

నీవునా, యందుదాఁ, చినరఘుణిన్, బ్రపన్నసురమణిన్। దేవచేకోరావణాంతక, దీనపాలతిలక అని 2

కలువ, తమ్ముల, కొలనిలో, సిరి కిరణిన్ తగుతరుణిన్। మలికితంబెడఁబనిచెన్ శ్రీహరి, మనిచెన్ దొడనునిచెన్ అని 3

యోషాగ్రణిశేషాద్రివి, భూషామణివెలుఁగన్। దోషాధికరోషావళిఁదొలఁగున్. అని 4

35 పున్నాగవరాళి - ఆదితాళము

పల్లవి —భజేహంభవానిహృదా, భావితంబుధసేవితం.

అను —నిజాశ్రితభవదవానలవి, నిర్మలనామధేయం।. జన్మ

హీయంమహారాజగేయం,ప్రజామరేంద్రంరామచంద్రం భజే

ఇందీవరదళశ్యామం, హితప్రసన్న ముఖాభిరామం।

బృందారకశోకవిరామం, శ్రీకాముకమకామం। వందితసనకస నందనసోమము, రింసుంశ్రీరామం భజే. 1

ప్రసన్నానందసందోహం, ప్రమోదావహామమేయదే హం। తపోయోగసమాధివిమృగ్యం, తపనజాపూర్వభాగ్యం। సుపర్వభాగ్యంకృపణాభావ్యం,కృపావినిద్రం, రామభద్రం భ

విదేహజానందరూపం, విభీషణాదికృతసల్లాపం, చిదా నందమూలాయుతము, శేషయోగసమున్వేశం,త్వదాప్తివిరతస్స దాస్థిరతః, ప్రదుష్టమతిమార్గ, ప్రసంగవార. భజే 3

స్ఫురద్రత్నకేయూరకాంతం,కిరీటకుండలభానుమంతం। పురారాతిలోభంశ్రీ,పురంగరమణిమిత్రాభం, స్మరాతికాంతం సహానుమంతం, స్థిరంశాంతం శ్రీకాంతం భజే 4

జ్వలచ్చంద్రకాంతాసనీనం క్షమాసుతయాసుఖాసీనం। దళత్పంకజకళాయతాక్షీం, దయాకటాక్షవీక్షం, ఖలారినాశం కైవల్యకోశం, విలాస శేషాచలాధీశం భజే 5

36 యదుకులకాంభోజి - అటతాళము

పల్లవి.—వింటివాదుర్గాన్వర్గాపవర్గ, విభురామేంద్రునిస్తోత్రము

అను — తెలి, గంటిరాజగువేగంటితోనాతమ్మి,కంటిపల్కేవిచి త్రము, ఇరువది,కంటిదొరజగడమునఁజచ్చిన,కపులనమృతపు జడినినలవడిఁ, గెంటించిబ్రదికింపుమనహరి,తొంటియటుల నొనర్చెవానరుల వింటి.

జంటబాయకనేనంటినంజలిచే ము, క్కంటిని సీతారా మా, మన, గంటినినినుఁబొడఁగంటినిప్రజనోము, పంటదశర థుఁడదె' శ్రీరామాచూడుమ, టంటినంతటరాముఁడభినవ

హార్షమున జనకునకు మ్రొక్కెను। అంటికౌఁగిటనిడ్డసుతునిము
ద్దాడికొనియాడిచనెదశరథుఁడు వింటి 1

సీతాలక్ష్మణులతోఁ జెలఁగిసన్మంగళ, స్నాతకులరైకై చే
సిచనిన। చేతోముదమునిన శ్రీరాముఁడుసఖుని, చేపట్టిభరతునెడఁ
బాసితోడవుఁ। నేతెలంగునదోడుగనగురవి, జాతాదికపులబ
హుమతము। త్రిప్రీతియగుననిఁబలినుడిమణి। జాతినలరించెనతఁ
డందఱిని వింటి 2

అంబరయానత్ర్యంబకసఖువిమా, నంబున రాఘవుఁ
డుండి, తమ్మునిఁబింభోష్ఠిసీతం బుష్పకంబు నెక్కించిసెలవు
గొనుండి, సిరులఁది। రంబుగా రాజ్యమేలుఁడుమారాజునై య
నిన నతిస్వామి। యంబకౌసల్యకెఱఁగి యయోధ్యాపురిని
మిముగనఁగనిడుమనిరి వింటి 3

హనుమంతునిసకలవనచరులసుగ్రీ, వునివిభీషణుని, సుం
త్రు। లను గూడిరమ్మని, ధనదయానమునడికొనెరఘువంశ,
మణి, దానిఁ। ఘనపథంబునజనంబనిగొని, జనకజంగనుఁగొని
త్రికూటం। బున లంకపొగనుగనుమిది, రణభువిరావణాదులీల్గి
నచోటనెను వింటి. 4

ఇదిసేతువుకడలికీవల రామేశ్వరునొదవించినానబలా,
మాతో,న దేరావణానుజుఁడితవైనచోటల్లదెకిష్కింధయబలా,
వాలి, న్విదళించినాను జేకొనుము వనేచరులసతులనని కదలి
యిదిపంచవటిచిత్రకూటం బిదిభరద్వాజాశ్రమంబనెను వింటి

వరవిమాన మందఱితోడిగ్గి సోదరసీతాసహితుఁడయి,
యేఁగి, పరమతపోనిధిభరద్వాజునిదివ్య, చరణములకునతుఁడై

మ్రొక్కన్నను, భరతుఁడునుబినతమ్ముఁడునుసుఖ, భరితులేకౌస ల్యకుశలియే, గురువర్యయనిన శేషాచల,శౌరియంతటికినీదయ నుగుశలమనె వింటి. 6

37 ఘంజూరాగము - ఆదితాళము

పల్లవి.—సేవకజీవనమణివిన వే, నిజ, సేవకభావమెఱఁగరమణీ

అనుపల్లవి —సేవకసారమణి దేవుని, జగన్నాథ, ప్రవునిమహాను

భావునిభరద్వాజుఁడు, గని భానుతేజుఁ, డవ్వనికిఁజనియె

మిచేసితివదెల్లనీదయవల్లనుదెలుసుకొనె సే

ఆదిమధ్యాంతములులే వరన్వయబ్రహ్మామహాలే,వాదివిలా సలీల, మాయ నీమాయ, పాదునీవేపాంసమ్మి,పావనికియానెమ్మి, ఆదినారాయణాస్వామీ, అంతర్యామి నాదబ్రహ్మానందరసికవర నందితాత్మపరమాత్మ యనెనుముని. సేవ. 1

నీవువిష్ణుఁడవు, దేవిసీతలక్ష్మణ, దేవుఁడు శేషుఁడు, తెలియనీమాయ, నీవు, నీయందెనీచేవిశ్వముసృజియించి।నావు నభమువలె నీవుగంటకున్నావు నీవు, సాక్షివినిఖిలభూతముల లోవెలిపూర్ణుఁడవై నెలయుదువనె సేవ 2

వెఱ్ఱివానికినీవువేత్తైతోచినావు । కుఱ్ఱలఁబ్రజలఁబ్రోవ గోవిందుఁడవు। యెఱ్ఱనై నల్లనై యేమేమిగనప్పట్టనేమి, గఱ్ఱన వినఁబడు నవియెల్ల వవేజగమునీవల్ల, మఱ్ఱాకులఁబవళించిన య్యయొక, మహిమరలదెనీకన్యనునెనుముని సేవ 3

మాయాజడమైననీచే మఱిచూడఁబడినందు చే,మాయ గుణములతోడను, జేయునుజగములను, రాయిసూదంటులో హత్తిక్షరిగినట్టుహా, జేయువారికి నివినీయందుపచారమాయెను

మాయురె దేహరహితుఁడగునీకిస్సుహి స్థూలసూక్ష్మ మనంగలి గెనన్నె సేవ 4

స్థూలము వైరాజము, సూక్ష్మము హైరణ్యము। లీలను మేనులు, వేలకొలందులు। హేలచాలించి తేను, ఎనయువిరాట్టును। మూలమైననీయవతా, రానుసారసార। శ్రీలనెసఁగి పొసఁగునీకథాసుధ, గ్రోలువారలకెము క్తియనెనుముని సేవ.

నలువమాటలు బట్టి కులమునకైవై పుట్టి। జలధిఁగట్టియరిఁ గొట్టి, యిలబరువుఁగట్టి। ఘళిరకౌసల్యపట్ట, ప్రబలుఁడనుపద్దు పట్టి। వెలయు వేంకటరాము, శ్రీసీతారామా। తెలిసినీవు కావలసినేయుపని, యలవియేయొరుల కనిపలికెనుముని సేవ 6

శరణుసుజీవనునిగాఁ, బరమపావనునిగాఁ గరుణయుంచి నాయిల్లు సిరివెలయించి। విపులపూజవరించి, విందారగించి మించి। పురముపాలింపుమిారేపు, నీవెమాప్రాపు। హరిశేషాచల, నృహరియనినగురు, నాజ్ఞనుండె, హరియలరిరిందఱును సేవ

35 పూరిరాగము - ఆదితాళము

పల్లవి —మానినీపరాకుమాని నీవువినవే

అను —శ్రీనివాసుఁడీలీలభరద్వాజు, చేనన్నిటఁబూజితుఁడై హితుఁడై। ధ్యానించి మదిభరతునిగురించి, హనుమంతుఁ గాంచి యనూనకరుణారసమునించి। నేనువనినని మొన నొనర్చిన, నెఱపనులుకుశలము మునివిందు। వానరాసురులతో మాకాకదెల్పుమనె మాని•

మేమిదె। వత్తుమయోధ్యకని తెల్పుమాగు। ధూ త్తెమున కానతిసల్పుమాన। చిత్తత్వమూల్యపౌశీల్య కౌసల్యకు, బత్తికిమ్రొక్కి తిననుమా, తల్లులఁ గనుమా। యిత్తఱినతిత్వరిత

గతిఁజనుమూ, శృంగిబేరమునన్న, సత్తమునిగుహునిఁగనుఁగొనుమా। హత్తినంది గ్రామ మునసునుదనుజు, ననుజసహితు భరతునిగుణోత్తరుని. సేమమూరసిరమ్మాయనెనుహరి మాని.1

మా। రుతినతిచేసిపనివినెనుఖగ, పతిగతిశృంగిబేరముఁజేరెను, సానుజుఁడై రాముఁడు। సీతాలక్ష్మణ సేనాయుతుఁడై వచ్చుటగుహునికిఁ, దెలియఁబలికి। అతులసుందర మనుజతను వంది నందిగ్రామస్థితుభరతుశ్రీ విరహుఁజెంది। నతిచేసికుశలమేను మిత్రానందననతీసమేతము రఘుపతి భరద్వాజుకడనున్నాఁడు సఖయనెను మాని. 2

మా। రెవ్వరికై నారచీరలునిలఁ బన్వళించిజడదారులునై। గువ్వమేత కాయగూరలమెసగేరు। నొవ్వనిపనియేమి యాదైవగాయఁ। డవ్విరాధఖరాసురులనోర్చి। వాలినితెగటార్చి యతనితమ్మునిసిరులగూర్చి। మొనవ్వముగఁ జేకొనికడలిగట్టనవ్వలను రావణునిఁ బోరిగొని। చివ్వనను సీతచెఱయుడిపికొని వచ్చుననె మాని 3

ఆ। కైకకొడుకు హర్షపరవశుఁడై దయ, చేకొఁగిటినుంచిగురుయశుఁడై యా। యాకృతినెనసినయాదేవుఁడవో నీవుకాకుత్స్థకులచంద్రుని। రామేంద్రుని। రాకమూకెఱిఁగించి సుధనించినుము, మనిచితినని య। నేకబహుమతులనలరించి। రాకొమరుకీర్తియనిలజు చేసాకల్యముగవినుమసినుమి। త్రాకుమారక రాఘవులఁగనగాంబోదమనెను మాని 4

ఆ। పౌరమంత్రిబుధగురుజనులుజయ, భేరులువారసుందరులూరా। శ్రీరామపాదుకాంచితమస్తకులైమ। హారాజసన్నిధినిపెన్నిధిని। జేరినటువలెభరతశత్రుఘ్నుల్ శరణుశరణునమ

స్కరశతమనిరిజితవిఘ్నుల్, సారకరుణామృతానాశ లసద్వి
లోకనమునతమ్ములపై పూరించిన శేషగిరి నృహరిమన్నించె
మాని 5

39 ముఖారిరాగము - ఝంపాతాళము

పల్లవి —వినుతశీలాదాన,విజితసురబాల,వినవేహిమశైలబాల
అనుపల్లవి —ఘనుఁడు రాముఁడుపుష్ప, కముడిగ్గి తనతమ్ము,
లనుకౌఁగిలించితోడ, లనిడెవారలకెల్ల, వినజాతు చరణమ్ముల
కునుమ్రొక్కవందనముజనకనందనికొసర్చిరియాలరి విను
తాంత్ర్మణునిభరతుఁ డాలింగనమొనర్చె, నాలీలసౌ
మిత్రి, యనుజన్ము నెనసె, న్వాలితమ్ముఁడుకొడుకు చాలకపు
లు మనుజులయి। లాలించిరికౌఁగిళులరాఘవుల। చాలా, జయ
మూలమయ్యెను నీసహాయము తమ్ముఁడాయనెఁ భరతుఁడు
ర్కసుతు విను 1

గురుభక్తిఁగౌసల్య కెరఁగితల్లులకెల్ల। కరమర్థిమ్రొ
క్కుచును వరవిమానమున। భరతాదులనిడికొని, భానుకుల
మణిజేరెఁ। బురమునందిగ్రామము, సత్వరము। సురవిమానవర
మాపొగడదరమా, 'సుఖంభవతుశివసఖంవహా' యనఁ బనివి
నెనదియు విను 2

రామచంద్రనరేంద్ర, రాసిరి రాపాదుకల। నేమించి
ధనమణులు, నాగుజాశ్వములు। స్వామిసచివాప్తాదిసప్తాంగము
లివెల్ల। నీనుహింపచేనధికము, దశగుణము। స్వామీయనిశ్రీ
మీరెపాదుకల, రామునియడుగు లౌముకొనఁ దొడిగెభర
తుఁడు విను 3

పదునాలుగేండ్లాయె, భవదంఘ్రియుగళిగని నదయా

త్మ గురువసిష్ఠ, సత్కార్యధుర్యప, యిదెనమస్కారశత, మిదె ప్ర
దక్షిణములని, ఒదవించెనువసి, ష్ఠునిఅనుమతిని । తదుపాంత
మునఁ గృపాంబునిధి శేషధరాధరవిభుఁడుచరాచరగురుఁడు
రాముఁడుండె విను. 4

40 కన్నడరాగము - అటతాళము.

పల్లి —ఆయుతజగత్కార్యాభుపాయితచంద్రసూర్య ఆర్యవిన
అను —ఆయెవ గౌసలేయుఁగాంచిక్రై, కేయికొడుకు విధే
యుఁడై సామీ, జాగేమి । ఆయఖిలరాజ్యముభరింపు,
మీపట్టభద్రుఁడవై । హాయిగాపుము ప్రజల నేలు,మీనాఁడు
దశరథుచే । మాయమ్మ జేకొనినసిరినే, మముఁ జేసినాఁడు
నాకొసంగిన। ఛాయ నేనిప్పుడునీకొసఁగితి,నాష్టాంగవినతి చే
కొనుమనె రాఘవుని ఆయ

అత్తఱివసిష్ఠుతధా స్తనెను । చిత్తమురాఁ బినతల్లి భా
షించెను। ఉత్తముఁడౌరఘునత్తముఁడుభరతు, తో క్తిసిరిఁ జేకొనె
ను। హత్తినమాయఖొత్తునమనుజతను। వెత్తుటనుసుఖచితారక
రూపమ్మై, సానుభవమ్మై । సత్తయిసపరమాత్మకువింతాసర్వభు
వన, స్రష్టయగునీశ్వరునకిదియెంతజంత శ్రీకాంత। విత్తమగునె
వ్వనికొమ్ముడిని, విశ్వమునశించునెవ్వనిదయ । క్రొత్తగాజగ
మువిలసించును, కొన్ని లీలలనువర్తించునటంచునతఁ డాయ

ఆవలశత్రుఘ్నుని యానతిఁ, కేవలభక్తియుని వారలు
నియతిఁ। శ్రీనరదునిమీసమునుజికిలిఁ జేయ, శృంగారాకృతిన్
శుచిస్నాతు । లై విభాకరవంశాగ్రణులుశోధితజటాసఖులై శో
భనస్నానమునఁ। బావనులునై చతురలంకృతులయి శ్రీరామల
క్ష్మణ భరతశత్రుఘ్నులు సామతులయి అలరిరి సుమంత్రుఁడు

నావధానమునఁ గైసేసి, స్యందనముదెచ్చిమీరెక్కుఁడి, దేవ యనివిన్నపమొనర్చిన, దివ్యమగుతేరెక్కెఁజక్కనిరామవిభుఁ డాయత 2

తెల్లనిగొడుగును బట్టెశత్రుఘ్నుఁడు, మెల్లగవిసరెఁజామరముబక్ష్మణుఁడు। వల్లభరథ్యములకంఠములుదట్టి, వాగెలందెభరతుఁడు।బల్లిదులైకపులెల్లగుఱ్ఱముల నెక్కిసుందరమనుజాకృతులయిరాగానుమోదముతోను। మొల్లముగమంత్రివరసరయుపీతాంబరమణి,భూషణప్రభలచే నుజ్వలులయిన్లపగదానవకులతల్లజులు తపనజవిభీషణులుల్లసద్ద్విపముల నెక్కివిలసిల్లిరి యయోధ్యఁజేరంజని। రల్లిబిల్లిగప్రజలుగనుఁగొనిహరిని నా

నాతులుసీతనుశృంగారించి, నూతనరత్నాందోళికమున నుంచి। ఖ్యాతిగను సుగ్రీవునిపత్నులందలములనారోహించి। చాతురినిరాగా తౌర్యత్రికనినాదముమధుర। మైతోడ్తోనెసగా యింపొసగాద్వి। జాతిముఖ్యులునైగమోక్తులను నాశీర్వదింపఁబ్ర, శస్తముగసకలవైభవములను ప్రవేశమైరి।పురిజాతకౌతూహలమున రామచంద్రోదయముగనియుప్పొంగి । స్త్రీతరుణబాలవృద్ధాఖిల చేతనాంబుధి మించిగాంచివరించినది ఆయత

రామునిదూర్వాదళశ్యాముని, హేమమణికిరీటాభిరాముని। కామకోటిశృంగారధాముని, కల్పకదాముని,సామినరుణ। తామరసనేత్రాంచలములవాని, శ్రీమణిమయాంగదహారకలనూపుర। శ్రీమహితనవరత్నకటి సూత్రాంచన్మధ్యుఁగాంచన చేలునిచలత్కుండలశ్రోత్రద్వయు సరసకస్తూ। రీమలయజవిలిప్తగాత్రుని, శ్రితహితుని శేషాచలపతిని। భామినులుమేడల నొనరఁ గని,రామహిమయేమందుముందు నెందుగన.నాయత

41 ఘంటారవిరాగము - ఆదితాళము

పల్లవి —మహనీయగుణవివర్ధనుఁడు, మా పర్వతవర్ధనివిన వే.

అను.—మహిమతో రామప్రభు, మరియా సల్లికప్పురిమళహిమాంబువు । ల్ప్రిహర్ష మునమజల్లి రాపురంబు, ప్రజల గమ భాగ్యమిం దేయుటస్న మదిని మహ

భూరిభేరీనాదములు దెసలఁ, బోసఁగి మొనఁగ । జాకురత్న కిరీటాదిభూ, షణద్యుతులు వెలుఁగ । వారకామినులు తాహతఝంతరి, తరిళకుంద యనిర సవుల్ శృంగారాభిన యంబులు జెలంగఁగ ఘనంబగుతం డ్రిగృహంబుఁ జేరెనుహరి. మహ 1

రాము దేవుఁడు కౌసల్యాచరణయుగ కి, రాముతో నతుఁడై పినతల్లులరఁగా మ్రొక్కి పలికె । ప్రేమచేసు గ్రీవుని నిజమంధామమునను, విడియింపఁబంచెను। సామీరివిభీషణాదులసకల, సమృద్ధని వేశనములఁ నిలసెలవొసఁగె మహ 2

సీతాపతియభిషే కార్థముచతు, స్సింధుజలముల। ఖ్యాతిగా దేఁబంపు మనిభరతుఁ, డానతియననముల । ధాతృసూనుస మీరాత్మజాంగ । దనుషేణుసుగ్రీవుఁడుపంచెను। జాతప్రీతిఁ జనివారలబ్ధి, జలంబులుదెచ్చిరి శేషగరివరునయ మ 3

42 ఆనందభైరవిరాగము - రూపకము

పల్లవి —పట్టాభిషేకమువిన వేశాంకరిసీ, జన్మపావనముసేవింపుము కోసరి

అను —పట్టుగొమ్మ భక్తులకును, బాలవెల్లి దయామృతమున। కిట్టితపము లెవరుచేసిరి, యిత్తఱిమదినలరిశ్రీహరి ప

శ్రేష్ఠులైవసిష్ఠు మొదలుగా, పురోహితవ, సిష్ఠులఖిల నిగమవిదులుగాసుకృత । నైష్ఠికులై నగరుఁ జేరి, నవరసాలంకార

యుతుండునిష్ఠరత్న సింహాసనమున, నెలకొలిపిరిసీతారాముల ప 1

హారాన్నవన్నెచిన్న కన్నెలుజేజేల, మన్నీలుమంత్రు
లుధన్యులుపసిఁడి। నన్నెయో, పధిరసములా, నన్నిగూర్చివసువు
లింద్రుని। బన్నిశ్రీమంతుఁజేయు,పగిదినభిషేకించిరిరాముని. ప.

వాసుదేవజా బాలిగాతములు, వాల్మీకాదిమానిపాళి
ఋగ్యజు। స్సామవేదమంత్రములకు, శాస్త్రతులసీపుష్పగంధ
సముద్రోదకసంపూర్ణ, హేమకలశమునొనర్చిరి ప 3

గొడుగుశత్రుఘ్నుఁడు ధరించెనుశ్రీసుగ్రీవుఁడువిభీషణుఁ
డిరుగడలనుచెలువు। దాపరిశ్వేతచామరములు,నిడిరివాయుదే
వునిచే। నిడుగబంగారసరిపెన, నిలింపరాజుపంపెహారికి ప 4

రామనామాంకములుపాడిరి, గంధర్వులుప్రేమనచ్చర
వెలఁదులాడిరి, అపుడు। వేమఱుజయదుందుభులు, వేలుపులు
మ్రోయించిరామ। స్వామిపై మందా, రకుసుమవర్షములుగురి
సిరి ప 5

కోటిసూర్యేందుసంకాశారమణికి, కిటాంగదమకర
కుండలద్యుతుల।తోటికౌస్తుభాదికముల మొలనూలునందియల
కోటిమదనసుందరుని, కోదండవిద్యాగురునిరాముని ప 6

నవదూర్వాదళశ్యాముని, పద్మపత్ర, నయనునిస్వర్ణాం
బరునిరుచిర। దివిజమాల్యశోభితుని, దివ్యచందనాలంకృతుని।
నవమణివలయాంగుళీయ, కవిలసద్భుజునిరాముని ప 7

మించుపసిఁడిమించుతనువునఁ దొడవులుగీలించియ్యెలమిం
కలిమెచనువునహా।మించిరామునిడాపొడవ,సించి కెంగేళ్లఁగొఁ
గిలించిసీతాసమాఖ్య, గాంచిచెలఁగుసిరికిహారికి ప 8

వరముఁడై సుబ్రహ్మణ్యునియేలిన, నెరసరసునినానతశర
ణ్యునిగురుతెఱిఁగివర్ణించనెవరి, తరముమనోవాఁగగోచరఁడౌ
శ్రీశేషాచల, సార్వభౌమునివేంకటరాముని ప 9

43. ఘంటారాగము - రూపకతాళము

పల్లవి —నమోస్తు శ్రీరామాయ, నారాయణాయ
అనుపల్లవి —నమఃపద్మపత్రనంశాయరఘు । నాథాయసీతా
సమేతాయతే నమో

రామచంద్రాయనీలోత్పలదళ, శ్యామకోమలాంగాయ,
తామరసలోచనాయకిరీటకుండలాంకి, తాయహారయేసింహాస
నస్థాయతే నమో 1

ఆదిమధ్యాంతరహితస్త్వంజగదాది, రేకస్సృజసీదం,
ఆదావవస్యత్సిస్వమాయయా సురాసురభేదతః విసివేశ్యసి.
నమో 2

లీలాంవిధత్తేగుణైర్యుతః, శ్రితహితార్థదానాయ,శ్రీల
సన్నానావతారేత్వం, శ్రీసుద్భిర్దృశ్యసే నమో 3

కృతవానసిలోకంసాస్వన్నేవ, ధృతవాన్ శేషాకృతినా,
ప్రతిభాసిశశిసుర్యాగ్నిభేదేన, పర్జన్యౌషధిభిర్బహురూపోసి
నమో 4

ప్రాణినాంభుక్తనునలరూపేణ, పచసిచాన్న మజస్రం ।
ప్రాణపంచకసహాయో దేహినాం, ప్రాభవాదికంతవసత్వమేవ
నమో 5

బ్రహ్మవిష్ణురుద్రాదిభేదాత్త్వం, ప్రత్యేకఇవదృశ్యసే,
బ్రహ్మానానాత్వవాదిభిదనన్యం, బ్రహ్మనిశ్చితమఖండంసుఖరూ
పం. నమో 6

మత్స్యకూర్మవరాహానృసింహవా, మనభృగురామశక్తి

రో। వత్సవ్యసేహ శ్రీరామోంభూతాన్, వాసుదేవబాంధవకల్కిభిః
క్రీడసే నమో. 7

చతురమనాదినాయన్థైర్ స్తథా,సదసదాత్మకంభువనం
కృతినోభవనాతోన్యంలోకే,శ్రుతౌ ప్రసీదత్వంశ్రీకృష్ణాయతే.

ఏతచ్చరాచరే యదస్త్ తన్న, దృశ్యతే త్వయావినా।
భూతభవ్యభవితామీశ్వర స్త్వం, హేతునానేన పరాపరతత్వమ
సి నమో. 9

పరాత్మన స్తస్వరూపంనవిదుః, ప్రాకృతాజనాభవ, చ్చర
ణాంబుజసేవానులమతినాం,వరమీశ మేకంవిధాతృత్వం న.

సరసిజాసనాదయోంబర్హి స్సుఖా, స్సచ్చిదానందఘనం। ప
రమాత్మానందజానంతితాన్వం,భక్త్యాభజనేసుదీర్ఘ క్తిముపైతి న

ఇదం స్తోంనిత్యంసుశీలేన, శృణ్వన్ నరన్ లిఖన్యః।
సముక్తసౌఖ్యంభవస్వంనం మాలి,సాంరాత్తేశ్రీశేషాచల తే న

44 సైం, వింశా యు - అదితాళ ము

పల్లవి — పాలనము శ్రీరంగనాథా, అని, రిందువదనా.
అను — వానరసన్ప్రహ్మాపరాక్రందాసుహృత్రాశ్వినీ, బృందార
కర్షిగోబృందముల్ నంగముగ నంద.

రావణాసురుచేసౌరాజ్యముకోల్పడితిమి, దేవామహాను
భావా । ఆదేవతార్తిస్తుతింజెందినీ, చేవిభవముతిరుగఁ జేకూరె
ననెశచీంద్రుఁడు. గంద. 1

మూఁగభాగములు మాచేఁగొని తాహరించుబాగా,
రావణుఁడుబోఁగానరాగమునమాభాగములుదగాఁగై కొంటి
మనిక్రతుభుజులుపల్కి వం

నుచ్చికమాపుత్రవర్గ, మిచ్చినపిండము లెడఁజొచ్చి తా
నేగొను, హెచ్చినేఁ। డచ్చపలుఁడునీచేఁజచ్చినందున, వచ్చె
సొమ్మని పితృదేవతలువిన్నవించి వంద 3

శ్రీహరిమాచేఁదన, వాహనముమోయించె దుర్ద్రోహి
యయి జగద్ద్రోహిమి। హాహావోర్వనీచేహతుఁడయ్యెను, తాస
హాముగలైనీసత్కృపననియుక్తులు వంద 4

గీతముపాడెదముసం, గీతకీర్తినతపారిజాతాసీతాస, మే
తాసుఁ జాతోల్లసత్కౌతూహలులమైతిమని, గంధర్వులలరిమ
నవిచేసి వంద 5

కిన్నరవిద్యాధరను, రున్నాగగరుడులు మున్నగునప్సర
స్త్రీలున్నాప్ర। పన్నాననాబ్జాతమధుపునన్నెగని భక్తిపారవ
శ్యమునకొనియాడి వంద 6

ఆడిపాడిమెప్పించిన, ర్వాసురుల్ మందారవృష్టితోడ
దుందుభులుగూడ, జో। డాడసీతాలక్ష్మ, ణాంజనేయులతోఁ
గ్రీడించిశేషగిరి, కృష్ణానుమతినిరవొంది వంద 7

45 పూర్వరాగము - ఆదితాళము

పల్లవి —కౌమారిగౌరివినవే, రఘుపతిచరిత్రము

అను —రాముఁడుపట్టాభిషిక్తుఁ, డై మహిప్రజలకనురక్తుఁ। డై
మనిచేసీతాయుక్తుఁ, డై మనువంశజులతక్తు గౌమా

నెలమూఁడువానలుగురిసి, కలమాదిసకలసస్యములు।
జెలువొందెను వసుంధరతరు, వులు సుగంధసుమఫలవంత।
ములయ్యెనెరా, శ్రీరామనృప, తిలకముశతసహస్రధేను। వుల
నునొకలక్షన్నృషభములను ముప్పదికోట్లనిష్క। ములనువస్త్రాభ

రణ, ములనెలమి వేదశాస్త్రవిత్త, ములగుభూసురసత్త | ముల
కొసఁగెనురఘూత్త, మునిచరితమువినవినఁ గ్రొత్త కొమా 1

సవితృసూనునిమన్నించి, స్వర్ణరత్నహారమునిచ్చి | రవి
వంశమణి యనుజేంద్రుని అలవిభీషణులసన్నవరత్నహారాన్వితుని
గావించిమించి | సపరణతో నంగదునిఁ, జేరబిలిచిభుజకీర్తులి
చ్చి | ప్రపన్నులభక్తనంజలియుతుఁడై | కొలిచియున్నహనుమం
తుఁడి రకంచియియ్యకుమారిక | తఁచియున్నకోరికెయంబరనొసఁగె
ననుశౌరికి, చెలిసీతారహారముదొరికె కొమా 2

సీతతారావళిఁజూచు చెలువునితో మోముఁజూచువి |
ఖ్యాతవానరులఁ జూచుచునచలున్నతరి నృహరి | సీతయెవనికి
దోఁచువానికిమ్మనిన, చాతురిఁ గృపతో ముదమునననుస్మరించె
వై దేహినీరే| జాతనయన, చాలగారవించినెనరుబుంచి| శీతాం
శుకోటిరుచిరము, జాతిముత్తెముసరము | వాతాత్మజుకంధర
ము, నంచియలంకరించెఁగరము. కొమా 3

మారుతి గౌరవమునమెఱుపు, తారావళితోన | సౌరై
నట్లుండెనంత శ్రీరామవిభుఁడతనిఁ | జేరనున్నహనుమంతాజ్ఞా
నోపదేశము సారముగొనుమునియొసఁగెవిం, టివేయున్నఅనిల
జుఁడునను | స్కార మొనర్చిఅనుష్ఠానంబు నేనిన్నుగొనియాడు
చుందు | శ్రీరామానీకథయెందాకధారుణివెలయునందాక |
నాగూఢజీవింతుమీకటాక్షమునననను కొమా. 4

కోరినట్లునిచ్చినా, మీరికల్పాంతమున మదీయ | నార
నాయుజ్యమునొందెదవు అనిపలికిహరియపుడు | శ్రీరమణీసీత
నీవునెందుందురచట శ్రీరాజిలు సకలసంపదలుసుఖమునని త్యా
నందుఁడై | వారికిసతుఁడయిహిమవత్ప, ర్వతమునమెలఁగు |

తో రామఁడానుజసమహిమ, ద్యుతి దేజుఁడొనర్చుచుండెనుమా. కౌమా. 5

ముకుళితకరకమలుఁడయి, ముందరనిలుచున్న గుహునికి। కకుత్స్థవంశసార్వభౌముఁడు సర్వజ్ఞుఁడనఘగుణుఁ। డకళంకుఁ డయిన శ్రీరాముఁడుచాలారాజ్యము । ప్రకటముగానొసఁగి ప్రజలనేలుము నీవులుపసాయుజ్యము । త్రికికుదురై చదురై, నదురయ్యెనవని సెలవిచ్చె । సకలేశునమ్మిన సుగ్రీవాంగద, శతము లొనర్చిసము । స్తకపుల్విభీషణుఁడునుదను, తనుభూములకుఁ జనిరిభామా కౌమా 6

ధరణీధరుఁడు శేషాద్రి, ధరణిసీతామనోహరుఁడా । హరిపరమాత్ముఁడు లక్ష్మీవిభుండు సత్యప్రకాశఘన । గురుసద్వసుఖానుభవుఁడు రాముఁడు త్రిలోకాత్మ । విరహితుఁడయ్యె నానుజుఁడై యినందువలన జనోపదేశికుఁడాయె । సుకృతరాశ్వమేధశతమొన ర్చుచు ... బనివేతం। స్థిరమొంద రాముని సేవించె హితుఁడై, యు...రాగుయుంది । సరసమతియౌ ప్రజలఁబ్రోచి సౌమిత్రిచెలఁగె శ్రీరామించి కౌమా 7

46 శంకరాభరణము - ఆదితాళము

పల్లవి — శ్రీరాముని శ్రీసుచ్చరితము శ్రీజ్ఞానసూనవిన వే

అను.— వారాన్నిధిగర్వవిభంజనో, దారశరలాఘవుని రారా ఘవుని। త్యారిమారసనత్శ్రీకగుని, దానవిచక్షుణుని । సారసద ళేక్షణుని, సర్వవిలక్షణుని । హారనూపురకరీటాంగదుసిమణి సుగ్రీవుని। వైరహృదయవిభీషణుని బుధురభాషణుని శ్రీరా.

ఆయుష్యము ఆరోగ్యప్రదము,ఆమోదము। శ్రీయశోవ ర్ధనము,శ్రీసీతాపతిప్రసాదము। శ్రేయోమార్గము ప్రియకుమార, విద్యారత్నసంధానము । హాఖూపావనముజ్ఞానోదయముని, త్యాభ్యుదయమునధికపుణ్యా। మ్నాయము అధ్యాత్మరామా య, ణంబెవరువిన్ననుడివినావారన,ఋత్త్వైనా। రాయణునికరు ణగ ధన్యులనగ నగుదురందమున. శ్రీరా 1

భూమిసురులుపరియించిసౌజన్యము, జెందుదురిం। దే మిరాజన్యౌఘమువింటే జెందువిజయసౌఖ్యము। యీమహి తాఖ్యాన, మెవరువినినవారు। స్వామికిసన్మాన్యులు వరధన్యులు। కామితార్థప్రదము,జనకోటిజన్మదుష్కృతసం, ఘాతే గుణసం స్మృతియనేటివారాన్నిధిదాటి। శ్రీమహావిష్ణు సాయుజ్యపదం బొందుదురుముదంబు, రామతారకము శాంభవీయోగిసుందర ము శ్రీరామ 2

శ్రీశేషాచలవేంకటాఖ్యల, క్షీరమణుని పేర, నీశబ్రహ్మాది లక్ష్మీ, సర్వేశిత్వశాలిపేరను । కోశాతీతనిరీశసత్యజ్ఞానగురుం । శ్రీవిష్ణుని పేరను కృష్ణుని పేరను । ఈశుభాధ్యాత్మరామాయ ణము తెనుంగుకీర్తనలుగ నేర్పరించెగ సగుణముక్తామణులపేరను కౌశలంబునను యుద్ధకాండముయిది ష, ట్కాండమఖండచిద నుభవి, రుచిరవి, సుబ్రహ్మణ్యకవి శ్రీరాముని 3

47 హుసేనిరాగము - ఆదితాళము

పల్లవి.—మంగళం శుభమంగళం

అను.—సంగీతలోలునికిశృంగారశేఖరునికి । నంగజాతకోటిరు చిరాంగునికిరామునికి మం

సీతాసమేతునికి, శ్రీపతికిభరత । జాతాధరునికి జయమం
గళం ॥ నాకౌతూహలసుమి, త్రాతనయునికి । ఖ్యాతవిక్రమాం
జనీ, జాతశ్రీరామునికి మం 1

కౌసల్యకొమారునికి, కైకేయీవరదునికి । ధ్యాసురా
వనునికిని, జయమంగళం ॥ శ్రీకోసలనగరిస్వామి, కోరికలపె
న్నిధికి । శ్రీపతాభ్యయునికి, శ్రీనివాసమూర్తికి మం 2

శ్రీధనునికివింతవి, రాధునికిభక్తజన । సాధారణునికి
జయమంగళం॥ మూ । లాధారాదిషట్క, న, లాగ్రసహస్రార
దివ్య । బోధానందఘన, పూర్ణజ్యోతికి మం 3

హరికిభవనీరధి, తరికిఖరదూషణారికి । శరణాగతశబరికి
జయమంగళం ॥ క్రూరహిరణ్యాక్షశి,రోదగ్రకిటికి । హిరణ్యక
శిపుసంహారనర కేసరికి. మం 4

భానుసూనురాజ్యసం, ధాననిపుణునికి వి।జ్ఞాన (మనో)గ
మ్యునికి జయమంగళం ॥ సన్మానార్హునికిసింధు, మానాపహారికి
నసమానగానప్రవీణుఁ డైన శ్రీరఘుపతికి మం 5

పక్షివాహనునికి, నక్షయునికిసరసి । జాక్షునికధోక్షజు
నికి జయమంగళం॥ అస్త్ర । శిక్షితమారీచనుక, రాక్షకుంభ
కర్ణాది । రక్షోవిరునిక్కి రాజపరమేశ్వరునికి. మం. 6

రావణాంతకునికి, దేవదేవునికిజనక । జావిమోదకృతికి,
జయమంగళం॥ పరమ । పావనునికి విభీష, ణా వనునికిభూమి
దేవిసౌఖ్యవ,ర్ధిష్ణునికివిష్ణునికి మం 7

శ్రీకాళహస్తినగ, రీశంభుమిత్రునికి । సౌకర్యశాలికి, జ. యమ్మంగళం॥ సు। శ్రీకకుత్స్థాన్వయ, సింహాసనస్థునికిదె । వేక కార్యశేషగిరి । వేంకటసుబ్రహ్మణ్యునికి. మంగళం

క. శ్రీనాయకుకృపచేతను
గానాధిపులకును నెల్లఁ గడుహృద్యంబై
భానుశశితారకంబై
మానుగ నీపుస్తకంబు మహి నెగడొందున్.

శ్రీమదధ్యాత్మరామాయణకీర్తనలు
యుద్ధకాండము సంపూర్ణము

చెన్నపురి 'వావిళ్ల' ప్రెస్సున ముద్రితము —1923

ఆంధ్రగ్రంథములు.

ఆంధ్రభారతము — ప్రతి 1-కి	రూ	అ
ఆది, సభాపర్వములుగల సంపుటము	2	4
ఆరణ్యపర్వము ,,	2	4
విరాటోద్యోగపర్వములు ,,	2	4
భీష్మద్రోణ పర్వములు ,,	2	4
కర్ణ, శల్య, సౌప్తిక, స్త్రీపర్వములుగల సంపుటము	2	4
శాంతిపర్వము ,,	2	4
ఆనుశాసని అశ్వమేధ ఆశ్రమవాస మౌసల మహాప్రస్థానిక స్వర్గారోహణ పర్వములు గల సంపుటము	2	4
ఆదిపంచకము, ఒకటేసంపుటము .	6	8
యుద్ధపంచక స్త్రీపర్వములు ,,	4	4
శాంతిసప్తకము, ఒకటేసంపుటము ..	4	4
ఆంధ్రభారత విమర్శనము .	0	8
హరిశ్చంద్రనలోపాఖ్యానము, సటీక ...	2	8
లంకావిజయము (రావణదమ్మీయము), సటీక, పిండిప్రోలు లక్ష్మణకవికృతము, కాలికోబైండు ..	1	8
కృష్ణరాయవిజయము, కుమార ధూర్జటి కవికృతము	0	8
భాస్కరరామాయణము, చక్కనికూర్పు ..	4	ᖗ
నిర్వచనోత్తరరామాయణము ..	'1	4
ఉత్తరరామాయణము, కంకంటి పాపరాజప్రణీతము, చక్కనికూర్పు	2	4

	ప్రతి 1-కి రూ.	అ.
అచ్చ తెనుగు రామాయణము, శుద్ధప్రతి	1	4
రంగనాథరామాయణము, ద్విపద, చక్కని కూర్పు	3	[illegible]
గోపీనాథరామాయణము, శ్రీమద్రామాయణమునకు సరియైన పద్యకావ్యము, కవనము మిక్కిలి సొంపు	5	8
మొల్ల రామాయణము, చిన్న సైజున పెద్దక్షరములతో చక్కగ ముద్రితము	0	10
వసుచరిత్ర విమర్శనము, అత్యద్భుతము గు క్రొత్తవిషయము లనేకము లిందుగలవు	1	0
వసుచరిత్ర, సవ్యాఖ్యానము, దళసరికాగితములు, చక్కనికూర్పు	3	8
రాఘవపాండవీయము, సటీక, చక్కనికూర్పు	2	4
శృంగారనైషధము, శ్రీనాథకవిది	1	0
కాశీఖండము ,,	1	8
హరవిలాసము ,,	0	12
ఆంధ్రభాగవతము, పోతనామాత్యప్రణీతము ఇదివఱకు ముద్రితమైన ప్రతులకన్న అన్నివిధముల బాగుగ నున్నది	6	0
డిటో అత్యుత్తమప్రతి రెండువాల్యములు	8	0
వీరభద్రవిజయము, బమ్మెర పోతనామాత్యప్రణీతము	0	12
మనుచరిత్ర, సటీక, వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిగారి వ్యాఖ్యానముతో చిన్న సైజున మేలుకాగితములమీఁద స్ఫుటమైన అక్షరములతో చక్కగ ముద్రించియున్నాము శ్రీకృష్ణదేవరాయల యొక్క ప్రతిమ యిందుగలదు.	2	0
ప్రభావతీప్రద్యుమ్నము, క్రొత్తకూర్పు	0	10
ఆముక్తమాల్యద, వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిగారి వ్యాఖ్యానముతో మేలుకాగితములమీఁద చక్కగ మరల ముద్రించినారము	3	8
కళాపూర్ణోదయము, దళసరికాకితములు ..	2	4

	ప్రతి 1-కి రూ	అ
నరసభూపాలీయము, అట్టబైండు	0	10
విజయవిలాసము, చేమకూర వేంకటకవికృతము	0	8
బిల్హణీయము, చక్కనికూర్పు	0	8
వైజయంతీవిలాసము ,,	0	8
రంగారాయచరిత్ర, దిట్టకవి నారాయణకవి ప్రణీతము	0	8
రామాభ్యుదయము, అయ్యలరాజు రామభద్రకవికృతము	1	4
కవికర్ణరసాయనము మాంధాతచరిత్ర	1	8
నిరంకుశోపాఖ్యానము	0	6
మారన మార్కండేయపురాణము	1	12
నీలాసుందరీపరిణయము, కూచిమంచి తిమ్మకవికృతము	0	4
రసికజనమనోభిరామము, శుద్ధప్రతి	0	12
రుక్మిణీపరిణయము	0	8
రాజశేఖరవిలాసము, కూచిమంచి తిమ్మకవి	0	8
పారిజాతాపహరణము, చక్కనికూర్పు	0	8
హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానము, శంకరకవి ప్రణీతము	0	12
అనిరుద్ధచరిత్ర, కనుపర్తి అబ్బయామాత్యప్రణీతము	0	8
విక్రమార్కచరిత్ర, జక్కనకవి ప్రణీతము	1	4
వేంకటాచలమాహాత్మ్యము, తరిగొండ వెంకమ్మ ప్రణీతము, చక్కనికూర్పు	1	0
పంచతంత్రము, నారాయణకవికృతము	0	12
జైమినిభారతము, అశ్వమేధపర్వము, చక్కనికూర్పు	1	0
ఉత్తరహరివంశము, నాచన సోమనాథకృతము	1	8
రుక్మాంగదచరిత్ర, ఏకాదశీమాహాత్మ్యము	0	10
సులక్షణసారము, సటీక	0	8
దసరాపద్యములు	0	1

	ప్రతి 1-కి రూ	అ
అప్పకవీయము, చక్కానికూర్పు నూతనముద్రితము	2	8
ఆంధ్రనామసంగ్రహము, ఆంధ్రనామశేషము, సాంబనిఘంటువు—		
టీకానుక్రమణికాసహితము, కాలికోబైండు .	1	0
బసవపురాణము, పిడుపర్తి సోమనాథకృతము	2	0
వేమనపద్యములు, చక్కానికూర్పు	0	6
డిటో బ్రౌనుదొరగారి ఇంగ్లీషుతో	1	0
మాతృశతకము	0	2
సప్తమస్కంధము, సటీక, చిన్నసైజు .	1	0
కుచేలోపాఖ్యానము, సటీక, (భాగవతము)	0	4
డిటో ,, గట్టుప్రభువుకృతము	0	6
సుమతిశతకము, సటీక	0	3
కుమారీశతకము ,, .	0	3
దాశరథీశతకము ,,	0	4
మానసబోధశతకము ,,	0	3
భాస్కరశతకము ,, ..	0	4
కలువాయిశతకము ,, ..	0	4
జగన్నాయకశతకము .	0	2
కవిచౌడప్పశతకము .	0	2
నృసింహశతకము .	0	3
చంద్రశేఖరశతకము	0	2
రామలింగేశశతకము, అడిదము సూరకవిది .	0	3
కాళహస్తీశ్వరశతకము, ధూర్జటికవిది .	0	2
కుక్కుటేశ్వరశతకము, కూచిమంచి తిమ్మకవిది	0	3
దేవకీనందనశతకము .	0	2
కృష్ణశతకము ..	0	2

	ప్రతి 1-కి రూ॥	అ
నారాయణశతకము	0	2
కాళహస్తీశతకము, 'సాంబశివాయమహాప్రభో'	0	2
సింహాద్రినారసింహశతకము	0	3
భద్రాద్రిరామశతకము, పావులూరి మల్లనకృతము	0	2
ప్రసన్నరాఘవశతకము	0	3
చిత్తబోధశతకము, తాత్పర్యసహితము	0	3
నాగేశీదండకము, బమ్మెర పోతనార్య ప్రణీతము	0	1
గజేంద్రమోక్షము, సటీక, [illegible]	0	[illegible]
రుక్మిణీకల్యాణము, సటీక, [illegible]	0	8
నలోపాఖ్యానము, సటీక, చిన్నయసూరి	0	8
నలచరిత్ర, ద్విపద	0	14
[illegible], [illegible] స్త్రీసాహా[illegible] [illegible] ఎనమంద్ర [illegible]	0	8
[illegible]	0	2
[illegible], ద్విపద	1	1
సీతారామాం[illegible]	3	

―ooo― వచనము ―ooo―

[illegible] వంకిటూరంగశాస్త్రి [illegible]	7	0
సంగ్రహరామాయణము, [illegible]	0	10
సంస్కృతనాటకకథలు, [illegible] సీతారామశాస్త్రికృతము, [illegible]	1	4
దశకుమారచరిత్రము, శ్రీ ఎనమండ్ర [illegible] శాస్త్రికృతము	1	8
శివాజీచరిత్ర	0	0
శ్రీరామానుజాచార్యచరిత్ర	0	2

	ప్రతి 1-కి రూ.	అ
శ్రీశంకరాచార్యచరిత్ర, ప్రతియొకటి	0	3
రామకృష్ణపరమహంసచరిత్ర ,,	0	3
బాలగంగాధరతిలకుగారిచరిత్ర, ప్రతియొకటి	0	4
దాదాభాయి నౌరోజీచరిత్ర ,,	0	2
ఆనిబిసెంటుచరిత్ర ,,	0	4
వివేకానందస్వామి జీవితము ,,	0	2
శ్రీకృష్ణదేవరాయచరిత్ర ,,	0	3
స్వామిరామతీర్థజీవితము ,	0	2
శ్రీవేమనయోగిజీవితము	0	2
శ్రీలాలాలాజపతిరాయి జీవితము	0	2
గాంధిమహాత్ముని జీవితము	0	4
సూరతు కాంగ్రెసు ఉపన్యాసములు .	0	2
శ్రీగోఖలేగారి ఉపన్యాసములు	0	2
శాలివాహనచరిత్ర	0	3
శ్రీబుద్ధచరిత్రము .	0	4
సోదరినివేదితాజీవితము	0	2
భోజకాళిదాసకథలు, 1-వ భాగము	0	12
నలుగురుమంత్రులకథలు .	0	4
తాతాచార్యులకథలు	0	6
అయిదుగురుదొంగలకథ .	0	6
హాస్యవినోదకథలు	0	12
దక్కనుపూర్వకథలు, శ్రీసీతారామశాస్త్రికృతము	1	8
మర్యాదరామన్నకథలు ..	0	2
రేచుక్క పగటిచుక్కకథలు .	0	3
మైరావణచరిత్ర, చక్కనికూర్పు .	0	3

	ప్రతి 1-కి రూ	అ
ఈసపునీతికథలు, క్రొత్తకూర్పు, 1-వ భాగము	0	6
డిటో 2-వ భాగము	0	8
షేక్స్పియర్ నాటకకథలు, సులభశైలి	1	8
అరేబియన్ నైట్సు కథలు, చక్కనికూర్పు	1	4
లార్డుక్లైవు జీవితము ..	0	8
శ్రీగురుజాడ శ్రీరామమూర్తిగారి ఆంధ్రకవిజీవితములు	3	0
తారాబాయి, చక్కని నవల, క్రొత్తకూర్పు .	0	12
ఆనందమఠ, నవల నూతన ముద్రణము	0	12
ఐవాన్హో, నవల, క్రొత్తకూర్పు	0	8
మదాలస ,, .	0	10
మనోహరి, నవల, టి యస్ రామశాస్త్రి, బి ఏ గారిది	0	12
టిప్పుసుల్తాన్, నవల	1	4
సీతారామము, చల్లా పగడ సూర్యనారాయణరావుగారిది .	1	4
ఉన్మాదిని, నవల	0	4
రాధారాణి ,,	0	4
శీల ,,	0	4
బేతాళునికథలు, మంచికూర్పు .	0	8
విక్రమార్కునికథలు	0	8
భోజునికథలు	0	8
పరమానందశిష్యులకథలు	0	3
తెనాలిరామలింగనికథలు, జీవితము	0	4
నీతిచంద్రిక, చిన్నయసూరిగారిది, చిన్నసైజు	0	8
పంచతంత్రము, వచనము, సులభశైలి ...	0	8
రామదాసచరిత్ర, చక్కనికూర్పు, మంచికాగితములు, ఇందు శ్రీరామదాసుగారి ప్రతిమకూడకలదు .	0	12
ఆంధ్రశబ్దచింతామణి, సటీక, గద్యప్రతి ..	0	8

	ప్రతి 1-కి రూ.	అ.
ఆంధ్రభాషాభూషణము ..	0	2
ఆంధ్రభాషార్ణవము, చక్కనివారుప్ప	0	12
ఆంధ్రచంద్రాలోకము, సటిప్పణము ..	0	8
బాలవ్యాకరణము, చిన్నయసూరిగారిది	0	12
వెంకయ్యవ్యాకరణము	0	4
అనంతునిఛందము	0	14
ఆంధ్రశబ్దమంజరి	0	8
బాలచంద్రోదయము	[illegible]	8

వేదాంతము వగైరా

అద్వైతసంగ్రహము, వచనము	0	2
వాసుదేవమననము, వచనము చక్కనివారుప్ప	0	14
విచారసాగరము, వచనము	6	0
విచారచంద్రోదయము ,,	0	[illegible]
శబ్దార్థచంద్రిక, అకారాది ఆంధ్రనిఘంటువు	[illegible]	12
సంస్కృత (నాగరి) బాల[illegible]	0	3
ఆంధ్రద్రావిడ[illegible]	0	3
హిందీ-తెనుగు ,,	0	3
హిందీ-ఇంగ్లీషు ,,	[illegible]	4
సంస్కృత (నాగరి) శబ్ద[illegible]	0	6
తెనుగుసమస్యలు, [illegible]	0	2
పెద్దబాలశిక్ష, [illegible]	0	12
క్షేత్రయ్య[illegible]	[illegible]	14
నీలగిరిపాటలు	[illegible]	6
[illegible]శాస్త్రము	1	[illegible]

ఇవిమొదలగు సంస్కృతాంధ్రగ్రంథములు అనేకములు మాయొద్ద దొరకును

వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రులు అండ్ సన్స్,

292, ఎస్ప్లనేడ్, చెన్నపురి.